

መጽሐፈ ዕዝራ

አስተዋፅኦ

- I. የመጀመሪያው የምርኮኞች ወደ ኢየሩሳሌም መመለስ (1:1—6:22)
 - (ሀ) የቂርስ ዐዋጅና ርዳታ (1:1-11)
 - (ለ) ወደ ኢየሩሳሌም የተመለሱት ምርኮኞች ስም ዝርዝር (2:1-70)
 - (ሐ) የቤተ መቅደሱ እንደ ገና መሠራት መጀመር (3:1-13)
 1. የመሥዋዕቶች እንደ ገና መጀመር (3:1-6)
 2. የቤተ መቅደሱ መታነጽ መጀመር (3:7-13)
 - (መ) ከተቃውሞ የተነሣ ቤተ መቅደሱን ማነጽ መቋረጡ (4:1-24)
 - (ሠ) ቤተ መቅደሱን ማነጽ እንደ ገና መጀመሩና መፈጸሙ (5:1—6:18)
 1. የነቢያት የማበረታቻ ቃል (5:1-2)
 2. ከአገረ ገዢ ከተንትናይ የመጣ ተቃውሞ (5:3-17)
 3. የቤተ መቅደሱን መታነጽ ዳርዮስ ማጽደቁ (6:1-12)
 4. የቤተ መቅደሱ ሥራ መፈጸሙና መመረቁ (6:13-18)
 - (ረ) የፋሲካ በዓል መከበር (6:19-22)

- II. በዕዝራ የተመራው የሁለተኛው የምርኮኞች ወደ ኢየሩሳሌም መመለስ (7:1—10:44)
 - (ሀ) በአርጤክስስ ፈቃድ የተከናወነው የዕዝራ ተልዕኮ (7:1-28)
 - (ለ) የዕዝራና አብረውት የነበሩት ሰዎች ጉዞ (8:1-36)
 - (ሐ) ዕዝራ በኢየሩሳሌም ያካሄደው ተሐድሶ (9:1—10:44)
 1. ከጣዖት አምላኪዎች ጋር የተደረገውን የጋብቻ ግንኙነት ማውገዝ (9:1-4)
 2. የዕዝራ ንስሐ መግባትና ለሕዝቡ ያደረገው የምልጃ ጸሎት (9:5-15)
 3. የሕዝቡ ንስሐ መግባትና የተደረገው ተሐድሶ (10:1-44)

ጸሐፊው፣ ዕዝራ

በቢይ ሐሳብ፤ የአስራ-አል ትሩፋን መመለስ

የተጻፈበት ዘመን፤ 450—420 ዓ.ቅ.ክ.

ታሪካዊ ዳራ

የዕዝራ መጽሐፍ ከመማረካቸው በኋላ የተጻፈው አንደጥና ሁለተጥ ዜናን፤ ዕዝራንና ነህምያን የያዘው ተከታታይ የአይሁድ ታሪክ ክፍል ነው። አንደጥ ሁለተጥ ዜና መጽሐፍት አንድ ወጥ መጽሐፍ እንደነበሩ ሁሉ በመጀመሪያ በዕብራይስጡ ብሉይ ኪዳን ዕዝራና ነህምያ አንድ ወጥ መጽሐፍ ነበሩ። አብዛኛውን ጊዜ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን በእነዚህ ሁሉ መጽሐፍት የቀረበው ታሪክ ከምርኮ በኋላ የነበረ እንደ ጸሐፊ መንፈስ ቅዱስ አነሣሥቶት የጻፈው እንደ ሆነ ያምናሉ። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በየትኛውም ስፍራ የጸሐፊው ስም የተጠቀሰ ባይሆንም፤ የጥንት የአይሁድና የክርስትና ታሪክ ምንጮች ሁሉ እንዲሁም የወቅቱ ምሑራን፤ ይህ ጸሐፊ ካህኑና ጸሐፊው ዕዝራ እንደ ሆነ ያምናሉ። ዕዝራ በጸሐፊነቱ የሠራውን ዝርዝር ሥራ ለማግኘት የ1ኛ ዜና መዋዕልን መግቢያ በተጨማሪ ይመልከቱ።

በአይሁድ ትውፊት መሠረት የብሉይ ኪዳንን መጽሐፍት በአንድነት እንደ አንድ ወጥ ሥራ ያሰባበሰ፤ በምኩራብ ይደረግ የነበረውን የአምልኮ ሥርዐት የጀመረና ከዚያም የብሉይ ኪዳን ቅዱሳት መጻሕፍት ቀኖና የተረጋገጠበትን ታላቅን የኢየሩሳሌምን ምኩራብ የመሠረተ ዕዝራ ነበር። ዕዝራ ለእግዚአብሔር ቃል ፍጹም ታማኝ የሆነና ልዩ ፍቅር ያለው እንዲሁም እግዚአብሔርን የሚፈራ መሪ ነበር። በዜና መዋዕል፤ በዕዝራና በነህምያ መጽሐፍት የተጻፈው የዕዝራ ታሪክ የእግዚአብሔርን ሕዝብ ተስፋ፤ መንፈሳዊ እንቅስቃሴ፤

ተሐድሶንና ወደ አገሩ መመለስን ዐቢይ ሐሳብ አበክሮ ይገልጻል። ታሪኩ ሙሉ በሙሉ የተጻፈው በአምስተኛው ክፍለ ዘመን (ዓ.ቅ.ክ.) ሁለተኛው አጋማሽ ላይ ነበር።

መጽሐፈ ዕዝራ ከሰባ ዓመት ምርኮ በኋላ የአይሁድ ሕዝብ ወደ ገዛ ምድራቸው (1፡1) እንደሚመለሱ በነቢዩ በኤርምያስ በኩል የተነገረው ትንቢታዊ የተስፋ ቃል (ኤር 29፡10-14) እግዚአብሔር እንዴት እንደ ፈጸመው የሚገልጽ ነው። እንደ መንግሥት የይሁዳ መውደቅና የሕዝብዋም ወደ ባቢሎን መጋዝ የተፈጸመው በሦስት የተለያዩ ጊዜዎች ነበር፤ በመጀመሪያው ጊዜ (605 ዓ.ቅ.ክ.) ነቢዩ ዳንኤልን ጨምሮ የይሁዳ ወጣት መሳፍንት በምርኮ ወደ ባቢሎን ተጋዙ፤ በሁለተኛው ጊዜ (597 ዓ.ቅ.ክ.) ነቢዩ ሕዝቅኤልን ጨምሮ 11,000 ምርኮኞች ተጋዙ፤ በሦስተኛው ጊዜ (586 ዓ.ቅ.ክ.) ነቢዩ ኤርምያስንና ከሕዝቡ እጅግ ድኾች የሆኑትን ሳይጨምር የቀረው የይሁዳ ሕዝብ እንጻሎ ተማርከው ተጋዙ። እንደዚሁም የኤርምያስ ትንቢት ይፈጸም ዘንድ የተማረኩትን ትሩፋን መመለስ በሦስት ጊዜያት ተከናውኖአል። በመጀመሪያው ጊዜ (538 ዓ.ቅ.ክ.) በዘሩባቤልና በኢያሱ የሚመሩ 50,000 ምርኮኞች ወደ ኢየሩሳሌም ተመለሱ (ከዕዝ 2 ጋር ያነጻጽሩ)። በሁለተኛው ጊዜ (457 ዓ.ቅ.ክ.) በዕዝራ የሚመሩ ከ1,700 በላይ የሆኑ ወንዶች፤ ከ5,000—10,000 የሚደርሱ አይሁድ ሴቶችንና ሕፃናትን ጨምሮ ወደ አገራቸው ገቡ (ከ8፡1-14፡18-21 ጋር ያነጻጽሩ)፤ በሦስተኛው ጊዜ (444 ዓ.ቅ.ክ.) ነህምያ የቀረውን ሕዝብ በመምራት ወደ ኢየሩሳሌም ተመለሰ (ከነህ 2፡1-10 ጋር ያነጻጽሩ)። የመጀመሪያዎቹ የአይሁድ ምርኮኞች ወደ ኢየሩሳሌም የተመለሱት (538 ዓ.ቅ.ክ.) የመጀመሪያዎቹ አይሁድ ለምርኮ ከተጋዙበት ጊዜ በግምት ከ70 ዓመት በኋላ ነበር።

የባቢሎን መንግሥት ተሸንፎ በፋርስ መንግሥት ከተተካ ከሁለት ዓመት በኋላ (539 ዓ.ቅ.ክ.) አይሁድን ወደ አገራቸው የመመለስ እንቅስቃሴ ተጀመረ። በመጽሐፈ ዕዝራ አይሁድ ወደ አገራቸው የተመለሱበት አንደኛውና ሁለተኛው ጊዜ፤ ሦስት የፋርስ ነገሥታት (ቂሮስ፤ ዳርዮስና አርጤክስስ) እንዲሁም አምስት ዋና ዋና መንፈሳዊ መሪዎች ተጠቅሰዋል፤ እነርሱም የሚከተሉት ናቸው፡ (1) ኢየሩሳሌምን እንደ ገና ለመገንባትና ቤተ መቅደሱን እንደ ገና ለመሥራት የመጀመሪያዎቹን ምርኮኞች የመራው ዘሩባቤል፤ (2) የዘሩባቤል ረዳት የሆነው እግዚአብሔርን ይፈራ የነበረው ሊቀ ካህኑ ኢያሱ፤ (3) ሕዝቡ እንደ ገና መሥራት የጀመረውን ቤተ መቅደስ ይፈጽም ዘንድ ሲያበረታቱት የነበሩት ሁለቱ ነቢያት ሐጌና (4) ዘካርያስ፤ (5) ሁለተኛውን የአይሁድ ምርኮኞች ቡድን ወደ ኢየሩሳሌም የመራውና ሕዝቡን ወደ መንፈሳዊና ግብረገባዊ ተሐድሶ እንዲመለስ እግዚአብሔር የተጠ ቀመበት ሰው ዕዝራ። በአብዛኛው ከሁኔታው እንደሚመስለው፤ የዚህ መጽሐፍ ጸሐፊ ዕዝራ ከሆነ፤ በመንፈስ ቅዱስ መሪነት ይህን ታሪክ የጻፈው የተለያዩ የመንግሥት ደብዳቤዎችንና ሰነዶችን (ለምሳሌ 1፡2-4፤ 4፡11-22፤ 5፡7-17፤ 6፡1-12)፤ የትውልድ ሐረጎችን (ለምሳሌ 2፡1-7) እና የግል ማስታወሻዎችን (ለምሳሌ 7፡27—9፡15) በማመሳከር ነበር። የምርኮኞች ብሔራዊ ቋንቋ በነበረው በአረማይክ ቋንቋ ከተጻፉት ከ4፡8—6፡18 እና ከ7፡12-26 በቀር መጽሐፈ ዕዝራ በአብዛኛው የተጻፈው በዕብራይስጥ ቋንቋ ነበር።

ዐላማ

ይህ መጽሐፍ የተጻፈው ወደ ባቢሎን በምርኮ ተወስደው የነበሩትን የአይሁድ ትሩፋን ወደ አገራቸው ለመመለስ የተፈጸመውን የእግዚአብሔርን ችሮታና ታማኝነት ለማሳየት ነው፤ ይህም የተፈጸመው (1) የእግዚአብሔር ሕዝብ ወደ አገራቸው እንዲመለሱ፤ እንደገና በኢየሩሳሌም እንዲሰሩናና ቤተ መቅደሱን እንዲሠሩ ይረዱ ዘንድ የሦስት የተለያዩ የፋርስ ነገሥታትና ልብ በማነሣሣትና (2) ለአምልኮ፤ ለመንፈሳዊ መነቃቃትና ለእግዚአብሔር ቃል የተሰጡ እንዲሆኑ በማድረግ እንዲሁም ለእግዚአብሔር ታማኝ ባልሆኑበት ነገር ሁሉ ንስሐ መግባትን ማስተማር ወደ አገራቸው የሚመለሱትን ትሩፋን ይመሩ ዘንድ እግዚአብሔርን የሚፈሩና ችሎታ ያላቸውን መሪዎች በመስጠት ነበር።

ቅኝት

የመጽሐፈ ዕዝራ ዐሥሩ ምዕራፎች አብዛኛውን ጊዜ በሁለት ዋና ዋና ክፍሎች ይመደባሉ፡ (1) የመጀመሪያው ክፍል ከምዕ 1—6 ያለው ሲሆን፤ የመጀመሪያውን የአይሁድ ምርኮኞች ወደ ኢየሩሳሌም መመለስና የቤተ መቅደሱን እንደ ገና መሠራት ያመለክታል፤ (2) ሁለተኛው ክፍል ከምዕ 7—10 ያለው ሲሆን፤ በዕዝራ የተመራውን የሁለተኛውን የአይሁድ ምርኮኞች ቡድን ወደ ኢየሩሳሌም መመለስና ከዚያም ቀጥሎ የሆነውን መንፈሳዊ ተሐድሶ ይገልጻል።

(1) የመጀመሪያው ክፍል የ2ዜና መዋዕል መጽሐፍ ባበቃበት ስፍራ ላይ ይጀምራል፤ ይህም የአይሁድን በምርኮ መሄድና ወደ ገዛ አገራቸው እንዲመለሱ የተፈቀደበትን (1፡1-11) የፋርስ ንጉሥ የቂርስን ዐዋጅ (538 ዓ.ቅ.ክ.) ይጨምራል። ምዕራፍ 2 በዚህ በመጀመሪያው ምድብ የተመለሱትን ሰዎች ስም ዝርዝር ያመለክታል። ከአንድ ሚሊዮን ወይም ከዚያ በላይ ከሆኑት የአይሁድ ምርኮኞች መካከል 50,000 የሚያህሉት ብቻ በመጀመሪያው ቡድን እንደተመለሱ በግልጽ ተጠቅሰዋል (1፡5፤ 2፡64-65)። በምዕራፍ 3 ላይ ከዳዊት ዘር የሆነው ዘሩባቤልና ሊቀ ካህኑ ኢያሱ የፈረሰውን ቤተ መቅደስ እንደ ገና ይሠሩ ዘንድ ለመጀመር ሕዝቡን አሰባሰቡት። ተንኮለኞቹን የይሁዳ ጠላቶች ይህን ሥራ ለተወሰነ ጊዜም ቢሆን ለማስተንጉል፣ ወደ አገራቸው የተመለሱትን ምርኮኞች ከፋርስ መንግሥት ጋር ለማጣላት ዋክሩ (ምዕ 4)፤ ይሁን እንጂ ውሎ አድሮ ሥራው ቀጠለ፤ የቤተ መቅደሱም ሥራ በ516 ዓ.ቅ.ክ. ተፈጸመ (ምዕ 5-6)።

(2) ንግሥት አስቴር ከፋርስ ንጉሥ ከጠረክሲስ ቀዳማዊ ጋር የገዛችበት ጊዜ ማለትም በምዕ 6 እና በምዕ 7 መካከል ያለው ዘመን 60 ዓመት ያህል ይራራቃል። አስቴር በ478 ዓ.ቅ.ክ. ንግሥት ሆነች (የመጽሐፈ አስቴርን መግቢያ ይመ)። ከምዕ 7-8 ያለው ክፍል ከ20 ዓመት በኋላ በዕዝራ አመራር ጥቂት ምርኮኞች ከፋርስ ወደ ኢየሩሳሌም የተመለሱበትን ሁኔታ የሚያመለክት ነው። ወደ ኢየሩሳሌም የተመለሱት የመጀመሪያዎቹ ምርኮኞች የእግዚአብሔርን ቤት እንደ ገና የመሥራት ግዴታቸውን ሲፈጽሙ፣ ዕዝራ ደግሞ የእግዚአብሔር ሕግ በሕዝቡ ልብ ውስጥ እንደ ገና እንዲታደስ አደረገ (ከነህ 8፡1-8 ጋር ያነጻጽሩ)። ዕዝራ በይሁዳ ወንዶች መካከል መንፈሳዊ ውድቀትና ግብረገባዊ ብልሹነት እንደነበረ አይቶአል፤ ይህም ግልፅ ሆኖ የታየው ከጣዖት አምላኪ ሴቶች ጋር ባደረጉት የጋብቻ ግንኙነት ነበር። ዕዝራ በጥልቅ ሐዘን ጎጠኦቻቸውን ወደ እግዚአብሔር በመናዘዝ ስለ እነርሱ የምልጃ ጸሎት አደረገ (ምዕ 9)። መጽሐፈ ዕዝራ የሚጠቃለለው ዕዝራ ሕዝቡን ወደ ንስሐ በመምራትና የይሁዳ ወንዶች ከጣዖት አምላኪ ሚስቶቻቸው ጋር ያላቸውን የጋብቻ ግንኙነት እንዲያቋርጡ በማድረግ ነው (ምዕ 10)።

ልዩ ገጽታ

መጽሐፈ ዕዝራን ልዩ የሚያደርጉት አራት ዋና ዋና ገጽታዎች ናቸው፤ (1) በመጽሐፍ ቅዱስ አይሁድ ከሞሃርኮ በኋላ ወደ ፓለስቲን ስለመመለሳቸው የሚናገር ታሪካዊ ጽሑፍ በመጽሐፈ ዕዝራና በመጽሐፈ ነህምያ ያለው ብቻ ነው፤ (2) የዚህ መጽሐፍ አስደናቂ ገጽታ፣ በመጽሐፉ ሁለት ዋና ዋና ክፍሎች ማለትም በምዕ 1-6 እና በምዕ 7-10 መካከል የ60 ዓመት ታሪካዊ ክፍተት መኖሩ ነው፤ መጽሐፉ በአጠቃላይ የ80 ዓመት ታሪክ የያዘ ነው። (3) ዕዝራ እግዚአብሔር ቃሉን ለመፈጸም የቱን ያህል እንደሚተጋ በግልፅ ያመለክታል (ከኤር 1፡12፤ 29፡10 ጋር ያነጻጽሩ)፤ እግዚአብሔር ሕዝቡን ወደ አገራቸው ለመመለስ (1፡1፤ 7፡11-28 ይመ)፤ ከምሳ 21፡1 ጋር ያነጻጽሩ) የፋርስ ነገሥታትን ልብ ልክ እንደ ወንዝ ውሃ በሚፈለገው አቅጣጫ ይመራው ነበር። (4) የእግዚአብሔርን ትእዛዝ በመጣስ የአይሁድ ወንዶች ካህናትም ጭምር ያገቡአቸውን የማያምኑ ጣዖት አምላኪ ሴቶችን በተመለከተ ዕዝራ በጥልቀት የገለጸው፣ እግዚአብሔር (ሀ) ሕዝቡ ከጣዖት አምላኪው ዓለም እንዲለይ የሚፈልግ እንደሆነና (ለ) አንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር በሕዝቡ መካከል ያለውን አደገኛና ተስፋፊ የሆነውን መስሎ የመኖር የነጠኦት ነቀርሣ ለማስወገድ መሠረታዊ የሆነ የሕይወት ቀይ ጥገና እንደሚያደርግ ለማመልከት ነው። ዕዝራ የወሰደው ጠንካራ እርምጃ የዚያኑ ሕዝብ መሠረታዊ ጥሪው፣ “የመንግሥት ካህናትና የተቀደሰ ሕዝብ” (ዘፀ 19፡6) እንዲሆን እንጂ ሌላ የተደባለቀ ቅይጥ ሕዝብ እንዳይደለ በጥብቅ ለማሳሰብ ነው።

መጽሐፈ ዕዝራ በአዲስ ኪዳን መፈጸሙ

የአይሁድ ትሩፋን ወደ ገዛ አገራቸው መመለሳቸውና ቤተ መቅደሱ እንደ ገና መሠራተ፣ ምንጊዜም እግዚአብሔር ዐመፀኛ የሆነውን ሕዝቡን ለመመለስ እንደሚሻ ያመለክታል። የእርሱ መንገድ ለከህደት ፍርድን መስጠት ብቻ ሳይሆን፣ እግዚአብሔር በዘረጋው በመጨረሻው የቤዛነት መንገድ ለሚያምኑት ትሩፋን ተሐድሶንና ተስፋን መስጠትም ጭምር ነው። ይህ መርሕ በአዲስ ኪዳን ታይቶአል፤ ይኸውም በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ዋናው የቤዛነት መንገድ ከማያምኑት አይሁድ ወደ አሕዛብ አቅጣጫውን ሲያዞር፣ የሚያምኑት የአይሁድ ትሩፋን ኢየሱስ ክርስቶስን መሲሐዊ ጌታቸው አድርገው በተቀበሉት ጊዜ ነው።

መጽሐፈ ዕዝራን ማንበብ

መ.አ.ውን የብሉይ ኪዳን መጽሐፍት በአንድ ዓመት ግንብብ ከተፈለገ መጽሐፈ ዕዝራ ከዚህ በታች ባለው የጊዜ ሰሌዳ መሠረት በ4 ቀን መነበብ ይኖርበታል።

☐ 1—3 ☐ 4—6 ☐ 7—8 ☐ 9—10

ལྷན་པའོ་ཏི

ቂርሰ ምርኮኞቹ እንዲመለሱ ፈቀደ

1+1-3 ተጓ ምብ 2ዘና 36+22-23

1 ቂርሰ የፋርስ ንጉሥ በሆነ በመጀመሪያው ዓመት፣ እግዚአብሔር የቂርሰን መንፈስ አነሣሥቶ በመንግሥቱ ሁሉ ዐዋጅ እንዲያስነግርና ይህም በጽሑፍ እንዲሰፍር አደረገ፤ ይህ የሆነው በኤርምያስ አፍ የተነገረው የእግዚአብሔር ቃል ይፈጸም ዘንድ ነው።

2 "የፋርስ ንጉሥ ቂርስ የሚለው ይህ ነው፤ "የሰማይ ስምዐክ ስግዚአብሔር የምድርን መንግሥታት ሁሉ ሰጥቶኛል፤ በይሁዳ ምድር በምትገኘው በኢየሩሳሌምም ለእርሱ ቤተ መቅደስ እንድሠራ አዘኛል። ንክሕዝቡ መካከል በእናንተ ዘንድ የሚኖር ማናቸውም ሰው ስምዐክ ከእርሱ ጋር ይሁን፤ በይሁዳ ወደም ትገኘው ወደ ኢየሩሳሌም ይውጣና በዚያ ለሚኖረው ስምዐክ፣ ለእስራኤል ስምዐክ ለእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ይሥራ፤ 'ባሉበት ስፍራ የሚቀሩ በየትኛውም አገር የሚኖሩ ሰዎች ሁሉ በኢየሩሳሌም ለሚገኘው የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ስጦታ እንዲሆን በሰነ ፈቃድ ከሚያቀርቡት መባ በተጨማሪ ብርና ወርቅ፣ ዕቃና እንስሳ በመስጠት ይርዷቸው።"

3 ከዚያም ስግዚአብሔር መንፈሳቸውን ያነሣማው የይሁዳና የብንያም ቤተሰብ አለቆች እንዲሁም ካህናቱና ሌዋውያኑ ሁሉ ሕመሄድና በኢየሩሳሌም የሚገኘውን የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ለመሥራት ተዘጋጁ። ሳሪቤቶቻቸውም ሁሉ በበነ ፈቃድ ከሰጡት መባ በተጨማሪ ከብርና ከወርቅ የተሠሩ ዕቃዎችን፣ ቂሳቀሶችን፣

1+1 ዕዘ6+22: 7+27: ኤር25+11-12: 29+10-14: ዘባ1+12-16 1+2 መባ4+10: መዝ72+11: ኢሳ41+2+25: 44+28: 45+13: 46+11: 49+7-23: 60+3:10: ሐጌ1+2 1+4 ዘ03+22: ዘ+15+3: ዕዝ3+7: 4+3: 5+13: 6+3:14: መዝ50+14: 54+6: 116+17: 72+8-11: ኢሳ10+20-22: ራእ21+24 1+5 ቀ+1: ዘ035+20-22: 2ዘ511+1:3: 10:12+23: 15+2:8-9: 25+5: 31+1: 34+9: 36+22: ዕዝ4+1: 10+9: ነዘ11+4: 12+34: መዝ127+1: ሐጌ1+14: ፈል2+13 1+6 ዘ03+22 1+7 2ነገ24+13: 2ዘ536+7:10: ዕዝ5+14: 6+5: ኤር52+17-19 1+8 1ዘ53+18

እንስሶችንና ሌሎች ጠቃሚ የሆኑ ስጦታዎችንም በመለገስ ረደቸው። ንዚህም በላይ ንጉሡ ቂርስ፣ ናቡከደነፆር ከኢየሩሳሌም ወስዶ በአማልክቱ ቤተ ጣየት ያኖራቸውን የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ንዋያት ቅድሳት አወጣ። የፋርስ ንጉሥ ቂርስ በግምጃ ቤቱ ነሳፈ በሚትሪጽጡ አማካይነት ንዋያት ቅድሳቱ እንዲመጡና በይሁዳው ገዢ በሰላብሳር ፊት እንዲቈጠሩ አደረገ።

የዕቃው ዝርዝር ይህ ነበር፤
የወርቅ ሳሕን 30
የብር ሳሕን 1,000
ዝርግ የብር ሳሕንፉ 29
10ጉድንዳ የወርቅ ሳሕን 30
ባለ ግጣም የብር ጉድንዳ ሳሕን 410
ሌሎች ቂሳቀሶች 1,000
11 ባጠቃላይ አምስት ሺህ አራት መቶ የወርቅና የብር ዕቃዎች ነበሩ። ሰላብሳር ምርኮኞቹ ከባቢሎን ወደ ኢየሩሳሌም ሲመለሱ ይህን ሁሉ ዕቃ ይዞ ወጣ።

11+7 ወይም፣ በአምላክ 11+9 በዕብራይስጡ የዚህ ቃል ትርጉም በትክክል አይታወቅም። መጨረሻው ፍጻሜ ለማድረስ፣ እንደ ውሃ ፈሳሾች ወደ ወደደው አቅጣጫ እንዲፈስ ለማድረግ እግዚአብሔር የንጉሥን ልብ በእጁ እንደሚይዝ የምሳሌ መጽሐፍ ይናገራል (ምሳ 21+1)።
1+2 የፋርስ ንጉሥ ቂርስ፣ ንጉሥ ቂርስ ከመምጣቱ ከ160 ዓመት በፊት ኢየሩሳሌምንና ቤተ መቅደሱን እንደ ገና ይሠሩ ዘንድ አይሁድ ወደ አገራቸው እንዲመለሱ የሚፈቅድ ቂርስ የሚባል ገዥ እንደሚነሣ ነቢዩ ኢሳይያስ አስቀድሞ ትንቢት ተናግሮ ነበር (ኢሳ 44+26-28: 45+1:13: ኢሳ 41+2: 45+4-5 ይመ)።
1+5 እግዚአብሔር መንፈሳቸውን ያነሣማው፣ ወደ አገራቸው እንዲመለሱ የአንዳንዶቹን ታማኝ ሕዝቦቹን ልብ እግዚአብሔር በመንፈስ ቅዱስ አነሣግ (ክፈል 2+13 እና ማሳ ጋር ያነጻጽሩ)። ወደ ፓለስቲና ለሚደረገው ለዚህ የመጀመሪያ ገዛ 50,000 የሚያህሉ ሰዎች ለእግዚአብሔር ጥሪ ምላሽ ሰጡ። ሌሎቹ ግን በምርኮ አገር እንደቂዩ ልብ ይበሉ (ቀ. 4+6)፤ የቀሩበትም ዐላማ ወደ ይሁዳ ምድር የሚመለሱትን ለማበረታታትና ለመደገፍ ነበር።
1+8 ሰላብሳር፣ ይህ ሰው ወደ አገራቸው የሚመለሱት ምርኮኞች የመጀመሪያ ገዥ ሆኖ የተሾመ ሰው ሲሆን (ከ5+14:16 ጋር ያነጻጽሩ)፣ ምናልባትም የዘሩባቤል ሌላ ስም ሊሆን ይችላል (ከ2+2: 3+2:8: 4+3 ጋር ያነጻጽሩ)።

1+1 በኤርምያስ አፍ የተነገረው የእግዚአብሔር ቃል ይፈጸም ዘንድ፣ ነቢዩ ኤርምያስ አይሁድ ወደ ይሁዳ ከመመለሳቸው በፊት ሰባ ዓመት በምርኮ በባቢሎን እንደሚቁዩ አስቀድሞ ትንቢት ተናግሮ ነበር (ኤር 25+11-12: 29+10) ። ሰባው ዓመት የምርኮ ዘመን፣ ከኢየሱቁም ዘመን መንግሥት ከሦስተኛው ዓመት (2ነገ 24+1: ዳን 1+1) ማለትም የመጀመሪያው ምርኮ ከሆነበት ከ605 ዓ.ቅ.ዘ. ጀምሮ ሕዝቡ ወደ አገራቸው ለመመለስ ገዛ እስከ ጀመሩበት (2ነገ 1 እና ማሳ ይመ) እስከ 538 ዓ.ቅ.ዘ. (በግምት ከ70 ዓመት በኋላ) ነው።
1+1 እግዚአብሔር የቂርሰን መንፈስ አነሣሥቶ፣ በታሪክ ሂደት ውስጥ እግዚአብሔር የቤዛነት መንገዱን እስከተወሰነበት ፍጻሜ ድረስ እንዲጓዝ ያደርጋል። ይህን ሲፈጽምም አንዳንድ ጊዜ ታላላቅ መሪዎች ዝቅ ያደርጋል (ለምሳሌ ናቡከደነጾር 2ነገ 4)፣ በመሪዎች ላይ የሚያጠፋ ፍርድን ይልካል (ለምሳሌ ፈርዖን በዘፀአት ዘመን፣ ዘፀ 14፣ ብልጣሶርን በባቢሎን፣ ዳን 5)፣ ወይም ቃሉን ለመፈጸምና ዐላማውን ለማከናወን ዓለም አቀፍ መሪን ከፍ ከፍ ያደርጋል (ለምሳሌ የፋርስን ንጉሥ ቂርስን ቀ. 2)። ለተሸነፉና ለተማረኩ ሕዝቦች በጎ ያደርግ ዘንድ የቂርሰን ልብ በማነሣማት፣ እግዚአብሔር በነቢዩ በኤርምያስ በኩል የሰጠውን የተስፋ ቃል በጊዜው እንዲፈጸም አደረገ። የቤዛነት ሥራውን ለመቀጠልና ታሪክን ወደ

መጨረሻው ፍጻሜ ለማድረስ፣ እንደ ውሃ ፈሳሾች ወደ ወደደው አቅጣጫ እንዲፈስ ለማድረግ እግዚአብሔር የንጉሥን ልብ በእጁ እንደሚይዝ የምሳሌ መጽሐፍ ይናገራል (ምሳ 21+1)።
1+2 የፋርስ ንጉሥ ቂርስ፣ ንጉሥ ቂርስ ከመምጣቱ ከ160 ዓመት በፊት ኢየሩሳሌምንና ቤተ መቅደሱን እንደ ገና ይሠሩ ዘንድ አይሁድ ወደ አገራቸው እንዲመለሱ የሚፈቅድ ቂርስ የሚባል ገዥ እንደሚነሣ ነቢዩ ኢሳይያስ አስቀድሞ ትንቢት ተናግሮ ነበር (ኢሳ 44+26-28: 45+1:13: ኢሳ 41+2: 45+4-5 ይመ)።
1+5 እግዚአብሔር መንፈሳቸውን ያነሣማው፣ ወደ አገራቸው እንዲመለሱ የአንዳንዶቹን ታማኝ ሕዝቦቹን ልብ እግዚአብሔር በመንፈስ ቅዱስ አነሣግ (ክፈል 2+13 እና ማሳ ጋር ያነጻጽሩ)። ወደ ፓለስቲና ለሚደረገው ለዚህ የመጀመሪያ ገዛ 50,000 የሚያህሉ ሰዎች ለእግዚአብሔር ጥሪ ምላሽ ሰጡ። ሌሎቹ ግን በምርኮ አገር እንደቂዩ ልብ ይበሉ (ቀ. 4+6)፤ የቀሩበትም ዐላማ ወደ ይሁዳ ምድር የሚመለሱትን ለማበረታታትና ለመደገፍ ነበር።
1+8 ሰላብሳር፣ ይህ ሰው ወደ አገራቸው የሚመለሱት ምርኮኞች የመጀመሪያ ገዥ ሆኖ የተሾመ ሰው ሲሆን (ከ5+14:16 ጋር ያነጻጽሩ)፣ ምናልባትም የዘሩባቤል ሌላ ስም ሊሆን ይችላል (ከ2+2: 3+2:8: 4+3 ጋር ያነጻጽሩ)።

ወደ አገራቸው የተመለሱ ምርኮኞች ዝርዝር

2፡1-70 ተጓ ምዝ - ነህ 7፡6-73

2የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር ወደ ከምርኮ ተመልሰው ወደየራሳቸው ከተሞች ወደ ይሁዳና ወደ እ.የሩሳሊም የመጡት የአገሩ ልጆች እነዚህ ናቸው፤ ሹመጡትም ከዘሩባቤል፣ ከኢያሱ፣ ከነህምያ፣ ከሠራያ፣ ከረዕላያ፣ ከመርዶክዮስ፣ ከበላሳን፣ ከመሴፋር፣ ከበጉዋይ፣ ከሬሀም፣ ከበዓና ጋር ነበር።

የተመለሱት የእስራኤል ሰዎች ዝርዝር የሚከተለው ነው፤

3የፋሮስ ዘሮች	2,172
4የሰፋጥያስ ዘሮች	372
5የኤራ ዘሮች	775
6ካኢያሱና ከኢዮአብ ዘር የሆኑት የፊሐት ሞዓብ ዘሮች	2,812
7የኤላም ዘሮች	1,254
8የዛቱዕ ዘሮች	945
9የዘካይ ዘሮች	760
10የባሂ ዘሮች	642
11የቤባይ ዘሮች	623
12የዓዝጋድ ዘሮች	1,222
13የአደኒቃም ዘሮች	666
14የበጉዋይ ዘሮች	2,056
15የዓዲን ዘሮች	454
16የሕዝቅያስ ልጅ የአጤር ዘሮች	98
17የቤሳይ ዘሮች	323
18የዮራ ዘሮች	112
19የሐሱም ዘሮች	223
20የጋቤር ዘሮች	95
21የቤተ ልሔም ሰዎች	123
22የነጠፋ ሰዎች	56
23የዓናቶት ሰዎች	128
24የዓዝሞት ዘሮች	42
25የቂርያት ይዓሪም፣ የከፈራና የብኤሮት ዘሮች	743
26የራማና የጌባ ዘሮች	621
27የማክማስ ሰዎች	122
28የቤቴልና የጋይ ሰዎች	223
29የናባው ዘሮች	52
30የመኒብስ ዘሮች	156
31የሌላው ኤላም ዘሮች	1,254

2፡1 4፡70፤
2፡124፤16፤
25፡12፤
1ዜና9፡2፤
2ዜና36፡20፤
ነህ7፡73፤ 11፡4፤
2፡2 1ዜና3፡19፤
6፡14፤ ዕዝ3፡2፤
5፡2፤ 10፡18፤
ነህ10፡2፤ 11፡11፤
12፡18፤
ሐጌ1፡1፤12፤
2፡4፤ ዘካ3፡1-10፤
6፡9-15፤
ማቴ1፡12፤
ሉቃ3፡27
2፡43 ዕዝ8፡3፤
10፡25፤ ነህ3፡25
2፡13 ዕዝ8፡13
2፡21 ሚክ5፡2
2፡26 ኢሱ18፡25
2፡28 ዘዓ12፡8
2፡34 1ነህ16፡34፤
2ዜና28፡15፤
2፡36 1ዜና24፡7
2፡37 1ዜና24፡14
2፡38 1ዜና9፡12
2፡39 1ዜና24፡8
2፡40 ዘዓ29፡34፤
ዘጉ3፡9፤
ዘጸ18፡6-7፤
1ዜና16፡4፤
ዕዝ7፡7፤ 3፡9፤
8፡15፤ ነህ12፡24
2፡41 1ዜና15፡16
2፡42
1፡4፡3፤15፤
1ዜና9፡17
2፡43 1ዜና9፡2፤
ነህ11፡2፤

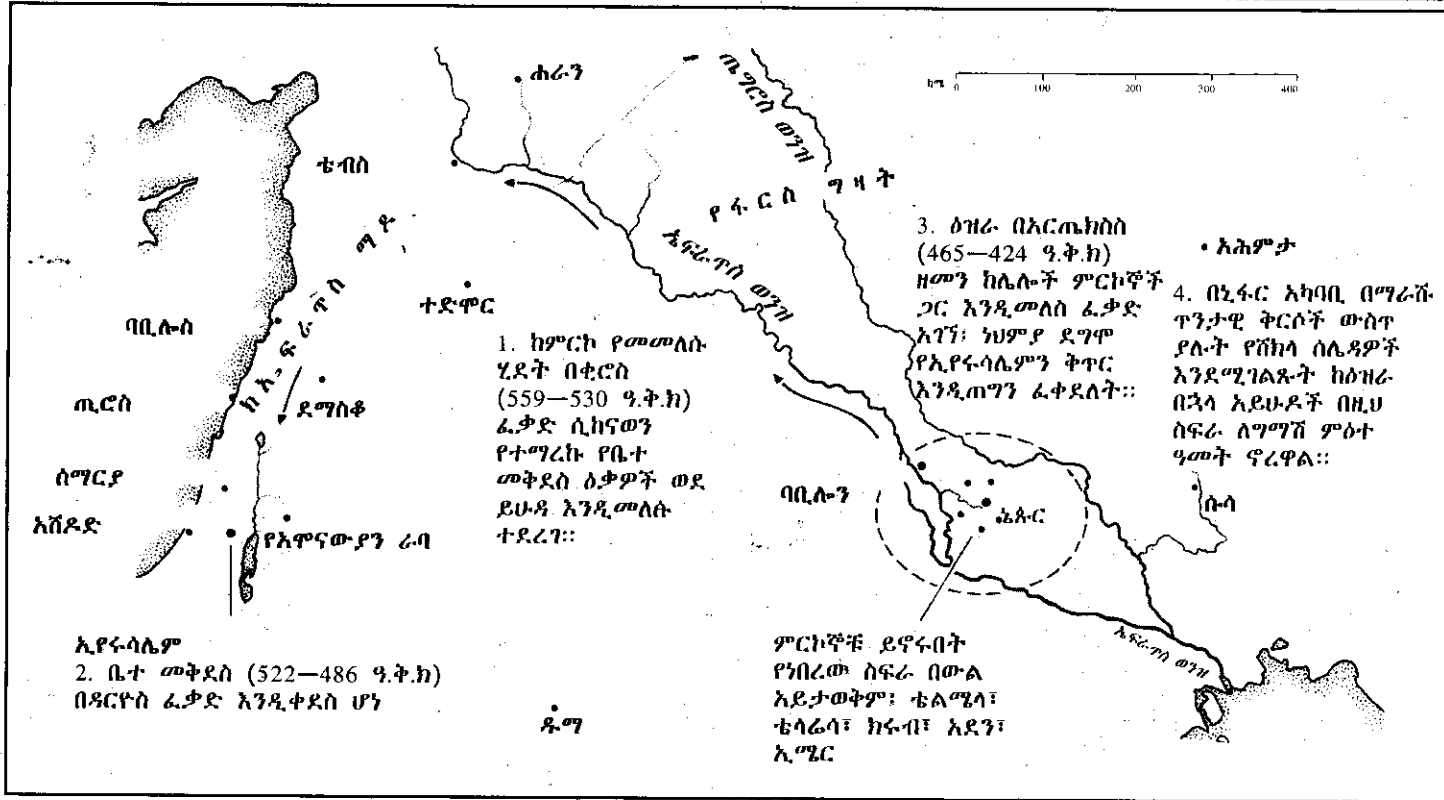
32የካሪም ዘሮች	320
33የሎድ፣ የሐዲድና የአናም ዘሮች	725
34የኢያሪኮ ሰዎች	345
35የሴናዓ ዘሮች	3,630
36ዛህናቱ፡-	
ካኢያሱ ቤተ ሰብ የዮዳኤ ዘሮች	973
37የኢሜር ዘሮች	1,052
38የፋስኮር ዘሮች	1,247
39የካሪም ዘሮች	1,017
40ሊዋውያት፡-	
በሆዳይዋ በኩል የኢያሱና የቀድሞኤል ዘሮች	74
41መዘምራት፡-	
የአሳፋ ዘሮች	128
42የቤተ መቅደሱ በረኞች፡-	
የሰሎም፣ የአጤር፣ የጤልሞን፣ የዓቁብ፣ የሐጤጣና የሶባይ ዘሮች	139
43የቤተ መቅደሱ አገልጋዮች፡-	
የሲሐ፣ የሐሠፋና የጠብያች ዘሮች፤	
44የኬራስ፣ የሲን፣ የፋዶን ዘሮች፤	
45የልባና፣ የአጋባ፣ የዓቁብ ዘሮች፤	
46የአጋባ፣ የሰምላይ፣ የሐናን ዘሮች፤	
47የጌይል፣ የጋሐር፣ የራያ ዘሮች፤	
48የረአሳን፣ የኔቆዳ፣ የጋሴም ዘሮች፤	
49የዋዛ፣ የፋሴሐ፣ የቤሳይ ዘሮች፤	
50የአሰና፣ የምዑናውያን፣ የንፋሱሲም ዘሮች፤	
51የበቅቡቅ፣ የሐቁፋ፣ የሐርሐር ዘሮች፤	
52የበስሎት፣ የምሒዳ፣ የሐርሳ ዘሮች፤	
53የበርቆስ፣ የሲሣራ፣ የቴማ ዘሮች፤	
54የንስያና የሐጤፋ ዘሮች፤	

42፡21 ወይም ልጆች፣ ዘሮች
42፡25 የሰብሊ ሊቃናት ትርጉም (እንዲሁም ነህ 7፡29 ይመ.)፡ ዕብራይስጡ ግን፣ ቂርያት አረም ይላል።

2፡1 ከምርኮ ተመልሰው፤ መጽሐፈ ዕዝራ በሦስት ደረጃ ወደ ይሁዳ ከተመለሱት የእስራኤላውያን ምርኮኞች የሁለቱን ቡድኖች የገዛ ሁኔታ የሚገልጽ መጽሐፍ ነው። (1) የመጀመሪያው ቡድን በዘሩባቤል መሪነት ወደ አገሩ የተመለሰው በ538 ዓ.ቅ.ክ. ነበር (ቀ. 2፤ 3፡8 ይመ.)፤ ከሐጌ 1፡1፤14፤ ከዘካ 4፡9 ጋር ይነጻጽሩ። በዚህ በመጀመሪያው ገዛ በግምት 50,000 ሰዎች ወደ አገራቸው ተመልሰዋል (ቀ. 64-65)። ቤተ መቅደሱንም እንደ ገና በመሥራት በ516 ዓ.ቅ.ክ. ሥራውን ፈጸሙት (6፡15 እና ማገብ ይመ.)። በዚህ ጊዜ ያገለገሉት ነቢያት ሐጌና ዘካርያስ ነበሩ (5፡1-2)።

(2) ሁለተኛው ቡድን በዕዝራ መሪነት ወደ አገሩ የተመለሰው የተንቀሳቀሰው በ457 ዓ.ቅ.ክ. ነበር (ምዕ 7-10)። ዕዝራ እንደ መሪ ትኩረት ያደረገው፣ በሕዝቡ መንፈሳዊ ሕይወትና ሕዝቡም ለእግዚአብሔር ሕግ እንዲገዙ በማድረግ ላይ ነበር (7፡10፤ 10፡1-6)። (3) ሦስተኛው ቡድን በነህምያ መሪነት በ444 ዓ.ቅ.ክ. ወደ አገሩ የተመለሰ ሲሆን፤ እርሱም ወደዚያ የሄደው የኢየሩሳሌምን ቅጥር እንደ ገና ለመሥራት ነበር (ነህ 2፡17)። ነቢይ ሚልክያስ በጳለኛው በዕዝራና በነህምያ ዘመን በይሁዳ ሳያገለግል አልቀረም።

ክምርኮ መመለስ

55የሰሎሞን አገልጋዮች ዘሮች፡-
የሰማይ፣ የሰራጪት፣ የፍሩዳ
ዘሮች፤
56የየዕለት የደርቆን፣ የጌዴል
ዘሮች፤
57የሰፋጥያስ፣ የሐጢል፣
የፈክራት፣ የሐሂ
በይም፣ የአሚ ዘሮች፤

58የቤተ መቅደሱ አገልጋዮችና
የሰሎሞን
አገልጋዮች ዘሮች 392
59ከዚህ የሚከተሉት ደግሞ
ከቴልሚላ፣ ከቴላጊላ፣ ከክሩብ፣
ከአዳንና ከአሜር ከተሞች የመጡ
ናቸው፤ ነገር ግን ቤተ ሰባቸው
የእስራኤል ዘር መሆናቸውን
ማስረዳት አልቻሉም፤
60የዳሳይ፣ የጠብያና የኔቆዳ፣
ዘሮች 652

61ካካህናቱ መካከል የኤብያ፣ የአቆስና
የቤርኬል ዘሮች፤ ቤርኬል በዚህ ስም ሊጠራ
የቻለው የገላዳዳዊውን የቤርኬሊን ልጅ
አግብቶ ስለ ነበር ነው።
62እነዚህ በትውልድ መዝገቡ ውስጥ የቤተ
ሰባቸውን ዝርዝር ፈለጉ፤ ነገር ግን ማግኘት
አልቻሉም፤ ስለዚህ እንዳልነጹ ተቈባሪው፣
ከካህናት አገልግሎት ተገለጸ። 63አገረ
ገዢም በኡሪምና በቲሚም እግዚአብሔርን
የሚጠይቅ ካህን እስኪነሣ ድረስ፣ እጅግ
ከተቀደሰው ምግብ እንዳይበሉ አዘዛቸው።
64ካምርኮ የተመለሱት ሰዎች ብዛት
42,360 ነበረ፤ 65ይህም 7,337 ከሚሆኑት
ከወንዶችና ከሴቶች አገልጋዮቻቸው
በተጨማሪ ነው፤ 200 ወንድና ሴት
ከማሪዎችም ነበሯቸው። 66736 ፈረሶች፣
245 በትሎዎች፣ 6435 ግመሎችና

2+58 1ዜ59+2
2+59 ዙ፣1+18
2+61
2+62 17+27
2+62 ዙ፣3+10፤
16+39-40
2+63 ዙ28+30፤
ዙሊ2+3+10
2+65
2+65 19+35
2+66 አ466+20

6,720 አህዮች ነበሯቸው።
68በኢየሩሳሌም ወደሚገኘው ወደ
እግዚአብሔር ቤት በደረሱ ጊዜ፣ አንዳንድ
የቤተ ሰብ መሪዎች በቀድሞው ቦታ እንደ
ገና ለሚሠራው የእግዚአብሔር ቤት በበጎ
ፈቃድ 61,000 የወርቅ ዳሪክ፣ 5,000
ምናንጎ ብር፣ 100 ልብሰ ተክህና ለግምጃ
ቤቱ ሰጡ።

70ካህናቱ ሌዋውያን፣ መዝምራት፣ በር
ጠባቂዎቹና የቤተ መቅደስ አገልጋዮች፣
ክሌሎች ሰዎች ጋር በየራሳቸው ከተሞች
ሰፈሩ፤ የቀሩት እስራኤላውያንም
በየከተሞቻቸው ተቀመጡ።

መሠዊያው እንደ ገና ተሠራ

3 ሰባቶቹው ወር በደረሰ ጊዜ፣
እስራኤላውያን በየከተሞቻቸው
ሳሉ፤ ሕዝቡ እንደ አንድ ሰው ሆነው
በኢየሩሳሌም ተሰበሰቡ። 2ከዚያም
የኢየሱዲቅ ልጅ ኢየሱና ካህናት ዘመዶቹ
እንዲሁም የሰላትያል ልጅ ዘሩባጬና
የሥራ ባልደረቦቹ፣ በእግዚአብሔር ሰው
ዘመራሱ ሕግ በተጻፈው መሠረት የሚቃጠል
መሥዋዕት ለማቅረብ፣ የእስራኤልን
እምሳክ መሠዊያ መሥራት ጀመሩ።
3ከዚያቸው ካሉት አሕዛብ የተነሣ ፍርሀት
ቢያድርባቸውም፣ መሠዊያውን በቀድሞው
መሠረት ላይ ሠሩ፤ በመሠዊያውም ላይ
ጠቀትና ማታ የሚቀርበውን የሚቃጠል
መሥዋዕት ለእግዚአብሔር አቀረቡ።
4ከዚያም ለእያንዳንዱ ቀን እንደታዘዘው፣
በሚያስፈልገው ቁጥር ልክ የሚቃጠል
መሥዋዕት በማቅረብ የዳስ በዓልን በተጻፈው
መሠረት አከበሩ። 5ከዚያም በኋላ

2+69 500 ከሌ ግራም ያህል ነው።
2+69 2.9 ሜትር ዘንድ ያህል ነው።

2+64 ብዛት 42,360 ነበረ፤ ከቀ 3-63
የተዘረዘረው ቁጥር ተደምር በዚህ ላይ ከተጠቀሰው
42,360 ድምር በ11,000 ያንሳል፤ ተጨማሪ የሆነው
11,000 ምናልባት ከይሁዳ ነገድ ውጪ የሆኑትን
ምርኮኞች (ከቀ 70፣ 6+17፣ 8+35 ጋር ያንጸፍ)፤ ሴ
ቶችንና ሕፃናትን እንዲሁም ያልተመዘገቡትን ካህናት
ሳያካትት አልቀረም (ቀ 61-62)። በነህም መጽሐፍ
ውስጥ የሚታዩ አንዳንድ የቀጥር ልዩነቶች (7፣6-73)
ምናልባት ብዛቱን የሚገልጽው ዝርዝር ሲተላለፍ
በተፈጸመ የጸሐፊ ስሕተት ሊሆን ይችላል።
2+70 የቀሩት እስራኤላውያንም፤ ይህ ሐረግ ወደ
አገራቸው የተመለሱት ትሩፋን ከሆራ ሁለቱ የእስራኤል
ነገዶች የተወጣጡ ሰዎች ያሉበት መሆኑን ያመለክታል
(6+17፣ 8+35 ይወጥ)።
3+2 የእስራኤልን አምላክ መሠዊያ መሥራት
ጀመሩ፤ ወደ አገራቸው የተመለሱት ምርኮኞች ቀዳሚ
ተግባራቸው ያደረጉት የእግዚአብሔርን መሠዊያ
መሥራት ነበር። በአይሁድ አምልኮ መሠዊያ ዋና
ነገር ነው፤ ምክንያቱም በዚያ ላይ ከገጢአት ስርዮትን
ለማግኘት መሥዋዕቶችና ስርዮት የሚያስገኝ ደም
ለእግዚአብሔር ይቀርብበታል (ዘፀ 27፣1 እና ማብ
ይወ)፤ (1) በዘራያቸው ያሉትን ሰዎች ከመፍራታቸው

2+68 ዙ25+2
2+70 ቀ 1፤
1ዜ59+2፤
ነፃ11+3-4
3+1 ዙሊ23+24፤
ነፃ7+3
3+2 ዙ20+24፤
ዙ412+5-6፤
1ዜ53+17፤
ዕገ12+2፤ ሐፊ1፤
ዙ6፤11
3+3 ዙ29+39፤
ዙ፡28+1-8፤
ዕገ4+4፤ ዳ79+25
3+4 ዙ23+16፤
ዙ፡29+12-38፤
ነፃ8+14-18፤
ዙ414+16-19
3+5 ዙሊ23+1፤
44፤ ዙ፡28+14፤
29+39፤ ፍ42+16

የተነሣ (ቀ 3)፤ በከፊልም ቢሆን ሕዝቡ መሠዊያውን
ለመሥራት ተነሣሥተው ነበር፤ ወደ እግዚአብሔር
በእምነትና በመታዘዝ ሲቀርቡ፣ እርሱ ከጉዳት እንደሚጠ
ብቃቸው ዐውቀዋል (ዘፀ 19፣5፣ 29፣43 ይወጥ፤ ከዕብ
4+16 ጋር ያንጸፍ)፤ (2) በሕይወት የመኖራቸው ዋና
ዐላማም ምን እንደ ሆነ ተረድተዋል። “የመንግሥት
ካህናት የተቀደሰ ሕዝብ” (ዘፀ 19፣6) ስለሆኑ
ለእግዚአብሔር መሥዋዕት ማቅረብ ይገባቸው ነበር።
እግዚአብሔር ሊሆኑ እንደሚያስበው መሆን የሚችሉት
ይህን መንፈሳዊ ጥሪ የፈጸሙ እንደ ሆነ ብቻ ነው።
በክርስቶስ ያሉ እማኞችም እንዲሁ “... ከጨለማ ወደ
አስደናቂ ብርሃን የጠራችሁን የእግዚአብሔርን ታላቅ
ሥራ እንድታውጁ፣ የተመረጠ ከታደሩ፣ የንጉሥ
ካህናት፣ ቅዱስ ሕዝብ፣ እግዚአብሔር ልራቡ የለዮችሁ
ሕዝብ ናችሁ” (1ዱጥ 2፣9) ስለተባሉ “በኢየሱስ
ክርስቶስ እማካይነት እግዚአብሔርን ደስ የሚያስኝ
መንፈሳዊ መሥዋዕት” (1ዱጥ 2፣5፣ ዕብ 13፣10)
ያቀርቡ ዘንድ ይገባል። በሌላ አነጋገር በአዲስ ኪዳን
ዘመን ቤተ ክርስቲያን የእግዚአብሔር ሕዝብ እንደ
መሆኗ መጠን የእስራኤል ወራሽና ተተኪ ናት።
3+4 የዳስ በዓል፤ ዘሌ 23፣34-43 እና ማብራሪያውን
ይመልከቱ።

መደበኛውን የሚቃጠል መሥዋዕትነት የወር መባቻን መሥዋዕትነት በተቀደሱት የእግዚአብሔር በዓላት የሚቀርበውን መሥዋዕትና በባን ፈቃድ ለእግዚአብሔር የሚሰጠውን መባ አቀረቡ።⁶ የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ መሠረት ገና ያልተጣለ በሆነም፤ በሰባተኛው ወር በመጀመሪያው ቀን ለእግዚአብሔር የሚቃጠል መሥዋዕት አቀረቡ።

ቤተ መቅደሱ እንደ ገና ተሠራ

ከዚያም ለድንጋይ ጠራቢዎችና ለዐናጢዎች ገንዘብ ሰጡ፤ ከፋርስ ንጉሥ ከጢሮስ በተፈቀደው መሠረት የዝግባ ዛፎች ከሊባኖስ ወደ ኢዮጴ በባሕር እንዲያመጡላቸው፤ ለሲዶናና ለጢሮስ ሰዎችም ምግብ፤ መጠጥና ዘይት ሰጡ።

⁸ኢየሩሳሌም ወደሚገኘው ወደ እግዚአብሔር ቤት በደረሰ በሁለተኛው ዓመት በሁለተኛው ወር፤ የሰላትያል ልጅ ዘሩባቤልና የኢዮሴዴቅ ልጅ ኢዮሴ እንዲሁም የቀሩት ወንድሞቻቸው (ከህናቱ፤ ሌዋውያን፤ ከምርኮ ወደ ኢየሩሳሌም የተመለሱት ሁሉ) ሃዩ ዓመትና ከዚያም በላይ የሆናቸው ሌዋውያን የእግዚአብሔርን ቤት ሕንጻ ሥራ እንዲቆጣጠሩ ሾሟቸው፤ ሥራውንም ጀመሩ።⁹ ኢዮሴ፤ ወንዶች ልጆቹና ወንድሞቹ፤ የዮሐዳያስ ዘሮች ቀድሞኤልና ወንዶች ልጆቹ፤ የኤንሐዳድ ወንዶች ልጆች፤ ልጆቻቸውና ወንድሞቻቸው፤ ሌዋውያንም ሁሉ የእግዚአብሔርን ቤት የሚሠሩትን ሰዎች ለመቆጣጠር በአንድላይ ሆኑ።

3+7 1ዜና14+1፤
22+15፤
ዕዝ12+4፤
ኢ435+2፤ 60+13
3+8 ዘ፡4+3፤
1ዜና6+1፤ ዘ4+9
3+9 ዕዝ2+40

3+10 ዘ፡10+2፤
2ሳጦ6+5፤
1ዜና6+31፤
16+6፤ 25+1፤
2ዜና5+13፤
ዕዝ5+16፤ 6+3፤
ዕዝ2+35፤
ሐፊ2+15፤
ዘ፡6+12
3+11
ኢሴ6+5፤10፤
1ዜና16+34+41፤
2ዜና7+31፤
መዝ30+5፤
107+11፤ 118+1፤
138+8፤
ሐፊ2+18፤
ዘ፡4+9፤ 8+9
3+12 ኤር31+9፤
50+4፤ ሐፊ2+3፤9
3+13 ኤዳ8+21፤
33+26፤
መዝ27+6፤ 42+4፤
ኢሳ16+9፤
ኤር48+33
4+1 ዝ፡2+20
4+2
2ኃ፡17+24+41

10ግንበኞቹ የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ መሠረት በጣሉ ጊዜ፤ ከህናቱ ልብሰ ተክህናቸውን ለብሰውና መለከታቸውን ይዘው፤ ሌዋውያኑ የእሳፍ ልጆች ደግሞ ጸናጽል ይዘው፤ በአስራኤል ንጉሥ በዳዊት መመሪያ መሠረት እግዚአብሔርን ለመወደስ ስፍራቸውን ያዙ።¹² በወዳሴና በምስጋናም ለእግዚአብሔር እንዲህ ሲሉ ዘመና፤

"ቸር ነውና፤ ለአስራኤልም ምሕረቱ ለዘላለም ነውና።" የእግዚአብሔር ቤት መሠረት ስለ ተጣለ፤ ሕዝቡ ሁሉ በታላቅ ድምፅ እልል እያሉ፤ ለእግዚአብሔር ምስጋና አቀረቡ።¹² የቀድሞውን ቤተ መቅደስ ያዩ በዕድሜ የሸመገሉ ብዙ ከህናት፤ ሌዋውያንና የቤተ ሰብ አለቆች የዚህ ቤተ መቅደስ መሠረት ሲጣል ባዩ ጊዜ፤ ድምፃቸውን ከፍ አድርገው አለቀሱ፤ ሌሎቹ ግን የደስታ ጩኸት አሰሙ።¹³ የሕዝቡ ጩኸት ድብልቅልቅ ያለ ስለ ነበር፤ የደስታውን አልልታ ከልቅሶው ጩኸት መለየት የሚችል ማንም አልነበረም፤ ድምፁም ከሩቅ ይሰማ ነበር።

ቤተ መቅደሱ እንዳይሠራ የተነሣ ተቃውሞ

4 የይሁዳና የብንያም ጠላቶች ከምርኮ የተመለሱት ሰዎች የአስራኤልን ስምዓክ የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ በመሥራት ላይ መሆናቸውን ሲሰማ፤² ወደ ዘሩባቤልና

መዝ
98-1-2

3+8 ወደ እግዚአብሔርን ቤት፤ ሕዝቡ ወደ ኢየሩሳሌም ከተመለሱ በኋላ በከፍተኛ ደረጃ ቅድሚያ የሰጡት ነገር፤ ቤተ መቅደሱን እንደ ገና መሥራትና እግዚአብሔርን በታማኝነት የማምለክን ሁኔታ እንደ ገና ማስጀመር ነበር። በሕይወታቸው ለእግዚአብሔር ብቻ ቅድሚያ ካልሰጡ፤ እርሱ ጠባቂያቸውና ረዳታቸው እንደማይሆን በምርኮ አገር በኖሩበት ጊዜ ካገኙት ልምድ በሚገባ ተምረዋል። እኛም እንዲሁ ሕይወታችንና ፍላጎታችን ከመንግሥቱና ቅዱስ ክህንው ዐላማው ጋር የተስማማ ካልሆነ የእግዚአብሔርን ርዳታ ወይም በረከት አናገኝም (ማቴ 6+33 እና ማብ ይመ)።

3+11 በውዳሴና በምስጋናም ... ዘመና፤ እግዚአብሔር ለእሱታቸው የሰጠውን መልስና የእርሱን መልካምነት የሚገልጸውን የቤተ መቅደሱን መሠረት መጣል ሲያዩ ሕዝቡ ለእግዚአብሔር የምስጋናን መዝሙር ዘመና። በመጽሐፍ ቅዱሳዊ ውዳሴ እግዚአብሔር ንግሥ ሥራውን ከፍ ከፍ የሚያደርግ ሕዝብ ሁሉ ሊሳተፍበት የሚገባ የአምልኮ አንዱ ዋና ነገር ነው (በዝጽ 802 ላይ "ምስጋና" በሚል ርእስ የቀረበውን የተኩረት ጽሑፍ ይመ)።

3+12 ብዙ ... ድምፃቸውን ከፍ አድርገው አለቀሱ፤ ሌሎቹ ግን የደስታ ጩኸት አሰሙ። የእግዚአብሔር ሕግ አምልኮ ተገቢ በሆነ፤ ሥርዐት መመራት እንዳለበት ቢያዝም፤ አምልኮ የተወሰነ ቅርጽ ወይም ዘይቤ ይዞ እንዲካሄድ አይገድበውም። በሰሎሞን ቤተ መቅደስ የነበረውን የእግዚአብሔርን ክብር ያዩ ሰዎች እንባቸውን ቢያፈስሱም፤ በፈረሰ ጊዜ

ተሰምቶቸው ከነበረው ሐፍረት አሁን እንደተላቀቁ መገመት ይቻላል። ሌሎቹ ደግሞ ድብልቅልቅ ያለ የደስታ ጩኸታቸውን አሰማቱዋል። እኛም ለእግዚአብሔር የምናቀርበው አምልኮ እንዲሁ ድንገት የሚከበቱ የተለያዩ ስሜቶቻችንን በማግለጽ የተመኑ መሆን አለበት። እግዚአብሔር ዙላግንንም ልዩ ልዩ አድርጎ ፈጥሮናል። ስለዚህ ሕዝቡ ራሱን ለእግዚአብሔር መንፈስ ለቀቅ አድርጎ ሲሰጥ የተለያዩ ሁኔታዎች ሊፈጠሩ እንደሚችሉ መገመት አስፈላጊ ነው።

4+1 የይሁዳና ... ጠላቶች፤ ብዙውን ጊዜ አግኞች በተወሰነ ደረጃ በእግዚአብሔር ከማያምኑ ሰዎች ተቃውሞ ይገጥማቸዋል (2ቆሮ 11፤13-15፤ ኤፌ 6፤12፤ 2ጢሞ 3፤12)። እውነትን የሚናገሩና በእግዚአብሔር ብቻ የሚታመኑ ጻድቃን፤ ሳያቋርጡ በመጸለይና በእምነታቸው ጸንተው በመቆም መልስ ሊሰጡ ይገባል (ኤፌ 6፤11 እና ማብ ይመ)።

4+2 አብረን ከእናንተ ጋር እንሥራ፤ የእግዚአብሔር ጠላቶች ምናልባትም ሳምራውያን (2ኃ፡ 17+24-34 ይመ) በአንድነትና የእግዚአብሔርን ሥራ አብሮ ለመሥራት በመፈለግ ሽፋን ወደ አይሁድ ሠርጎ ለመግባትና የቤተ መቅደሱን ሥራ ለማደናቀፍ ጥረት አደረጉ። (1) የይሁዳ ጠላቶች (ቀጽ 1) አይሁድ እንደሚያደርጉት እግዚአብሔርን እንደሚያመልኩና ለእርሱ እንደሚሠጡ ተናገሩ። ይሁን እንጂ በዚህ ጊዜ የተለያዩ ጣዖቶችን ማምለክን አልተወም ነበር፤ እንዲሁም በጽሑፍ የቀረበው የእግዚአብሔር ቃል ለሕዝቡ መሠረታዊ ሥልጣን እንዳለው አያምኑም ነበር

ወደ ቤተ ሰቡ አስቆች መጥተው "እኛም እንደ እናንተ አምላካችሁን የምንፈልግ ነን፤ የአሦር ንጉሥ አስራዶን ወደዚህ ካመጣን ጊዜ ጀምሮ ለእርሱ ስንሠዋለት ቁይተናል፤ ስለዚህ አብረን ከእናንተ ጋር እንደራ" አሏቸው።

ከዚህ በፊት ኢየሱስና ሌሎች የእስራኤል ቤተ ሰቦች አለቆች ግን፤ "ሰላምካቸን ቤተ መቅደስ እንድትሠሩ ከእኛ ጋር የሚያገናኛችሁ ምንም ነገር የለም። የፋርስ ንጉሥ ቂርስ ባዘዘን መሠረት ለእስራኤል ስምዒት ለእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የምንሠራው እኛ ብቻ ነን" ሲሉ መለሱላቸው።

ከዚያም የምድሪቱ ነዋሪዎች የይሁዳን ሕዝብ ተስፋ ማስቆረጥና ሥራውንም እንዳይቀጥሉ ማስፈራራት ጀመሩ። ከፋርስ ንጉሥ ከቂርስ ዘመን መንግሥት ጀምሮ እስከ ፋርስ ንጉሥ እስከ ዳርዮስ ዘመን መንግሥት ድረስ ዕቅዶቻቸውን የሚያሰናክሉ መካሪዎችን በገንዘብ ገዙባቸው።

በጠረክሲስና በአርጤክስስ ዘመን የተደረገ ሌላው ተቃውሞ

በጠረክሲስ ዘመን መንግሥት መጀመሪያ በይሁዳና በኢየሩሳሌም ነዋሪዎች ላይ የጽሑፍ ክስ መሠረቱባቸው።

በፋርስ ንጉሥ በአርጤክስስ ዘመን ቢሸላም፤ ሚትሪዳጡ፤ ጣብኤልና

4+3 ዕዝ1+1-4
4+4 ዕዝ3+3
4+6 አስ1+1፤
3+13፤ 9+5፤
879+1
4+7 27718+26፤
ዕዝ7+1፤ 702+1፤
ኢ436+11፤
871+4፤ 2+4

ተባባሪዎቹ ወደ አርጤክስስ ደብዳቤ ጽፉ። ደብዳቤው የተጻፈው በአረማይስጥ ፊደል፤ በአረማይስጥ ቋንቋ ነበረ።

ከላረ ግዢ ራሱምና ጽሑፈው ሲምሳይ በኢየሩሳሌም ላይ ለንጉሥ ለአርጤክስስ እንዲህ የሚል ደብዳቤ ጽፉ።

ደብዳቤው የተጻፈው፤ ከላረ ግዢ ራሱም፤ ከጽሑፈው ሲምሳይ በትሪፖሊስ፤ በፋርስ፤ በአርክ፤ በባቢሎን፤ እንዲሁም በሱሳ ማለትም በኢላማውያን ላይ ጻፏችና ገገርቶ ከሆኑት ከተባባሪዎቻቸው፤ ¹⁰ደግሞም ታላቁና ንጉሱ አስ ናፈር። አፍልሶ በሰማርያ ከተማና ከኤፍራጥስ ወንዝ ማዶ እንዲሰፍሩ ካደረጋቸው ሌሎች ሕዝቦች ነው።

¹¹የላኩለት ደብዳቤ ቅጅ ይህ ነው፤

ለንጉሥ አርጤክስስ፤

በኤፍራጥስ ወንዝ ማዶ ከሚኖሩት አገልጋዮችህ የተላከ፤

¹²ከእንተ ዘንድ ወደእኛ የመጡት አይሁዳውያን ወደ ኢየሩሳሌም በመሄድ ዐመጽና ርዕስ ከተማ እንደ ገና በመሥራት ላይ ናቸው፤ ቅጥር፤፡፡፡

²⁴⁺⁴ ወይም፤ ቤተ መቅደሱን ለመሥራት ሲነሡ አመክቶ።

⁴⁺⁷ ወይም፤ በአረማይስጥ ቋንቋ ተጽፎ በዚያው ቋንቋ የተተረጎመ። ቀ7 ዕዝ 4፡8—6፡18 ያለው ክፍል የተጻፈው በአረማይስጥ ቋንቋ ነው።

^{24፡10} በአረማይስጥ ቋንቋ ሂሳብ፡፡፡፡፡ ማለት ነው።

(2፡17 17፡24 እና ማብ ይመ)። ይህ ተገኝታ ሀዘል እርዳታ ወደ አገራቸው የተመለሱትን ትሩፋን እምነትና ውሳኔ የሚያጣጥል ክፉ ሢራ ነበር።

(2) ሰይሞን የእግዚአብሔርን መልእክት ለማጣመምና ለተገለጠው ለእግዚአብሔር ቃል ታማኝ ባልሆኑ ሐሰተኛ አማኞች የትብብር ጥያቄ በእግዚአብሔር ቅዱሳን ትሩፋን ላይ መንፈሳዊ መፈራረስን ለማምጣት እንደሚሻ የእግዚአብሔር ቃል ያስጠነቅቀናል (ማቴ 24፡24፤ ሐሥ 20፡27-31፤ 2ቆሮ 11፡13-15፤ ራእ 2—3)።

(3) እግዚአብሔርን በሚያመልኩ ሰዎች መካከል፤ አንድነት እጅግ አስፈላጊ የሆነ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትምህርት ነው። ይሁን እንጂ እንዲህ ዐይንቱ አንድነት በእውነተኛ እምነት፤ ጽድቅ በተጥላበት መታዘዝና ለተገለጠው የእግዚአብሔር እውነት ታማኝ በመሆን ላይ መመሥረት አለበት (ኤፌ 4፡3-13 እና ማብ ይመ)። 4፡3 ከእኛ ጋር የሚያገናኛችሁ ምንም ነገር የለም፤ ዘሩባቢልና ኢያሱ፤ ጣዖትን ከማምለክና ከንላም ጋር ተቻችሎ ከመኖር መለየትን በሚያዝዘው መጽሐፍ ቅዱሳዊ መርሕ መሠረት ስለሚኖሩ፤ በዙሪያቸው ካሉት ከምድሪቱ ነዋሪዎች ጋር (ቀፋ 4) አንድነትን መፍጠር አልፈለጉም (በገጽ 1826 ላይ፤ "የአማኞች መለየት" በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። ሁሉ ልኬ የሆነ ሃይማኖት ለመቀበል ፈቃደኛ አለመሆን፤ የእግዚአብሔርን ታማኝ ሕዝብ ለተቃውሞና ለስደት የዳረገ ነበር (ቀፋ 4-24፤ 2ጢሞ 3፡12 እና ማብ ይመ)። ተቃዋሚዎች ሕዝቡን በማስፈራራት፤ ዐደጋ በመፍጠርና ዕቅዶቻቸውን በማሰናከል ተስፋ አስቆረጡላቸው (ቀፋ 4-6)።

4፡5 ... እስከ ፋርስ ንጉሥ እስከ ዳርዮስ

ዘመን መንግሥት፤ የዳርዮስን ዘመን መንግሥት የሚያመለክተው ይህ ክፍል በቀፋ 24 ላይም ተደግሞአል፤ ይህም በተለይ ኪዳን የተለመደ ሲሆን፤ ቀፋ 5 ካቋመበት ቦታ ቀፋ 24 መቀጠሉን ለማመልከት ነው። በእነዚህ ሁለት ጥቅሶች መካከል ያለው ይህ በቅንፍ የገባው ሐረግ እስከ ዕዝራ ዘመን ድረስ የነበረውን ሰማርያውያን በአይሁድ ሕዝብ ላይ የደረሱትን የስደት ታሪክ ለማጠቃለል ነው፤ ከዚያም ጸሐፊው ተመልሶ ሲጽፍ የነበረውን ቤተ መቅደሱን እንደ ገና የመሥራት ታሪክ ቀጠለ። ከቀፋ 7-23 ያለው ክፍል የሚተርከው ስለ ከተማይቱ እንደ ገና መሠራት እንጂ ስለ ቤተ መቅደሱ አለመሆኑን ልብ ይበላ። ዕዝራ ከተማይቱ እንደ ገና እንድትሠራ የሚፈቅድ ትእዛዝ እንድትቀበል ግልጽ ነው፤ ነገር ግን ሰማርያውያን ዐዋጁ እንዲሻር ፈልገው ነበር።

4፡6 በጠረክሲስ ዘመን መንግሥት ... ክስ መሠረቱባቸው፤ በዕብራይስጥ "አሻሽፍፍ" ወይም "አሻሽሉና" የተባለው ጠረክሲስ፤ የፋርስን መንግሥት ከ485—465 ዓ.ቅ.ክ. ገዛ። በእስከፍ መጽሐፍ ውስጥ የተጠቀሰው ታሪክ በዚህ ዘመን የተፈጸመ ነው።

4፡11 የላኩለት ደብዳቤ ቅጅ፤ ዕዝራ የይሁዳ ጠላቶች ለንጉሥ ጠረክሲስ ያቀረቡትን የክስ ዝርዝር አልጻፈም (ቀፋ 6)፤ ነገር ግን ዕዝራ በራሱ ዘመን ከ465—424 ዓ.ቅ.ክ. ለገዛው ቀጥሎ ለነበረው ንጉሥ ለአርጤክስስ የተላከውን የደብዳቤ ቅጅ ጠቅሷል። አሳዛኝ ነገር ደብዳቤው አንድ እውነትን መያዙ ነው፤ ይህም ኢየሩሳሌም ከአንድ ጊዜ በላይ በባቢሎናውያን ላይ ማመጸገን ነበር።

በመሥራትና መሠረቶቿንም በመጠን ላይ መሆናቸው በንጉሡ ዘንድ የታወቀ ይሁን።

¹³ከዚህም በላይ ይህች ከተማ ከተሠራች ቅጥርቿም እንደ ገና ከተገነቡት ቀረጥና እጅ መንሻ ወይም ግብር እንደማይከፍሉ የቤተ መንግሥቱም ገቢ እንደሚቀንስ በንጉሡ ዘንድ የታወቀ ይሁን። ¹⁴አሁንም እኛ ስለ ቤተ መንግሥቱ ስለሚገደን የንጉሡም ክብር ሲነካ ዝም ብሎ ማየት ተገቢ ሆኖ ስላገኘነው ይህ ነገር በንጉሡ ዘንድ የታወቀ እንዲሆን ይህን መልእክት ልከናል፤

¹⁵ስለዚህ በአባቶችህ ቤተ መዛግብት ምርመራ ይደረግህ በእነዚህ መዛግብት ውስጥ ይህች ከተማ ዐመፀኛ ከተማ እንደ ሆነች፤ ነገሥታትንና አውራጃዎችን የጎዳችና ከጥንት ጀምሮ የዐመፀ ጎራ ስለ መሆኗ ማስረጃ ታገኛለህ፤ እንግዲህ ከተማዬ፤ የተደመሰሰችው በዚህ ምክንያት ነው። ¹⁶ይህች ከተማ ተመልሳ የምትሠራና ቅጥርቿም እንደ ገና የሚገነቡ ከሆነ፤ ከኤፍራጥስ ማዶ ምንም ነገር እንደማይኖርህ ንጉሥ ታውቅ ዘንድ እንወዳለን።

¹⁷ንጉሡም ይህን መልስ ላከ፤ ለአገረገዡ ራሱም፤ ለጸሐፊው ሲምሳይ፤ በሰማርያና በኤፍራጥስ ማዶ ለሚኖሩ ተባባሪዎቻቸው፤

ሰላም ለእናንተ ይሁን፤

¹⁸የላካችሁልኝ ደብዳቤ በፊቴ ተተርጉሞ ተገቢል። ¹⁹እኔም ትእዛዝ ሰጥቼ ምርመራ ተደርጎአል፤ በምርመራውም መሠረት ይህች ከተማ ከጥንት ጀምሮ በነገሥታት ላይ ስታዎቅ የኖረች የዐመፀና የወንጀል መናኸሪያ እንደ ሆነች ማስረጃ ተገኝቶአል። ²⁰ኢየሩሳሌም ከኤፍራጥስ ማዶ ያለውን አገር

4+13 ፅዝራ24፤
305+4
4+15 ፅዝራ17፤
6+13 አስ3+8
4+17 ፅዝራ10
4+19 22፡18+7
4+20
ዘፍ15+18-21፤
ዘፍ23+31፤
ኢሳ1+4፤
15፡4+21፤
1ዜ5፡18+3፤
መዝ72+8-11

4+22 ጳጳሪ2
4+23 ፅዝራ9
4+24 302፡1-8፤
ጳጳሪ25፤
ሐጌ1፡1+15፤
ዘክ1፡1
5+1 ፅዝራ14፤
ሐጌ1፡1+3፤12፡14፤
2+19፡10፡20፤
ዘክ1፡1፤ 4+9-10፤
7፡1፤ 8+9፤
5+2 ፅዝራ8፤
1ዜ53+19፤
ፅዝራ2፤
ሐጌ1፡1+14፤ 2+2፤
5፡21፤ ዘክ4+6-10
5+3 ፅዝራ12፤
6+6

ሁሉ የገዙት ቀረጥ፤ ግብርና እጅ መንሻም ይቀበሉ የነበሩ ነገላን ነገሥታት ነበሯት። ²¹አሁንም እኔ ትእዛዝ እስከምሰጥበት ድረስ ይህች ከተማ እንደ ገና እንዳትሠራ ሥራውን ያቆሙ ዘንድ ለእነዚህ ሰዎች ትእዛዝ አስተላልፋ።

²²ይህን ነገር ቼል እንዳትሉ ተጠንቀቁ፤ በነገሥታቱ ላይ የሚደርሰው ኪሣራ ለምን እየበዛ ይሄዳል?

²³የንጉሡ የአርጤክስስ ደብዳቤ ቅጅ በሬሁም፤ በጸሐፊው በሲምሳይ በተባባሪዎቻቸው ፊት እንደ ተነበየ ወዲያው በኢየሩሳሌም ወደሚገኙት አይሁድ ሄደው ሥራውን እንዲ ያቆሙ አስገደዳቸው።

²⁴ስለዚህም በኢየሩሳሌም የሚሠራው የእግዚአብሔር ቤተ ሥራ እስከ ፋርስ ንጉሥ እስከ ዳርዮስ ዘመን መንግሥት ሁለተኛ ዓመት ድረስ ተቋረጠ።

ለዳርዮስ የተላከ የተንትናይ ደብዳቤ

5 በዚያን ጊዜ ነቢዩ ሐጌና የአዶ ልጅ ነቢዩ ዘካርያስ፤ በይሁዳና በኢየሩሳሌም ለሚኖሩ አይሁድ ከእነርሱ በላይ በሆነው በእስራኤል ስምዛክ ስም ትንቢት ተናገሩላቸው። ንዚያም የሰላትያል ልጅ ዘሩባቤልና የኢዮሲዴቅ ልጅ ኢዮሱ በኢየሩሳሌም ያለውን የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ እንደ ገና ለመሥራት ተነሡ፤ የሚያግዟቸውም የእግዚአብሔር ነቢያት አብረዋቸው ነበሩ።

³በዚህ ጊዜ በኤፍራጥስ ማዶ ገዥ የነበረው ተንትናይ፤ ሰተርቡዝና ይና ተባባሪዎቻቸው ሄደው፤ ይህን ቤተ መቅደስ እንደ ገና

4+23 ሥራውን እንዲያቆሙ አስገደዳቸው፤ በነህ 1+3 ላይ የአይሁድ ጠላቶች የከተማዬቱን ቅጥር ሥራ ለማገድ የቱን ያህል እንደሞከሩ በዝርዝር ተጠቅሰዋል። ይህ ጥቅስ ሰማርያውያን በአይሁድ ላይ እያደረሱ የነበረውን የስደት ታሪክ ያጠቃልላል (ከቀ. 5 እና ማጣ 20 ይነጻጽሩ)።

4+24 ሥራ ... ተቋረጠ፤ በ538 ዓ.ት.ክ. የተጀመረው የቤተ መቅደሱ ሥራ ብዙም ሳይቀጥል ቆመ፤ የተቋረጠው ሥራ የተጀመረውም ከዐሥራ ስምንት ዓመት በኋላ በ520 ዓ.ት.ክ. ነበር።

5+1 ለሚኖሩ አይሁድ ... ትንቢት ተናገሩላቸው፤ የቤተ መቅደሱ ሥራ እንደ ገና የታደሰውና የተፈጸመው በሐጌና በዘካርያስ የትንቢት አገልግሎት ነው (ሐጌ 1+9-11)። የተናገሩት ትንቢት የሚከተሉትን ሐሳቦች ያካተተ ነበር፡ (1) ቀጥተኛ ትእዛዝ (ሐጌ 1+8)፤ (2) ማስጠንቀቂያና ተማጽ (ሐጌ 1+9-11)፤ (3) ምክር (ሐጌ 2+4) እና (4) ወደፊት በሚፈጸመው በረከቶች ላይ የተመሠረተ የማጽናናት ቃል (ሐጌ 2+6-9 እና ማጣ፡ ዘፍ8+3 እና ማጣ፡ ዘፍ10)። በኤርምያስ በቤል የተላለፈው የእግዚአብሔር ቃል፤ የቤተ መቅደሱን ሥራ እንደ ገና እንዲጀመር አነሣሥቶአል (1+1)፤ በሐጌና በዘካርያስ የተላለፈው የእግዚአብሔር ቃል እንዲሁ የቤተ መቅደሱ ሥራ እንዲያልቅ ሕዝቡን አነሣሥቶአል (6+14)።

5+2 የሚያግዟቸውም ... ነቢያት፤ ቤተ መቅደሱን እንደ ገና የመሥራት ተግባር የተካሄደው ዘሩባቤልና ኢዮሱ በተባሉ ቅዱሳን አመራር ነበር። ይሁን እንጂ ሕዝቡ የእግዚአብሔርን ቤት በተሳካ ሁኔታ እንደገና ለመሥራት የረዱ ሁለት ተጨማሪ ምክንያቶችን ያቀርባል፤ (1) ብዙ መስናክሎችና ዕንቅፋቶች ቢያጋጥሙም የሐጌና የዘካርያስ አገልግሎትና ራእይ የቤተ መቅደሱን ሥራ ከግብ ለማድረስ በእጅጉ ደረቶአል (ያለፈውን ማጣ ይመ)። የእግዚአብሔር ሥራ ምንጊዜም በማንኛውም ትውልድ የተቀደሰ ዐሳማውን ይፈጽም ዘንድ የእግዚአብሔር ነቢያት ተሳትፎ እጅግ አስፈላጊ ነው።

(2) የሽማግሌዎችና የሕዝቡ ሙሉ በሙሉ ለሥራው መሰጠት ተጨማሪ ቀላልና ነገር ነበር (ቀ. 5+8 ይመ)፤ ከ7+23 ጋር ይነጻጽሩ)። የገጠማቸውን ነገር በማይለሽነት ከማየት ወይም እንደፈቀደው ይሁን ሳይሉ ሥራውን በታላቅ ትጋት ይሠሩ ነበር፤ እግዚአብሔርም የእጅጋቸውን ሥራ ባረከው። የእግዚአብሔር መንግሥት ምንጊዜም የሚሰፋው፤ እግዚአብሔር ለትውልዳቸው ሳላው ዐሳማ ሙሉ በሙሉ ራሳቸውን በመስጠት በአንድነት በሚሠሩ ታማኝ በሆኑ መሪዎችና ሕዝቦች ቃልና ድርጊት በኩል ነው።

5+3 እንደ ገና ለመሥራትና ... የፈቀደላችሁ ማን ነው? ሕዝቡ በነቢያቱ በኩል የመጣላቸውን

ለመሥራትና ውቅሩንም ለመጠገን የፈቀደላችሁ ማን ነው?" ሲሉ ጠየቋቸው።
“ደግሞም “ይህን ሕንጻ የሚገነቡት ሰዎች ስም ማን ይባላል?” በማለት ጠየቋቸው።
“የአምላካቸው ዐይን ግን በአይሁድ መሪዎች ላይ ነበረ፤ ነገሩ ወደ ዳርዮስ ደርሶ የጽሑፍ መልስ እስኪያገኙ ድረስ አልተከለከሉም።

“በኤፍራጥስ ማዶ ገዢ የነበረው ተንተናይተ ሰተርቡዝናይተ ባባሪዎቻቸውና በኤፍራጥስ ማዶ የነበሩ ሹማምት ለንጉሥ ዳርዮስ የላኩት ደብዳቤ ቅጅ ይህ ነው፤ ገዳሌትም ደብዳቤ እንዲህ የሚል ነበር፤ ለንጉሥ ዳርዮስ፤
የከበረ ሰላምታ እናቀርባለን።

“የታላቁ ስምላክ ቤተ መቅደስ ወደሚገኝበት ወደ ይሁዳ አውራጃ ሄደን እንደ ነበር በንጉሡ ዘንድ የታወቀ ይሁን። ሕዝቡ ቤተ መቅደሱን በታላላቅ ድንጋዮች እየገነቡና ቅጥሩንም በወፍራም ምሰሶዎች እየሠሩ ነው፤ ሥራው በትጋት በመከናወንና በእነርሱም አመራር በመፋጠን ላይ ይገኛል።

“እኛም መሪዎቻችን “ይህን ቤተ መቅደስ እንደ ገና ለመሥራትና ይህንም ውቅር ለመጠገን የፈቀደላችሁ ማን ነው?” ብለን ጠየቅናቸው።
“የመሪዎቻቸውን ስም በጽሑፍ እናሳውቅህ ዘንድ ስማቸውን ደግሞ ጠየቅን።

“የሰጡን መልስ ይህ ነው፤
“እኛ የሰማይና የምድር ስምላክ አገልጋዮች ነን፤ አሁንም እንደ ገና የምንሠራው ቤተ መቅደስ፤ ከብዙ ዘመናት በፊት ታላቁ የእስራኤል ንጉሥ ሠርተ የጨረሰውን ነው።
“እነዚህ ግን አባቶቻችን የሰማይን ስምላክ አስቈጥተውት ስለ ነበር፤ ለባቢሎን ንጉሥ ለከለዳዊው ናቡከደነፆር አሳልፎ ሰጣቸው፤ እርሱም ይህን ቤተ መቅደስ አፈራርሶ ሕዝቡን ወደ ባቢሎን አፈለሰ።
“ይሁንና ቂርስ፤ የባቢሎን ንጉሥ በሆነ በመጀመሪያው ዓመት ይህን የሕዝብነቱ ቤተ እንደ ገና እንዲሠሩ ንጉሥ ቂርስ ትእዛዝ ሰጠ።
“ናቡከደነፆር ከኢየሩሳሌም ቤተ መቅደስ አውጥቶ ባቢሎን በሚገኘው ቤተ መቅደስ ውስጥ ያኖራቸውን የሕዝብነቱን ቤተ የወርቅና የብር ዕቃዎች ከባቢሎን ቤተ መቅደስ አስወጣ።
“ከዚያም ንጉሥ ቂርስ፤ አገረ ገዢ አድርጎ

5+5 2፡፲፭25+28፤
ዕዝ፡16፡9፡28፤
8+18፡22፡31፤
ሃሀ2+8፡18፤
መዝ33+18፤
ኢሳ66+14
5+8 ቍ2
5+9 ዕዝ4+12
5+11 1፡፲፭6፡13
2ዜ5፡31-2
5+12 ዘዝ21+10፤
28+36፤
2፡፲፭24+13
2ዜ5፡36፡16፤
ኤር1፡3
5+13 ዕዝ1፡2-4
5+14 1ዜ5፡3፡18፤
ዕዝ፡7

5+16 ዕዝ3፡10
5+17 ዕዝ4፡15
6+1 ዕዝ4፡15
6+3 ዕዝ3፡10፤
ሐ፯2፡3
6+4 ቍ8፤
1፡፲፭፡36፤
ዕዝ7፡20
6+5 1ዜ5፡29፡2፤
ዕዝ1፡7

ለሸመውና ሰሳብሳር ተብሎ ለሚጠራው ሰው ሰጠው፤
“የዋሎም፤ ‘እነዚህን ዕቃዎች ይዘህ ሂዳና በኢየሩሳሌም ቤተ መቅደስ ውስጥ አቅራቸው፤ የሕዝብነቱ ቤተ ቀድሞ በነበረበት ቦታ እንደገና ይሠራ’ አለው።
“ስለዚህ ይህ ሰሳብሳር መጥቶ በኢየሩሳሌም የሚገኘውን የሕዝብነቱን ቤተ መቅደስ መሠረት ጣለ፤ ከዚያን ቀን ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ እነሆ በመሠራት ላይ ነው፤ ሆኖም ገና አላለቀም።

“አሁንም ንጉሡን ደስ የሚያሰኘው ቢሆን፤ ይህ የሕዝብነቱን ቤተ በኢየሩሳሌም እንዲሠራ ንጉሥ ቂርስ በርግጥ ትእዛዝ ሰጥቶ እንደ ሆነ በባቢሎን ቤተ መንግሥት ግምጃ ቤት የተቀመጡት መዛግብት እንዲመረመሩ ያድርግ፤ ከዚያም ንጉሡ ስለዚህ ጉዳይ የወሰነውን ይላክልን።”

የዳርዮስ ዐዋጅ

6 ከዚያም ንጉሥ ዳርዮስ በባቢሎን ግምጃ ቤት የተቀመጡት መዛግብት እንዲመረመሩ ትእዛዝ ሰጠ።
“በሚደን አውራጃ በሚገኘው ብሕሪምታ ከተማ አንድ ጥቅልል ብራና ተገኘ፤ በውስጡም እንዲህ የሚል ቃል ተጽፎበት ነበር፤ ማስታወሻ፤

“በንጉሥ ቂርስ የመጀመሪያው ዓመት በኢየሩሳሌም ስለሚገኘው የሕዝብነቱን ቤተ መቅደስ ንጉሡ የሰጠው ትእዛዝ ይህ ነው፤ ቤተ መቅደሱ መሥዋዕት የሚቀርብበት ቦታ ሆኖ እንደገና ይሠራ፤ መሠረቱም ይጣል፤

ቁመቱ ሥልሳ ከንድግ ወርዱም ሥልሳ ከንድ ይሁን፤ ‘በሦስት ዙር ታላላቅ ድንጋዮችና በአንድ ዙር ዕንጨት ይሠራ፤ ወጪውም ከቤተ መንግሥቱ ግምጃ ቤት ይከፈላል።
“እንዲሁም ናቡከደነፆር በኢየሩሳሌም ከሚገኘው ቤተ መቅደስ አውጥቶ ወደ ባቢሎን የወሰዳቸው የሕዝብነቱን ቤተ የወርቅና የብር ዕቃዎች በኢየሩሳሌም ወዳለው ቦታቸው ወደ ቤተ መቅደሱ

5+4 የሰበሳ ሊቃናት ትርጉም ይመ፤ የአረማይስጡ ትርጉም እንዲህ ይላል፤ ይህን ሕንጻ የሚገነቡትን ሰዎች ስም ነገርናቸው።
5+3 27 ሚት ያህል ነው።
5+14 ወይም፤ ቤተ መንግሥት

የእግዚአብሔርን ቃል ታዘዘዋል (ቍ 1)። ለእግዚአብሔር ክብር ለመሥራት ራሳቸውን ሰጡ (ቍ 2)። እግዚአብሔርም ልዩ በሆነ መንገድ ከእነዚህ ጋር ነበር (ቍ 5)። ነገር ግን ጠላት ሥራውን በመቃወም ተነሣ (ቍ 3)። በማንኛውም በኩል በምናሳየው መንፈሳዊ እድገት ጥረታችን ሁሉ ከሰይጣንና ከክርስቶስ ጠላቶች ተቃውሞና ፊተና ሊገጥመው እንደሚችል መግመት አለብን። የእግዚአብሔር ሕዝብ ሳያቋርጥ ወደ እግዚአብሔር በመጸለይ፤ ሥራው እስኪፈጸም ድረስ በመጽናትና በእርሱ ላይ በመታመን እንዲህ ዐይነቱን ተቃውሞ መቋቋም ይገባዋል (ኤፌ 6፡11 እና ማብ ይመ)።

5+5 የአምላካቸው ዐይን ... መሪዎች ላይ ነበር፤ ለእግዚአብሔር መንግሥትና ሥራ ራሳቸውን የሰጡ ሰዎች ሁሉ፤ ልዩ በሆነው በእርሱ እንክብካቤና ጥበቃ ሥር ናቸው። የእግዚአብሔርን መንግሥትና ጽድቁን ከፍ ከፍ ለማድረግ ጥረት ካደረጋችሁ፤ ዐይኑን ከእናንተ ላይ ፈጽሞ አያጡም (ኢዮ 36፡7 ይመ፤ ከማቴ 6፡33 ጋር ያነጻጽሩ)። “የእግዚአብሔር ዐይኖች ወደ ጻድቃን ናቸው” (መዝ 34፡15) የሚለው የተሰፋ ቃል የእናንተም ነው።
5+16 ሰሳብሳር፤ 1+8 እና ማብራርያውን ይመልከቱ።

እንዲመለሱ ይሁን፤ በስግዚአብሔርም ቤት ይቀመጡ።

6አሁንም በኤፍራጥስ ማዶ አገረ ገዥ የሆነኸው ተንትናይ፤ ሰተርቡዝናይና እናንተም በዚያ አውራጃ የምትገኙ ተባባሪዎቻቸው ሁሉ ወደዚያ አትድረሱ። ፊዚህም በስግዚአብሔር ቤት መቅደስ ሥራ ጣልቃ አትግቡ፤ ይህን የስግዚአብሔርን ቤት የአይሁድ አገረ ገዥና የአይሁድ መሪዎች በቀድሞው ቦታ ላይ መልሰው ይሥሩት።

7በተጨማሪም የአይሁድ መሪዎች ይህን የስግዚአብሔር ቤት እንደ ገና ሲሠሩ እናንተም እንደምታደርጉላቸው ይህን ትእዛዝ ሰጥቻለሁ፤ ሥራውም እንዳይቋረጥ የእነዚህ ሰዎች ወጪ በሙሉ ከመንግሥት ግምጃ ቤትና ከኤፍራጥስ ማዶ ከሚገኘው ገቢ ላይ ይከፈላል። ስለማይ አምላክ የሚቃጠል መሥዋዕት ይሆን ዘንድ የሚያስፈልጋቸውን ነገር፤ ማለት ወይፈኖችን፤ አውራ በንቅንና ተባዕት፤ ጠባቶችን ሰጧቸው፤ እንዲሁም ስንዴው፤ ጨወ፤ የወይን ጠጅና ዘይቱ በኢየሩሳሌም ያሉት ካህናት በሚጠይቋችሁ መሠረት ያለማቋረጥ በየቀኑ ይሰጣቸው። 10ይህ የሚሆነው የሰማይ ስምላክን ደስ የሚያሰኝ መሥዋዕት እንዲያቀርቡ፤ ለንጉሡና ለወንድ ልጆቹም ደገንነት እንዲጸልዩ ነው።

11ደግሞም ይህን ትእዛዝ የሚለው ጥማንም ሰው ቢኖር፤ ከቤቱ ምሰሶ ተነቅሎ በምሰሶው ላይ እንዲሰቀል፤ ስለ ወንጀሉም ቤቱ የቂ ሻሻ መጣዳ እንዲሆን አዝዛለሁ። 12ይህን ትእዛዝ ለማፍረስ ወይም በኢየሩሳሌም የሚገኘውን ቤተ መቅደስ ለማጥፋት እጅን የሚያነሣ ማንኛውንም ንጉሥ ወይም ሕዝብ፤ ስሙን በዚያ እንዲኖር ያደረገ ስምላክ ያጥፋው።

እኔ ዳርዮስ በትጋት እንዲፈጸም ይህን ትእዛዝ ሰጥቻለሁ።

የቤተ መቅደሱ ሥራ ፍጻሜና ምረቃ

13ከዚያም ንጉሡ ዳርዮስ ባዘዘው መሠረት በኤፍራጥስ ማዶ አገረ ገዥ የነበረው ተንትናይ፤ ሰተርቡዝናይና ተባባሪዎቻቸው ሥራው በትጋት እንዲፈጸም አደረጉ።

14ስለዚህ የአይሁድ መሪዎች በነቢዩ በሐጌና በአዶ ልጅ በዘካርያስ ትንቢት እየተጽናኑ ሥራውን ቀጠሉ፤ የቤተ መቅደሱንም ሥራ በእስራኤል ስምላክ ትእዛዝ እንዲሁም የፋርስ ነገሥታት ቂርስ፤ ዳርዮስና አርጤ ክስስ በሰጡት ትእዛዝ መሠረት ሠርተው

6+6 ዕዝ5+3
6+8 ቀ4+4
4መ9+20
6+9 ዘሌ1+3+10
6+10 ዕዝ7+23
1ጠጥ2+1-2
6+11 ዘጸ21+22-23
እስ2+23
5+14፤ 9+14፤
ዕዝ7+26፤
8ን2+5፤ 3+29፤
6+12 ቀ4+14፤
ዘወ20+24፤
ዘሌ12+5፤
2ዜ5+6+2
6+13 ዕዝ4+9
6+14 ቀ4+12፤
ዕዝ12+4፤ 5+1፤
7+1፤ 7ዐ2+1

ጨረሱ። 15ይህም ቤተ መቅደስ ንጉሥ ዳርዮስ በንግሥ በስድስተኛው ዓመት እዳር ተብሎ በሚጠራው ወር በሦስተኛው ቀን ተጠናቀቀ።

16ከዚያም የእስራኤል ሕዝብ፤ ካህናቱ፤ ሊዋውያኑና የቀሩትም ምርኮኞች የስግዚአብሔርን ቤት ምረቃ በዓል በደስታ አክበሩ። 17ስለዚህ በስግዚአብሔር ቤት ምረቃም አንድ መቶ ወይፈኖችን፤ ሁለት መቶ አውራ በንቅንና አራት መቶ ተባዕት፤ ጠባቶችን ሰጡ፤ ለመላው እስራኤል የነጠሉት መሥዋዕትም ዐሥራ ሁለት ተባዕት ፍየሎችን በእያንዳንዱ የእስራኤል ነገድ ልክ አቀረቡ። 18በሙሴ መጽሐፍ በተጻፈው መሠረት በኢየሩሳሌም ላለው ለእግዚአብሔር አገልግሎት ካህናቱን በየማዕረጋቸው፤ ሊዋውያኑንም በየክፍላቸው መደቧቸው።

የፋሲካ በዓል

19ምርኮኞቹ በመጀመሪያው ወር በዐሥራ አራተኛው ቀን የፋሲካን በዓል አክበሩ። 20ካህናቱና ሊዋውያኑ ራሳቸውን አነጹ፤ ሁሉም በሥርዐቱ መሠረት ነጽተው ነበር። ሊዋውያኑ ኑም የፋሲካውን በግ ለምርኮኞቹ ሁሉ፤ ለካህናት ወንድሞቻቸውና ለራሳቸው ዐረጁ። 21ስለዚህ ከምርኮ የተመለሱት እስራኤላውያን የእስራኤልን ስምላክ እግዚአብሔርን በአምልኮ ይፈልጉት ዘንድ ራሳቸውን ከአረማውያን ጎረቤቶቻቸው ርክሰው ከለዩት ሁሉ ጋር በሉ። 22እግዚአብሔር ደስ እንዲሰኝ ስላደረጋቸው የቀጣን በዓል ሰባት ቀን በደስታ አክበሩ፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር የአሦርን ንጉሥ ልብ ለውጦ በእስራኤል ስምላክ በስግዚአብሔር ቤት ሥራ እንዲያግዛቸው አድርጎ ነበር።

ዕዝራ ወደ ኢየሩሳሌም መጣ

7ከእነዚህም ነገሮች በኋላ በፋርስ ንጉሥ በአርጤክስስ ዘመን መንግሥት፤ ዕዝራ የሠራዊ ልጅ፤ የዓዛርያስ ልጅ፤ የኤልቅያስ ልጅ፤ ጥሰሎም ልጅ፤ የሳዶቅ ልጅ፤ የአኪውብ ልጅ፤ ጥላማርያ ልጅ፤ የዓዛርያስ ልጅ፤ የመራ የት ልጅ፤ ጥዘራእያ ልጅ፤ የአዚ ልጅ፤ የቡቂ ልጅ፤ ጥላቢሶ ልጅ፤ የፊንሐስ ልጅ፤ የአልዓዛር ልጅ፤ የታላቁ ካህን የአሮን ልጅ፤ 9ይህ ዕዝራ ከባቢሎን መጣ። እርሱም የእስራኤል ስምላክ እግዚአብሔር ለሙሴ የሰጠውን ሕግ በሚገባ የሚያውቅ የሕግ

6+15 ዘሐ1+1፤
4+9
6+16 1ነገ8+63
6+17
2ዜ5+6+13፤
2ዜ5+29+21፤
30+24
6+18 ዘጥ3+6-9፤
8+9-11፤ 18+1-32፤
1ዜ5+24+1፤
2ዜ5+35+4፤
ሉቃ15፤
6+19 ዘወ12+11፤
ዘጥ28+16
6+20 2ዜ5+30+17
6+21 ዘጸ18+9፤
1ዜ5+22+19፤
ዕዝ9+1፤ 7ዐ9+2፤
መዝ14+2፤
ሕዝ36+25
6+22 ዘወ12+17፤
ዕዝ1፤
7+1 2ነገ22+4፤
25+18፤ ዕዝ4+7፤
6+14
7+2 1ነገ1፤8፤
2+35፤
1ዜ5+6+8፤
7ዐ1+11፤
ሕዝ40+46፤
43፤7፤9፤ 44፤15
7+5 1ዜ5+6+4
7+6 2ነገ25፤28፤
ዕዝ5፤5፤
7ዐ12+36፤
ኢሳ41+20

6+15 ይህም ቤተ መቅደስ ... ተጠናቀቀ፤ መሠረቱ ከተጣለ (3+10) ከሃያ አንድ ዓመት በኋላ የቤተ መቅደሱ ሥራ ተጠናቀቀ። ሁለቱን የሕግ ጽላቶች የያዘው የዚጸኑ ታቦት በአዲሱ ቤት መቅደስ ውስጥ አልነበረም፤ ይህም ቀደም ላለው በይሁዳ ታሪክ ብእንድ ባለታወቀ ጊዜ ሳይደመሰስ እንዳልቀረ ይገመታል። 7+1 ዕዝራ፤ በምዕ 6 እና በምዕ 7 መካከል የ60 ዓመት የጊዜ ርቀት ነበር፤ በአስቴር መጽሐፍ የተመዘገበው ነገር በፋርስ መንግሥት የተፈጸመውም በዚህ ዘመን

ነበር። ከምዕ 7-8 ያለው ክፍል በዕዝራ የተመራውን የሁለተኛውን የምርኮኞች ከፋርስ ወደ ኢየሩሳሌም መመለስ የሚያመለክት ነው (በ457 ዓ.ቅ.ዘ. ገደማ)። ከምዕ 9-10 ያለው ክፍል ኢየሩሳሌም ከደረሰ በኋላ ዕዝራ ያደረገውን መንፈሳዊ ተሐድሶ ይገልጻል። 7+6 የአምላክ የእግዚአብሔር እጅ በእርሱ ላይ ስለነበረች፤ በዚህ ምዕራፍ የእግዚአብሔር እጅ በዕዝራ ላይ ነበር የሚለው ሐረግ ሦስት ጊዜ በተደጋጋሚ ተጠቅሶአል (ቀ፡ 6፡9፡28፤ ከ8፡18፤ ከ22፡31

መምህር ነበር። የአምላክ የእግዚአብሔር እጅ በእርሱ ላይ ስለ ነበረች፣ የጠየቀውን ሁሉ ንጉሡ ፈቀደለት። እንደዚሁም አንዳንድ እስራኤላውያን ከካህናት፣ ከሊዋውያን፣ ከመዘምራን፣ ከበር ጠባቂዎችና ከቤተ መቅደሱ አገልጋዮች ጋር በመሆን በንጉሡ በአርጢክስዕ ዘመነ መንግሥት በሰባተኛው ዓመት ወደ ኢየሩሳሌም መጡ።

ዕዝራ በንጉሡ ሰባተኛ ዓመት በአምስተኛው ወር ኢየሩሳሌም ደረሰ። ምልክቶቹ የአገዛዝነት እጅ በእርሱ ላይ ስለ ነበረች፣ ከባሊሱን በመጀመሪያው ወር በመጀመሪያው ቀን ተነሥቶ በአምስተኛው ወር በመጀመሪያው ቀን ኢየሩሳሌም ደረሰ።

ዕዝራ የእግዚአብሔርን ሕግ በማጥናትና በማድረግ፣ እስራኤልም ሥርዐቱንና ሕጉን በማስተማር ራሱን ፈጽሞ ሰጥቶ ነበር።

ንጉሥ አርጢክስዕ ለዕዝራ የሰጠው ደብ ዳቤ

እግዚአብሔር እስራኤል የሰጠውን ሕግና ትእዛዝ ዐዋቂ ለነበረው ለካህናና ለመምህሩ ዕዝራ ንጉሥ አርጢክስዕ የሰጠው የደብ ዳቤ ቅጅ ይህ ነው፤

እኔክንጉሡ ነገሥት አርጢክስዕ፤ ለሰማይ አምላክ ሕግ መምህር ለሆነው ለካህኑ ለዕዝራ፤ ሰላም ለአንተ ይሁን፤

ካህናቱንና ሊዋውያኑን ጨምሮ በመንግሥቱ ውስጥ የሚኖርና ከአንተ ጋር ወደ ኢየሩሳሌም ለመሄድ የሚፈልግ ማንኛውም እስራኤላዊ መሄድ እንዲችል ይህን ትእዛዝ ሰጥቻለሁ። በእጅህ በሚገኘው በአምላክህ ሕግ መሠረት፣ ስለ ይሁዳና ስለ ኢየሩሳሌም እንድትመረምር በንጉሡና በሰባት አማካሪዎቹ ተልከሃል።

7+7 ዕዝ8+1
7+9 ቀ46
7+10 ዘ833+10
7+12 ሕዝ26+7
872+37
7+14 እስ1+14

7+15 ዘ812+5
1ዜ529+6
2ዜ56+2
7+16 ዘ83+22
ዘ6+10
7+17 ዘ815+5-12
ዘ812+5-11
273+4
7+19 ዕዝ5+14
ኤር27+22
7+20 ዕዝ6+4

እኔከዚህም በላይ፣ ንጉሡና አማካሪዎቹ መኖሪያው በኢየሩሳሌም ለሆነው እስራኤል አምላክ በፈቃዳቸው የሰጡትን ብርና ወርቅ ይዘዱ ሂድ፤ እንዲሁም ከመላው ባቢሎን አውጪዎች የምታገኘውን ብርና ወርቅ በሙሉ፣ ሕዝቡና ካህናቱም በኢየሩሳሌም ላለው በአምላካቸው ቤተ መቅደስ በፈቃዳቸው የሚሰጡትን መባሁሉ ይዘህ ሂድ። በዚህም ገንዘብ ወይፈኖችን፣ አውራ በጎችንና ጠባቂዎችን፣ ከእህል ቀርባኖቻቸውና ከመጠጥ ቀርባኖቻቸው ጋር መግዛት እንዳለብህ አትርሳ፤ እነዚህንም በኢየሩሳሌም በሚገኘው በአምላካቸው ቤተ መቅደስ መሠዊያ ላይ አትርብ። በዚህም የሚቀረውንም ብርና ወርቅ አንተና ወንድሞችህ አይሁድ እንደ አምላካቸው ፈቃድ ደስ ለሚላችሁ ነገር ሁሉ አውሉት። በአምላክህ ቤተ መቅደስ በዐደራ የተሰጠህንም ዕቃ ሁሉ በኢየሩሳሌም አምላክ ፊት አትርብ። በዚህም በላይ በአምላክህ ቤተ መቅደስ ለመሰጠት የምትፈልገውን ነገር ሁሉ ከንጉሡ ግምጃ ቤት መውሰድ ትችላለሁ።

በኤፍራጥስ ማዶዎች፣ በጅርንዶች ሁሉ፣ የሰማይ አምላክ ሕግ መምህር የሆነው ካህኑ ዕዝራ የሚጠይቃችሁን ሁሉ በትጋት እንድትሰጡት እኔ ንጉሥ አርጢክስዕ እነሆ አዝግብሁ፤ እስከ አንድ መቶ ሄመክሊት ብር፣ እስከ አንድ መቶ ቆርሶስ ሰንደ፣ እስከ አንድ መቶ ባዶስ መስፈሪያ ወይም ጠጅ፣ እስከ አንድ መቶ ባዶስ የወይራ ዘይትና የሚፈለገውን የህል ጨው ሰጡት።

7+12 በዕዝ 7+12-26 ላይ የሚገኘው ክፍል የተጻፈው በኦሪማይስጥ ቋንቋ ነው።
7+22 3.4 ሚትሪክ ተን የህል ነው።
7+22 22 ኪሎ ሊትር የህል ነው።
7+22 2.2 ኪሎ ሊትር የህል ነው።

ጋር ያነጻጽሩ)። በቀ. 10 ላይ ዕዝራ ራሱን አሳልፎ የሰጠው ለምን እንደ ሆነ የሚገልጹ የሚከተሉት ሦስት ምክንያቶች ቀርበዋል፤ (1) የእግዚአብሔርን ቃል ማጥናት (2) ቃሉን በተግባር መግለጽ እና (3) ቃሉን ለሌሎች ማስተማር ናቸው (የሚቀጥለውን ማብይመ)። ለእግዚአብሔርና ለቃሉ ታማኝ መሆን ምንጊዜም የእግዚአብሔርን በረከትና ርዳታ የመጣል። ይህ መርሕ በሚከተሉት የአዲስ ኪዳን ክፍሎች ተረጋግጧል፤ (ማቴ 5፡6፤ ዮሐ 14፡21፤ 15፡7-10፤ ሐሥ 10፡1-4፤ 2ቆሮ 6፡16-18፤ ዕብ 11፡6፤ ያዕ 1፡21-25፤ ራእ 3፡7-10)። በ8፡22 ላይ ዕዝራ የእግዚአብሔር እጅ በሕዝቡ ላይ የሚሆንበትን ሌላ ተጨማሪ ነገር አሳይቶአል። ይህም እግዚአብሔርን በሙሉ ለሳቸው ለሚፈልጉት የእርሱ ሞገስ በእነርሱ ላይ እንደሚሆን ለማመልከት ነው። እግዚአብሔርን በትጋት የሚፈልጉት፣ ለእርሱና ለቃሉ ታማኝነታቸውን በእውነት የሚገልጹ ሁሉ መልካም የሆነውን የእግዚአብሔርን እጅ በሕይወታቸው ይለማመዳሉ።

7+10 የእግዚአብሔርን ሕግ በማጥናትና በማድረግ። በማስተማር፤ ካህኑ ዕዝራ በእግዚአብሔር የተቀበሉ ሕዝብ እንደመሆናቸው ቃሉን ለማጥናት፤ ለመታዘዝና የእግዚአብሔርን ቃል ለማስተማር

ራሳቸውን ለሰጡ ሰዎች ሁሉ ምሳሌ ነው (ከቀ. 6፡9 ጋር ያነጻጽሩ)፤ (1) በሙሉ በኩል የተላለፈው ይህ ሕግ በራሱ በእግዚአብሔር የተሰጠና በእግዚአብሔር ሕዝብ ሁሉ ከፍተኛው ባለሥልጣን እንደ ሆነም ዕዝራ ያምናል (ቀ. 6 ይመ። ከነሁ. 8፡14 ጋር ያነጻጽሩ)።

(2) ዕዝራ የእግዚአብሔርን ቃል ለማጥናትና የበለጠ ለመመርመር ራሱን ሰጠ። ኑርን፣ ዓለምና እግዚአብሔር በሕዝቡ ላይ ያለውን ዐላማ በሚመለከት ነገር ሁሉ ዕዝራ የእግዚአብሔርን መንገድና ሕሳብ ለማወቅ አጥብቆ ፈለገ። ስለዚህ የእግዚአብሔር ጥበብ በውስጡ ነበር (ቀ. 25)።

(3) ዕዝራ የእግዚአብሔርን ትእዛዞችና የጽድቅ መለኪያዎች ጠብቆ ለመኖር ራሱን ሰጥቶ ነበር። ያስተማረውን ትምህርት ራሱ በእይወቹ ይፈጽመው ነበር (ከሐሥ 1፡1፤ ከክቶሮ 9፡27፤ ከክጢያ 4፡12፤ 16 ጋር ያነጻጽሩ)።

(4) በእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል እውነት፣ ጽድቅና ንጽሕና የተጠበቀ እንዲሆን ዕዝራ የእግዚአብሔርን ቃል ለማስተማር ራሱን ሰጠ (10፡10-11፤ ነሃ 8፡2-18 ይመ። 1ጢያ 1፤5 እና ማብ ይመ። እንዲሁም በገጽ 1937 ላይ፤ “የክርስቲያኖች የመጽሐፍ ቅዱስ ሥልጠና” በሚል ርዕስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ።)

22የሰማይ ስምዐክ የሚያዘው ሁሉ፤ ለሰማይ ስምዐክ ቤተ መቅደስ በፍጹም ትጋት ይደረግ፤ በንጉሡና በልጆቹ መንግሥት ላይ ለምን ቊጣ ይውረድ? 24ደግሞም በካህናቱ በሌዋውያን፤ በመዘምራት፤ በበር ጠባቂዎቹ፤ በቤተ መቅደሱ አገልጋዮች ወይም በሌሎች በዚህ በእዚክኤል ቤት ሠራተኞች ላይ ቀረጥ፤ ግብርና እጅ መንሻ ለመጣል ሥልጣን እንደ ሌላችሁ ይህን ዕውቁ።

25አንተም ዕዝራ ከስምዐክ እንደ ተሰጠህ ጥበብ መጠን፤ ከኤፍራጥስ ማዶ ለሚገኙት ሕዝቦች ሁሉ የአምላክህን ሕግ የሚያውቁ ዳኞችንና ፈራጆችን ሹምላቸው፤ ሕጉን የማያውቅ ሰው ቢኖር፤ አንተ ራስህ አስተምረው። 26ከስምዐክ ሕግና ለንጉሡ ሕግ የማይታዘዝ ማንኛውም ሰው፤ የሞት ወይም የሰደት ወይም የንብረት መወረስ ወይም የእስራት ቅጣት ይፈጸምበት።

27በኢየሩሳሌም የሚገኘው የእግዚአብሔር ቤት በዚህ ሁኔታ እንዲከበር ይህን በንጉሡ ልብ ያኖረ የአባቶቻችን ስምዐክ እዚክኤል ቡሩክ ይሁን፤ 28እንዲሁም በንጉሡ፤ በአማ ካሪዎቹና በጎደላን ሹሞቹ ፊት ሁሉ ሞገስን የሰጠኝ አምላክ የተመሰገን ይሁን፤ የስምዐክ የእዚክኤል እጅ በእኔ ላይ ስለ ነበረች፤ አብረውኝ እንዲሄዱ ከእስራኤል መካከል የታወቁ ሰዎችን ለመሰብሰብ ብርታት አገኘሁ።

ከዕዝራ ጋር የተመለሱት የየቤተ ሰቡ አለ ቆች ከም ዝርዝር

8 በንጉሡ በእርጤክስስ ዘመን መንግሥት ከባቢሎን አብረውኝ የወጡት የየቤተ ሰቡ አለቆችና አብረዋቸው የተመዘገቡት እነዚህ ናቸው፤

ኅፊንሐስ ዘሮች ጌርሶን፤ ከኢታምር ዘሮች ዳንኤል፤ ከዳዊት ዘሮች ሐጡስ፤ 3እርሱም ከሲኬንያ ዘሮች ነው፤

ከፋሮስ ዘሮች ዘካርያስና ከእርሱም ጋር 150 ወንዶች ተመዝግበው ነበር፤

ኅፋሐት ሞዓብ ዘሮች የዘራኢያ ልጅ ኤሊሆ ዔናይና ከእርሱም ጋር 200 ወንዶች፤ ኅዛቱዙ ዘሮች የየሕዚኤል ልጅ ሲኬንያና ከእርሱም ጋር 300 ወንዶች፤

ኅዓዲን ዘሮች የዮናታን ልጅ ዔቢድና ከእርሱም ጋር 50 ወንዶች፤

ኅኤላም ዘሮች የጎቶልያ ልጅ የሻያና ከእርሱም ጋር 70 ወንዶች፤

ኅስሳፋጥያስ ዘሮች፤ የሚካኤል ልጅ

7+23 ዕዝ6+10
7+24 ዕዝ4+13፤
8+36
7+25
ዘ018+21+26፤
ዘሌ10+11
7+26 ዕዝ6+11
7+27 ዕዝ1+1፤
1ዜ5+29+12
7+28 2ጎ125+28፤
ዕዝ5+5
8+1 ዕዝ7+7
8+3 1ዜ53+22፤
ዕዝ2+3
8+4 ዕዝ2+6
8+6 ዕዝ2+15፤
3ዐ7+20፤ 10+16

ዝባድያ፤ ከ80 ወንዶች ጋር፤ ኅኤላዋክ ዘሮች የይሐኤል ልጅ አብድዩና ከእርሱ ጋር 218 ወንዶች፤

ኅዛባጌ ዘሮች የዮሴፍ ልጅ ሰሎሚትና ከእርሱም ጋር 160 ወንዶች፤

ኅዘባይ ዘሮች የባባይ ልጅ ዘካርያስ ከእርሱም ጋር 28 ወንዶች፤

ኅዓዝጋድ ዘሮች የሃቃጣን ልጅ ዮሐናንና ከእርሱም ጋር 110 ወንዶች፤

ኅኤዶኒቃም ዘሮች፤ የመጨረሻዎቹ ስማቸው ይህ ነው፤ ኤሊፋላት፤ ይሁኤልና ሸማየት ከእነርሱም ጋር 60 ወንዶች፤

ኅዓበጉዋይ ዘሮች ዑታይና ዘቡድ፤ ከእነርሱም ጋር 70 ወንዶች።

ወደ ኢየሩሳሌም መመለስ

15እኔም ወደ አገጥ በሚፈሰው ወንዝ አጠገብ ሰዎቹን ሰበሰብኳቸው፤ በዚያም ሦስት ቀን ቁየን፤ ሕዝቡንና ካህናቱን ሰመለከት፤ ከሌዊ ወገን የሆነ አንድም ሰው በዚያ አላገኘሁም። 16በዚህ መራሕያትን አልናዛርን፤ አርኤልን፤ ሸማየን፤ ኤልናታንን፤ ያራብን፤ ኤልናታን፤ ናታንን፤ ዘካርያስንና ሚሴላምን እንዲሁም መምህራኑን ዮያራብንና ኤልናታንን አስጠራኝቸው፤ 17እነርሱንም ካሲፍያ በሚባል ስፍራ አለቃ ወደ ሆነው ወደ አዶ ላክኳቸው፤ በስምዐክን ቤት የሚያገለግሉ ሰዎችን ያመጡልን፤ ዘንድ በካሲፍያ የቤተ መቅደስ አገልጋዮች ለሆኑት ለአዶና ለሥጋ ዘመዶቹ የሚናገሩትን አስታወቅኳቸው።

18መልካሚቱ የስምዐክን እጅ በእኛ ላይ ስለነበረች፤ ከሞሐሊ ዘሮች የእስራኤል ልጅ የሌዊ ልጅ የሆነውን ሰራብያ ተብሎ የሚጠራውን አስተዋው ሰው፤ ከእርሱም ጋር ዐሥራ ስምንት የሚሆኑ ወንዶች ልጆቹንና ወንድሞቹን አመጡልን፤ 19እንዲሁም ሐሸብያንና ከሚራሪ ዘሮች የሻያን፤ ከወንድሞቹና ከአጎቶቹ ወንዶች ልጆች ጋር 20 ወንዶችን አመጡልን። 20በተጨማሪም ዳዊትና ሹማቱን ሊዋውያንን እንዲረዳ ካቋቋሙት ከቤተ መቅደሱ አገልጋዮች ቡድን 220 አመጡ፤ እነዚህም ሁሉ በየሰማቸው ተመዘገቡ።

21ራሳችንን በስምዐክን ፊት ዝቅ

8+13 ዕዝ2+13-
8+15 ቀ21+31፤
ዕዝ2+40
8+17 ዕዝ2+43
8+18 ቀ24፤
ዕዝ5+5
8+20 1ዜ59+2
8+21 ቀ15፤
ዕዝ15+8፤ 27+11፤
107+7

28፤5 አንዳንድ የሰብዓ ሊቃናት ትርጉሞች (እንዲሁም መጽሐፈ ዕዝራ ሱቱኤል 8+22) ይህን ስም ይጨምራሉ፤ ዕብራይስጡ ግን ዛቱ የሚለውን አይጨምርም።

8+10 አንዳንድ የሰብዓ ሊቃናት ትርጉሞች (እንዲሁም መጽሐፈ ዕዝራ ሱቱኤል 8+36) ይህን ስም ይጨምራሉ፤ ዕብራይስጡ ግን ዛቱ የሚለውን አይጨምርም።

8+21 ጽም ዐወጅሁ፤ ጽም ለተወሰነ ጊዜ ምግብ መብላት መተውን ይሕይዛል (ማቴ 6+16 እና ማብ ይመ)። በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበረው የእግዚአብሔር ሕዝብ ጽምን የጸመው ትሕትናን፤ ራስ መካድንና ለእግዚአብሔር መዝገትን ለመግለጽ እንዲሁም ጸጋውን፤ ርዳታውን፤ ጥበቃውንና ሞገሱን ለመሻት ነበር (ቀ፡21+31)። የእግዚአብሔር ሕዝብ የሚጸመው በሚከተሉት ምክንያቶች

ነበር፡ (1) አስጨናቂ ነገር ሲገጥመው (2ኛሙ 12፤16-23፤ 1ኛ 21+20-27፤ መዝ 35፤13፤ መዝ 69፤10)፤ (2) በበርዮት ቀን እግዚአብሔርን በሚያመልክበት ጊዜ (ከዘሌ 16፤29-31፤ 23+26-32 ጋር ያነጻጽሩ)፤ (3) ንስሐ ለመግባትና ሰላላ ጎጠኦት ለመጸጸት በሚፈልግበት ጊዜ (1ኛ 21+27-29፤ ነህ 9+1-2፤ ኢል 2+12-13፤ ዮና 3+4-10)፤ (4) አደጋ (2ዜያ 20+3፤ ዕዝ 8+21-23)፤

እንድናደርግ፤ ጉዞውም ለእኛና ለልጆቻችን፤ ለንብረታችንም ሁሉ የተቃና እንዲሆንልን፤ እዚያው በአኅዋ ወንዝ አጠገብ ጾም ዐወጅሁ።²² መልካሚቱ የሕምሳካችን እጅ በሚፈልጉት ሁሉ ላይ ናት፤ እርሱን በሚተዉ ሁሉ ላይ ግን ቀጣው ትወርድባቸዋለች" ብለን ለንጉሡ ነግረንው ስለ ነበር፤ በመንገድ ላይ ከጠላት የሚጠብቁን ወታደሮችንና ፈረሶችን እንዲሰጡን ንጉሡን ለመጠየቅ ዐፍራ ነበር።²³ ስለዚህ ጾምን፤ ወደ ሕምሳካችንም ስለዚህ ነገር ልመና አቀረብን፤ እርሱም ጸሎታችንን ሰማ።

²⁴እኔም ከዋና ዋናዎቹ ካህናትም ዐሥራ ሁለት ሰዎችን፤ ከእነርሱም ጋር ሰራብያን፤ ሐሽቢያንና ከወንድሞቻቸውም መካከል ዐሥር ሰዎችን ለየሁ፤²⁵ ንጉሡ፤ አማካሪዎቹ፤ ሹሞቹና በዚያ የነበሩ እስራኤል ሁሉ ለሕምሳካችን ቤት የሰጡትን ብር፤ ወርቅና ዕቃ ሁሉ መዝኝ ሰጠኋቸው።²⁶ ስድስት መቶ አምሳ መክሊት፤ ብር፤ አንድ መቶ መክሊት የብር ዕቃዎች፤ አንድ መቶ መክሊት ወርቅ፤²⁷ አንድ ሺህ ዳሪክ" የሚያወጡ ሃያ የወርቅ ወቅቶች እንደ ወርቅ ነዋሪው ከሚያብረቀርቅ ናስ የተሠሩ ሁለት ዕቃዎችን መዝኝ በእጃቸው አስረከብኋቸው።

²⁸እንዲሁም አልኳቸው፤ "እናንተና እነዚህ ዕቃዎች ለእግዚአብሔር ተቀድሳችኋል፤ ብሩና ወርቁ ለአባቶቻችሁ ሕምሳካ ለእግዚአብሔር በበጎ ፈቃድ የቀረበ መባ ነው።"²⁹ ኢየሩሳሌም በሚገኘው በእግዚአብሔር ቤት ክፍሎች ውስጥ በዋና ዋናዎቹ ካህናት፤ ለሌዋውያኑና በየቤት ሰቡ የእስራኤል ሰለቆች ፊት እስከትመዝኗቸው ድረስ በጥንቃቄ ጠብቋቸው።³⁰ ከዚያም ካህናቱና ሌዋውያኑ ኢየሩሳሌም ወደሚገኘው ወደ ሕምሳካችን ቤት እንዲሄድ የተመዘነውን ብር፤ ወርቅና ንዋያ ቅድሳት ተረከቡ።³¹ እኛም በመጀመሪያው ወር ዐሥራ ሁለተኛው

8+22 ዘፍ31+17፤
ፅደብ5+5፤ ዐ22+9፤
ኤር41+16
8+23 2ዜና20+13፤
ሐሥ14+23
8+24 ሐ18
8+25 ሐ33
8+28 ዘላ21+6፤
22+2-3
8+31 ሐ15፤
ፅደብ5+5

8+32 ዘፍ40+13
8+33 ሐ25፤
ዐ03+4፤21+24፤
11+16
8+35 ዘላ1+3፤
2ዜና29+21+24፤
30+24፤
8+36 ፅደብ7+21-
24፤ ዐ22+7፤
አሰ9+3
9+1 ዘፍ10+16፤
19+37+38፤
ዐ03+5፤ 23+28፤
ዘፍ20+17፤
ኤር3+10፤
15+8፤ መሳ3+5፤
17+9+20፤
2ዜና8+7፤
ፅደብ6+21፤ ዐ09+8
9+2 ዐ022+31፤
34+16፤
ዘላ27+30፤
ዘፍ14+2፤
ሩት1+4፤
ፅደብ10+2፤
መዝ106+35

ቀን ወደ ኢየሩሳሌም ለመሄድ ከአኅዋ ወንዝ ተነሣን። የሕምሳካችን እጅ በላያችን ነበረች፤ እርሱም ከጠላቶቻችንና በመንገድ ላይ ከሚሸሙቁ አዳኝን።³² ኢየሩሳሌምም ደረሰን፤ በዚያም ሦስት ቀን ዐረፍን።

³³በአራተኛው ቀን ብሩን፤ ወርቁንና ንዋያ ቅድሳቱን በአምላካችን ቤት መዝነን ለኦሪዮ ልጅ ለካህኑ ለሚረዋት በእጁ አስረከብንው፤ ከእርሱም ጋር የፈንሐስ ልጅ አልጋዛር፤ ሌዋውያኑ የኢየሱ ልጅ ዮዛባትና የቤንዊ ልጅ ኖጋድያ ነበሩ።³⁴ ሁሉም ነገር ተቁጠረ፤ ተመዘነም፤ የተመዘነውም ሁሉ በዚያኑ ጊዜ ተመዘገበ።

³⁵ከዚያም ከምርኮ የተመለሱት፤ ለእስራኤል ሁሉ ዐሥራ ሁለት ወይሬኖችን፤ ዘጠና ስድስት አውራ በጎችን፤ ሰባ ሰባት ተባዕት፤ ጠባቶችን፤ ለእስራኤል ሕምሳካ የሚቃጠል መሥዋዕት አቀረቡ፤ ለኅጢአት መሥዋዕት ደግሞ ዐሥራ ሁለት ተባዕት ፍየሎችን አቀረቡ፤ ይህም ሁሉ ለእግዚአብሔር የቀረበ የሚቃጠል መሥዋዕት ነበር።³⁶ ኖንጉሡንም ተእዛዝ ለንጉሡ እንደራሴዎቹና በኤፍሪቃው ማዶ ለሚገኙት አገረ ገዢዎች ሰጡ፤ እነርሱም ሕዝቡንና የእግዚአብሔርን ቤት ረዱ።

ከባዕዳን ጋር ስለ ተደረገው ጃብቻ የዕ ዝራ ጸሎት

9 እነዚህ ነገሮች ከተፈጸሙ በኋላ መሪዎቹ ወደ እኔ መጥተው እንዲህ አሉን፤ "ካህናቱና ሌዋውያኑን ጨምሮ የእስራኤል ሕዝብ ከኅረቤቶቻቸው ከከነዓናውያን፤ ከኪዳዊውያን፤ ከፊርላዊውያን፤ ከአያብሳውያን፤ ከአዋና ውያን ርዕሶት ራሳቸውን አልለዩም።² ሴቶቻቸውን ለራሳቸውና ለልጆቻቸው ሚስት አድርገው

*8+26 22 ሜትሪክ ቶን ያህል ነው።
*8+26 3.4 ሜትሪክ ቶን ያህል ነው።
*8+26 8.5 ኪሎ ግራም ያህል ነው።

ሕመም (2ሳሙ 12፤15-16) እና ሞት (1ሳሙ 31፤13) ሲያጋጥም፤ (5) ለአገልግሎት ዝግጅት ሲያደርግ (ዘፀ 34፤28፤ ዘፍ 9፤9-18) እና (6) እግዚአብሔር መነቃቃትን እንዲያመጣና ሕዝቡ ወደ አገሩ እንዲመለስ በሚፈለግበት ጊዜ (ዳን 9፤3-19)።
8+21 ጉዞውም ... የተቃና እንዲሆንልን፤ ወደ አንድ ቦታ ለመሄድ መንገድ በምንጀምርበት ጊዜ ሁሉ ጥንቃቄና ባለቤት እንዲደረግልን ወደ እግዚአብሔር መጻእድ ምንጊዜም ቢሆን ተገቢ ነው። የእግዚአብሔርን ርዳታ በከንቱ እንቀበልም፤ ምክንያቱም ምራቱና ተበቃው ወደ እኛ የሚመጡት በጸሎታችን አማካይነት ነው። የጉዞአችን ማብቂያ ወደሆነው ቦታ በደህና ስንደርስ (ሑ 32)፤ እርሱን ማመስገናችንን መዘንጋት የለብንም።
8+23 ጾምን፤ ወደ አምላካችንም ... ልመና አቀረብን፤ ስለ አንድ ጉዳይ በትሕትናና በትጋት የሚጾሙትን እንዲሁም እርሱን የሚለምኑትን ሰዎች እግዚአብሔር በርገራጌ ይመለከታል (ከነህ 1፤4 ጋር ያነጻጽሩ)። እግዚአብሔር ፅደብ ላቀረበው ልመና

በርገራጌ እንደመለሰ ሁሉ፤ በጾም በጸሎት በቅን ልብ እርሱን የሚፈልጉትን ሁሉ እግዚአብሔር ያከብራቸዋል (ዘፀ 21 እና ማብ ይመ)።
9+1 የእስራኤል ሕዝብ ... ራሳቸውን አልለዩም፤ አይሁድን ወደ ባዕድ አምልኮና ወደ ኢግብረገባዊነት የመራቸው እንዲሁም ለአምልኮና ለገዛት የዳረጋቸው በዙሪያቸው ካለው ኅጢአተኛ ኅብረተሰብ ባለመለየት ባለፈው የፈጸሙት ስሕተት ነበር (2ዜና 36፤14-21)። አሁንም እግዚአብሔር ጥቂቶቹ ትሩፋን ወደ ምድራቸው ካመጣቸው በኋላ (ሑ 8-9) እግዚአብሔርን የማይፈራ ኅብረተሰብ ከሚከተለው የኑሮ ዘይቤ ይለይ ዘንድ እግዚአብሔር የሚያዘውን መሠረታዊ መመሪያ አይሁድ እንደ ገና ጣሰ።
9+2 ሴቶቻቸውን ... ሚስት አድርገው ወስደዋል፤ ፅደብ ኢየሩሳሌም ሲደርስ ካህናት፤ ሌዋውያንና መዝንጋትን ጨምሮ ብዙ ሕዝብ ሌሎች አማልክትን የሚያመልኩ እንዲሁም የረከበና አስጸያፊ የጣየት አምልኮ ልምምድ የሚከተሉ ሴቶችን አግብተው አገኘ (ሑ 1-2፤11)። በሙሴ ሕግ እግዚአብሔርን

ወስደዋል፤ የተቀደሰውንም ዘር ከምድር ሕዝቦች ጋር ደባልቀዋል፤ በዚህ በደል ዋነኛ የሆኑትም መሪዎቹና ሹማምቱ ናቸው።”

³እኔም ይህን በሰማሁ ጊዜ፤ መጉናጸፊያዬንና ካባዬን ቀደድሁ፤ የራሴን፣ ጠጉርና ጠሜን ነጨሁ፤ እጅግ ደንግጬም ተቀመጥሁ። “በደል ከፈጸሙት ምርኮኞች የተነሣም በእስራኤል ስምላክ ቃል የተንቀጠቀጡት ሁሉ በዙሪያዬ ተሰበሰቡ፤ እኔም እስከ ሠርክ መሥዋዕት ድረስ እጅግ እንደ ደነገጥሁ በዚያው ተቀመጥሁ።

⁵ከዚያም የሠርክ መሥዋዕት በሚቀርብበት ጊዜ፤ የተቀደደውን መጉናጸፊያዬንና ካባዬን እንደ ለበሰሁ በሐዘን ከተቀመጥሁበት ተነሣሁ፤ በጉልበቴም ተንበርክኬ ወደ ስምላኬ ወደ እግዚአብሔር እጅጅን በመዘርጋት፤ “እንዲህ ስል ጸለይሁ፤ “ስምላኬ ሆይ፤ ንጢአታችን ከራሳችን በላይ ሆኖአል፤ በደላችንም እስከ ሰማያት ድርሰአል።

ስምላኬ ሆይ፤ ፊቴን ወደ አንተ ቀና ለማድረግ ፈራሁ፤ እጅግም ፈራሁ። ከአባቶቻችን ዘመን ጀምሮ እስከ አሁን ድረስ በደላችን ታላቅ ነው። ከነጢአታችንም የተነሣ፤ ዛሬ እንደ ሆነው ሁሉ እኛም ሆንን፤ ነገሥታቶቻችንና ካህናቶቻችን በባዕዳን ነገሥታት እጅ ወድቀን ለሰይፍ፤

9+3 ዘ032+19፤
33+44 ዘ7+14+6
944 ዕዝ10+3፤
501+14፤
መዝ119+120፤
136፤
ኢ466+2፤5፤
8710+2
945 ዘ029+41፤
508+6፤
መዝ28+2፤
134+2
9+6 2ዜ528+9፤
ኢ42+6፤
መዝ38+4፤
ኢ459+12፤
ኢ63+25፤
14+20፤ 31+19፤
ራእ18+5
947
ዘ828+37፤64፤
2ዜ529+6፤
ሕዝ21+1-32
9+8 ዘ645+7፤
መዝ31+3፤
19+8፤ 25+16፤
67+1፤ 119+58፤
መዝ12+11፤
ኢ422+23፤ 33+2
9+9 ዘ011+14፤
27+25፤28፤
509+36፤
መዝ69+35፤

ለምርኮ፤ ለብዝሃዋና ለውርደት ተዳርገናል።
⁸“አሁን ግን እግዚአብሔር ስምላካችን ቅሬታ ይተውልን ዘንድ፤ በመቅደሱም ውስጥ ጽኑ ስፍራ ይሰጠን ዘንድ፤ ለጥቂት ጊዜ ቸርነቱን አሳይቶናል፤ ስለዚህ ስምላካችን ለዐይናችን ብርሃን ሰጠን፤ በባርነትም ሳለን ለጥቂት ጊዜ ዕረፍት ሰጠን። ግባሮች ብንሆንም፤ ስምላካችን ግን ባሮች ሆነን እንድንቀር አልተወገንም፤ ነገር ግን በፋርስ ነገሥታት ፊት ቸርነቱን አሳየን፤ የስምላካችን ቤት እንደ ገና እንድንሠራና ፍርስራሾቻችን እንድንጠግን አዲስ ሕይወት ሰጠን፤ በይሁዳና በኢየሩሳሌምም የመከላከያ ቅጥር ሰጠን።

¹⁰“አሁን ግን ስምላካችን ሆይ፤ ከዚህ በኋላ ምን እንላለን? ትእዛዞችህን አቃልናልና፤
¹¹የቃለልንውም በባሮችህ በነቢያት አማካይነት፤ ለመውረስ የምትገባባት ምድር በሕዝቦቿ ርካሳት ተበክላል፤ ከዳር እስከ ዳርም በአስጸያፊ ድርጊታቸውና በርኩስታቸው ተሞልታለች፤
¹²ስለዚህ ሴቶች ልጆቻችሁን ለወንዶች ልጆቻቸው
9+9 መዝ 106+46፤ ኢ443+1፤ 44+26፤ 48+20፤
52+9፤ 63+9፤ ኤር32+44፤ ዘ11+16-17 9+10
ዘ811+8፤ ኢሳ1+19-20 9+11 ዘሌ18+25-28፤ ዘ84+5፤
9+4፤ 18+9፤ 17+14+24 9+12 ዘ945+18፤ ዘ034+15፤
ዘ811+8፤ መዝ103+17፤ ሕዝ37+25፤ ኢል3+20

ከማይፈሩ ሰዎች ጋር ጋብቻ መመሥረት በግልጽ የተዘላለመ ነበር (ዘ0 34+11-16፤ ዘዳ 7+1-4 ይመ። ከመዝ 106+35 ጋር ያነጻጽሩ)። እንዲሁም በአዲስ ኪዳን ያለው የእግዚአብሔር ሕዝብ ከማያምኑ ጋር መጋባት እንደሌለበት የአዲስ ኪዳን መጽሐፍ አጥብቆ ይከለክላል (1ቆሮ 7+39 ይመ። ከ2ቆሮ 6+14 ጋር ያነጻጽሩ)።

9+2 የተቀደደውንም ዘር፤ ለእስራኤል ሕዝብ በከፍተኛ ደረጃ ጥሪ የተደረገባቸው፤ “ቅዱስ ዘር” እንዲሆኑ ነበር (ከዘ0 19+6፤ ከኢሳ 6+13፤ ከሚል 2+15 ጋር ያነጻጽሩ)። (1) የእርሱ ያልሆኑት ከሚሄዱበት ኢግብረገባዊ መንገዶች ራሳቸውን በመለየት (ዘዳ 7+1-11)፤ የእግዚአብሔርን ማንነትና ቅድስና በማንጸባረቅ የእግዚአብሔር ወድ ሀብቶች እንዲሆኑ ነው። (2) የአዲስ ኪዳን አማኞችም ከሳለም እንዲለዩ ተጠርተዋል (2ቆሮ 6+14-18)። ኢየሱስ ክርስቶስ ጌታቸው እንደ ሆነ የሚናገሩ ሁሉ የሕብን ፈቃድና ሥራ ለመፈጸም የተለዩ “ቅዱስ ሕዝብ” (1ዴጥ 2+9-12) መሆን አለባቸው። ይህ ማለት በመንፈስ ቅዱስ የሚመራ አማኝ በጊዜው ያለው በልጁ ትውልድ ከሚከተለው የኑሮ ዘይቤ ተለይቶ ከእግዚአብሔር ጋር ንብረት በማድረግ ጽድቅ የሞላበትና የተለየ ሕይወት ይኖርዋል ማለት ነው (ሐሥ 2+40 ይመ። በዝጽ 1826 ላይ፤ “የአማኞች መለየት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ።)። እንደዚህ ዐይነት ሰው እውነትና የእግዚአብሔር ልጅ በመሆን ምንጊዜም የእርሱን ፈቃድ ለመፈጸም ይሻል (ሮሜ 8+13-16)።

9+3 እኔም ይህን በሰማሁ ጊዜ፤ በዚህ ስፍራ ዕዝራ የሁኔታው አሳሳቢነትና አስጨናቂነት አስፈጻሚነት በሐዘንና በጸሎት ምላሽ በመስጠት ሆሳው ምሳሌነት፤ እውነተኛ የእግዚአብሔር አገልጋዮች ሁሉ የእግዚአብሔር ሕዝብ ከረከቡ ልማዶች ጋር ተስማምቶ መኖሩን ሲመለከቱ ሊገልጹት የሚገባ ስሜት ነው። (1) ሕዝቡ

ከፈጸሙት በደል የተነሣ ዕዝራ ደንግጦ፤ አፍሮና እጅግ አዛኛ ነበር (ቀ. 3-6፤ 1ሳሙ 15+35፤ ኤር 9፤ 2ቆሮ 11+29 ይመ።)።

(2) ሕዝቡ ንቀውት የነበረውን (ቀ. 4፤8-10) የእግዚአብሔርን ክብር፤ ጽድቅና ፍቅር ዕዝራ በጥልቅ ስሜት ተረድቶት ነበር። ስለዚህ ሕዝቡ እየፈጸሙ የነበረውን ጨርሶ ሊቀበል አልቻለም (ቀ. 3፤5፤ 10+1 ይመ። በዚህ 9 እና በዳን 9 ላይ ያለውን የነህምያንና የዳንኤልን ጸሎት ይመ።)።

(3) ዕዝራ በትሕትናና በእንባ ወደ እግዚአብሔር ጸለየ (ቀ. 3፤5፤ 10+1)።
(4) ዕዝራ “ኅጢአታችን”፤ “ክፉ ሥራችን” በማለት ራሱን ከሚጸልይላቸው ሰዎች እንደ አንዱ አድርጎ ቂጥሮአል (ቀ. 6-15)፤ የሕዝቡ ውርደትና በደል ከማናቸውም ይልቅ የተሰማው ለእርሱ ነበር (ከኢሳ 53+12 ጋር ያነጻጽሩ)።

(5) የፈረሰውን የእግዚአብሔርን ቤት በመሥራት፤ ለሕዝቡ የመከላከያ ቅጥር በመገንባት እንዲሁም የወደፊት ተስፋቸውንና ራሳቸውን በማደስ ወደ አገራቸው ለተመለሱት ትሩፋን የተገለጸው የእግዚአብሔር ጸጋና ምሕረት፤ ሕዝቡ የእግዚአብሔርን ቃል ባለመታዘዙ አደጋ ላይ እንደወደቀ ካህኑ ዕዝራ በእጅጉ ተረድቶ ነበር (ቀ. 8-15)።

(6) ዕዝራ የእግዚአብሔርን ጸጋና ቸርነት በሚገባ ስለተረዳ ለሕዝቡ የሚሆነውን ምሕረትና ተሐድሶ ለማየት ተስፋ ያደርግ ነበር (ቀ. 8-9፤12-14)።

(7) በመጨረሻም ዕዝራ ባለፈው ለተፈጻመው በደል ያሳየው ጸጸት፤ “በእስራኤል አምላክ ቃል” (ቀ. 4) የተንቀጠቀጡትንና ንጢአት በሕዝቡና በሰባቶቻቸው ላይ የሚያስከትለውን ውጤት የተረዱትን ሌሎች ሰዎች በእርሱ ዙሪያ እንዲሰበሰቡ አደረገ (ቀ. 7፤13-15)።

አትሰጡ፤ ሴቶች ልጆቻቸውንም ለወንዶች ልጆቻቸው አትውሰዱ። ብርቱዎች እንድትሆኑ፤ የምድሪቱን መልካም ነገር እንድትበሉና ለልጆቻቸውም የዘላለም ርስት እንድታወርሱ ከእነርሱ ጋር ምንም ዐይነት ውል አታድርጉ' ብለህ የሰጠኸውን ትእዛዝ ነው።

¹³ “ይህ ሁሉ የደረሰበትን በክፉ ሥራችንና በብዙ በደላችን ምክንያት ነው፤ አምላካችን ሆይ፤ አንተ ግን እንደ በደላችን ብዛት አልቀጣኸንም፤ ይልቁንም ቅሬታን ተውህልን። ¹⁴ ታዲያ ትእዛዞችህን እንደ ገና ተላልፈን እንዲህ ያለውን አስጸያፊ ድርጊት ከሚፈጽሙ ሕዝቦች ጋር መጋባት ተገቢ ነው? አንተስ ቅሬታ እስከማይኖር ወይም አንድም ሰው እስከማይድን ድረስ ተቁጥተህ አታጠፋ ንምን? ¹⁵ የእስራኤል ስምላክ እግዚአብሔር ሆይ፤ አንተ ጻድቅ ነህ፤ እኛም በዚህ ዕለት ተርፈን በሕይወት አለን። እነሆ፤ በፊትህ ከነበረላችን ቀርበናል፤ ከበደላችን የተነሣ ግን በፊትህ ሊቆም የሚችል ማንም የለም።

9+13 ዘ032+22፤
ኢዮ11+6፤ 15+5፤
22+5፤ 33+27፤
መዝ103+10
9+14 ዘ89+8፤14፤
ዐ13+27
9+15 ዘ618+25፤
1578+47፤
2ዐ512+6፤
ዐ9+8፤
መዝ51+4፤
76+7፤ 129+4፤
130+3፤ 145+17፤
ኢሳ24+16፤
ኢር12+1፤ 23+6፤
33+16፤ ሰቆ+18፤
ጸጋ3+2፤
ጸጋ3+2፤
10+2 ሐ፤26፤
ዘ430+8-10፤
ዐዘ9+2
10+3 ዘ034+16፤
2ጎ11+17

ልጆቻቸውን ለመስጅድ በስምላካችን ፊት ቃል ኪዳን እንግባ፤ በሕጉም መሠረት ይፈጸም። ‘ዕዝራ፤ ነገሩ በእጅህ ነው፤ ተነሥ! እኛም እንደግፍሃለን፤ በርትተህም፤ አድርገው።”

⁵ዕዝራም ተነሥቶ ቅና ዋናዎቹ ካህናት፤ ሊቀውያንና እስራኤል ሁሉ የቀረበውን ሐሳብ እንዲፈጽሙ አስማላቸው፤ እነርሱም ማሉ። ስዚያም ዕዝራ ከስዚክሊኬ በት ፊት ተነሥቶ ወደ እልያሴብ ልጅ ወደ ዮሐናን ክፍል ገባ፤ ምርኮኞቹ ታማኞች ሆነው ባለመገኘታቸው ያለቅስ ነበር፤ በዚያም ምግብ አልቀመሰም፤ ውሃም አልጠጣም።

ገዚያም ምርኮኞቹ ሁሉ በኢየሩሳሌም እንዲሰበሱ በይሁዳና በኢየሩሳሌም ዐዋጅ ተነገረ፤ ዐዋጁም በሦስት ቀን ውስጥ ያልመጣ ማንም ሰው በሹማምቱና በሽማግሌዎቹ ውሳኔ መሠረት ንብረቱ ሁሉ እንዲወረስ፤ ራሱም ከምርኮኞቹ ጉባኤ እንዲወገድ የሚያዝ ነበር።

ገለበዘ በሦስት ቀን ውስጥ የይሁዳና የብንያም ሰዎች ሁሉ በኢየሩሳሌም ተሰበሰቡ፤ በዘጠነኛው ወር በሃያኛውም ቀን ሕዝቡ ሁሉ ስለ ወቅቱ ጉዳይና ስለ ከባዱ ዝናብ በመጨነቅ በእግዚአብሔር ቤት ፊት ባለው አደባባይ ተቀምጠው ነበር። ገዚያም ካህኑ ዕዝራ ተነሥቶ እንዲህ አላቸው፤ “እናንተ ታማኞች አልነበራችሁም፤ በእስራኤል በደል ላይ በደል በመጨመር ባዕዳን ሴቶችን አገባችሁ። ¹¹አሁንም ለአባቶቻችሁ ስምላክ ለእግዚአብሔር ተናዘዙ፤ ፈቃዱን ፈጽሙ፤ በዙሪያችሁ ካሉት አሕዛብና ከባዕዳን ሚስቶቻችሁ ተለዩ።”

¹²ጉባኤውም ሁሉ እንዲህ ሲሉ በታላቅ ድምፅ መለሱ፤ “እውነት ብለሃል፤ ያልኸውን መፈጸም ይገባናል። ¹³ይሁን እንጂ በዚህ የተሰበሰበው ሕዝብ ብዙነው፤

10+5 ዐ5+12፤
13+25
10+6 ዘ034+28፤
ዘ89+18፤
መዝ102+4፤
ዮና3+7
10+9 ዐዘ1+5
10+10
2ዐ528+13፤
ዐዘ7+21
10+11 ዘ824+1፤
ዐ9+2፤
ሚል2+10-16
10+12 ኢሰ6+5

ሕዝቡ ገጠአቱን ተናዘዘ

10 ዕዝራ በስዚክሊኬ ቤት ፊት ወድቆ በሚጽልይበት፤ በሚናዘዝበትና በሚያለቅስበት ጊዜ ወንዶች፤ ሴቶችና ልጆች የሚገኙበት እጅግ ብዙ የእስራኤል ማኅበር በዙሪያው ተሰበሰበ፤ እነርሱም እንደዚሁ አምርረው አለቀሱ። ገዚያም ከኤላም ዘሮች አንዱ የሆነው የይሁኤል ልጅ ሲኬንያ ዕዝራን እንዲህ አለው፤ “በዙሪያችን ካሉት አሕዛብና ባዕዳን ሴቶችን በማግባታችን ስምላካችን ታማኞች ሆነን አልተገኘንም፤ ይህም ሆኖ አሁንም ለእስራኤል ተስፋ አለ። ²አሁንም እንደ ጌታዬ ምክርና የስምላካችንን ትእዛዝ እንደሚፈሩ ሰዎች እነዚህን ሴቶችና

10+3 እነዚህን ሴቶች ... ለመስጅድ፤ ዕዝራ በዚህ ስፍራ የተጠቀሰውን ፍቺ የፈቀደው በሚከተሉት ምክንያቶች ነበር፡ (1) ባዕዳን ሴቶችን ማግባት ለእግዚአብሔርና ለቃሉ ታማኝ ያለመሆንን ያሳያል (ቀጽ 10፤ 10፡2 ይመ፡ 9፡2 እና ማብ ይመ)። እውነተኛ ንስሐ ከቶን ለማስተካከል መለየትን ይሻል፤ (2) እስራኤል ለእግዚአብሔር የተለየ ቅዱስ ሕዝብ መሆኑን ለማሳየት ባዕዳን ሚስቶችን መፍታት አስፈላጊ ነበር (9፡2 እና ማብ ይመ)። (3) የአሕዛብን ባዕድ አምልኮና ኢግብረገባዊ መንገዶች ከሕዝቡ ፈጽሞ ለማወገድ ፍቺ አስፈላጊ ነበር። ሙሉ፤ “... ከእነርሱ ጋር ጋብቻ አታድርግ፡ ... እኔን ከመከተል ልጆችህን መሰጠው ሌሎች አማልክት እንዳ ምልክት ለእንዳ ያደርገው” (ዘጸ 7፡3-4) ብሎአል። በዚህ ዐይነት ሌላውን ትውልድ ለክህደትና ለእግዚአብሔር ንይሶኛ ፍርድ እንዲጋለጥ የሚያደርገውን ይህን አሕዛብን የመምሰል ሞገድ ለማስቆም ፍጹም የሆነ የሕይወት ቀደ ጥገና የሰፈለግ ነበር።

10+4 በርትተህም አድርገው፤ በእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል ያለውን ዓለማዊ አካሄድ ለመቃወም፤ ለቃሉ እንዲታዘዙ ለማደፋፈር፤ ከገጠአት ተመልሰው ወደ

እግዚአብሔር ዘወር እንዲሉ እውነተኛ ጥሪን ለገጠአቶች ለማቅረብ የሚያስችል ድፍረትና ወሳኝነት ለመንፈላዊ መሪ እጅግ አስፈላጊ ነው። ካሁኑ ዕዝራ፤ “... በዙሪያችሁ ካሉት አሕዛብና ከባዕዳን ሚስቶቻችሁ ተለዩ” (ቀጽ 11) ብሎ በመናገር ከላይ የተጠቀሰው ብቃት እንዳለው አሳይቶአል።

10+11 ተለዩ፤ ዕዝራና የእስራኤል ማኅበረሰብ በዚህ የታሪክ ደረጃ የወሰዱት እርምጃ ለአዲስ ኪዳን አማኞች መለኪያ ሊሆን አይችልም። ጋብቻና ፍቺን በተመለከተ መጽሐፍ ቅዱስ ለአዲስ ኪዳን አማኞች የሚከተለውን ያስተምራል፡ (1) አማኝ ከማያምን ጋር በፍጹም መጋባት የለበትም (1ቆሮ 7፡39 ይመ፡ ከ2ቆሮ 6፡14 ጋር ያገጽጽ)።

(2) አንድ ሰው ከጋብቻ በኋላ አማኝ ቢሆንና የትዳር ጓደኛው ባለማመኑ ቢጸና፤ ያላመነው የትዳር ጓደኛ በጋብቻው መቀጠል ቢፈልግ፤ አማኙ ፍቺን መሻት የለበትም (1ቆሮ 7፡12 ይመ፡ 7፡14 እና ማብ ይመ)።

(3) እግብረገባዊ በሆነ ምክንያት ካልሆነ ወይም የትዳር ጓደኛ ጥሎ ካልሄደ በቀር ፍቺ አይፈቀድም (ማቴ 19፡9 እና ማብ፡ 1ቆሮ 7፡11፤15 እና ማብ ይመ)።

ወቅቱም ክረምት ነው፤ ስለዚህ ውጭ መቆም አንችልም፤ ከዚህም በላይ በዚህ ነገር ብዙ ንጹህነት ስለ ውራን፤ ይህ ጉዳይ በአንድና በሁለት ቀን የሚያልቅ አይደለም።¹⁴ ስለዚህ ሹሞቻችን በማገብሩ ሁሉ ምትክ መደረግ ያለበትን ያድርጉ። ከዚያም በዚህ የተነሣ የመጣው የክምባካችን ብርቱ ቀጥታ ከእኛ አስኪመለስ ድረስ፤ በየከተሞቻችን ያሉ ባዕዳን ሴቶችን ያገቡ ሁሉ በየከተማው ካሉት ሽማግሌዎችና ዳኞች ጋር በተወሰነው ቀን ይምጡ።¹⁵ ይህንንም ነገር የተቃወሙት ከሜሱሳምና ቭሊዋዊው ከላባታይ ድጋፍ ያገኙት የአሣሄል ልጅ ዮናታንና የቱቂዋ ልጅ የሐኪም ብቻ ናቸው።

¹⁶ ስለዚህ ምርኮኞቹ እንደ ተባለው አደረጉ፤ ካሁኑ ዕዝራም ከእያንዳንዱ የቤተ ሰብ ምድብ አንዳንድ የቤተ ሰብ ንላፊ የሆነ ሰው መረጠ፤ ሁሉም በየሰማቸው ተመዘገቡ። ከዚያም በዐሥረኛው ወር በመጀመሪያው ቀን ጉዳዩን ለመመርመር ተቀመጡ፤¹⁷ በመጀመሪያው ወር በመጀመሪያው ቀን ባዕዳን ሴቶችን ያገቡትን ወንዶች ሁሉ አጣርተው ጨረሱ።

ከባዕዳን ሴቶች ጋር የተጋቡት ሰዎች¹⁸ ከካህናት ዘርች መካከል ባዕዳን ሴቶችን ያገቡት ከዚህ የሚከተሉት ናቸው፤ ከኢዮሴዴት ልጅ ከኢዮሴ ዘርችና ከወንድሞቹ መካከል፤ መዕሢያ፤ ሕልዓዛር፤ ያራብና ንጹል ያሰ።¹⁹ እነዚህ ሁሉ ሚስቶቻቸውን ለመፍታት ቃል በመግባት እጃቸውን ሰጡ፤ ስለ በደላቸውም እያንዳንዳቸው ከመንጋው አንዳንድ አውራ በግ ለበደል መሥዋዕት አቀረቡ።

²⁰ ከኢሜር ዘርች፤ አናኒና ዝባድያ።

²¹ ከካሪም ዘርች፤ መዕሢያ፤ ኤልያስ፤ ሸማያ፤ ይሒኤ ልና ያዝያ።

²² ከፋስከር ዘርች፤ ኤልዮጌናይ፤ መዕሢያ፤ ይስማኤል፤ ናትናኤል፤ ዮዛባትና ኤልዓሣ።

²³ ከሊዋውያንም መካከል፤ ዮዛባት፤ ሰሜኢ፤ ቆሊጣስ የሚባል ቆልያ፤ ፈታያ፤ ይሁዳ፤ አልዓዛር።

²⁴ ከመዘምራንም መካከል፤ ኤልያሴብ። ከበር ጠባቂቹም፤ ሰሎም፤ ጢሌም፤ ኡራ።

²⁵ ከሌሎቹ እስራኤላውያን መካከል፤

10+14 ዙጉ25+4፤
ዘዳ16+18፤
2ዘፍ29+10
10+15 ያህ11+16
10+18 መባ3+6፤
ዕዝ2+2
10+19 ዘፈ5+15፤
6+6፤ 2ያ10+15፤
10+20
1ዜፍ24+14
10+21 1ዜፍ24+8
10+22 1ዜፍ9+12
10+23 ያህ8+7፤
9+4
10+24 ያህ3+1፤
12+10፤ 13+7፤28
10+25 ዕዝ2+3

ከፋሮስ ዘርች፤ ራምያ፤ ይዝያ፤ መልክያ፤ ሚያሚን፤ አልዓዛር፤ መልክያና በና ያሰ።

²⁶ ከኤላም ዘርች፤ መታንያ፤ ዘካርያስ፤ ይሒኤል፤ አብዲ፤ ይራሞትና ኤልያ።

²⁷ ከዛቱዕ ዘርች፤ ዒሊዮጌናይ፤ ኤልያሴብ፤ መታንያ፤ ይራሞት፤ ዛባድና ዓዚዛ።

²⁸ ከቤባይ ዘርች፤ ይሆሐናን፤ ሐናንያ፤ ዛባድና አጥላይ።

²⁹ ከባኒ ዘርች፤ ሚሱላም፤ መሉክ፤ ዓዳያ፤ ያሱብ፤ ሸዓልና ራሞት።

³⁰ ከፊሐት ሞዓብ ዘርች፤ ዓድና፤ ክላል፤ በና ያሰ፤ መዕሢያ፤ መታንያ፤ ባስልኤል፤ ቢንዊና ምናሴ።

³¹ ከካሪም ዘርች፤ አልዓዛር፤ ይሺያ፤ መልክያ፤ ሸማያ፤ ሰምያን፤³² ብንያም፤ መሉክና ሰማራያ።

³³ ከሐሰም ዘርች፤ መትናይ፤ መተታ፤ ዛባድ፤ ኤሊፋላት፤ ይራማይ፤ ምናሴና ሰሜኢ።

³⁴ ከባኒ ዘርች፤ መዕዳይ፤ ዓምራም፤ ኡኤል፤ በና ያሰ፤

ቡድያ፤ ኬልቅያ፤³⁶ ወንያ፤ ሚራሞት፤ ኤልያሴብ፤³⁷ መታንያ፤ መትናይና የዕሡ።

³⁸ ከቢንዊ ዘርች፤ ሰሜኢ፤³⁹ ሰሊምያ፤ ናታን፤ ዓዳያ፤⁴⁰ መካንድባይ፤ ሲሴይ፤ ሸራይ፤⁴¹ ኤዝር ኤል፤ ሰሊምያ፤ ሰማራያ፤⁴² ሰሎም፤ አማርያና ዮሴፋ።

⁴³ ከናባው ዘርች፤ ይዒኤል፤ መቲትያ፤ ዛባድ፤ ዘቢና፤ ያዳይ፤ ኢዮኤልና በና ያሰ።

⁴⁴ እነዚህ ሁሉ ባዕዳን ሴቶችን ያገቡ ናቸው፤ ከእነርሱም ጥቂቶቹ ከእነዚህ ሴቶች ልጆችን ወልደው ነበር።

^{10+37:38} የሰብዓ ሊቃናት ትርጉም (እንዲሁም መጽሐፈ ዕዝራ ሱቱኤል 9:34) ይመስላል። ያህን የዕሡና ባኒና ሴቶች ይላሉ።
¹⁰⁺⁴⁴ ወይም ከልጆቻቸው ጋር ላኩላቸው

10+44 ሴቶችን ልጆችን ባዕዳን ሚስቶችና ሰዎቻቸው እንዲመለሱ ተደርገው ይሆናል። ልጆቻቸው በሕዝቦቻቸው መካከል ወዳሉት ወደ ዝብ ቢተ

ዕዝ
10:28
-39

መጽሐፈ ነህምያ

አስተዋፅኦ

I. የኢየሩሳሌምን ቅጥር እንደ ገና መሥራት፤ በነህምያ መሪነት (1:1-7:73)

(ሀ) ነህምያ ለኢየሩሳሌም ያደረገው የምልጃ ጸሎት (1:1-2:8)

1. ለመማለድ የነበረው ሸክም (1:1-4)

2. በእግዚአብሔር ፊት ያደረገው ምልጃ ይዘት (1:5-11)

3. ከንጉሥ አርጤክስስ የተገኘው የምልጃው ውጤት (2:1-8)

(ለ) ነህምያ ገዥ ሆኖ ወደ ኢየሩሳሌም መሄዱ (2:9-20)

(ሐ) በነህምያ መሪነት የቅጥሮቹ እንደ ገና መሠራት (3:1-7:4)

1. የቅጥሩ ሠራተኞች (3:1-32)

2. ተቃውሞው (4:1-6:14)

(ሀ) ስድብ (4:1-6)

(ለ) አድማ (4:7-23)

(ሐ) ጨኸት (5:1-19)

(መ) ድርድር (6:1-4)

(ሠ) ስም ማጥፋት (6:5-9)

(ረ) ከዳተኝነት (6:10-14)

(3) የቅጥሩ ሥራ መጠናቀቅ (6:15-7:4)

(መ) ነህምያ ትሩፋኑን መመዝገቡ (7:5-73)

II. የኢየሩሳሌምን ሕዝብ መንፈሳዊ ሕይወት ማነቃነቅ፤ በዕዝራ መሪነት (8:1-10:39)

(ሀ) የእግዚአብሔር ቃል ለሕዝብ መታወጃና የዳስ በዓል መታሰቢያ መደረጉ

(8:1-18)

(ለ) ጾም፤ ያለፈውን ኅጢአት ማስታወስና ስለዚያ ኅጢአት የተደረገ የሕዝብ ንስሐ

(9:1-37)

(ሐ) ሕጉን ለመታዘዝ የተደረገ ኪዳን (9:38-10:39)

III. በአገሪቱ ተሐድሶን ማድረግ፤ በነህምያ መሪነት (11:1-13:31)

(ሀ) ትሩፋኑ የሚኖሩበትን ስፍራ በዕጣ መመደብ (11:1-12:26)

(ለ) ቅጥሮቹን መመረቅ (12:27-47)

(ሐ) ነህምያ ዳግም አገረ ገዥ በሆነ ጊዜ የተደረገ ተሐድሶ (13:1-31)

ጸሐፊው፤ ዕዝራ እና ነህምያ ሊሆኑ ይችላሉ

ዋና ሐሳብ፤ የኢየሩሳሌምን ቅጥር እንደ ገና መሥራት

የተጻፈበት ዘመን፤ 430-420 ዓ.ቅ.ክ. ገደማ

ታሪካዊ ዳራ

የነህምያ መጽሐፍ የአይሁድ ምርኮኞች ከባቢሎንና ከፋርስ ምርኮ ወደ አገራቸው እንዲመለሱ በተፈቀደላቸው ጊዜ የነበረውን ሁኔታ ስለሚገልጽ የብሉይ ኪዳን ታሪክ ማጠቃለያ ነው። ከመጽሐፈ ዕዝራ ጋር (የመጽሐፈ ዕዝራን መግቢያ ይመ) አንድ ወጥ ሆነው በተጻፉበት በዕብራይስጡ የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ በሦስት ጊዜ የተደረገውን የምርኮኞች ወደ ኢየሩሳሌም የመመለስን ታሪክ ይዘዳል። ዕዝራ ከመጀመሪያዎቹ ከሁለቱ የመመለስ ጊዜዎች ጋር የተያያዙትን ታሪኮች ሲጽፍ (538 ዓ.ቅ.ክ.፣ 457 ዓ.ቅ.ክ.)፣ ነህምያ ደግሞ በሦስተኛው የመመለስ ጊዜ የተፈጸመውን ታሪክ ጽፎአል (444 ዓ.ቅ.ክ.)። በመጽሐፈ ዕዝራ ትኩረት የተደረገበት ቤተ መቅደሱን እንደ ገና የመሥራት ጉዳይ ሲሆን፣ በመጽሐፈ ነህምያ ደግሞ ትኩረት የተደረገበት የኢየሩሳሌምን ቅጥር እንደ ገና የመሥራት ጉዳይ ነበር። ሁለቱም

መጽሐፍት የመንፈሳዊ ተሐድሶን እንዲሁም ለእግዚአብሔርና ለቃሉ ታማኝ የመሆንን አስፈላጊነት በአጽንኦት ይገልጻል።

በዕዝራ ዘመን የነበረው ነህምያ፤ ከባቢሎንና ከፋርስ ወደ ይሁዳ የተመለሱት ምርኮኞች በችግር ላይ የመሆናቸውን እንዲሁም የኢየሩሳሌም ቅጥር የመፈራረሱን ወሬ በሰማበት ጊዜ፤ የፋርስ ንጉሥ የአርጤክስስ ቀዳማዊ የወይን ጠጅ አሳላፊ ነበር። ስለ ኢየሩሳሌም ችግር ከጸለየ በኋላ ወደ ኢየሩሳሌም ሄዶ ገዥ ሆኖ እንዲያስተዳድርና የከተማይቱን ቅጥሮች እንደገና እንዲሠራ በንጉሥ አርጤክስስ በመሾም ሙሉ ሥልጣን የማግኘት መልካም ዕድል ገጠመው። በእግዚአብሔር መንፈስ የተነሣ መሪ እንደ መሆኑ፤ ጠንካራ ተቃውሞ ቢገጥመውም እንኳ በ52 ቀናት ውስጥ ቅጥሩን ሙሉ በሙሉ እንደ ገና ለመሥራት የአገሩን ሰዎች ማሰባሰብ ቻለ። ለዐሥራ ሁለት ዓመት የኢየሩሳሌም አገረ ገዥ በመሆን አገለገለ፤ ለጥቂት ጊዜ ወደ ፋርስ ከተመለሰ በኋላም ለሁለተኛ ጊዜ የይሁዳ አገረ ገዥ በመሆን አገለገለ (ከ2፡1፤ 13፡6-7ሀ ጋር ያንጻጽሩ)።

ወደ አገራቸው በተመለሱት ትሩፋን መካከል መንፈሳዊ መነቃቃትና ተሐድሶ ይመጣ ዘንድ ነህምያ በሚያደርገው እንቅስቃሴ ካህኑ ዕዝራ ከፍተኛ እገዛ ያደርግ ነበር፤ ዕዝራ ይህን መጽሐፍ ሲጽፍ ምናልባትም ነህምያ ሳያግዘው አይቀርም። የነህምያ መጽሐፍ ታሪካዊ ተቀባይነት የተረጋገጠው፤ “ኤሌፋንታይን ፓፓይሪ” ተብለው በተጠሩ በ1903 በተገኙ ጥንታዊ ሰነዶች ነው፤ እነዚህ ሰነዶች ስለ ሰንበላጥ (2፡19)፤ ስለ ዮሐንስ (12፡23) እና በ410 ዓ.ቅ.ክ. ነህምያ አገረ ገዥ ሆኖ ስለ መተካቱ ጠቅሰዋል። ዐላማ ይህ መጽሐፍ የተጻፈው፤ (1) በዕዝራ መጽሐፍ የተጀመረውን የድኅረ ምርኮ ታሪክ ለማጠቃለልና (2) በድኅረ ምርኮ የመመለስ ታሪክ በምስተኛው የምርኮኞች መመለስ ጊዜ እግዚአብሔር በዕዝራና በነህምያ መንፈሳዊ መሪነት ለትሩፋኑ ያደረገውን ለማሳየት ነው።

ቅኝት

ከምዕ 1—7 ባለው ክፍል የኢየሩሳሌምን ቅጥር እንደ ገና ለመሥራት ነህምያ አገረ ገዥና የሕዝብ መሪ ሆኖ ያደረገው ነገር ተጠቅሶአል። ምዕራፍ 1 ነህምያ የቱን ያህል የጸሎት ሰው እጃደሆን በመግለጽ ያለውን መንፈሳዊ ጥልቀት ያሳያል። የፋርስን ንጉሥ እያገለገለ ሳለ፤ በኢየሩሳሌም ላይ እየደረሰ ስለነበረው አሳዛኝ ችግር ወሬ ሰማ፤ በዚህም ጊዜ በከተማይቱና በነዋሪዎቿ ላይ በሚደርሰው ችግር እግዚአብሔር ጣልቃ እንዲገባ ወደ እርሱ አብዝቶ ማለደ። ምዕራፍ 2 ነህምያ የኢየሩሳሌም ገዥ ሆኖ እንዲሳክ እግዚአብሔር አርጤክስስን እንዴት እንደተጠቀመበት እንዲሁም የነህምያን ወደ ኢየሩሳሌም መግባት ያመለክታል። ምዕራፍ 3፡1—7፡1 ያለው ደግሞ ከከተማይቱ ውስጥና ከውጭ ከባድ ተቃውሞ ቢነሣም የፈራረሰውን የኢየሩሳሌምን ቅጥር በ52 ቀናት እንደገና ለመሥራት ነህምያ የከተማውን ሕዝብ ለማስተባበርና የነበረውን ድፍረት፤ ጥበብና አመራር ሰጭነት ይገልጻል።

የመጽሐፉ ሁለተኛ አጋማሽ የሚከተሉትን ይገልጻል፤ (1) በካህኑ ዕዝራ መሪነት (ምዕ 8—10) በኢየሩሳሌም ሕዝብ መካከል የተከናወነው መንፈሳዊ ተሐድሶ እና (2) በነህምያ በኩል የተገለጹት አንዳንድ ብሔራዊ ጉዳዮች (ምዕ 11—13)። መንፈሳዊ ተሐድሶው ወቅት የተደረገ ዐቢይ ጉዳይ የእግዚአብሔር ሕግ ለሕዝቡ መነበብ፤ ለኅጢአት ንስሐ መግባትና ትሩፋኑ ከእግዚአብሔር ጋር የገቡትን ቃል ኪዳን ለማስታወስና ለመጠበቅ የወሰዱት አዲሱ የውሳኔ አቋም ነበር። የመጨረሻው ምዕራፍ ነህምያ ዳግመኛ አገረ ገዥ ሆኖ በተሾመ ጊዜ የፈጸማቸው ለውጦች የተጻፉበት ነው (ምዕ 13)።

ልዩ ገጽታ

መጽሐፈ ነህምያን ልዩ የሚያደርጉት አምስት ዋና ዋና ገጽታዎች ናቸው፤ (1) በሁለቱ ኪዳኖች መካከል ካለው የሽግግር ወቅት በፊት የነበረውን የመጨረሻውን የአይሁድን የብሉይ ኪዳን ታሪክ ይገልጻል፤ (2) ነህምያና ነቢዩ ሚልክያስ በአንድ ዘመን የነበሩ በመሆናቸው፤ መጽሐፈ ነህምያ የመጨረሻውን የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ ማለትም የትንቢተ ሚልክያስን ታሪካዊ ጻራ ያመለክታል፤ (3) ነህምያ በመንግሥት ሥራ ላለ መንፈሳዊ መሪ እንከን የሌለው መጽሐፍ ቅዱሳዊ ምሳሌ ነው፤ እርሱም በጥበብ፤ በመርሕ፤ በድፍረት፤ እንከን በሌለው ሐቀኝነት፤ በማያወሳውል እምነት፤ ለተጨቂኑት በመራራት፤ በመምራትና በማደራጀት ትልቅ ስጦታ ያለው ሰው ነው። አገረ ገዥ በነበረበት ዓመታት ሁሉ ጽድቅ፤ ትሑት፤ ከሰግብግብነት ንጹሕ የሆነና ራሱን መሥዋዕት የሚያደርግ ነበር፤ እንዲሁም በዕውቅናውም ሆነ በሥልጣኑ በመመካት ያዛባው ነገር አልነበረም፤ (4) በብሉይ ኪዳን በላቀ ሁኔታ በመጸለይ በምሳሌነት ከሚጠቀሱት መሪዎች አንዱ ነው (ከዳንኤል ጋር ያንጻጽሩ)። ከዐሥራ

እንድ ጊዜ ባላነሰ ወደ አግዚአብሔር እንደ ጸለየ ወይም እንደ ማለደ ተጠቅሶአል (ለምሳሌ 1:4-11; 2:4; 4:4-9; 5:19; 6:9-14; 13:14; 22:29-31):: ሙሉ በሙሉ በአግዚአብሔር ከመታመኑ የተነሣ፣ የማይቻል መስሎ የሚታየውን ሥራ የፈጸመ ሰው ነበር:: (5) መጽሐፈነህም ሥዕላዊ በሆነ መንገድ እንደዚያ ዐይነቱ ጸሎትን መሥዋዕትነት፣ ብርቱ ሥራና ተንካፊ ከአግዚአብሔር የተሰጠን ራሷ ለመፈጸም በአንድነት እንደሚያስፈልጉ ገልጾአል::

መጽሐፈ ነሐምያ በአዲስ ኪዳን መፈጸመ.

ይህ መጽሐፍ በአዲስ ኪዳን ዘመን መግቢያ ለክርስቶስ መምጣት አስፈላጊ የሆኑትን በድሃ ምርኮ የአይሁድ እምነት ውስጥ የተሐድሶ ዋና ዋና ደረጃዎች ሁሉ መፈጸማቸውን ያመለክታል። እነርሱም የሚከተሉት ናቸው፡- ኢየሩሳሌምና ቅጥርዋ እንደ ገና ተሠርተዋል፤ ሕጉ ተመልሶ ተከብሮአል፤ ኪዳን ታድሶአል፤ የዳዊት ዘር ግንድም ባለበት ተጠብቆአል፤ በውጭ ለመሲሐ መምጣት አስፈላጊ የሆነው ነገር ሁሉ ተመቻችቶአል (ከዳን 9፥25 ጋር ያነጻጽሩ)። በመጽሐፈ ነህምያ የተገለጸው ዘመን ጌታ በድንገት ወደ ቤተ መቅደሱ እንደሚመጣ የሚያመለክተውን ትንቢታዊ ተስፋ በመጥቀስ ያጠቃልላል ነው (ከሚል 3፥1 ጋር ያነጻጽሩ)። ስለዚህ አዲስ ኪዳን በድሃ ምርኮ ተስፋና በሚጠበቀው ነገር መፈጸም ይጀምራል።

መጽሐፈ ነሐምያን ማንበብ

መላውን የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በአንድ ዓመት ማንበብ ከተፈለገ መጽሐፈ ነሐምያ ከዚህ በታች ባለው የጊዜ ሰሌዳ መሠረት በ5 ቀን መነበብ ይኖርበታል።

☐ 1—3 ☐ 4—6 ☐ 7—8 ☐ 9—10 ☐ 11—13

ማስታወሻ

ድርጊት በጊዜ ቅደም ተከተል፤ ዕዝራ - ክምያ

ከታች የተገለጹት ቀናት ከኒሳን ወር እስከ ኒሳን ወር ባለው በአይሁድ ዘመን አቈጣጠር መሠረት የቀረቡ ናቸው -የዕብራይስጥ ቀን አቈጣጠር የተገለጸበትን ሰንጠረዥ ይመልከቱ:: የሮማውያን ቀላጥሮች ወራቶችን ሲያመለክቱ፤ የዕረብኛ ቀላጥሮች ግን ቀናትን ያመለክታሉ::

540 ዓ.ቅ.ክ

530

520

510

500

490

480

470

460

450

440

430 ዓ.ቅ.ክ

ዓመት	ወር	ቀን	ሁኔታ	ማገናከቢያ ጥቅሶች
539 ዓ.ቅ.ክ	ጥቅምት	12	የባቢሎን መያዝ	ዳን 5:130
538	ከመጋቢት	24	የቂሮስ የመጀመሪያ ዓመት	ዕዝ 1:1-4
537	እስከ መጋቢት	11		
537(ሕ)			በሰላብሳር መሪነት መመለስ	ዕዝ 1:11
537	VII		የመሠዋያው መሠራት	ዕዝ 3:11
536	II		የቤተ መቅደሱ ሥራ መጀመር	ዕዝ 3:18
536 - 530			በቂሮስ ዘመን መንግሥት የተነሣ ተቃውሞ	ዕዝ 4:1-5
530 - 520			የቤተ መቅደሱ ሥራ መቆም	ዕዝ 4:124
520	VI	24	በዳርዮስ ዘመን የቤተ መቅደሱ ሥራ መጀመር	ዕዝ 5:12
520	መስከረም	21		ሐ 2:114
516	XII መጋቢት	3	የቤተ መቅደሱ ሥራ ተፈጻሚ	ዕዝ 6:15
		12		
458	I ሚያዝያ	1 8	ዕዝራ ባቢሎንን ትቶ ወጣ	ዕዝ 7:16-9
	V = ነሐሴ	1 4	ዕዝራ ኢየሩሳሌም ደረሰ	ዕዝ 7:18-9
	IX = ታኅሣሥ	20 19	ሕዝብ ተሰበሰበ	ዕዝ 10:39
	X = ታኅሣሥ	1 29	ኮሚቴው ምርመራውን ጀመረ	ዕዝ 10:16
457	I = መጋቢት	1 27	ኮሚቴው ምርመራውን ፈጸመ	ዕዝ 10:17
445	ከሚያዝያ	13	የአርጤክስስ ቀዳማዊ 20ኛ ዓመት ነህ	1:1
444	እስከ ሚያዝያ	2		
444	I = መጋቢት-ሚያዝያ		ክምያ ንጉሡ ዘንድ ቀረበ	ነህ 2:1
	ነሐሴ (?)		ክምያ ኢየሩሳሌም ደረሰ	ነህ 2:11
	VI = ጥቅምት 2	25	የቅጥሩ ሥራ መጠናቀቅ	ነህ 6:15
	VII = ከጥቅምት እስከ ኅዳር	8 5	የሕዝብ ጉባኤ	ነህ 7:73-8:1
	VII = ጥቅምት 22-28	15-22	የዳስ በዓል	ነህ 8:14
	VII = ጥቅምት 30	24	ጸም	ነህ 9:1
433	ከሚያዝያ 1		የአርጤክስስ 32ኛ ዓመት	ነህ 5:14፣ 13:16
432	እስከ ሚያዝያ	19	የክምያ እንደ ገና መጠራትና መመለስ	

የነህምያ ጸሎት

1 የሐካሌያ ልጅ የነህምያ ቃል፤ በሃያኛው ዓመት ካሌሌ በተባለው ወር በሰላ ግንብ ሳለሁ፤ ኸወንድሞች አንዱ የሆነው አናንቲ ከሌሎች ጥቂት ሰዎች ጋር ከይሁዳ መጣ፤ እኔም ከምርት ስለ ተረፉት የአይሁድ ቅሬታዎችና ስለ አያሩሳሌም ጠየቅኋቸው።

2 እነርሱም፤ “በሐይወት ተርፈው ከምርኮ ወደ አገራቸው የተመለሱት ሰዎች በታላቅ መከራና ውርደት ላይ ይገኛሉ፤ የአያሩሳሌም ቅጥር ፈራርሶአል፤ በሮቹም በእሳት ተቃጥለዋል” አሉኝ።

3 ይህን ነገር በሰማሁ ጊዜ አያሌ ቀናት ዐዘንሁ፤ ጸምሁ፤ ጸለይሁም። ኸዚያም እንዲህ አልሁ፤

4 “ለሚወዱህ ትእዛዝህን ለሚያከብሩ የፍቅርህን ቃል ኪዳን የምትጠብቅ ታላቅና የተፈራሪ ስምዓክ፤ የሰማይ ስምዓክ እግዚአብሔርህሆይ፤ ባረሪያህ ስለ አገልጋዮችህ ስለ እስራኤል ሕዝብ ቀንና ሌሊት በፊት የሚጸልየውን ጸሎት ለመሰማት ጆርህ ይንቃ፤ ዐይንህም ይክፈት። እኔንና የአባቴን ቤት ጨምሮ እኛ እስራኤላውያን አንተን በመበደል የሠራነውን ንጢአት እናዘዛለሁ። ኸአንተ ላይ እጅግ ክፉ ሥራ ሠርተናል፤ ለባረሪያህ ለሙሴ የሰጠኸውን ትእዛዝ ሥርዐትና ሕግ አልጠበቅንም።

5 “ለባረሪያህ ለሙሴ እንዲህ ስትል የሰጠኸውን ቃል አስብ፤ ‘ታማኞች ካልሆናችሁ፤ በአሕዛብ መካከል እበትናችኋለሁ፤ ዓወደ እኔ ብትመለሱና ትእዛዞቼን ብትፈጽሙ፤ የተሰደዱት ወገኖቻችሁ እስከ ምድር ዳርቻ ድረስ

1+1 ሐገ4+9፤ አስ2+8፤ ዘከ2+1
1+2 2፡721+14፤
ሃ07፡26፤
ኤር52+28
1+3 ዘሌ26+31፤
2፡725+10፤
ሃ02+3፡13+17፤
ኢሳ22+9፤
ኤር39+8፤
52+14፤ ሰቆ2+9
1+4 2ዜ520+3፤
ሰዘ9+4፤
መዝ137+1፤
ጳፃ9+3
1+5 ዘጳ7+9፡21፤
1፡78፡23፤
ሃ04+14፤ ጳፃ9+3
1+6 1፡78፡29፡3፤
47፤ 2ዜ57+15
1+7 መዝ106+6
1+8 ዘፍ8+1፤
ዘሌ26+33፤
2፡720+3፤
ሃ04+14፤
5፡19፤ 6፡14፤
13፡22፡29፡31
1+9 ዘጳ30+4፤
1፡78፡48፤
መዝ106+47፤
107፡13፤
ኢሳ11፡12፤
56፡8፤
ኤር29፡14፤
42፡12፤
ሐዝ1፡17፤
20፡34-38፤
36፡24-38፤
ግዝ2፡12

1+10 ዘፀ32፡11፤
ኢሳ51፡9-11

እንኳ ቢበተኑሃ ከዚያ እስከሰባቸዋለሁ፤ ለሰሜን ማደሪያ ወደ መረጥሁት ሰፍራ አመጣቸዋለሁ።

10 “እነዚህም በታላቁ ንይልህና በብርቱ እጅህ የተባረዘሃቸው ባረያዎችህና ሕዝብህ ናቸው።” 11 እግዚአብሔር ሆይ፤ የባረያህን ጸሎት ስምህን በመፍራት ደስ የሚሰኙትን የባረያዎችህንም ጸሎት ጆርህ ታድምጥ። በዚህ ሰው ፊት ሞገስን አድርገህለት ዛሬ ለባረያህ መከናወንን ስጠው።” በዚያን ጊዜ እኔ የንጉሡ ጠጅ አሳላፊ ነበርሁ።

አርጤክስስ ነህምያን ወደ አያሩሳሌም እንዲሄድ ፈቀደለት

2 በንጉሡ በአርጤክስስ ዘመነ መንግሥት፤ በሃያኛው ዓመት ኒሳን ተብሎ በሚጠራው ወር የወይን ጠጅ በመጣለት ጊዜ፤ የወይን ጠጅን አንገሥቼ ለንጉሡ ሰጠሁት። ቀድሞ በፊቱ ዐዘኝ አላውቅም ነበር፤ ኸስለዚህ ንጉሡ፤ “ሳትታመም ፊትህ ለምን እንዲህ ዐዘን መቼም ይህ የልብ ሐዘን እንጂ ሌላ አይደለም” አለኝ።

3 “እኔም በጣም ፈርቼ ነበር፤ ጳሊንጉሡም “ንጉሡ ለዘላለም ይኑር፤ አባቶቼ የተቀበሩባት ከተማ ስትፈርስ፤ በሮቹም በእሳት ሲቃጠሉ ለምን ፊቱ አይዘንን?” አልሁት።

4 “ንጉሡም፤ “ታዲያ ምን ትፈልጋለህ?”

1+11 ዘፍ40፡1፤ ዘፀ፡21፤ 2ዜ56+40 1+9 ዘጳ30፡4፤
1፡78፡48፤ መዝ106+47፤ 107፡13፤ ኢሳ11፡12፤ 56፡8፤
ኤር29፡14፤ 2፡12፤ ሐዝ1፡17፤ 20፡34-38፤ 36፡24-38፤
ግዝ2፡12 1+10 ዘፀ32፡11፤ ኢሳ51፡9-11
1+11 ዘፍ40፡1፤ ዘፀ3፡21፤ 2ዜ56፡40 2+1 ሰዘ4፡7፤
6፡14 2+3 1፡71፡31፤ ሃ01፡3፤ መዝ137፡6፤ ጳፃ2፡4፤
3፡9፤ 5፡10፤ 6፡6፤21

1+1 ነህምያ፤ ነህምያ የይሁዳ ገዥ ሊሆን በ444 ዓ.ቅ.ክ. ከፋርስ ወደ አያሩሳሌም ሄደ። ይህም የሆነው ስዝራ አያሩሳሌም ከገባ ከዐሥራ ሦስት ዓመት በኋላ ነበር። ነህምያ በፋርስ ንጉሥ ሥልጣን ተሰጥቶት የአያሩሳሌምን ቅጥርና የከተማዶቹን ምሽግ እንደ ገና ለመሥራት መጣ (2፡7-8)። ብዙ ተቃውሞ ቢገጥመውም እንኳ በ52 ቀናት ውስጥ የቅጥሩን ሥራ ፈጸመ (6፡15)። ነህምያ ችሎታ ያለው፤ ደፋር፤ ጽኑና የጸሎት ሰው ነበር (2፡4 እና ማጣ ይመ)፤ ለሕዝቡ መንፈሳዊ ተሐድሶ ለማምጣትም ከካህን፤ ከሰበራ ጋር ተባበረ (ምዕ 8)።

1+4 ዐዘንሁ፤ ጸምሁ፤ ጸለይሁም፤ ነህምያ ስለ ሕዝቡና በይሁዳ ስላለው የእግዚአብሔር ሥራ ትልቅ ሸክም ነበረው። በይሁዳና በአያሩሳሌም በሚኖረው በእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ ከደረሰው ትልቅ ችግር የተነሣ ከብዙ እንባ ጋር ለአራት ወር ያህል በጸምና በጸሎት ልቡን ወደ እግዚአብሔር ያፈሰሰ ነበር (ከሐሥ 20፡31 ጋር ይነጻጽሩ)። ጸሎቱ ንጢአትን መናዘዝ (ቀ 6-7)፤ ለእግዚአብሔር ለራሱ የተናገረውን ቃል ማሳብብን (ቀ 8 ይመ። ከዘሌ 26፡40-45፤ ከዘዳ 30፡1-6 ጋር ይነጻጽሩ)፤ ለእግዚአብሔር ክብርና ዐላማ መቈርቁርን (ቀ 5-8)፤ ለእስራኤል ሕዝብ ቀጣይ የሆነ ምልጃ ማቅረብን የሚያካትት ነበር (ቀ 6)።

1+11 በዚህ ሰው ፊት ሞገስን አድርገህለት፤

“በዚህ ሰው” የተባለው የፋርስ ንጉሥ አርጤክስስ ነው (2፡1)። ነህምያ አይሁድን መክሉ ንጉሡ ፊት ስለሚቀርብ፤ እግዚአብሔር ሞገስን እንዲሰጠው ጸለዩ። አንድን ነገር ከሰዎች ለማግኘት ስንሻ፤ አስቀድመን ጉዳዮቻችን ለእግዚአብሔር ማቅረብ ይኖርብናል። እርሱም ፈቃዱን ይፈጽም ዘንድ የታወቀ መሪዎችን ልብና አእምሮ ማነሣሣት ይችላል (እስ 4፡16፤ ምሳ 21፡1 ይመ)።

2+4 ጸለይሁ፤ የነህምያ የመጀመሪያ ፍላጎት ምንጊዜ ም መጸለይ ነበር። የንጉሡን ጥያቄ ከመመለሱ በፊት እርዳታንና ጥበብን ያገኝ ዘንድ ወደ እግዚአብሔር ጸለዩ ነበር። ይህ ጸሎት በመጽሐፉ ውስጥ ነህምያ በእውነተኛ ስሜት እግዚአብሔርን ከጠራባቸው አያሌ ጊዜያት አንዱ ነው (ከ4፡4-5፡9፤ 5፡19፤ 6፡9፤14፤ 13፡14፤22፡29፡31 ጋር ይነጻጽሩ)። (1) በዚህኛው ጸሎት ነህምያ በንጉሡ ፊት እንደ ቆመ፤ ከልቡ ወደ እግዚአብሔር ለመጮኽ የቻለው በነበረው አጭር ጊዜ ነበር። ድንገት ለሚያጋጥም ነገር ረኝም ጸሎት ለመጸለይ ጊዜ ላይኖረን ይችላል። ይህ የነህምያ አጭር ጸሎት የእግዚአብሔርን ልብ ሊነካ የቻለው፤ አስቀድሞ ለአራት ወር ያህል በጸምና በጸሎት የተደገፈ ስለነበር ነው። መልስ የሚያስገኝ ጸሎት ለመጸለይ ዋጋ መክፈል ያስፈልጋል።

(2) በቀን ውስጥ ደጋግሞ የመጸለይ ልምድ

አለኝ። ከዚያም ወደ ሰማይ ስምዒት ጸለይሁ፤
 “እንጉሡም፤ “ንጉሡን ደስ የሚያሰኘው
 ቢሆንና ባረሆህ በፊትህ ሞገስ ቢያገኝ፤
 እንደ ገና እንድሠራት አባቶቼ ወደ
 ተቀባሪነት ወደ ይሁዳ ከተማ እንድሄድ
 ይፈቀድልኝ” አልሁት።

ከዚያም ንጉሡ አጠገቡ ከተቀመጠችው
 ንግሥት ጋር በመሆን “ጉዞህ ምን ያህል
 ቀን ይፈጃል? መቼስ ትመለሳለህ?” ሲል
 ጠየቀች። ንጉሡም እኔን ለመሰደድ ደስ
 አለው፤ እኔም ጊዜውን ወሰንሁ።

ግራምም እንዲህ አልሁት፤ “ንጉሡን
 ደስ የሚያሰኘው ቢሆን፤ ይሁዳ እስክደርስ
 ድረስ በደንና እንዲያሳልፉኝ” ከአፍራጥስ
 ማዶ ላሉት አገረ ገዢች ደብዳቤ ይሰጠኝ፤
 “እንዲሁም ለንጉሡ ደን ጠባቂ ለአሳፍ፤
 በቤተ መቅደሱ አጠገብ ላለው ግምብ በሮች፤
 ለከተማዬ ቅጥርና እኔም ለምገባበት ቤት
 ሠረገላ የሚሆን እንጨት እንዲሰጠኝ ደብዳቤ
 ይጻፍልኝ፤” መልካሚቱ የዘምዘኔ እጅ በእኔ
 ላይ ነበረችና ንጉሡም ፈቀደልኝ። ስለዚህ
 በአፍራጥስ ማዶ ወደሚገኙት አገረ ገዢች
 ሄጄ የንጉሡን ደብዳቤዎች ሰጠኝቸው፤
 ንጉሡም የጦር አለቆችና ፈረሰኞች
 አብረውኝ እንዲሄዱ አድርጎ ነበር።

ከዚያምም ሰንባላጥ፤ አምናዊው ሹም
 ጠብያ ይህን ሰሎሙ ጊዜ ስለ አስራሌላውያን
 ደኅንነት የሚቈረቁር ሰው በመምጣቱ እጅግ
 ተሰባልኩ።

ነህምያ የኢየሩሳሌምን ቅጥር ተዘዋውር ተመለከተ

እኔም ወደ ኢየሩሳሌም ሄድሁ፤
 በዚያም ሦስት ቀን ከቄሶህ በኋላ፤ ፲፯ኛው
 ሰዎች ጋር በሌሊት ወጣሁ። ለኢየሩሳሌም
 አደርገው ዘንድ እገዛለሁ በሌሊት ያኖረውን

2+6 ነህ5+14፤
 13+6
 2+7 ሰገ8+36፤
 ሰገ4+24፤ 5+5፤
 ነህ7+2
 2+9 ሰገ8+22
 2+10 ሰገ19፤
 ነህ4+13፤7፤
 6+1-2፤5፤12፤14፤
 13፤4-7፤28፤
 አለ10+3
 2+11 ዘፍ40+13

2+13 ዘፍ26+9፤
 ነህ1+3፤ 3+13፤
 12+31
 2+14 2፡718+17፤
 ነህ3+15፤ 12+37
 2+17 ነህ1+3፤
 መዝ102+16፤
 አለ30+13፤
 58+12፤ ሰገ5+14
 2+18 ሰገ5+5
 2+19 ሰገ10፤
 ነህ6+1፤2፤6፤
 መዝ44+13-16

ነገር ለማንም አልነገርሁም፤ ከተቀመጥሁበት
 እንስሳ በቀር ከእኔ ጋር ሌሎች እንስሳት
 አልነበሩም።

ከሌሊትም ወጥቼ በሸለቆው በር በኩል
 አድርጌ ወደ ዘንድሁ የውሃ ጉድጓድና
 ወደ ቆሻሻ መድፈያው በር ሄድሁ፤
 የፈረሱትንም የኢየሩሳሌምን ቅጥርችና
 በእሳት የወደሙትን በሮች ተመለከትሁ።

ከዚያም ወደ ውሃ ምንጭ በርና ወደ ንጉሡ
 ዙፍ ሄድሁ፤ ይሁን እንጂ የተቀመጥሁበትን
 እንስሳ ማሳለፍ የሚያስችል በቂ ቦታ
 አልነበረም። ስለዚህ ቅጥርን እየተመለከትሁ
 ሌሊቱን ሸለቆውን ዐልፌ ወደ ላይ ወጣሁ፤
 በመጨረሻም ተመልሼ በሸለቆው በር በኩል
 ገባሁ። ለአይሁድ ወይም ለክህናቱ ወይም
 ለመኳንንቱ ወይም ለሹማምቱ ወይም
 ሥራውን ለሚሠሩት ሰዎች ገና ምንም
 የተናገርሁት ነገር ስላልነበረ፤ ወዴት እንደ
 ሄድሁ ወይም ምን እንዳደረግሁ ሹማምቱ
 አላወቁም።

ከዚያም “ያለንበትን ችግር ይኸው
 ታያላችሁ፤ ኢየሩሳሌም ፈርሳለች፤
 በሮቿም በእሳት ጋይተዋል፤ አሁንም
 ኑና የኢየሩሳሌምን ቅጥር እንደ ገና
 እንሥራ፤ ከእንግዲህ በመሃለቁያ እንሆንም
 አልጓቸው።” ለአይሁድ መልካሚቱ የዘምዘኔ
 እጅ በእኔ ላይ እንደ ነበረችና ንጉሡም ምን
 እንዳለኝ ነገርጓቸው።

እነርሱም “እንደ ገና መሥራቱን እን
 ጀምር!” ካሉ በኋላ ይህን መልካም ሥራ
 ጀመር።

ነገር ግን ሐሮናዊው ሰንባላጥ፤ አምናዊው
 ሹም ጠብያና ዐረባዊው ጌላም ይህን ሲሰሙ
 አፈዙብን፤ አንቋሽሽንም፤ እንዲሁም፤
 “የምታደርጉት ይህ ምንድን ነው? በንጉሡ
 ላይ ልታምፁ ትፈልጋላችሁን?” አሉ።

2+13 ወይም ቀበር ወይም በለሱ

የእግዚአብሔር ጸጋ፤ እርዳታና ጥበብ ወደ ሕይወታችን
 በእጅጉ እንዲፈስ መንገድ ይከፍታል። ቀንን ሁሉ
 የእግዚአብሔርን ክእላት ጋር የመሆን አስፈላጊነትና በእርሱ
 ላይ የመደገፍን ሕይወት ቸላ ማለት የእግዚአብሔር
 መንፈስ በሕይወታችን ሊሠራ የሚገባውን ሥራ ውሱን
 ያደርገዋል (ኤፌ 6፡18፤ 1ተሰ 5፡17 ይመ)።

2+8 መልካሚቱ የአምላኬ እጅ በእኔ ላይ
 ነበረችና፤ በነህም ዓይ የተዘረጋው የእግዚአብሔር
 እጅ ቢያስገባ ቢያስገባ ለእርሱ አምስት ትርጉም
 አለው፡ (1) በእግዚአብሔር ዐላማ ውስጥ ድርሻ ነበረው
 ግለት ነው (ምዕ 1)፤ (2) እግዚአብሔር ሳያቋርጥ
 ይመራው ነበር (ቀጥ 12)፤ (3) እግዚአብሔር ሞሰንና
 እርዳታውን ይሰጠው ነበር (ቀጥ 18፤ ከዕብ 4፡16 ጋር
 ያነጻጽሩ)፤ (4) እንዲከፍውንለትና በእግዚአብሔር ሥራ
 ስኬታማ እንዲሆን እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር ነበር
 (ቀጥ 20 ይመ፤ ከሉቃ 24፡50 እና ማገብ ጋር ያነጻጽሩ)፤
 (5) የታደሰ የብርታትና በእግዚአብሔር የማመን
 ስሜት ይሰማው ነበር (4፡14-20)።

2+12 ለማንም አልነገርሁም፤ ነህምያ ከኋላው
 የደርስን መንግሥት ድጋፍ በማግኘት ሙሉ ሥልጣን
 ተሰጥቶት አገረ ገዢ ሆኖ በመጣም ለሦስት ቀን ያህል
 ምንም አላደረገም ነበር፤ እግዚአብሔር የሰጠውንም ዕቅድ

ለማንም አልተናገረም። በራሱ ጉልበት ተማምኖ እርምጃ
 ለመውሰድ ከመጣደፍ ይልቅ እግዚአብሔርን እንደጠበቀ
 እርግጠኛ ልንሆን እንችላለን (ኢሳ 40፡29-31)። ከዚያም
 በአንድ ብኩል ስማርያውያን በቅጥሩ ላይ ያደረሱትን
 ጉዳት በጥንቃቄ ሲያጠና (ዕዝ 4፡23-24 ይመ)፤ በሌላ
 በኩል ደግሞ የሚያስከፍለውን ዋጋ ይተምን ነበር
 (ከሉቃ 14፡28-30 ጋር ያነጻጽሩ)። ስለ ችግራቸውና
 ስለ ሐዘናቸው ሕዝቡን ከመውቀስ ይልቅ እጅግ በጣም
 አስፈላጊ የሆነው ነገር ችግሩን ከእነርሱ አይታ አንጻር
 ለመመልከት መፈለጉ ነበር፤ ስለዚህ ሁኔታውን ከእነርሱ
 አይታ አንጻር ከመመልከቱና ስሜታቸውን ከመጋራቱ
 በፊት ምንም ነገር አልተናገረም።

2+19 አፈዙብን፤ አንቋሽሽንም፤ እግዚአብሔርን
 በማያውቅ ሕዝብ መካከል በየቀኑ የጽድቅን ሕይወት
 ለመኖር በእውነት የሚጥሩ ታማኝ የሆኑ የእግዚአብሔር
 ልጆች የሁሉ ሰማይ ፊት ስድብና ንቀት ነው።
 ዓለም በተደጋጋሚ የክርስቲያኖችን ሥነ ምግባራዊ
 መለኪያ በማጣጣል ለክርስቶስ ባላቸው ታማኝነት ላይ
 ታፈዛለች። እንዲሁ ዐይነት ነገር ሲገጥሙን እኛም
 ሊኖረን የሚገባ መታመንና የምንሰጠው መልስ ነህምያ
 እንዳደረገው ሊሆን ይገባል፤ ይኸውም የሰማይ አምላክ
 ይረዳናል፤ በመጨረሻም ለጸድቁ እርሱ ይፈርዳል

መዝ 2

20 እኔም፤ “የሰማይ ስምዐክ ያከናውንልናል፤ እኛ ባርያዎቹ እንደ ገና ሥራውን እንጀምራለን፤ እናንተ ግን በኢየሩሳሌም ድርሻ ወይም ይገባናል የምትሉት ወይም የታሪክ መታሰቢያ የላችሁም” ስለ መለሱላቸው።

የቅጥሩ ሠራተኞች

3 ሊቀ ካህናቱ ኤልያሱብና ወንድሞቹ ካህናት ለሥራ ተነሡ፤ የበጎች በር የተባለውንም እንደ ገና ሠሩ። ቀደሱት፤ መዝጊያዎቹንም በየቦታቸው ላይ አቆሙ። መቶ ማማ እስከሚባለው ግንብና ሐናንኤል ማማ ተብሎ እስከሚጠራው ድረስ ሠርተው ቀደሱት፤ 2 ቀጥሎ ያለውንም የኢየሪክ ሰዎች ሠሩ፤ እነርሱ ከሠሩት ቀጥሎ ደግሞ የአምሪ ልጅ ዘኩር ሠራ።

3 ምሳሣ በሩን የሃሰናአ ልጆች ሠሩ፤ እነርሱም ምሰሶዎቹን አቁመው መዝጊያዎቹን፤ መቀርቀሪያዎቹንና መወርወርያዎቹን በየቦታቸው አኖሩ።

የአቆስ ልጅ የኦርዮ ልጅ ሚሪሞት ከዚያ ቀጥሎ ያለውን ክፍል መልሶ ሠራ። ከእርሱ ቀጥሎ ያለውን የሚሴዜሌል ልጅ የበራክያ ልጅ ሚሴላም መልሶ ሠራ። ከእርሱ ቀጥሎ ያለውን የበዓና ልጅ ላደቅ መልሶ ሠራ፤ 5 የሚቀጥለውን ክፍል የቴቁሐ ሰዎች መልሰው ሠሩ፤ መኳንንቶቻቸው ግን በተቁጣጣሪ አሠሪዎቻቸው ሥር ሆነው በሥራው መጠመድ አልፈለጉም።

6 “አሮጌውን” በር የፋሴሐ ልጅ ዮዳሄና የበሶድያ ልጅ ሚሴላም መልሰው ሠሩ፤ እነርሱም ምሰሶዎቹን አቁመው መዝጊያዎቹን፤ ማያያዣዎቹንና መወርወርያዎቹን በየቦታቸው አኖሩ። ሽእነርሱም ቀጥሎ የዕድሳቱ ሥራ የተከናወነው በኤፍራጥስ ማዶ በሚገኘው አገረ ገዥ ሥልጣን ሥር ባሉት በገባዖንና በምጽጳ ሰዎች በገባዖናዊው በመልጥያና በሚርኖታዊው በያዶን ነበር። ሽወርቅ አንጥረኞች አንዱ የሆነው የሐርሃያ ልጅ ዑዝኤል የሚቀጥለውን ክፍል ሠራ፤ ከሽቱ ተማሚዎች አንዱ የሆነው ሐናንያ ደግሞ ከዚያ ቀጥሎ ያለውን መልሶ ሠራ። እነርሱም “ሰፊው ቅጥር” ተብሎ እስከሚጠራው ድረስ ኢየሩሳሌምን መልሰው ሠሩ። ሻዚያ

24:20 ዕዝ4:13:3
ሐሥ8:21
3+1 ቀ*32:3
ዕዝ10:24:3
ዕዝ12:39:3
መዝ48:12:3
ኢ458:12:3
ኤር31:38:3
ዘካ14:10:1
የሐ5:2
3+2 ዕዝ7:36
3+3 2ዜ533:14
3+4 ዕዝ8:33
3+5 ቀ*27:2:1
ባሙ14:12
3+6 ዕዝ12:39
3+7 ኢ49:3
3+8 ዕዝ12:38

3+11 ዕዝ12:38
3+13
ኢሱ 15:34:1
2ዜ526:9:1
ዕዝ2:13
3+14 ኤር6:1
3+15 ኢ48:6:1
የሐ9:7
3+16 ኢሱ15:58:1
ሐሥ2:29
3+17 ኢሱ15:44

የሚቀጥለውን ክፍል የኢየሩሳሌም አውራጃ እኩሌታ ገዥ የሆነው የሆር ልጅ ረፋያ መልሶ ሠራ። 10 የኤርማፍ ልጅ ይዳያ ከቤቱ ፊት ለፊት ያለውን ክፍል መልሶ ሠራ፤ የአሰበንያ ልጅ ሐሙስ ደግሞ ከእርሱ ቀጥሎ ያለውን መልሶ ሠራ። 11 የካሪም ልጅ መልክያና የፈሐት ሞግብ ልጅ አሱብ ሌላውን ክፍልና “የአቶን ግንብ” ተብሎ የሚጠራውን መልሰው ሠሩ። 12 የኢየሩሳሌም አውራጃ እኩሌታ ገዥ የሆነው የአሎኤስ ልጅ ሰሎም ከሴት ልጆቹ ጋር በመሆን ቀጥሎ ያለውን ክፍል መልሶ ሠራ።

13 “የሸለቆ በር” ተብሎ የሚጠራውን የሐናንና የዛኖ ነዋሪዎች ዐደሱት፤ መልሰው ሠሩት፤ ከሠሩትም በኋላ መዝጊያዎቹን በየቦታቸው አኖሩ፤ መወርወርያዎቹንና መቀርቀሪያዎቹንም አበጁ። እንዲሁም “የቆሻሻ መጣያ በር” ተብሎ እስከሚጠራው ድረስ ያለውን አንድ ሺህ ክንድ ቅጥር መልሰው ሠሩ።

14 “የቆሻሻ መጣያ በር” ተብሎ የሚጠራው የቤት ሐካሪም አውራጃ ገዥ የሆነው የሬካብ ልጅ መልክያ መልሶ ሠራ፤ መልሶ ከሠራ በኋላም መዝጊያዎቹንና መቀርቀሪያዎቹንና መወርወርያዎቹን በየቦታቸው አኖረ።

15 ምጽጳ አውራጃ የኮልሁዜ ልጅ ሰሎም “ምንጭ በር” ተብሎ የሚጠራውን መልሶ ሠራ፤ መልሶ ከሠራም በኋላ ከድኖ መዝጊያዎቹን በየቦታቸው አኖረ፤ መወርወርያዎቹንና መቀርቀሪያዎቹንም አበጁ። “የንጉሥ አትክልት ቦታ” ተብሎ በሚጠራው አጠገብ የሚገኘውን የሺላን መዋኛ ግንብም፤ ከዳዊት ከተማ ጀምሮ ቊልቊል እስከሚወርደው ድረጃ ድረስ መልሶ ሠራ። 16 ከእርሱም በኋላ የቤት ጽር አውራጃ እኩሌታ ገዥ የዓዝቡቅ ልጅ ነህምያ እስከ ዳዊት መቃብር ትይዩ እስከ ሰው ሠራሹ ኩሬና “የጀግኖች ቤት” ተብሎ እስከሚጠራው ድረስ ያለውን መልሶ ሠራ።

17 ከእርሱ ቀጥሎ ሊሞዶያ በባኒ ልጅ በፊሁ ሥር ሆነው የዕድሳቱ ሥራ ሠሩ። ከእርሱ ቀጥሎ የቅዱሳ አውራጃ እኩሌታ ገዥ ሐሸብያ አውራጃውን መልሶ ሠራ።

18 ከእርሱ ቀጥሎ ያለውን ክፍል ደግሞ የሌላው የቅዱሳ አውራጃ እኩሌታ ገዥ

3+5 2ቶቻቸው ወይም 7ቶቻቸው
3+6 ወይም የይዘን
3+13 450 ሜትር ያህል ነው።

የሚለውን መቀበል ነው (ቊ 20 ይመ፤ ራእ 237 እና 241፤ 21+1-7 እና ማብ ይመ።)
7+20 ያከናውንልናል፤ ከመንግሥቱ ጋር በተገናኘ በሚደረገው ማንኛውም ነገር ድል የሚገኘው ከእግዚአብሔር ነው። የእግዚአብሔር ፈቃድ እንደ ሆነ ስለሚያውቅ፤ ነህምያ የከተማይቱን ቅጥር እንደ ገና መሥራት ጀመረ፤ ስለዚህ እግዚአብሔር በዚህ ረገድ ድል እንደሚሰጠው እርግጠኛ ነበር። በእግዚአብሔር ሥራ ላይ ሁሉ አምላካችን ሕዝቡ አብረው እንዲሠራ ይፈልጋል (ከፊል 2:12-13 ጋር ያነጻጽሩ)። ምዕራፍ 4 በእኛ በኩል ሊደረጉ የሚገባቸውን ለድል የሚያበቁ

የሚከተሉትን ሦስት ምክንያቶችን በተጨማሪ ያቀርባል፡
(1) ሕዝቡ ለሥራው መሎ በመሉ ልባቸውን ሰጡ (4:6)፤ (2) ሕዝቡ ሥራውን እየሠሩ በሌላ በኩል ይጸልዩም ይጠብቁም ነበር፤ (3) ከጠላት ተቃውሞ በመጣ ጊዜ ሕዝቡ በድፍረት፤ በቁራጥነትና በእምነት ይቋቋሙት ነበር (4:14)። የኢየሩሳሌም ቅጥር በ52 ቀን ተሠርቶ ባለቀ ጊዜ፤ የአይሁድ ጠላቶች እንኳ ሥራው የተከናወነው በእግዚአብሔር እርጽኑ ነው ለማለት ተገደዋል (6:15-16)። ሕዝቡ በራሱ በኩል ጽኑ እምነት ኖሮት ሥራውን ሲሠራ፤ ምንጊዜም እግዚአብሔር የራሱን ድርሻ ይፈጽማል።

የኤንሐዳድ ልጅ በዋይና በእርሱም ሥር የነበሩት የአገሩ ሰዎች መልሰው ሠሩ።
 19ከእርሱም ቀጥሎ ወደ መሣሪያ ግምጃ ቤት በሚያወጣውና እስከ ማእዘኑ በሚደርሰው ትይዩ ያለውን ሌላ ክፍል የምጽጳ ገዥ የኢያሱ ልጅ ኤጽር መልሶ ሠራ።
 20ከእርሱም ቀጥሎ የዛባይ ልጅ ባርክ ከማእዘኑ ጀምሮ እስከ ሊቀ ካህኑ እስከ ኤልያሱብ ቤት መግቢያ ያለውን ሌላ ክፍል በትጋት መልሶ ሠራ።
 21ከእርሱ ቀጥሎ ከኤልያሱብ ቤት መግቢያ ጀምሮ እስከ መጨረሻው ያለውን ሌላ ክፍል የአቀስ ልጅ የአርዮ ልጅ ሚሪሞት መልሶ ሠራ።

22ከእርሱም ቀጥሎ ያለውን ክፍል ከአካባቢው የመጡት ካህናት መልሰው ሠሩ።
 23ከእርሱ ቀጥሎ ብንያምና አሱብ ከቤታቸው ፊት ለፊት ያለውን መልሰው ሠሩ።
 24ከእርሱም ቀጥሎ የሐናንያ ልጅ የመፅሄያ ልጅ ዓዛርያስ በቤቱ አጠገብ ያለውን መልሶ ሠራ።
 25ከእርሱም ቀጥሎ ከዓዛርያስ ቤት ጀምሮ እስከ ማዕዘኑና እስከ ማዕዘኑም ጭፍ ያለውን ሌላውን ክፍል የኤንሐዳድ ልጅ ቤንዊ መልሶ ሠራ።
 26የኤዛይ ልጅ ፋላል ከቅጥሩ ማእዘን ትይዩና በዘብ መጠበቂያው አደባባይ አጠገብ ካለው ከላይኛው ቤተ መንግሥት መጠበቂያ ግንብ ጀምሮ ያለውን መልሶ ሠራ።
 27ከእርሱም ቀጥሎ የፋርስ ልጅ ፊዳያና 28በየፊል ኩረብታ ላይ የሚኖሩት የቤተ መቅደሱ አገልጋዮች "የውሃ በር" ተብሎ ከሚጠራው ትይዩ ጀምሮ በስተ ምሥራቅ እስከሚገኘው ግንብ ድረስ መልሰው ሠሩ።
 29ከእርሱም ቀጥሎ የቴቁሐ ሰዎች ከታላቁ ግንብ ትይዩ ጀምሮ እስከ የፊል ቅጥር ድረስ ያለውን ሌላ ክፍል መልሰው ሠሩ።

30"የፈረስ በር" ተብሎ ከሚጠራው በላይ ያለውን ደግሞ ካህናቱ እያንዳንዳቸው በየመኖሪያ ቤታቸው ትይዩ ያለውን መልሰው ሠሩ።
 31ከእርሱም ቀጥሎ የኢሜር ልጅ ላደቅ በቤቱ ትይዩ ያለውን መልሶ ሠራ።
 32ከእርሱ ቀጥሎ ያለውን "የምሥራቅ በር" ጠባቂ የሆነው የሴኬንያ ልጅ ሾማያ መልሶ ሠራ።
 33ከእርሱ ቀጥሎ ያለውን ሌላ ክፍል ደግሞ የሰሌምያ ልጅ ሐናንያና የሴሊፍ ስድስተኛ ልጅ ሐናን መልሰው ሠሩ።
 34ከእርሱም ቀጥሎ የበራክያ ልጅ ሚሱላም ከመኖሪያው ትይዩ ያለውን መልሶ ሠራ።
 35ከእርሱ ቀጥሎ ከወርቅ አንጥረኞች አንዱ

3+21 ዕዝ8+33
 3+24 ዕዝ8+33
 3+25 ዕዝ2+31
 ኤር32+21
 37+21 39+14
 3+26
 2ኤ533+141
 ነህ7+461
 8+13+161
 11+21 12+37
 3+27 4+51
 መዝ48+12
 3+28 27+11+16

3+32 4+11
 የሐ5+2
 4+1 ነህ2+10
 4+2 ዕዝ49+101
 መዝ79+11
 ኤር26+18
 4+3 ነህ2+101
 ኤር13+12 15+3
 4+4 መዝ44+131
 123+3-41
 ኤር33+24
 4+5 2ክ114+271
 መዝ51+11
 69+27-281
 109+141
 ኤር2+91
 ኤር18+231
 ሰቆ1+22
 4+7 ነህ2+10
 4+8 መዝ2+21
 83+1-18
 4+10 1ኤ523+4

መልክያ በመቁጣጠሪያው በር ትይዩ እስከ ሚገኘው እስከ ቤተ መቅደሱ አገልጋዮችና እስከ ነጋዴዎቹ ቤት፤ እንዲሁም ከማእዘኑ በላይ እስከሚገኘው ክፍል ያለውን መልሶ ሠራ።
 32ከማእዘኑ በላይ ከሚገኘው ክፍል ጀምሮ እስከ በጎች በር ያለውን ደግሞ ወርቅ አንጥረኞቹና ነጋዴዎቹ መልሰው ሠሩ።

ቅጥሩ እንዳይሠራ የተደረገ ተቃውሞ

4 ሰንባላጥ ቅጥሩን እንደምንሠራ በሰማ ጊዜ ተቁጣጦ እጅግም ተበሳጩ። በአይሁድም ላይ ተሣለቀ፤ ቅጥሩን በሰማርያ ላይ ብረዊት ፊት፤ "እነዚህ ደካማ አይሁድ ምን እያደረጉ ነው? ቅጥራቸውን መልሰው ሊሠሩ ነው? መሥዋዕት ሊያቀርቡ ነው? በአንዲት ጀንበር ሠርተው ሊጨርሱ ነው? እንደዚያ ተቃዋሙ የፍርስራሽ ከምር የሆነውን ድንጋይ ነፍስ ሊዘሩበት ይችላሉ?" አለ።

3 በአጠገቡም ቆሞ የነበረው አሞናዊው ጠቢያ፤ "ለመሆኑ የሚገነቡት ምንድን ነው? በድንጋይ የሚሠሩት ቅጥር እኮ ቀበሮ እንኳ ብትወጣበት ሊፈርስ ይችላል" አለ።

4 አምላካችን ሆይ፤ ተንቀፍል፤ ስማን፤ ስድባቸውን በራሳቸው ላይ አውርድባቸው፤ በምርኮ ምድር እንዲበዘበዙ አላልፈህ ሰጣቸው።
 5 የፈረሰውን በሚሠሩት ፊት የስድብ ናዳ አውርደዋልና። በደላቸውን ይቅር አትልብ፤ ንጢአታቸውንም ከፊትህ አታጥፋው።

6 ሕዝቡ ከልቡ ስለሚሠራ፤ ቅጥሩን እኩሊታው ድረስ መልሰን ሠራነው።

7 ሰንባላጥ፤ ጠቢያ፤ ዐረቦች፤ የአሞንና የአሸዶድ ሰዎች፤ የኢየሩሳሌም ቅጥር ሥራ እየተፋጠነና ክፍት ቦታዎቹም ሁሉ እየተሞሉ መሆናቸውን በሰሙ ጊዜ እጅግ ተቁጡ።
 8 መጥተውም ኢየሩሳሌምን ይወጉ ዘንድ፤ ሽብርንም ይፈጥሩ ዘንድ ሁሉም በአንድነት አደሙ።
 9 እኛ ግን ወደ እግዚአብሔር ጸለይን፤ ዛቻቸውንም ለመቋቋም ቀንና ሌሊት የሚጠብቁ ዘቦችን መደብን።

10 በዚህ ጊዜ የይሁዳ ሕዝብ፤ "የሠራተኞቹ ጉልበት እየደከመ ነው፤ ከፍርስራሹም ብዛት የተነሣ ቅጥሩን መልሰን ለመሥራት እንችላለን" አለ።

11 ጠላቶቻችን ደግሞ፤ "በመካከላቸው

- 4+1. ሰንባላጥ ... በአይሁድም ላይ ተሣለቀ፤ የጥቂቶቹ የአይሁድ ትሩፋን ጠላቶች የኢየሩሳሌምን ቅጥር እንደ ገና መሠራት ተቃወሙ። ከህምያና ሕዝቡ ስድብን (ቀ. 1-6)፤ የማጥቃት ዛቻን (ቀ. 7-9)፤ ተስፋ መቀረጥን (ቀ. 10)፤ ፍርሃትን (ቀ. 11-13) ተጋፈጡ። ይህ ምዕራፍ በእግዚአብሔር ሥራ ላይ የሚነሣን ተቃውሞ እንዴት ማሸነፍ እንደሚቻል ያመለክታል።
- (1) ስድብ በጸሎትና ጸንቶ በመቆም ይሸነፋል (ቀ. 4-6)።
- (2) የጥቃት ዛቻ በጸሎትና ጥንቃቄ በተሞላበት የደህንነት ጥበቃ ይሸነፋል (ቀ. 7-9)። ማር 14+38፤ ኤፌ 6+18 ይመጣ።
- (3) ተስፋ መቀረጥና ፍርሃት እግዚአብሔርን በሚፈሩ

መሪዎች እምነት፤ በማበረታቻ ቃላቸውና ጠላትን ለመቋቋም በሚያደርጉት ዝግጅት ይሸነፋል (ቀ. 12-18 ይመጣ። ኤፌ 6+11 እና ማግ 4)።

4+4 በራሳቸው ላይ አውርድባቸው፤ ከህምያ ጠላቶቹን በመቃወም ይህን ጸሎት ለመጸለይ ያነሣቸው፤ በእግዚአብሔር ሥራ ላይ ያለው እምነት እንዲሁም ለእግዚአብሔር ሥራና ለሕዝቡ ያለው ፍቅር ነው (ከኤር 18+23፤ ከራኤ 6+10 ጋር ያነጻጽሩ)።

እግዚአብሔር ጠላቶቹን እንዲቃወም ወይም ሥራውን ለማፍረስ የሚሞክሩትንና ልጆቹን የሚጎዱትን ሰዎች ልብ እንዲመልስ መጸለይ ምንጊዜም ተገቢ ነው።

ገብተን እስከገንድላቸውና ሥራውን እስከናሰ ቆም ድረስ አያውቁም ወይም አያዩም" አለ።

¹²ከዚያም በአጠገባቸው የሚኖሩ አይሁድ መጥተው፤ "እናንተ የትም ቦታ ብትሆኑ፤ እኛን ጥጥቃታቸው አይቀርም!" በማለት ዐሥር ጊዜ ደጋግመው ነገሩን።

¹³ስለዚህ ከቅጥሩ በስተጓላ በሚገኙ ግልጽ ቦታዎች ላይ ከሕዝቡ አንዳንዶቹ ሰይፋቸውን፤ ጦራቸውንና ቀስታቸውን እንደ ያዙ በየቤት ሰባቸው በመመደብ ቦታቸውን እንዲይዙ አደረግሁ። ¹⁴ነገሩን በጥሞና ከተመለከትህ በጓላ መኳንንቱን፤ ሹማምቱንና የቀረውን ሕዝብ፤ "አትፍሯቸው፤ ታላቁንና የተፈራውን ከግዚአብሔርን አስቡ፤ ስለ ወንድሞቻችሁ፤ ስለ ወንዶችና ሴቶች ልጆቻችሁ፤ ስለ ሚስቶቻችሁና ስለ ቤት ንብረታችሁ ተዋጉ" አልጓቸው።

¹⁵እድማቸውን እንዳወቅንባቸውና ከግዚአብሔርም ዕቅዳቸውን ከንቱ እንዳደረገባቸው ጠላቶቻችን በሰሙ ጊዜ፤ ሁላችን ወደ ቅጥሩ፤ እያንዳንዳችንም ወደየሥራችን ተመለስን።

¹⁶ከዚያን ቀን ጀምሮ ከሰዎቹ እኩሌቶቹ ሥራውን ሠሩ፤ የቀሩት ደግሞ ጋሻና ጦር፤ ቀስትና ጥሩር ይዘው ነበር። የጦር አለቆች ከመላው የይሁዳ ሕዝብ በስተጓላ ቆሙ፤ ¹⁷እነርሱም ቅጥሩን ይገነቡ ነበር፤ ዕቃ የሚሸከሙት በአንድ እጃቸው ሥራቸውን ሲሠሩ፤ በሌላው እጃቸው የጦር መሣሪያቸውን ይዘው ነበር፤ ¹⁸እያንዳንዱም ግንበኛ ቅጥሩን በሚሠራበት ጊዜ ሰይፉን በወገቡ ላይ ታጥቆ ነበር፤ መለከት የሚነፋው ሰው ግን ከእኔ አይለይም ነበር።

¹⁹ከዚያም ለመኳንንቱ፤ ለሹማምቱና ለቀረው ሕዝብ እንዲህ አልሁ፤ "ሥራው ታላቅ ነው፤ ብዙም ነው፤ እርስ በርሳችን በቅጥሩ ላይ እጅግ ተራርቀናል፤ ²⁰የመለከት ድምዕ በምትሰሙበት ጊዜ፤ ወደ እኛ ተሰብስቡ። ከምካካችን ስለ እኛ ይዋጋል።"

²¹ስለዚህ ጎሕ ሲቀድ ጀምሮ ከዋክብት እስኪወጡ ድረስ እኩሌቶቹ ሰዎች ጦራቸውን እንደ ያዙ ሥራውን ቀጠልን። ²²በዚያን ጊዜ

4+14 ዘፍ28+15፤
ዘፍ1+29፤
2ሳሙ10+12፤
ነህ1+5፤8
4+15
2ሳሙ17+14፤
ኢዮ5+12
4+17 መዝ149+6
4+18 ዘኁ10+2
4+20 ዘወ14+14፤
ዘፍ20+4፤
ኢሱ10+14፤
ሕዝ33+3

ለሕዝቡ፤ "ሌሊት ዘብበመጠበቅና ቀን ሥራ በመሥራት እንዲያገለግለን እያንዳንዱ ሰው ከነረዳቱ ብኢየሩሳሌም ይቂይ" አልጓቸው። ²³እኔም ሆኖ ወንድሞቹ፤ ሰዎቼም ሆኑ ከእኔ ጋር ያሉት ጠባቂዎች ልብሳችንን አላወለቅንም፤ ለውሃ እንኳ በምንሄድበት ጊዜ እያንዳንዱ ሰው የጦር መሣሪያውን እንደ ያዘ ነበር።

ነህምያ ድኾችን ረዳ

5 በዚህ ጊዜ ወንዶቹና ሚስቶቻቸው አይሁድ ወንድሞቻቸውን በመቃወም ብርቱ ጨኽተ አሰሙ፤ ²አንዳንዶቹ፤ "እኛም ሆነ ወንዶችና ሴቶች ልጆቻችን በቁጥር ብዙ ነን፤ ታዲያ ለመብላትም ሆነ በሕይወት ለመቂየት እህል ማግኘት አለብን" አሉ።

³ሌሎቹ፤ "በራቡ ወቅት እህል ለማግኘት ስንል እርሻችንን፤ የወይን ተክል ቦታችንንና ቤታችንን እስከ ማስያዝ ድርሰናል" አሉ።

⁴ሌሎቹ ደግሞ እንዲህ አሉ፤ "የእርሻ ችንንና የወይን ተክል ቦታችንን ግብር ለንጉሠ ለመክፈል ገንዘብ እስከ መበደር ድርሰናል። ምንም እንኳ ከአገራችን ሰዎች ጋር በሥጋና በደም አንድ ብንዞንም፤ እንደ እነርሱ ልጆች ሁሉ የእኛም ወንዶች ልጆች ጥሩዎች ቢሆኑም፤ ወንዶችና ሴቶች ልጆቻችንን ባርች እንዲሆኑ ሰጥተናል፤ አንዳንድ ሴቶች ልጆቻችንን አሁንም በባርነት ላይ ናቸው፤ እርሻችንና የወይን ተክል ቦታችን የሌሎች በመሆናቸው እኛ ደካሞች ሆንናል።" ⁵እኔም ጨኽታቸውንና እነዚህን እኩሌታዎች በሰማሁ ጊዜ፤ እጅግ ተቂጣሁ፤ ሽዚያም ነገሩን በሐሳቤ ካወጣሁ ካወረሁት በጓላ መኳንንቱንና ሹማምቱን ገሠጽጓቸው፤ "ከዛጣ አገራችሁ ሰዎች ላይ እንዴት ዐራጣ ትበላላችሁ" አልጓቸውም። ስለዚህ ከእነርሱ ጋር ለመነጋገር ታላቅ ስብሰባ ጠራሁ፤ ለአሕዛብ ተሽጠው የነበሩትን አይሁድ ወንድሞቻችንን በትቅለን ሁሉ ተቤቱተናቸዋል፤ አሁንም

5+3 ዘፍ47+23፤
መዝ109+11
5+4 ዕዝ4+13
5+5 ዘፍ29+14፤
ዘሌ25+39+43+47፤
ዘፍ15+7-11፤
2ነገ4+1፤
ኢሳ50+1
5+7 ዘወ22+25-
27፤ ዘሌ25+35-
37፤ ዘፍ23+19-
20፤ 24+10-13
5+8 ዘሌ25+47፤
ኢር34+8

⁶4+23 በዕብራይስጡ የዚህ ሐረግ ትጉርም በትክክል አይታወቅም።

4+20 አምላካችን ስለ እኛ ይዋጋል፤ የመንፈስ ቅዱስን መሣሪያ በመጠቀም (2ቆሮ 10፡4 እና ማብ ይመ)፤ ለእግዚአብሔር ክብርን ለማምጣትና መንግሥቱን ለማስፋት እውነተኛ በመሆን የእግዚአብሔርን ሥራ በእምነትና በትሕትና ከሠራን፤ ችግሮቻችን የቱንም ያህል ታላቅ ቢሆኑ እግዚአብሔር ለእኛ እንደሚዋጋልን እርግጠኞች መሆን እንችላለን። ⁵⁺¹ ብርቱ ጨኽት፤ ምዕራፍ 5 በአይሁድ ሕዝብ መካከል ስለ ነበረው የኑሮ ደረጃ አለመስተካከል ያመለክታል። (1) ሀብታሞቹ ማለትም መሳፍንቱና መኳንንቱ (ቀ. 7) ድኾቹን በመጨቁን የዝግ ንብረታቸውን በወለድ አግድ እንዲያሲዙና እህል ለመሸመትም ገንዘብ እንዲበደሩ ያደርጓቸው ነበር። በአንዳንድ ሁኔታዎች ድኾች እንዳይራሱ ልጆቻቸውን ለባርነት አሳልፈው ለመስጠት ይገደዱ ነበር

(ቀ. 1-5)። ከህምያ በተለየ ይህን እፍትሐዊነት በመቃወም (ቀ. 6)፤ ጩኞቹ ጎሕኳ እንዲገቡና እንዲታረሙ አደረገ (ቀ. 12-13)። (2) በችግር ጊዜ የሌላውን ንብረት የራስ ለማድረግ የሚያሯሩጠው የምኞት ጎጠኢት፤ የሰው ተፈጥሮን የከፋ ነውረኛነት ይጋልጣል። በሕዝቡ መካከል በሚፈጸሙ እንዲህ ባሉ እፍትሐዊ ሁኔታዎች ላይ እግዚአብሔር አፈርዳል (ከምላ 28፡27 ጋር ያነጻጽሩ፤ ቂላ 3፡25 እና ማብ እንዲሁም በፀጹ 1327 ላይ፤ "ድኾችንና ችግሮችን መርዳት" በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

⁵⁺⁶ እጅግ ተቂጣሁ፤ ከህምያ በእፍትሐዊነትና በከፋነት ላይ የገለጠው ቀጣዩ የእግዚአብሔር ሰው የሚቂጣው ቀጣዩ ዐይነት ነው። የእንዲህ ዐይነት ቀጣዩ ያለመኖር፤ ለንጹሐንና ለችግረኞች ሥቃይ ቸልተኛ መሆንን ያመለክታል (ሉቃ 19፡45 እና ማብ ይመ)።

እናንተ ወንድሞቻችሁን ትሸጣላችሁ፤ ይህም መልሰን እንድንቤዣቸው ለማድረግ ብቻ ነው!” አልጓችው፤ እነርሱም የሚመልሱት አልነበራቸውምና ስም አሉ።

፬በዚህ በመቀጠል እንዲህ አልሁ፤ “ይህ የምታደርጉት ነገር ትክክል አይደለም፤ የጠላቶቻችንን የአሕዛብን ስድብ ለማ ስወገድ የከምሳካችን መንገድ በፍርሀት መከተል አይገባችሁምን? ፲፬እኔ ወንድሞቼና ሰዎቼም እንደዚሁ ለሕዝቡ ገንዘብና እህል አበድረናል፤ ዐራጣው ግን ያብቃ። ፲፯እርሻችውን፤ የወይንና የወይራ ዘይት ተክል ቦታቸውንና ቤታቸውን በቀሉ መልሱ ሰላቸው፤ እንዲሁም የምታስከፍላቸውን የገንዘቡን፤ የእህሉን፤ የአዲሱን ወይንና ዘይት አንድ መቶኛ ዐራጣ መልሱላቸው።” ፲፰እነርሱም፤ “እንመልሳለን፤ ምንም ዐይነት ትርፍ አንጠይቃቸውም፤ እንዳልኸን እናደርጋለን” አሉ። ካህናቱን ጠራጓችው፤ መኳንንቱንና ሹማምቱም የገቡትን ቃል እንዲፈጽሙ አማልጓቸው። ፲፱እንዲሁም የልብሴን ዘርፍ አራግፊ፤ “ይህን የተስፋ ቃል የማይፈጽመውን ማናቸውንም ሰው እምላክ ቤቱንና ንብረቱን እንደዚህ ያራግፈው፤ እንደዚህ ያለውም ሰው ይርገፍ፤ ባደም ይሁን” አልሁ። በዚህም ጉባኤው ሁሉ “አሜን” በማለት እግዚአብሔርን አመሰግን፤ ሕዝቡም የገቡትን ቃል ፈጽመው።

፳ከዚህም በላይ በይሁዳ ምድር አገረ ገዥ ሆኖ ከተሾምሁበት፤ ከአርጤክስስ ሃያኛ ዓመት ጀምሮ እስከ ሠላሳ ሁለተኛው ዘመን መንግሥቱ ድረስ፤ ለዐሥራ ሁለት ዓመት እኔም ሆነሁ ወንድሞቼ ለአንድ አገረ ገዥ የተመደበውን ምግብ ተቀብለን አልበላንም። ፳፱ከእኔ በፊት የነበሩት የቀድሞዎቹ አገረ ገዦች ግን ከምግቡና ከወይኑ ሌላ፤ በሕዝቡ ላይ ከባድ ሽክም በመጫን አርባ ስቅልሳ ብር ይወስዱ ነበር፤ ረዳቶቻቸውም እንዲሁ ይጭኑባቸው ነበር። እኔ ግን ስግዚአብሔርን ከመፍራቴ የተነሣ እንዲህ ያለውን አላደረግሁም። ፳፱ከዚህ ይልቅ ራሴን ለዚህ ቅጥር ሥራ ሰጠሁ። ሰዎቼም ሁሉ ለሥራው

5+9 ኢሳይ2+5
5+10 ዘ022+25
5+11 ኢሳ58+6
5+12 ሰዘ10+5
5+13 ዘ827+15-
26፣ ማፋ10+14
5+14 ዘፍ42+6፣
ሰዘ6+7፣ ህ2+6፣
ኤር40+7፣
ሐጊ1+1
5+15 ዘፍ20+11
5+16
2+ሰ3+7-10

እዚያው ይሰበሰቡ ነበር፤ ምንም መሬት አልነበረንም።

፳፱ከዚህም በላይ በዙሪያችን ካሉት፤ ወደ እኛ ከሚመጡት አሕዛብ ሌላ አንድ መቶ አምሳ አይሁድና ሹማምት ከማእዴ ይካፈሉ ነበር። ፳፱የዕለቱም አንድ በሬ፤ ስድስት ምርጥ በንቸና የተወሰኑ ዶሮዎች፤ በየዐሥሩም ቀን ብዛት ያለው ልዩ ልዩ የወይን ጠጅ ይዘጋጅልኝ ነበር። ይህም ሁሉ ሆኖ ለአንድ አገረ ገዥ የተመደበውን ምግብ ከቶ ጠይቄ አላውቅም፤ በሕዝቡ ላይ የተጣለው ሽክም ከባድ ነበርና።

፳፱እኔም ሆይ፤ ለዚህ ሕዝብ ያደረግሁትን ሁሉ በበጎነት አስብልኝ።

በቅጥሩ ሥራ ላይ የተነሣ ሌላ ታቃውሞ

6እስከዚያች ጊዜ ድረስ ለበሮቹ መዝጊያ ባልገጥሞላቸውም እንኳን ቅጥሩን መሥራቱንና የቀረ ክፍት ቦታ አለመኖሩን ሰንባላጥ፤ ጠብያ፤ ዓረባዊው ጌሳምና የቀሩትም ጠላቶቻችን በሰሙ ጊዜ፤ ረሰባላጥና ጌሳም፤ “ናና በእና ሜዳ ከሚገኙት መንደሮች፤ በአንዲቱ እንገናኝ” ሲሉ ይህችን መልእክት ላኩብኝ። እነርሱ ግን እኔን ለመጥዳት ዐቅደው ነበር። ፳እኔም፤ “ታላቅ ሥራ እየሠራሁ ስለ ሆነ፤ ወዳላችሁበት ስፍራ መውረድ አልችልም፤ ትቼው ወደ እናንተ ወርጄ ሥራው ለምን ይቆማል?” በማለት ይህን መልስ የሚያደርሱ መልእክተኞችን ወደ እነርሱ ላኩሁ።

“አራት ጊዜም ይህንኑ ዐይነት መልእክት ላኩብኝ፤ እኔም በእያንዳንዱ ጊዜ ያንኑ መልስ ሰጠሁ።

፳ከዚያም ሰንባላጥ ለአምስተኛ ጊዜ ያንኑ መልእክት በረዳቱ ላኩብኝ፤ በእጁም

፳5+15 0.5 ኪሎ ግራም ያህል ነው።
፳5+16 ብዙ የዕብራይስጥ ቅጂች ከዚህ ጋር ለስማማሉ፤ አንዳንድ የዕብራይስጥ ቅጂች፤ የሰብዓ ሊቃናት፤ የቡልጌትና የሱራላት ቅጂች ግን አልነበረንም ይላሉ።
፳6+2 የዕብራይስጥ ቅጂ፤ ዜፍሪም ይላል።

5+15 እግዚአብሔርን ከመፍራቴ፤ ክህምያ እግዚአብሔርን ስለፈራ፤ ከእርሱ በፊት የነበሩት መሪዎች እንዳደረጉት ሥልጣን በመጠቀም ሕዝቡን በድሉ ለራሱ የሚጠቅመውን ነገር አላደረገም። እግዚአብሔርን መፍራት ከተሰጠን ኅላፊነት አንጻር በእርሱ እንደምንጠየቅ የሚያሰበን ሲሆን፤ በሌላ በኩል ደግሞ ሕዝቡን ማምታታትና ማቀበርበርን ከመሳሰሉ የብልጠት ድርጊቶች እንኳ ዘወር እንድንደግ ያደርገናል።

5+18 ልዩ ልዩ የወይን ጠጅ፤ በብሉይ ኪዳን ዘመን የተለያዩ የወይን ጠጅ ዐይነቶች ነበሩ፤ እነርሱም አዲስ፤ ያረጀ፤ ገዳሕና ድብልቅ የወይን ጠጅ ናቸው። አንዳንዱ እዲስ የወይን ፍሬ ጭማቂ፤ ሌላው የፈላና የጠለለ ፈላሻ ወይን፤ አንዳንዱ ደግሞ ጣፋጭና እንደ ማር የወፈረ ሲሆን፤ ሌላው ደግሞ ከውሃ ጋር የተደባለቀና ከመድኃኒት ጋር የተደባለቀ ወይን ጠጅ ሊሆን ይችላል። ከእነዚህ ሁሉ የወይን ጠጅ ዐይነቶች መካከል አንዳንዱ የፈላ

5+18 15ገ4+23
5+19 ዘፍ8+1፣
25ገ20+3፣ ህ1+8
6+1 ህ12+10፣19
6+2 ዘፍ8+12
6+5 ህ2+10

ሲሆን፤ ሌላው ያልፈላ የወይን ጠጅ ነበረ (ምሳ 23+30 እና ማብ እንዲሁም በገጽ 232 ላይ፤ “የወይን ጠጅ በብሉይ ኪዳን በሚልና በገጽ 1547 እና 1603 ላይ፤ “የወይን ጠጅ በአዲስ ኪዳን ዘመን -1 እና -2 በሚል ርእስ የቀረቡትን የትኩረት ጽሑፎች ይመ)።
6+3 ታላቅ ሥራ እየሠራሁ፤ የእግዚአብሔር ሕዝብ የተጠሩበት ሥራ ታላቅ እንደ ሆነ ራእይ ሊኖራቸው ይገባል። ምንም እንኳ በሥራው ያለን ኅላፊነት ወይም አስተዋጽኦ አነስተኛና የጌላ ጠጠት የሌለው ቢመስልም እንደ እግዚአብሔር ሕዝብ በአንድነት “ታላቅ ሥራ እየሠራን ነው”። ክህምያ ቅጥሩን እንደ ገና በመሥራት ዕላማው ላይ ቁራጥ ነበር፤ ሥራው እስኪፈጸም ድረስ በወዳጅም ሆነ በጠላት ግፊት ከዕላማው ዘወር አላለም። ታላቅ ራእይ ከጽኑ እምነት ጋር ከተጣመረ ለሕይወታችንና ለትውልዳችን የሆነውን የእግዚአብሔርን ዐላማ እንድንፈጽም ያደርገናል።

ማገተም የሌለው ያልታሸገ ደብዳቤ ይዞ ነበር፤ ፍተጻፈበትም እንዲህ የሚል ነበር፤

“አንተና አይሁዳውያን

ለማመፅ እንደ ምትደልቱና

ቅጥሩንም እንደምትሠሩ በሕዝቦች

መካከል ተወርቶአል፤ ጌላምም

እውነት መሆኑን አረጋግጦአል፤

ከዚህም በተጨማሪ በተወራው

መሠረት አንተ ንጉሣቸው

እንደምትሆን ስለ አንተም

‘በአይሁድ ንጉሥ አለ’ ብለው

በኢየሩሳሌም የሚያውቁ ነዚያትን

እንኳ ሳይቀር እንደ ሾምህ

ተወርቷል፤ ይህም ነገር ለንጉሡ

መድረሱ አይቀርም፤ ስለዚህ

መጥተህ በአንድነት እንመክር።”

እኔም “አንተ የምትለውን የመሰለ ምንም ነገር አልተደረገም፤ ይህ አንተ በእእምሮህ የፈጠርኸው ነው” ብዬ መልስ ሳክሁት፤

“ሁሉም፤ “እጃቸው መሥራት እስኪሳነው ድረስ ይዝላል፤ ሥራውም ሳይጠናቀቅ ይቀራል” ብለው በማሰብ ሊያስፈራሩን ሞክሩ። እኔ ግን፤ “አሁንም እጄን አበርታ” ስል ጸለይሁ።

“እንድታንቤቱ በላይ ላይ ተዘግቶበት ወደ ነበረው ወደ መሐጣብኤል ልጅ ወደ ድሃዩ ልጅ ወደ ሸማዩ ሄድሁ፤ እርሱም፤ “ሰዎች ለገድሉህ ይመጣሉ፤ በርግጥም በሌሊት ለገድሉህ ይመጣሉ፤ በሕዝብክከር ቤት ባለው በቤተ መቅደሱ ውስጥ እንገናኝ፤ የቤተ መቅደሱንም በሮች እንዝጋቸው” አለኝ።

“እኔ ግን፤ “እንደ እኔ ያለ ሰው ሽቸቶ ይደበቃል? ወይም ደግሞ ሕይወቱን ለማዳን ስል ወደ ቤተ መቅደስ መግባት ይገባታል? አልሄድም!” አለሁ።” በእኔ ላይ ትንቢት የተናገረው ጠብያና ሰንባላጥ በገንዘብ ስለ ደለሉት አንጂ ስንዚህከከር

6+6 ነህ2+19
6+10 ነህ18+7
6+12 ነህ2+10፤
ሕዝ13+22-23

6+13 ኤር20+10
6+14 ዘሀ15+20፤
ነሀ148፤ 2+10፤
ኤር23+9-40፤
ሕዝ13+17-23፤
ዘሀ113+2-3፤
ሐሥ21+9፤
ራእ2+20
7+1
ዘሀ99+27፤
26+12-19፤
ነሀ8+9፤
መዝ68+25
7+2 ነሀ18+3፤
ነሀ1+2፤ 2+8፤
10+23

ወደ እኔ እንዳልላከው ተረዳሁ።” በገንዘብ የተገዛው እኔን ለማስፈራራት ነው፤ ይኸውም ይህን በመፈጸም ንጢአት እንድሠራና በዚህም መጥፎ ስም ሰጥተው ተቀባይነት እንዳይኖረኝ ለማድረግ ነው።

“እምሳኔ ሆይ፤ ስለ ፈጸሙት ድርጊት ጠብያንና ሰንባላጥን አስብ፤ ሊያስፈራሩኝ የሞከሩትን ነቢያቱን ኖጻድያንና ሌሎቹን ነቢያትም አስብ።

የቅጥሩ ሥራ መጠናቀቅ

“የቅጥሩም ኤሉል በተባለው ወር ሃያ አምስተኛ ቀን፤ በአምሳ ሁለት ቀን ውስጥ ተጠናቀቀ።” በጣቶቻችን ሁሉ ይህን ሲሰሙ፤ በዙሪያችን ያሉ እሕዛብ ሁሉ ፈሩ፤ በራሳቸው መተማመንም አልቻሉም፤ ምክንያቱም ይህ ሥራ የተከናወነው በእምሳኔን ርዳታ መሆኑን ተገንዝበዋል።

“በዚያን ጊዜ የይሁዳ መኳንንት ለጠብያ ብዙ ደብዳቤ ይልኩ ነበር፤ ከጠብያም መልስ ይላካላቸው ነበር።” በይሁዳ የሚኖሩ ሰዎች ምላሳውለት ነበር፤ ምክንያቱም የኤራ ልጅ የሴኬንያ አማት ከመሆኑም በላይ ልጁ የሆሐናን የሌራክያን ሴት ልጅ አግብቶ ነበር።” በዚህም በተጨማሪ ስለ መልካም ሥራው በየጊዜው ይነግሩኝና እኔም ያል ሁትን ይነግሩት ነበር፤ ጠብያም እኔን ለማስፈራራት ደብዳቤ ይልኩኝ ነበር።

7 ቅጥሩ እንደ ገና ከተሠራና መዝጊያዎቹንም በየቦታቸው ከገጠምሁ በኋላ፤ በር ጠባቂዎች፤ መዘምራንና ሌዋውያን ተመደቡ።” በኢየሩሳሌምም ላይ ወንድሜን አናኒን እንዲሁም ፍጹም ታማኝና ከሌሎች ሰዎች ይልቅ በከዚህከከር ይበልጥ የሚፈራራን የማንበን አዛዥ ሐናንያን ነሳፊ አደረጋቸው።” በእነርሱም፤ “የኢየሩሳሌም በሮች ፀሐይ

6+12 ላንዚአብሔር ወደ እኔ እንዳልላከው ተረዳሁ፤ የእግዚአብሔር መልእክተኞች ነን የሚሉ ሁሉ ከእግዚአብሔር መሆናቸውን ለማረጋገጥ መፈተን አለባቸው። አንዳንዶች አማኞች እንደሆኑና በእግዚአብሔርም ተመርጠው አገልግሎትን እየፈጸሙ እንዳሉ ሊናገሩ ይችላሉ፤ ይህን እንጂ እርግጠኛው ሁኔታ ሲታይ ለራሳቸው ክብርና ብልጽግናን ብቻ እየፈለጉ የሚሮጡ መሆኑ ይታወቃል። የእግዚአብሔር ሕዝብ፤ ራሳቸውን የእግዚአብሔር ወኪሎች አድርገው በመቀጠር የሚናገሩትን ሰዎች ያግል ባሕርያቸውን እንዲሁም ለእግዚአብሔርና ለትእዛዛቹ ያላቸውን ታማኝነት በማወቅ ይፈርድ ዘንድ፤ የመለየት ስጦታ ያስፈልገዋል (በገጽ 1519 ላይ፤ “የሐሰት ትምህርት አስተግሪዎች” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

6+14 ሊያስፈራሩኝ የሞከሩትን ነቢያቱን፤ ለእግዚአብሔር ክብር እንሠራለን ብለው ቢናገሩም በስተጀርባ ግን ከእግዚአብሔር ጠላቶች ጋር በተባበሩ ሐሰተኞች ወንድሞች ነህም ይሠቃይ ነበር። ሐሰተኛ ወንድሞችና እጎቶች በእግዚአብሔርና በመንግሥቱ ላይ የሚፈጽሙት ክህደት፤ እውነተኛ የእግዚአብሔር ርዕሳዊነት አንዳንድ ጊዜ ሊሸከሙላቸው ከሚገቡ ከባድ ሐዘኖች አንዱ ነው (ሐሥ 20+28-31፤

2ቆሮ 11+26 ይመ)። 6+15 ቅጥሩም ... ተጠናቀቀ፤ የቅጥሩ ሥራ ሙሉ በሙሉ ተጠናቀቀ፤ ሊጠናቀቅም የቻለው፤ (1) እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር ስልነበረ ነው (2+20፤ 4+15-20)፤ (2) የብርታቱ ምንጭና ጠባቂው በማድረግ ሙሉ በሙሉ በእግዚአብሔር የታመነ፤ ደፋር፤ ሕይወቱን የሰጠና ጽኑ ሕይወት ነህም፤ የመሰለ መሪ ስልነበራቸው ነው (ቀ፡ 39፤ 5+14-19)፤ (3) ሕዝቡ ሥራው እስኪጠናቀቅ ድረስ ራሳቸውን በድፍረት በመሰጠትና መሪያቸውን በመከተል በሙሉ ለባቸው (4+6) ሲሠሩ ስለነበሩ ነው።

7+2 ፍጹም ታማኝና ... እግዚአብሔርን ይበልጥ የሚፈራራውን፤ ለእግዚአብሔር ሥራ የሚሆኑ መሪዎችን ለመምረጥ የሚያስችል መጽሐፍ ቅዱሳዊ መርሕ፤ በእግዚአብሔርና በቃል ላይ በታማኝነት የጽኑትን እንዲሁም ንጢአትንና ንጢአት የሚያስከትለውን መዘዝ በመፍራት የቅድስናን ሕይወት ያሳዩትን ሰዎች ተሾመው እንዲያገለግሉ ማድረግ ነው (በገጽ 1925 ላይ፤ “የመሪዎች መንፈሳዊ ብቃት” በሚልና በገጽ 1937 ላይ፤ “የክርስቲያኖች የመጽሐፍ ቅዱስ ሥልጠና” በሚል ርእስ የቀረቡትን የትኩረት ጽሑፎች ይመ)።

ሞቅ እስክትል ድረስ አይከፈቱም፤ በር መባቂዎቹ ዘብ በሚቆሙበት ጊዜ ሁሉ፤ በርቹን ይዝንቸው፤ መወርወሪያም ያደርጉባቸው፤ እንዲሁም ከኢየሩሳሌም ነዋሪዎች አንዳንዶቹን በየጥበቃ ቦታቸው፤ አንዳንዶቹን ደግሞ በየቤታቸው አጠገብ እንዲቆሙ መድቡ" አልጓቸው።

ከምርኮ የተመለሱት ሰዎች ዝርዝር

ከተማዪቱ ታላቅና ሰፊ ነበረች፤ የሚኖርባት ሕዝብ ግን ጥቂት ሲሆን፤ ቤቶች ገና አልተሠሩባትም ነበር። ከሰዚህ መኳንንቱን፤ ሹማምቱና ተራውን ሕዝብ ሰበሰቡ በየቤተ ሰቡ ይመዝገቡ ዘንድ እገዚአብሔር ይህን በልቤ አኖረ። ወደ ምድራቸው ለመመለስ የመጀመሪያ የሆኑትን ሰዎች የትውልድ ሐረግ መዝገብ አገኘሁ፤ ተጽፎ ያገኘሁትም ይህ ነው።

የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር ማርኮ ከወሰዳቸው ምርኮኞች መካከል የተመለሱት የአውራጃው ተወላጆች እነዚህ ናቸው፤ እያንዳንዳቸውም በኢየሩሳሌምና በይሁዳ ወደሚገኙት ወደየራሳቸው ከተሞች ተመለሱ፤

የተመለሱትም ከዘሩባቤል፤ ከኢያሱ፤ ከክህምያ፤ ከአዛርያስ፤ ከረዓምያ፤ ከነሐማኒ፤ ከመርዳክየስ፤ ከበላሳን፤ ከሚስጴሬት፤ ከበጉዋይ፤ ከነሐምና ከበዓና ጋር ነው። የእስራኤል ሰዎች ዝርዝር፤

ከፋርስ ዘሮች	2,172
ከሰፋጥያስ ዘሮች	372
ከሕራ ዘሮች	652
ከኢያሱና ከአዮአብ ዘር የሆኑት የፈሐት ሞዓብ ዘሮች	2,818
ከኤላም ዘሮች	1,254
ከዛቱዕ ዘሮች	845
ከዛካይ ዘሮች	760
ከዚንዊ ዘሮች	648
ከቤሳይ ዘሮች	628
ከገዓዝጋድ ዘሮች	2,322
ከአዶኒቃም ዘሮች	667
ከበጉዋይ ዘሮች	2,067
ከገዳን ዘሮች	655
በሕዝቅያስ የትውልድ ሐረግ ከአጤር ዘሮች	98
ከሐሱም ዘሮች	328
ከቤሳይ ዘሮች	324
ከሐሪፍ ዘሮች	112
ከገባዖን ዘሮች	95
ከቤተ ልሔምና ከነጠፋ ሰዎች	188
ከዓናቶት ሰዎች	128
ከቤት አዝሞት ሰዎች	42
ከቂርያት ይግሪም፤ ከከፊራና ከብሔርት ሰዎች	743
ከራማና ከጌባ ሰዎች	621

7+4 ክፍ11+1
 7+6 2ክ536+20፤
 ክፍ1+2
 7+7 1ክ53+19
 7+20 ስዝ8+6
 7+26
 24ሙ-23+28፤
 1ክ52+54
 7+27 ኢሰ-21+18
 7+29
 ኢሰ- 18+25+26

ከማከማስ ሰዎች	122
ከቤቱልና ከጋይ ሰዎች	123
ከሌላው ናባው ሰዎች	52
ከሌላው ኤላም ዘሮች	1,254
ከካሪም ዘሮች	320
ከኢያሪኮ ዘሮች	345
ከሎድ፤ ከሐዲድና ከአኖም ዘሮች	721
ከሴናዓ ዘሮች	3,930
ከሆናቱ፡- በኢያሱ ቤተ ሰብ መስመር ከዮዳኤ ዘሮች	973
ከኢሚር ዘሮች	1,052
ከፋራክር ዘሮች	1,247
ከካሪም ዘሮች	1,017
ከሞዊያ፡- በቀድሞኤል በኩል በሆዳይዋ የትውልድ መስመር የኢያሱ ዘሮች	74
መዘምራት፡- ከአሳፍ ዘሮች	148
በር መባቂዎቹ፡- ከሰሎም፤ ከአጤር፤ ከጤልሞን፤ ከጎቁብ፤ ከሐጢጣና ከሰባይ ዘሮች	138
የቤተ መቅደሱ አገልጋዮች፡- ከሲሐት ከሐሠፋ፤ ከጠብያት ዘሮች፤ ከኬራስ፤ ከሲዓ፤ ከፋዶን፤ ከልባና፤ ከአጋባ፤ ከሰምላይ ዘሮች፤ ከሐናን፤ ከጌዴል፤ ከጋሐር ዘሮች፤ ከራያ፤ ከረአሰን፤ ከኔቆዳ ዘሮች፤ ከጋሴም፤ ከያዛ፤ ከፋሴሐ ዘሮች፤ ከቤሳይ፤ ከምዑኒም፤ ከንፋሰሲም ዘሮች፤ ከበቅቡቅ፤ ከሐቀፋ፤ ከሐርሐር ዘሮች፤ ከበሰሎት፤ ከምሒዳ፤ ከሐርሻ ዘሮች፤ ከርቆስ፤ ከሲሣራ፤ ከቱማ ዘሮች፤ ከንስያ፤ ከሐጢፋ ዘሮች። የሰሎሞን አገልጋዮች ዘሮች፡- የሰጣይ፤ የሶፊሬትና፤ የፍሩዳ ዘሮች፤ የሶል፤ የደርቆን፤ የጊዴል ዘሮች፤ የሰፋጥያስ፤ የሐጢል፤ የፈከራት ዘሮች፤ የሐጊባይምና የአሞን ዘሮች። የቤተ መቅደሱ አገልጋዮችና የሰሎሞን አሸከሮች ዘሮች	392
ከዚህ ቀጥሎ ያሉት ደግሞ ከቱልሚላ፤ ከቱላሬላ፤ ከክሩብ፤ ከአዳንና ከኢሚር የተመለሱ ናቸው፤ ይሁን እንጂ ዘሮቻቸው ከእስራኤል ወገን መሆናቸውን ማስረዳት አልቻሉም፤ የዳላያ፤ የጦብያ፤ የኔቆዳ ዘሮች	642

7+32 ዘፍ12+8
 7+36 ክፍ3+2
 7+37 1ክ58+12
 7+44 ክፍ11+23
 7+45 1ክ59+17
 7+46 ክፍ3+26
 7+60 1ክ59+2

፪ካህናቱ መካከል፡-
የኤብያ፣ የአቆስ፣ የቤርኬሊ ዘሮች፤ ይህ ሰው የገለጻዊውን የቤርኬሊን ሴት ልጅ አግብቶ በዚሁ ስም ለመጠራት በቀቶአል፤
፫እነዚህ የየቤተ ሰብ ትውልድ ሐረጎቻቸውን ከመዝገብ ለማግኘት ፈልገው ነበር፤ ነገር ግን ሊያገኙት አልቻሉም፤ ስለዚህ እን ዳልነጽ ተቈጥረው ከክህነት ተከልከሉ።
፬ስለዚህም አገረ ገዢ በኤሪምና በቱሚም አገልግሎት የሚሰጥ ካህን እስኪነሣ ድረስ እጅግ ከተቀደሰው ምግብ እንዳይበሉ አዘዛቸው።

፭የማኅበሩ ቀጥር በሙሉ 42,360 ነበር፤ ፮ይህ 7,337 የወንድና የሴት አገልጋዮቻቸውን አይጨምርም፤ 245 ወንዶችና ሴቶች መዘምራን ነበሯቸው።
፯736 ፈረሰች፤ 245 በቅሎዎች፤ ፱435 ግመሎችና 6,720 አህዮችም ነበሯቸው።

፲እንዳንድ የየቤተ ሰብ አባቶች ለሥራው መዋራት አደረጉ፤ አገረገዡም 1,000 የወርቅ ዳሪክ፣ 50 ድስቶች፣ 530 አልባስ ተክህኖ ለግምጃ ቤቱ ሰጠ።
፲፱የቤተ ሰብ አባቶችም እንዳንዶች ለሥራው የሚሆን 20,000 የወርቅ ዳሪክ፣ 2,200 የብር ምናን ለግምጃ ቤቱ ሰጠ።
፲፻የቀረው ሕዝብ ባጠቃላይ የሰው 20,000 የወርቅ ዳሪክ፣ 2,000 የብር ምናንና 67 አልባስ ተክህኖ ነበር።

፳ካህናቱ ሌዋውያን፣ በር ጠባቂዎች፣ መዘምራንና የቤተ መቅደሱ አገልጋዮች፤ ከሕዝቡም የሰውነት ክፍልና የቀሩት እስራኤላውያን በየራሳቸው ከተሞች ሽፈሩ።

በ ዕዝራ ሕጉን አንበቢ

ሰባተኛው ወር በደረሰና እስራኤላውያን ሁሉ በየቤተሞቻቸው በተቀመጡ ጊዜ፤

8 ሕዝቡ ሁሉ ከ"ውሃ በር" ፊት ለፊት በሚገኘው አደባባይ ላይ እንደ አንድ

7+65 ዘ028+30
7+71 1ዜ529+7
7+72 ዘ025+2
7+73 ለ73+1
901+101 11+11
መዝ34+22
103+21 113+1
135+1
8+1 ዘ828+61
2ዜ534+15
903+26

8+2 ዘሌ23+23-
25፣ ዘ7529+1-6፣
ዘ831+11
8+3 ነ03+26
8+4 2ዜ56+13
8+5 መ03+20
8+6 ሕ79+5፣
1ዜ72+8
8+7 ዘሌ10+11፣
2ዜ517+7፣
ሕዝ0+23

ሰው ተሰበሰቡ፤ ከዚያም እግዚአብሔር ለእስራኤል ያዘዘውን የሙሴ ሕግ መጽሐፍ እንዲያመጣ ለእኩራው ለዕዝራ ነገሩት።

፯በዚህ ካህን ዕዝራ በሰባተኛው ወር የመጀመሪያ ቅን ወንዶች፣ ሴቶችና ማስተዋል የሚችሉ ሁሉ በተገኙበት ጉባኤ ፊት የሕጉን መጽሐፍ አመጣ።
፯እርሱም "ውሃ በር" ትይዞ የሚገኘው አደባባይ ፊቱን አቅንቶ በወንዶች፣ በሴቶችና በሚያስተውሉ ሰዎች ሁሉ ፊት በመቆም፣ ከማለጻ ጀምሮ እስከ ቀትር ድረስ ድምፁን ከፍ አድርጎ እነበበ፤ ሕዝቡም ሁሉ የሕጉን መጽሐፍ በጥምና አደመጡ።

፯እኩራው ዕዝራ ለዚሁ ተብሎ በተሠራውና ከፍ ብሎ በሚገኘው የዕንጨት መድረክ ላይ ቆሞ ነበር፤ በአጠገቡም በስተ ቀኙ በኩል መቴትያ፣ ሽማፍ፣ ዓናያ፣ እርዮ፣ ኬልቅያስ፣ መዕሄያ፣ በስተ ግራው በኩል ደግሞ ፈዳያ፣ ሚሳኤል፣ መልክያ፣ ሐሱም፣ ሐሸበዳ፣ ዘካርያስና ሜሱላም ቆመው ነበር።

፯ዕዝራም መጽሐፉን ከፈተ፤ ከሕዝቡ ከፍ ብሎ ቆሞ ስለ ነበረ፤ ሁሉም ያዩት ነበረ፤ በከፈተውም ጊዜ ሕዝቡ ሁሉ ቆሙ።
፯ዕዝራም ታላቁን ስምላክ እግዚአብሔርን አመሰግነ፤ ሕዝቡም ሁሉ እጆቻቸውን በማንግት፣ "አሚን! አሚን!" ብለው መለሱ፤ ከዚህ በኋላ በግምባራቸው ወደ መሬት ተደፍተው ለእግዚአብሔር ሰገዱ።

፯ሌዋውያን ሌዳሱ፣ ባኒ፣ ሰራገያ፣ ያሚን፣ ዓቁብ፣ ሳባታይ፣ ሆዲያ፣ መዕሄያ፣ ቆሊጣስ፣ ዓዛርያስ፣ ዮዛባት፣

፯7+68 አንጻንድ የዕብራይስጥ ቅጂች ገንጸው ስ ገ 2ኛ66፣ ከዚህ ጋር ይስማማሉ፡ ብዙ የዕብራይስጥ ቅጂች ግን ይህንን ጥቅስ አይጨምሩም።
፯7+70 8.5 ኪሎ ግራም ያህል ነው።
፯7+71 170 ኪሎ ግራም ያህል ነው።
፯7+72 1.1 ሜትሪክ ቶን ያህል ነው።

8+1 ሕዝብ ሁሉ ... ተሰበሰቡ፤ ከምዕ 8-10 ያለው ክፍል በብሉይ ኪዳን ዘመን ከነበሩት ታላላቅ መንፈሳዊ መነቃቃቶች አንዱን ይገልጻል፡፡ ይህም ለመንፈሳዊ ተሐድሶና መነቃቃት መምጣት መሠረታዊ የሆኑ መርሆችን ይገልጻል፡፡ መንፈሳዊ ተሐድሶና መነቃቃት ሊመጣ የሚችለው ከእግዚአብሔር ብቻ ነው፡፡ ይህም የሚሆነው በእግዚአብሔር ቃል (ቀጥ 1-8)፣ በጸሎት (ቀጥ 6)፣ ንጢአትን በመናጸዝ (ምዕ. 9)፣ በተዋረድና በተሰበረ ልብ በመቅረብ (ቀጥ 9)፣ ካለበት ንብረተሰብ ንጢአተኛ መንገዶችና ባሕርይ ዘወር በማለት (9፡2)፣ እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ ለመራመድ አዲስ ውሳኔ በመወሰንና ቅዱስ ኑሮ ለመናፍቅ የእግዚአብሔርን ቃል ገዥ በሰናዲግ (10፡29) ነው፡፡

8+3 በጥምና አደመጡ፤ የመንፈሳዊ መነቃቃቱ መነሻ የሕዝቡ በእውነተኝነት ወደ እግዚአብሔር ቃል ለመመለስ ያሳዩት ሁኔታና ትርጉሙንም ለማወቅ ያደረጉት ታላቅ ጥረት ነበር (ቀጥ 8)፡፡ በየቀኑ ለስድስት ሰዓት ያህል ዕዕራ የሕጉን መጽሐፍ ለሰባት ቀን በተከታታይ አነበበላቸው (ቀጥ 3፡ 18)፡፡ በእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል እውነተኛ መንፈሳዊ ተሐድሶ እንደሚከሰት ከሚያመለክቱ ታላላቅ ማስረጃዎች

አንዱ፣ የእግዚአብሔርን ቃል ለመስማትና ለማንበብ የሚታይ ታላቅ ራብ ነው፡፡

8+6 በግምባራቸው ወደ መሬት ተደፍተው ... ሰገዱ፤ በዚህ ምዕራፍ ውስጥ በዘመናት ሁሉ ለእግዚአብሔር ከቀረቡት ታላላቅ አምልኮዎች አንዱ ተገልጿ እናገኛለን፡፡ እግዚአብሔር ሕዝቡ እንዲያከብሩት ይፈልጋል፡፡ ስለዚህም ሳዩርጦ፣ እንዲያመልኩት ጥሪ ያቀርባል (ከመዝ 29፡2፣ 96፡9 ጋር ያንጸጽና፡ በገጽ 713 ላይ፣ "አምልኮቱ እግዚአብሔር" በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)፡፡

8+7 ሕጉን እስረዱቸው፤ ዕዝራና ሌዋውያን የእግዚአብሔር ቃል ለሕዝቡ በሚነገርበት በማንኛውም ጊዜ ሁሉ ምን መደረግ እንዳለበት ገለጡ፡፡ ከስደት የተመለሱት አብዛኛዎቹ ሰዎች በዚህ ጊዜ ቋንቋቸው አራማዊነት ስለሆነ፣ ዕብራይስጥን ለመረዳት ይቸገሩ ነበር፡፡ ስለዚህ በዕብራይስጥ የተጻፈው ቅዱስ መጽሐፍ ሲነበብ፣ የተመደሱ ሰዎች ተነሥተው ወደ አራማዊነት ቋንቋ በመተርጎም ሕዝቡ ሊረዳውና ከሕይወቱ ጋር ሊያዛምደው በሚችልበት መንገድ ይገልጹ ነበር፡፡ ከዚህም የተነሣ ሕዝቡ እጅግ ተደሰቱ፤ ይህም፣ "የተነገራቸውን ቃል ተረድተው ስለነበረ" ነው

አምልኮት እግዚአብሔር

ነህ 8+5-6 “ዕዝራም መጽሐፉን ከፈተ፣ ከሕዝቡ ከፍ ብሎ ቆሞ ስለ ነበረ፣ ሁሉም ያዩት ነበረ፣ በከፈተውም ጊዜ ሕዝቡ ሁሉ ቆሙ። ዕዝራም ታላቁን አምላክ እግዚአብሔርን አመሰግነ፣ ሕዝቡም ሁሉ እጆቻቸውን በማንግት፣ “አሜን አሜን” ብለው መለሱ፣ ከዚህ በኋላ በግምባራቸው ወደ መሬት ተደፍተው ለእግዚአብሔር ሰገዱ።”

“ወርሺፕ” የሚለው የእንግሊዝኛ ቃል “ወርክሺፕ” ከሚለው የጥንት እንግሊዝኛ ቃል የመጣ ነው። ይህም ለታላቁ ለሰማይና ለምድር አምላክ ተገቢ የሆነውን ክብርና አክብሮት የሚገልጹ ድርጊቶችንና አመለካከቶችን የያዘ ሐሳብ ነው። ስለዚህ ሊመለከት የሚገባው እግዚአብሔር እንጂ ሰው አይደለም። በክርስቲያናዊ አምልኮ ውስጥ እግዚአብሔር በክርስቶስና በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ስላደረገልን ነገር ሁሉ ለማመስገን ወደ እርሱ እንቀርባለን። ይህን ለማድረግ ፍጹም የሆነ እምነት እንዲሁም እርሱ አምላካችንና ጌታችን መሆኑን ማወቅ ያስፈልጋል።

እውነተኛውን አምላክ ስለማምለክ የተገለጸ አጭር ታሪክ፣ ታሪክ ከተጀመረበት ጊዜ አንሥቶ ሰዎች እግዚአብሔርን አምልከዋል። አዳምና ሔዋን ኤደን ገነት ዘወትር ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት ያደርጉ ነበር (ከዘፍ 3፡8 ጋር ያነጻጽሩ)። ቃየንና አቤል ሁለቱም ከምድር ፍሬና ከእንስሳት (ዘፍ 4፡3-4) ለእግዚአብሔር መሥዋዕት (በዕብራይስጥ “ሚንሃ” ሲባል ትርጓሜውም “ግብር” ወይም “ስጦታ” ማለት ነው) አቀረቡ። ሴት የተባለው የአዳም ልጅ ዘሮች፣ “የእግዚአብሔርን ስም” መጥራት ጀመሩ (ዘፍ 4፡26)። ከጥፋት ውሃ በኋላ ኖኅ ለሚቃጠል መሥዋዕት ማቅረቢያ የሚሆን መሠዊያ ሠራ (ዘፍ 8፡20)። አብርሃም የተስፋይቱን ምድር ሁሉ ለእግዚአብሔር የሚቃጠል መሥዋዕት መሠዊያ በመሥራት ምልክት አደረገ (ዘፍ 12፡7-8፣ 13፡4-18፣ 22፡9)። ከእግዚአብሔርም ጋር አፍ ለአፍ ተነጋገረ (ዘፍ 18፡23-33፣ 22፡11-18)።

የእስራኤል ሕዝብ ከግብፅ ምድር ከወጣ በኋላ የእግዚአብሔር ማደሪያ ድንኳን እስከተሠራ ጊዜ ድረስ የሕዝብ አምልኮ አልተጀመረም ነበር። ከዚያ በኋላ በየዕለቱ መደበኛ መሥዋዕቶች በተለይም በሰንበት ቀን ይቀርቡ ነበር። እግዚአብሔርም እስራኤላውያን በአንድነት በጉባኤ እንዲያመልኩ የሚያደርጉአቸውን የተለያዩ ዓመታዊ የሃይማኖት በዓላትን መሠረተላቸው (ዘፀ 23፡14-17፣ ዘሌ 1፡7፣ 16፣ 23፡4-44፣ ዘዳ 12፡16)። በኋላም ይሁዳስ አየሩሳሌም ባለው ቤተ መቅደስ ዙሪያ ይደረግ ጀመር (ይህን በዘፍ 22-26 ላይ ከተጠቀሰው ከጳዊት ዕቅድ ጋር ያነጻጽሩ)። በኢየሩሳሌም የነበረው ቤተ መቅደስ በ586 ዓ.ቅ.ክ. ሲወድም፣ አይሁድ በስደት በነበሩበትና በሰፈሩበት ስፍራ ሁሉ የመንፈሳዊ ትምህርትና የአምልኮ ማእከሎች እንዲሆኑአቸው ምክራቦችን ሠሩ። እነዚህ ሕንጻዎች በዘፍ-ባቤል መሪነት ከተሠራው ከሁለተኛው ቤተ መቅደስ በኋላም የአምልኮ ማእከል ሆነው ያገለግሉ ነበር (ዕዝ 3-6)። በአዲስ ኪዳን ዘመን በለስቲናና በሮማውያን በሚገዙት ዓለም ሁሉ ምክራቦች ነበሩ (ለምሳሌ ሉቃ 4፡16፣ ዮሐ 6፡59፣ ሐሥ 6፡9፣ 13፡14፣ 14፡1፣ 17፡1፣ 10፣ 18፡4፣ 19፡8፣ 22፡19)።

አምልኮ በጥንታዊት ቤተ ክርስቲያን ኢየሩሳሌም ባለው ቤተ መቅደስና በግል መኖሪያ ቤቶች በሁለቱም ስፍራ ይካሄድ ነበር (ሐሥ 2፡46-47)። ከኢየሩሳሌም ውጭ ክርስቲያኖች ከተፈቀደላቸው በምክራቦች ውስጥ ያመልኩ ነበር። ይህ የማይፈቀደላቸው ከሆነ፣ እንዳንድ ጊዜ በሕዝብ አዳራሽ ቢሆንም (ሐሥ 19፡9-10) ብዙውን ጊዜ በግል መኖሪያ ቤቶች ያመልኩ ነበር (ከሐሥ 18፡7፣ ከሮሜ 16፡5፣ ከቄላ 4፡15፣ ከፈሞ 1፡2 ጋር ያነጻጽሩ)።

የክርስቲያናዊ አምልኮ መገለጫዎች፡ (1) ክርስቲያናዊ አምልኮ በሁለት ቀላልፍ መርሐች ላይ የተመሠረተ ነው፡ (ሀ) እውነተኛ አምልኮ በመንፈስና በእውነት የሚደረግ ነው (ዮሐ 4፡23 እና ማብ ይመ)፡ አምልኮ መደረግ ያለበትም እግዚአብሔር ራሱን በልጁ በገለጠበት ሁኔታ መሠረት ነው (ከዮሐ 14፡6 ጋር ያነጻጽሩ)። በተመሳሳይ ሁኔታም አእምሮን ብቻ ሳይሆን የሰውን መንፈስ እንዲሁም የመንፈስ ቅዱስን ስጦታዎች (1ቆሮ 12፡7-12) የሚያካትት ነው፡ (ለ) ክርስቲያናዊ አምልኮ ለአዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን ከተሰጠው መመሪያ ጋር ሊዛመድ ይገባል (ሐሥ 7፡44 እና ማብ ይመ)። ዛሬ አማኞች በቤተ ክርስቲያን እንዲለመድ የሚሹት ወይም እንዲሆን የሚፈልጉት ነገር በአዲስ ኪዳን የአምልኮ ልምምድ ውስጥ የሚገኙትን መሠ

ረታዊ ነገሮች መሆን አለበት (በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ መግቢያ ላይ ከተብራራው የሥነ ፍታኔ መርሕ ጋር ያነጻጽሩ)።

(2) የብሉይ ኪዳን አምልኮ ቀላፍ ገጽታ መሥዋዕትን የማቅረብ ሥርዐት ነበር (ዘኁ 28—29 ይመ)። ክርስቶስ በመስቀል ላይ የፈጸመው ሥራ ይህን ሥርዐት ስለሚያሟላ፣ በክርስቲያን አምልኮ ውስጥ ደም የማፍሰስ ሥርዐት ፈጽሞ አስፈላጊ አይደለም (ዕብ 9፡1—10፡18 ይመ)። በጌታ እራት ሥርዐት፣ የአዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን ክርስቶስ ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ መሥዋዕት መሆኑን በማስብ በተከታታይ ታከብራለች (1ቆሮ 11፡23-26)። እንዲሁም ቤተ ክርስቲያን፣ “ዘወትር የምስጋናን መሥዋዕት ይኸውም ለሰሙ የሚመሰክሩ የከንፈሮችን ፍሬ በኢየሱስ አማካይነት ለእግዚአብሔር” እንድናቀርብ (ዕብ 13፡15) እንዲሁም ሰውነታችንን ሕያው መሥዋዕት፣ ቅዱስና እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ አድርገን እንድንሰጥ አጥብቃ ታደፋረናለች (ሮሜ 12፡1 እና ማብ ይመ)።

(3) ክርስቲያናዊ አምልኮ ሲደረግ እግዚአብሔርን ማመስገን እጅግ አስፈላጊ ነገር ነው። እስራኤላውያን እግዚአብሔርን በሚያመልኩበት ጊዜም (ለምሳሌ መዝ 100፡4፣ 106፡1፣ 111፡1፣ 113፡1፣ 117) ሆነ በጥንቱ ክርስቲያናዊ አምልኮ (ሐሥ 2፡46-47፣ 16፡25፣ ሮሜ 15፡10-11፣ ዕብ 12፡2 እንዲሁም በገጽ 802 ላይ፣ “ምስጋና” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ) ምስጋና ዋና መሠረታዊ ነገር ነበር።

(4) እግዚአብሔርን ለማመስገን ከሚያስችሉ አስፈላጊ መንገዶች አንዱ መዝሙሮችን፣ መንፈሳዊ ቅኔዎችንና ዝግፊዎችን መዘመር ነው። በብሉይ ኪዳን ለእግዚአብሔር እንድንዘምር አጥብቀው የሚመክሩን ጥቅሶች በብዛት አሉ (ለምሳሌ 1ዜና 16፡23፣ መዝ 95፡1፣ 96፡1-2፣ 98፡1፣ 5-6፣ 100፡1-2)። ኢየሱስ ክርስቶስ በተወለደ ጊዜ የሰማይ ሰራዊት ሁሉ በምስጋና መዝሙር ፈነደቀ (ሉቃ 2፡13-14)፤ እንዲሁም የአዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን የሚዘምር ማኅበረ ምእመን ያላት ነበረች (1ቆሮ 14፡15፣ ኤፌ 5፡19፣ ቄላ 3፡16፣ ያዕ 5፡13)። የአዲስ ኪዳን ክርስቲያኖች መዝሙሮች በአእምሮ ማለትም በታወቀ በሰው ቋንቋ ወይም በመንፈስ ማለትም በልሳን (1ቆሮ 14፡15 እና ማብ ይመ) የሚዘመሩ ናቸው። የአዲስ ኪዳን ክርስቲያኖች በምንም ዐይነት ሁኔታ መዝሙርን እንደ መዝናኛ አይቁጥሩትም።

(5) በአምልኮ ውስጥ ሌላው አስፈላጊና መሠረታዊ ነገር በጸሎት የእግዚአብሔርን ፊት መፈለግ ነው። የብሉይ ኪዳን ቅዱሳን ሳያቋርጡ በጸሎት ከእግዚአብሔር ጋር ይገናኙ ነበር (ለምሳሌ ዘፍ 20፡17፣ ዘኁ 11፡2፣ 1ሳሙ 8፡6፣ 2ሳሙ 7፡27፣ ዳን 9፡3-19 ይመ፣ ከያዕ 5፡17-18 ጋር ያነጻጽሩ)። ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ሰማይ ካረገ በኋላ ሐዋርያት ሳያቋርጡ ይጸልዩ ነበር (ሐሥ 1፡14)፤ ስለዚህ ጸሎት ዘወትር ከክርስቲያናዊ አምልኮ ጋር የተያያዘ ክፍል ሆነ (ሐሥ 2፡42፣ 20፡36፣ 1ተሰ 5፡17 ይመ እንዲሁም በገጽ 528 ላይ፣ “መልስ የሚያስገኝ ጸሎት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። ሐዋርያት የጸልዩአቸው እነዚህ ጸሎቶች ስለራሳቸው የጸለዩት (ለምሳሌ ሐሥ 4፡24-30)፣ ወይም ስለ ሌሎች ያደረጉአቸው የምልጃ ጸሎቶች ሊሆኑ ይችላሉ (ለምሳሌ ሮሜ 15፡30-32፣ ኤፌ 6፡18)። በማንኛውም ጊዜ የክርስቲያን ጸሎት እግዚአብሔርን ከማመስገን ጋር አብሮ መቅረብ አለበት (ኤፌ 5፡20፣ ፊል 4፡6፣ ቄላ 3፡15፣ 17፣ 1ተሰ 5፡18)። እንደ መዝሙር ጸሎትም በሚታወቅ በሰው ቋንቋ ወይም በልሳን ሊደረግ ይችላል (1ቆሮ 14፡13-15)።

(6) ኅጢአትን መናዘዝ የብሉይ ኪዳን አምልኮ አስፈላጊ ክፍል እንደ ነበር ግልጽ ነው። እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን የሰርዮት ቀንን የመሠረተው፣ ሕዝቡ ኅጢአቱን በአንድነት የሚናዘዝበት ቀን እንዲሆን ነው (ዘሌ 16 ይመ እንዲሁም በገጽ 202 ላይ፣ “የሰርዮት ቀን” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። ቤተ መቅደሱ በተመረቀበት ጊዜ ንጉሥ ሰሎሞን በጸለዎው ጸሎት ኅጢአትን የመናዘዝን አስፈላጊነት ተረድቶ ነበር (1ነገ 8፡30-39)። ዕዝራና ነህምያም የእግዚአብሔር ሕዝብ ከሕጉ የቱን ያህል እንደራቀ በተረዱ ጊዜ፣ የይሁዳ ሕዝብ በአጠቃላይ አጥብቆ በመጸለይ ኅጢአቱን እንዲናዘዝ አደረጉት (ነህ 9)። እንደዚሁም በጌታ ጸሎት፣ አማኞች ስለኅጢአታቸው ምሕረትን ይቀበሉ ዘንድ መለመን እንዳለባቸው ኢየሱስ አስተምሮአል (ማቴ 6፡12)። ሐዋርያው ያዕቆብ ፊውስን ያገኙ ዘንድ አማኞች ኅጢአታቸውን መናዘዝ እንደሚገባቸው መመሪያ ሰጥቶአል (ያዕ 5፡16)። በእንዲህ ዐይነት ሁኔታ ኅጢአታችንን ስንናዘዝ እግዚአብሔር በቸርነቱ የሚሰጠውን የጽድቅ ምሕረት እንዳገኘን እርግጠኞች እንሆናለን (1ዮሐ 1፡9)።

(7) አምልኮ ቅዱሳት መጻሕፍት በጉባኤ ሲነበቡ ማድመጥንና የሰሙትንም ቃል በእውነት ማወጅ ይጨምራል። በብሉይ ኪዳን ዘመን በየሰባት ዓመቱ ማለትም በዳስ በዓል እስራኤላውያን በጉባኤ የሙሴን ሕግ ለማንበብና ለማድመጥ መሰብሰብ እንዳለባቸው እግዚአብሔር አዝዞ ነበር (ዘጸ 31፡9-13)። የአምልኮ አስፈላጊ ክፍል የሆነው ይህ ጉዳይ ግልጽ በሆነ ሁኔታ የታየው

በዕዝራና በነሆምያ ዘመን ነው (ነሆ 8:1-12 ይመ)። በምክራብ አምልኮ ቅዱሳት መጻሕፍትን ማንበብና ማድመጥ በየሰንበቱ የሚዘወተር ነገር ሆነ (ሉቃ 4:16-19፤ ሐሥ 13:15 ይመ)። እንደዚሁም የአዲስ ኪዳን አማኞች ለአምልኮ በተሰበሰቡ ቊጥር፣ በትምህርት፣ በሰብከትና በምክር መልክ (1ጢሞ 4:13፤ 2ጢሞ 4:2 ይመ፤ ከሐሥ 19:8-10፤ 20:7 ጋር ያነጻጽሩ) የእግዚአብሔርን ቃል ያዳምጣሉ (1ጢሞ 4:13 ይመ፤ ከቂሳ 4:16፤ ከ1ተሰ 5:27 ጋር ያነጻጽሩ)።

(8) በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበሩ የእግዚአብሔር ሕዝቦች በአምላካቸው አደባባዮች በተሰበሰቡ ቊጥር፣ በሥራታቸውንና መባቸውን ይዘው እንዲመጡ መመሪያ ይሰጣቸው ነበር (መዝ 96:8፤ ሚላ 3:10)። በተመሳሳይ ሁኔታ ሐዋርያው ጳውሎስ፣ የቆሮንቶስ ክርስቲያኖች ለኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን በየሰምንቱ ከገቢአቸው ማዋጣት እንዳለባቸው ጽፎአል (1ቆሮ 16:2)። ስለዚህ እውነተኛ አምልኮ ለጌታ በሥራታችንና መባችንን እንድናቀርብ ጥሩ ዕድል የሚሰጥ መሆን አለበት።

(9) በአዲስ ኪዳን እግዚአብሔርን በሚያመልከው ማግበረ ምእመን መካከል ያለ አንድ ልዩ መሠረታዊ ነገር መንፈስ ቅዱስና የእርሱ መግለጥ የሚሠራው ሥራ ነው። በክርስቶስ አካል ውስጥ መንፈስ ቅዱስ ራሱን የሚገልጥባቸው መንገዶች የጥበብን ቃል በመናገር እና የዕውቀትን ቃል በመናገር፣ በልዩ ሁኔታ በሚገለጥ እምነት፣ በፈውስ ስጦታዎች፣ በታምራዊ ኃይሎች፣ በትንቢት፣ መናፍሰትን በመለየት፣ በልሳኖች በመናገርና በልሳኖች የተነገሩትን በመተርጎም ነው (1ቆሮ 12:7-10)። ሐዋርያው ጳውሎስ የተነቃቃ ባሕርይ ለነበረው ለጥንቱ ክርስቲያኖዊ አምልኮ ዝርዝር ማብራሪያና መመሪያ በ1ቆሮ 14:26 ላይ “በምትሰበሰቡበት ጊዜ እያንዳንዱ መዝሙር አለው፣ ትምህርት አለው፣ መግለጥ አለው፣ በልሳን መናገር አለው፣ መተርጎም አለው” በማለት ሰጥቶአል። ለቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን በላከው መልእክት፣ ሐዋርያው አምልኮአቸውን እንዴት አድርገው ማካሄድ እንዳለባቸው መርሆችን ሰጥቶአል (1ቆሮ 14:1-33 እና ማብ ይመ)። እጅግ በጣም አስፈላጊ የሆነው ሠርሕ፣ በአምልኮ ጊዜ የሚገለጥ ማንኛውም ዐይነት የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ ልምምድ ጉባኤውን በአጠቃላይ የማበረታታቱና የመርዳቱ ጉዳይ ነው (1ቆሮ 12:7፤ 14:26 ይመ፤ በገጽ 1800 ላይ “ለአማኞች የሚሰጡ መንፈሳዊ ስጦታዎች” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

(10) በአዲስ ኪዳን አምልኮ ውስጥ ሌላው ለየት ያለ መሠረታዊ ነገር ቅዱስ ሥርዐቶችን ማለትም የጥምቀትንና የጌታ እራትን ሥርዐቶች ማክበር ነው። ከጳጳሱ ቅስጦ በኋላ የጌታ እራት ማለትም “እንጀራውን መቀራረስ” (ሐሥ 2:42 ይመ) በአማኞች በየቀኑ ይደረግ ነበር (ሐሥ 2:46-47) በኋላም በየሰምንቱ ሆነ (ሐሥ 20:7:11)። ጥምቀት ክርስቶስ ባዘዘው መሠረት (ማቴ 28:19-20) ምንጊዜም ሰዎች በክርስቶስ አምነው በዳኑ ቊጥርና ወደ ቤተ ክርስቲያን በተጨመሩ ወቅት ይካሄዳል (ሐሥ 2:41፤ 8:12፤ 9:18፤ 10:48፤ 16:30-33፤ 19:1-5)።

እግዚአብሔር በእውነት ለሚያመልኩት የሚሰጣቸው በረከት፣ እውነተኛ አምልኮ ሲቀርብ፣ እግዚአብሔር ለሕዝቡ አያሌ በረከቶቹን ካስቀመጠበት መዝገብ ያወጣል፤ የሚከተሉትንም በረከቶች ሊሰጥ ቃል ገብቶአል፡ (1) ከእነርሱ ጋር ለመሆን (ማቴ 18:20) እና እጅግ የቀረበ ኅብረትም ከእነርሱ ጋር ለማድረግ (ራእ 3:20)፤ (2) ሕዝቡን በክብሩ ለመሸፈን (ከዘፀ 40:35፤ ከ2ዜና 7:1፤ ከ1ጴጥ 4:14 ጋር ያነጻጽሩ)፤ (3) በበረከት ዝናብ በተለይም በሰላም (መዝ 29:11፤ በገጽ 1150 ላይ፣ “የእግዚአብሔር ሰላም” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ) ለማረሰርስ (ሕዝ 34:26)፤ (4) የተትረፈረፈን ደስታ ለመስጠት (መዝ 122:1፤ ዮሐ 15:11)፤ (5) በእውነተኛ እምነት ለሚጸልዩት ጸሎት መልስ ለመስጠት (ማር 11:24፤ ያዕ 5:15፤ በገጽ 528 ላይ፣ “መልስ የሚያስገኝ ጸሎት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)፤ (6) ሕዝቡን በአዲስ ሁኔታ በመንፈስ ቅዱስና በድፍረት ለመመላት (ሐሥ 4:31)፤ (7) የመንፈስ ቅዱስ መግለጦችን በሕዝቡ መካከል ለመልቀቅ (1ቆሮ 12:7-13)፤ (8) በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ሕዝቡን ወደ እውነት ሁሉ ለመምራት (ዮሐ 15:26፤ 16:13)፤ (9) በቃሉና በመንፈሱ ሕዝቡን ለመቀደስ (ዮሐ 17:17-19)፤ (10) ሕዝቡን ለማጽናናት፣ ለማበረታታትና ለማጠንከር (ኢሳ 40:1፤ 1ቆሮ 14:26፤ 2ቆሮ 1:3-4፤ 1ተሰ 5:11)፤ (11) በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ሕዝቡን ስለ ኃጢአት፣ ስለ ጽድቅና ስለ ፍርድ ለመውቀስ (ዮሐ 16:8 እና ማብ ይመ) እና (12) በአምልኮ ጊዜ በኃጢአታቸው የተጸጸቱ ሰዎች ወደ ድነት እንዲመጡ ለማድረግ (1ቆሮ 14:22-25)።

የእውነተኛ አምልኮ ዕንቅፋቶች፣ የእግዚአብሔር ሰዎች ነን ያሉ ሁሉ ለአምልኮ መሰብሰባቸው እውነተኛ አምልኮ ለመደረግ ማረጋገጫ አይደለም፤ ወይም እግዚአብሔር ምስጋናቸውን

ተቀብሎአል፡፡ ጸሎታቸውንም ሰምቶአል ማለት አይቻልም፡፡ ስለዚህ (1) ለእግዚአብሔር የሚደረገው አምልኮ ከአንደበት ያላለፈ፣ ባዶ ሥርዐት ብቻ ይመሆን የእግዚአብሔር ሕዝብ ልብ ከአምላኩ እጅግ የራቀ ከሆነ፣ እግዚአብሔር የሕዝቡን አምልኮ ጨርሶ አይቀበልም፡፡ ክርስቶስ ፈረሳውያንን ስለ ግብዝነታቸው ክፉኛ ነቅፎአቸዋል፤ ይኸውም ሕፃናቸው ከእርሱ ርቆ እያለ የእግዚአብሔርን ሕግ ሥርዐት ሳያንድሉ በመጠበቃቸው ነበር (ማቴ 15፡7-9፤ 23፡23-28፤ ማር 7፡5-7)፡፡ በኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን ያሉ ምዕመናን በእውነት እግዚአብሔርን ሳይወዱ ያደርጉት የነበረው አምልኮ የተነቀፈበትን ሁኔታ ከዚህ ጋር በማንጸጸር ልብ ይበሉ (ራእ 2፡1-5)፡፡ አማኞች ኩነጢአት ሳይለዩና በክርስቶስ አካል ውስጥ ያለውን የክርስቲያን ወንድማማችነትንና እኅትማማችነትን ክብር በሚገባ ሳይረዱ የጌታን እራት መካፈል በራሳቸው ሳይ ፍርድን እንደሚያመጣቸው ሐዋርያው ጳውሎስ አስጠንቅቆአል (1ቆሮ 11፡28-30 ይመ፤ 1ቆሮ 11፡27 እና ማብ ይመ)፡፡ ስለዚህ እግዚአብሔር ወደ እኛ እንዲቀርብና አምልኮአችንን እንዲቀበል ከፈለግን፤ ልባችን ከእርሱ ጋር ባለው ግንኙነት የተስተካከለ መሆን እንዳለበት ማወቅ አለብን (ያዕ 4፡8 ይመ፤ ከመዝ 24፡3-4 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

(2) ሌላው የእውነተኛ አምልኮ ዕንቅፋት ከዓለም ጋር የተመሳሰለ፣ በኅጢአትና በኢግብረገባዊነት የተሞላ የኑሮ ዘይቤ ነው፡፡ ንጉሥ ሳኦል እግዚአብሔርን ስላልታዘዘ ያቀረበው መሥዋዕት ተቀባይነትን አላገኘም (1ሳሙ 15፡1-23)፡፡ ነቢዩ ኢሳይያስ የእግዚአብሔርን ሕዝብ “እናንተ ኅጢአተኛ ሕዝብ፣ በደል የሞላበት ወገን፣ የክፉ አድራጊ ዘር” (ኢሳ 1፡4) ሲል ክፉኛ ነቅፎአል፤ ይሁን እንጂ እንዲህ እየተነቀፉም የበዓል ቀናቻቸውን ማክበርና መሥዋዕት ማቅረባቸውን አልተዉም ነበር፡፡ ስለዚህ እግዚአብሔር በኢሳይያስ በኩል እንዲህ ሲል ተናገራቸው፤ “የወር መባቻችሁንና የተደነገጉ በዓሎቻችሁን ነፍሴ ጠልታለች፤ ሽክም ሆነውብኛል፤ መታገሥም አልቻልሁም፡፡ እጆቻችሁን ለጸሎት ወደ እኔ ስትዘረኩ፤ ዐይኖቼን ክእናንተ እሰውራለሁ፤ አብዝታችሁ ብትጸልዩም እንኳ አልሰማችሁም፤ እጆቻችሁ በደም ተበክለዋል” (ኢሳ 1፡14-15)፡፡ እንደዚሁም በአዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን፣ ኢየሱስ ክርስቶስ በሰርዴስ ያሉትን ክርስቲያኖች በእግዚአብሔር ፊት አምልኮአቸውና ድርጊታቸው ፍጹም ስላይደለ እንዲነቁ ያሳስባቸዋል (ራእ 3፡2)፡፡ በተመሳሳይ ሁኔታ ሐዋርያው ያዕቆብ፣ ከዓለም ሳይለዩ ስለራሳቸው ምኞት የሚጸልዩ ሰዎችን ጸሎት እግዚአብሔር እንደማይሰማ አመልክቶአል (ያዕ 4፡1-5፤ በገጽ 528 ላይ፤ “መልስ የሚያስገኝ ጸሎት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)፡፡ እግዚአብሔር ወደ እነርሱ እንዲቀርብና አምልኮአቸውን እንዲቀበል፣ የእግዚአብሔር ሕዝቦች የነጻ እጅና የጠራ ልብ ሊኖራቸው ይገባል (መዝ 24፡3-4፤ ያዕ 4፡8)፡፡

ሐናን፤ ፊልያ ሕዝቡ በዚያው ቆመው እንዳሉ ሕጉን አስረድቸው።

⁸ሕዝቡ የሚነበበውን መረዳት እንዲችሉ ከእግዚአብሔር ሕግ መጽሐፍ ካነበቡላቸው በኋላ ይተረጉሙላቸውና ይተነትኑላቸው ነበር።

⁹ከዚያም አገረ ገዢ ነህምያ፤ ካህናት ጸሐፊው ዕዝራ፤ ሕዝቡንም የሚያስተምሩት ሌዋውያን፤ “ይህች ቀን በእምላካችሁ ለእግዚአብሔር የተቀደሰች ናት፤ አትዘኑ፤ አታልቅሱም” አሏቸው፤ ምክንያቱም ሕዝቡ ሁሉ የሕጉን ቃል በሚሰሙበት ጊዜ ያለቅሱ ነበር።

¹⁰ነህምያም፤ “ሂዱ፤ ጥሩ ምግብ በመብላት፤ ጣፋጩን በመጠጣት ደስ ይበላችሁ፤ ምንም የተዘጋጀ ነገር ለሌላቸውም ካላችሁ ላይ ከፍላችሁ ላኩላቸው። ይህች ቀን ለጌታችን የተቀደሰች ናት፤ የእግዚአብሔር ደስታ ብርታታችሁ ስለ ሆነ አትዘኑ” አላቸው።

¹¹ሌዋውያኑም፤ “ይህች ቀን የተቀደሰች ስለሆነች ዝም በሉ፤ አትዘኑም” በማለት ሕዝቡን ሁሉ አረጋጉ።

¹²ስለዚህ ሕዝቡ ሁሉ የተነገራቸውን ቃል ተረድተው ስለ ነበረ፤ ለመብላት፤ ለመጠጣት፤ ከምግባቸው ከፍለው ለመላከፍ ሐሂትም ለማድረግ ሂዱ።

¹³ከወሩም በሁለተኛው ቀን የየቤተ ሰቡ ሁሉ ኅላፊዎች የሕጉን ቃል ለመማር ከካህናቱና ከሌዋውያኑ ጋር በጸሐፊው በዕዝራ ዙሪያ ተሰበሰቡ። ¹⁴እስራኤላውያን በሰባተኛው ወር በሚውለው በዓል በዳስ ውስጥ እንዲቀመጡ እግዚአብሔር በሙሴ አማካይነት የሰጠውን ትእዛዝ በሕጉ ውስጥ

8+9 ዘጸ12፡7-12፤ 16፡14-15፤ ነህ7፡1
8+10 ዘሌ23፡40፤ ዘጸ12፡18፤ 16፡11፤14-15፤ 14ሙ25፡8፤ 2ሳሙ6፡19፤ አስ9፡22፤ ሉቃ14፡12-14
8+12 አስ9፡22
8+14 ዘወ23፡16

8+16 2ዜና25፡23፤ ነህ3፡26
8+17 ነህ8፡2፤ 2ዜና7፡8፤ 8፡13፤ ሆሌ12፡9
8+18 ዘሌ23፡36፤ ዘጸ28፡61፤ 31፡11፤ 33፡10፤ ዕዝ3፡4
9+1 ዘሌ26፡40-45፤ ኢሉ7፡63
2ዜና7፡14-16
9+2 ዘሌ26፡40፤ ዕዝ6፡21፤ 10፡11፤ ነህ10፡28፤ 13፡3፤ 30፤ መዝ106፡6

ተጽፎ አገኙ፤ ¹⁵ስለዚህ በየከተሞቻቸውና በኢየሩሳሌም ይህን ቃል እንዲያውጁና እንዲያሠራጩ እንዲህ በማለት አዘዟቸው፤ “ወደ ከራብቶች ውጡ፤ ከዘይትና ከበረራ ወይራ፤ ከባርሰነት፤ ከዝንባባና ከለምለም ዛፎች ቅርንጫፎችን አምጡ፤ በተጻፈው መሠረት ዳሶችን ሥሩ።” ¹⁶ስለዚህ ሕዝቡ ወጥተው ቅርንጫፎች አመጡ፤ እያንዳንዳቸውም በየቤታቸው ጣራ ሰገነት፤ በየግቢያቸው፤ በእግዚአብሔር ቤት አደባባይ፤ በ“ውሃ በር” አደባባይና በኤፍሬም በር አደባባይ ላይ ዳስ ወሩ። ¹⁷ከምርኮ የተመለሰው ማገበር ሁሉ ዳሱን ሠርቶ ተቀመጠ። ከነዋ ልጅ ከኢያሱ ዘመን ጀምሮ እስከዚያን ጊዜ ድረስ እስራኤላውያን እንደዚያ አድርገው በዓሉን አክብረው አያውቁም፤ ደስታቸውም ታላቅ ነበር። ¹⁸ከመጀመሪያው ቀን ጀምሮ እስከ መጨረሻው ድረስ፤ ዕዝራ በየዕለቱ ከእግዚአብሔር ሕግ መጽሐፍ ያነብ ነበር። እነርሱም በዓሉን ሰባት ቀን አከበሩ፤ በስምንተኛውም ቀን በሕጉ መሠረት የተቀደሰ ጉባኤ ተደረገ።

እስራኤላውያን ኅጢአታቸውን ተናዘዙ

9 በዚያኑ ወር ሃያ አራተኛ ቀን እስራኤላውያን ጸመው፤ ማቅ ለሰበው፤ በራሳቸው ላይ ትቢያ ነሰንሰው በአንድነት ተሰበሰቡ። ²የእስራኤላውያን ዘር የሆኑትም ራሳቸውን ከባዕዳን ሁሉ ለዩ። ቆመውም ኅጢአታቸውንና የአባቶቻቸውን በደል

ነጻ፡15 ዘሌ 23፡37-49 ይመ

(ቀ. 12)። ራእይ፤ ንስሐ፤ መንቃቃትና መደሰት ሁሉም በዚያ ስፍራ ነበሩ። የእግዚአብሔርን ቃል በግልጽ፤ በነይልና በጽኑ እምነት የሚናገሩ የተቀቡ መልእክተኞች በሚነሡበት ጊዜ በመንፈስ ቅዱስ ይገለጣሉ።

8+9 በሚሰሙበት ጊዜ ያለቅሱ ነበር፤ ሕዝቡ የእግዚአብሔርን ቃል ሲሰሙና ሲረዱት፤ ስለ ኅጢአታቸውና ስለበደላቸው የጠለቀ ሐዘን ተሰማቸው።

(1) ስላሉበት መንፈሳዊ ሁኔታ - በግልጽ እንዲረዱ ያደረጓቸው ምንባቦች ዘሌ 26 እና ዘጸ 28 ሳይሆኑ አይቀሩም፤ እነዚህ ምንባቦች ሕዝቡ ለእግዚአብሔር ቃል በሚያሳየው የመታዘዝ ወይም የለመታዘዝ ሁኔታ፤ የእግዚአብሔር በረከት ወይም ፍርድ ሊሆን እንደሚችል ይናገራሉ፤ (2) በመንፈሳዊ ተሐድሶ ጊዜ ልቅሶ ከእውነተኛ ንስሐ ጋር አብሮ ከተገለጸ (ክምብ 9 ጋር ያነጻጽሩ)፤ የመንፈስ ቅዱስ ሥራ ለመሆኑ ምልክት ነው (ዮሐ 16፡8 እና ማገብ ይመ)። በጠለቀ ሐዘን ከገጠአት መመለስ የእግዚአብሔርን ምሕረትና የማዳን ደስታን ያመጣል (ቀ. 10 እና ማገብ ይመ፤ ማቴ 5፡4)።

8+10 ጥሩ ምግብ በመብላት፤ ጣፋጩን በመጠጣት ደስ ይበላችሁ፤ የአይሁድ ተወዳጅና ምርጥ ምግብ ስብ ከበዛበት መብልና ከግላቱ ፍጥነት የተዘጋጀ ነው። አብዛኛዎቹ የጥንት የወይን ጠጆች በጣም ጣፋጭ፤ እንደ ማር ወይም እንደ ረጋ ፈሳሽ እስኪሆኑ ድረስ የፈለፍ የጠለሉ ነበሩ። እነዚህ የወይን ጠጆች

ከመጠጣታቸው በፊት በእጅጉ መቅጠን ነበረባቸው (5፡18 እና ማገብ ይመ)።

8+10 የእግዚአብሔር ደስታ ብርታታችሁ ስለሆነ፤ የእግዚአብሔር ቃል መነገር፤ ትእዛዞቹንም በእውነተኛ ፍላጎት የመከተል ውሳኔ ከታከለበት፤ እውነተኛነትና ከልብ የመነጨን ደስታ ያመጣል። ይህ፤ “የእግዚአብሔር ደስታ” ከእግዚአብሔር ጋር በተደረገ ዕርቅና በሕይወታችን ውስጥ ባለ የመንፈስ ቅዱስ ሀልዎት ላይ የተመሠረተ ነው። ይህ ደስታ የሚጠበቀውም በዘርሰቶስ ባገኘነው የቅርታ፤ ከእግዚአብሔር ጋር የነበረውን ኅብረት በማጽናት አሁን ከፈቃዱ ጋር ተሰማምተን ለመኖር በተሰጠን ዋስትና ነው (ቀ. 10-13 ይመ)። ከሉቃ 7፡50 ጋር ያነጻጽሩ። እንዲህ ዐይነቱ ደስታ (1) በእያንዳንዱ ቀን ከሚያጋጥመን ችግርና ፈተና ምሽግ ሆኖ ይጠብቀናል (ከመዝ 119፡165፤ ከገላ 5፡22፤ ከፊል 4፡4 ጋር ያነጻጽሩ)፤ (2) እስከመጨረሻው በእምነት እንድንጸና ኅይል ይሆናል፤ እንድንነቃቃም ያደርገናል።

9+2 ራሳቸውን ... ለዩ፤ ኅጢአታቸውን ... ተናዘዙ፤ በዚህ ምዕራፍ ላይ የተመዘገቡት ድርጊቶች፤ የሕዝቡ ንስሐ፤ ጥልቅና ቀጣይ እንደ ነበረ ያሳያሉ። ሕዝቡ በጸም፤ ራሳቸውን በፊቱ በማዋረድ፤ መንፈሳዊ ድክነታቸውን በመናዘዝና እርሱንም ካላዘነው ነገር ራሳቸውን በመለየት እግዚአብሔርን መሻታቸውን ቀጠሉ (ቀ. 1-3)።

ተናዘቡ። ፊደላባትም ቦታ ቆመው ከሕምሳካቸው ከአግዚአብሔር ሕግ መጽሐፍ ሩብ ቀን አነበቡ፤ የቀረውን ሩብ ቀን ደግሞ ንስሐ በመግባትና በሕምሳካቸው ለአግዚአብሔር በመስገድ አሳለፉ። ሌዋውያኑ ኢየሱስ ባኒት ቀድሞኤል፤ ሰበንያ፤ ቡኒ፤ ሰራብያ፤ ባኒ፤ ከናኒ፤ በመውጫ ደረጃዎች ላይ ቆሙ፤ ወደ ሕምሳካቸው ወደ አግዚአብሔርም ቦታላቅ ድምፅ ጮኹ። ሌዋውያኑ ኢየሱስ ቀድሞኤል፤ ባኒ፤ አሰባያ፤ ሰራብያ፤ ሆዲያ፤ ሰበንያና ፈታያ፤ “ተነሥታችሁ ቁሙ፤ ከዘ ለዓለም እስከ ዘለዓለም የሚኖረውን ሕምሳካችሁ እግዚአብሔርን ወድሱ” አሉ።

“ከቡር ስምህ የተመሰገን ይሁን፤ ከም ስጋና ሁሉና ክውዳሴም በላይ ከፍ ከፍ ይበል። አንተ ብቻ አግዚአብሔር ነህ፤ ሰማያትን፤ ከሰማያት በላይ ያሉትን ሰማያትና የከዋክብታቸውን ሰራዊት ሁሉ ምድርንና በላይ ያለውን ሁሉ ባሕሮችንና በውስጣቸው ያሉትንም ሁሉ ፈጥረዋል። ለሁሉም ሕይወትን ትሰጣለህ፤ የሰማይ ሰራዊትም ይሰግዱልሃል።

አብረውም የመረጥኩና ከከለዳው ያንቡር አውጥተህ አብርሃም የሚል ስም የሰጠኸው አንተ አግዚአብሔር ሕምሳካ ነህ። ልቡ ለአንተ የታመነ ሆኖ ስላገኘኸውም የከነዓናውያንን የኬጢያውያንን የአሞራውያንን የፊርዛውያንን የኢየሱሳውያንንና የፔርጌሳውያንን ምድር ለዘሮቹ ለመስጠት ከእርሱ ጋር ቃል ኪዳን ገባህ፤ ጻድቅ ስለ ሆንህም የሰጠኸውን ተሰፋጠቅህ።

አንተ በግብፅ የአባቶቻችንን ሥቃይ እየሆነ በቀይ ባሕርም፤ ሠጠኸታቸውን ሰማህ። ¹⁰ታምራታዊ ምልክቶችንና ድንቆችን በፈርዖንና በሹማምቱ ሁሉ በምድሩም ሕዝብ ሁሉ ላይ ላከህ፤ ይህንም ያደረግኸው ግብግብ ያን እንዴት በእብረት እንዳስጨነቋቸው ሰጣውን ነው። እስከ ዛሬም የሚጠራ ስም ለራስህ ትኖርህ አደረግህ። ¹¹በደረቅ ምድር እንዲሻገር ባሕርን በፈታቸው ከፈልህ፤ ያሳደዱቸውን ግን በንይለኛውሃውስጥ እንደሚጣል ድንጋይ ወደ ጥልቁ ውስጥ ወረወርሃቸው። ¹²ቀን በደመና ዐምድ፤ በሚሄዱበት መንገድ ታበራላቸውም ዘንድ ሌሊት በእሳት ዐምድ መራሃቸው።

944 አስ10:23
945 2ሳመ7:26;
መዝ78:4
946 ዘፍ1:1;
ዘዘ8:19;
ዘፄ4:4;
10:14;
መዝ95:5;
103:20;
146:6;
148:2;
ላ437:16;
40:26;
45:12;
ዮና1:9;
ሐ1:424;
ሐ210:6
947 ዘፍ11:28;
16:11;
17:5;
948 ዘፍ15:6;
15:18-21;
ኢሉ21:45;
ወዘ9:1:5
949 ዘወ2:23-25;
3:7;
14:10-30
9410 ዘወ3:20;
6:6;
10:1;
ዘጥ6:27;
መዝ74:9;
ኢር32:20;
፳39:15
9411 ዘወ14:28;
15:4-10;
መዝ78:13;
ወሰ11:29
9412 ዘወ13:21;
15:13;
ዘፄ1:33
9413
ዘወ19:11:19;
20:1:22;
ዘፄ4:7-8;
መዝ119:137
9414 ዘፄ2:3;
ዘወ20:8-11
9415 ዘፍ14:22;
ዘወ16:4;
17:6;
ዘጥ20:7-13;
ዘፄ1:8:21;
መዝ78:24-25;
ዮሐ6:31
9416 ዘወ32:9;
ዘፄ1:26-33;
31:29;
ኢር7:26;
17:23;
19:15
9417 ዘወ22:27;
34:6;
ዘጥ14:1-4;
17-19;
ዘፄ4:31;
መላ8:34;
መዝ77:11;

130 በሲና ተራራ ላይ ወረድህ፤ ከሰማይም ተናገርሃቸው። ትክክለኛ ደንቦችንና እውነተኛ ሕጎችን መልካም ሥርዐቶችንና ትእዛዞችን ፤ ሰጠሃቸው። ¹⁴የተቀደሰች ሰንበትህን አስታውቀሃቸው፤ ትእዛዞችን ሥርዐቶችንና ሕጎችን በባሪያህ በሙሴ አማካይነት ሰጠሃቸው። ¹⁵በተራራ ጊዜ ከሰማይ መና ሰጠሃቸው፤ በተጠመም ጊዜ ከዐለት ውሃ አፈለቅህላቸው፤ ልትሰጣቸው በተዘረጋች እጅ ወደ ማልህላቸውም ምድር ገብተው እንዲወርሱ አዘዝሃቸው።

160 እነርሱና አባቶቻችን ግን ትምክሕተኞችና ዐንገተ ደንዳኖች ሆኑ፤ ትእዛዞችህንም አልፈጸሙም። ¹⁷ለመስማት አልፈለጉም፤ በመካከላቸውም ያደረግሃቸውን ታምራት ማስታወስ አልቻሉም። ዐንገታቸውን አደንደኑ፤ በዐመገባቸውም ወደ ባርነታቸው ለመመለስ መሪ ሾሙ። አንተ ግን ይቅር ባይ ሕምሳካ ቸርና ርኅሩኅ፤ ለቀጣም የዘገየህና ምሕረትህ የበዛ ነህ። ስለዚህ አልተውሃቸውም፤ ¹⁸የጥጃ ምስል ለራሳቸው አቅልጠው ከግብፅ ያወጣህ ሕምሳካ ይህ ነው፤ ባሉና አስጸዶ፤ የሰድብ ቃል በተናገሩ ጊዜ እንኳ አልተሰየሃቸውም።

190 ከርጎራጌህ ብዛት የተነሣ በምድረ በዳ አልተውሃቸውም፤ ቀን የደመናው ዐምድ በመንገዳቸው ላይ መምራቱን፤ ሌሊትም የእሳቱ ዐምድ በሚሄዱበት ላይ ማብራቱን አላቆ መም። ²⁰የስተምራቸው ዘንድ ቸር መንፈስህን ሰጠሃቸው፤ መናውን ከአፋቸው አልከለከልህም፤ በተጠመ ጊዜ ውሃ ሰጠሃቸው። ²¹በምድረ በዳ አርባ ዓመት መገባሃቸው፤ ምንም የጡት አልነበረም፤ ልብላቸው አላለቀም፤ እግራቸውም አልጠመ። ²²በሩቅ የሚገኙትን ድንበሮች እንኳ ሳይቀር፤ መንግሥታትንና አሕዛብን ሰጠሃቸው። የሐሴቦን ንጉሥ የሴዎንን ምድር፤ የባሳን ንጉሥ የዐግን ምድር ወረሱ። ²³ወንዶች ልጆቻቸውን እንደ ሰማይ ከዋክብት እስካሃቸው፤ አባቶቻቸው ገብተው እንዲወርሱ ወደዘዝሃቸውም ምድር

9417 መዝ78:11:12:42;
86:15;
103:81;
105:5;
106:7;
130:4;
ኢር7:26;
19:15;
ሕዝ5:6;
፳39:9;
ናሆ1:3
9418 ዘወ20:23;
32:4
9419 ዘወ13:21:22;
9420 ዘወ16:15;
17:6;
ዘጥ9:17;
11:17;
መዝ23:3;
143:10;
ኢፄ63:11-14;
ሐ22:51;
ዘፄ4:6
9421 ዘወ16:35;
ዘፄ2:7;
8:4
9422 ዘጥ21:21:33;
ዘፄ2:26;
3:11;
9423 ዘፍ12:2;
ዘሊ26:9;
ዘጥ10:36;

9+6 አንተ ብቻ አግዚአብሔር ነህ፤ ጉልቶ የሚታየው የዚህ ጹሐት (ፉ 6-37) ቀዳሚ ዋና ሐሳብ አግዚአብሔር ለአስራኤል ቤዛትን እንዲሁም ድነትን ለመስጠት በምሕረቱ የሚያደርገውን ጥረትና እስራኤል ደግሞ በታሪካ ሁሉ ለዚህ መለኮታዊ ፍቅር ያሳየችውን ውለታ ዲስ ምላሽ ነው። እነዚህም ጉዳዮች በብሉይ ኪዳን ውስጥ ተደጋግመው የሚታዩ ዋና ዋና ሐሳቦች ናቸው (ዳን 9:3-19፤ አሞ 2:9-12፤ ሚክ 6:1-8 ይመ። ክሉታ 13:34 ጋር ያነጻጽሩ)። 9+17 ቸርና ርኅሩኅ፤ እርሱን የተወሰነና በሕት ላይ ንጢአትን በመሥራት የመፀት ንስሐ ሲገቡ፤ ምሕረት የተሞላው አምላክ ምንጊዜም እንደ ገና ሊቀበላቸው

ዝግጁ ነው። ከዚህም በላይ ልጆቹ እርሱን ሙሉ በሙሉ ለመከተልና ፍጹም የሆነ ድልን በገጢአት፤ በሰይጣንና በዓለም ላይ (በገጽ 2000 ላይ፤ “መቀደስ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ) ፍጹም የሆነ ድልን ለመቀዳጀት ግልጽ መሻት እስካሳዩ ድረስ እርሱ በስሕተታቸውና በድካማቸው ጊዜ ምሕረቱንና ትዕግሥቱን ሊያበዛላቸው የታመነ ነው። 9+20 ያስተምራቸው ዘንድ ቸር መንፈስህን መንፈስ ቅዱስ ወደ አግዚአብሔር እውነትና የጽድቅ መንገዶች የሚወስደን መሪያችን ነው (ዮሐ 14:17 እና ማብ፤ 16:13 እና ማብ፤ ሮሜ 8:5-14 እና ማብ ይመ)።

አገባሃቸው።²⁴ በምድሪቱ ወንዶች ልጆቻቸው ገቡባት፤ ወረሴትም። በምድሪቱ ላይ ይኖሩ የነበሩትን ከነዓናውያን በፊታቸው አንበረከክህ፤ ያሻቸውን ያደርጉባቸው ዘንድ ከነዓናውያንን ከንጉሦቻቸውና ከምድሪቱ ሕዝቦች ጋር በእጃቸው አሳልፈህ ሰጠሃቸው።²⁵ የተመሸጉ ከተሞቻቸውንና የሰባውን ምድር ያዙ፤ በመልካም ነገር ሁሉ የተሞሉ ቤቶቻቸውን፤ የተቋፈሩ የውሃ ጉድጓዶቻቸውን፤ የወይን ተክላቸውን፤ የወይራ ዛፎቻቸውንና ስፍር ቊጥር የሌላቸውን የፍሬ ዛፎች ያዙ። እስኪጠግቡ በሉ፤ ወፈሩም፤ በታላቅ በንነትህም ደስ ተሰኙ።

²⁶ ነገር ግን እንቢተኞች ሆኑ፤ ዐመፁብ ህም፤ ሕግህንም አሸቀንጥረው ጣሉ፤ ወደ አንተ እንዲመለሱ ሲያስጠነቅቋቸው የነበሩት ነቢያቶህን ገደሉ፤ አስጸያፊ የሰድብ ታልም ተናገሩ።²⁷ ስለዚህ ሳስጨነቋቸው ጠላቶቻቸው አሳልፈህ ሰጠሃቸው። በተጨማሪ ጊዜ ግን ወደ አንተ ራሴሽ፤ አንተም ከሰማይ ሰማሃቸው፤ ከርሳራህም ብዛት የተነሣ ከጠላቶቻቸው እጅ የሚያድኗቸውን ታዳጊዎች ሰጠሃቸው።

²⁸ ነገር ግን ዕረፍት ባገኙ ጊዜ፤ በፊትህ ከቶውን ነገር እንደ ገና ፈጸሙ፤ ከዚያም ይገዟቸው ዘንድ በጠላቶቻቸው እጅ ጣልሃቸው፤ እንደ ገና ወደ አንተ በራሴሽ ጊዜ፤ ከሰማይ ሰማህ፤ በርሳራህም በየጊዜው ታደግሃቸው።

²⁹ ወደ ሕግህ እንዲመለሱ አስጠነቅቅሃቸው፤ እነርሱ ግን አብረተኞች ሆኑ። ትእዛዛቸውንም አልፈጸሙም፤ አንድ ሰው ቢፈጽማቸው በሐይወት የሚኖርባቸውን ሥርዐቶቻቸውን ተላለፉ። እምቢተኞች ሆነው ጀርባቸውን አዞሩብህ፤ ዐንገታቸውን አደነደኑ፤ መስማትም አልፈለጉም።

³⁰ ብዙ ዘመን ታገሥሃቸው፤ በነቢያትህ አማካይነት በመንፈስህ አስጠነቅቅሃቸው። ነገር ግን አላደመጡም፤ ከዚህም የተነሣ ጎረቤቶቻቸው ለሆኑ አሕዛብ አሳልፈህ ሰጠሃቸው።³¹ አንተ ግን ቸርና መሐረ ስምዓክ ነህና ከምሕረትህ ብዛት የተነሣ፤ ፈጽመህ አላጠፋሃቸውም፤ አልተውሃቸውምም።

³² አሁንም እምሳካቸውን ሆይ፤ ቃል ኪዳንህንና ዘላለማዊ ፍቅርህን የምትጠብቅ ታላቅ፤ ኀያልና የተፈራሪ ስምዓክ ሆይ፤ ከአሦር ነገሥታት ዘመን ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ በእኛ፤ በነገሥታታችንና በመሪዎቻችን፤ በካህናታችንና በነቢያታችን፤ በአባቶቻችንና በመላው ሕዝብህ ላይ የደረሰው ይህ ሁሉ መከራ በፊትህ እንደ ቀላል ነገር አይታይ።³³ በደረሰብን ሁሉ አንተ ጻድቅ ነህ፤ እኛ

9+24 ኢሱ11+23፤ መሳ4+23፤ 2ዜ514+13 9+25 ዘ08+9፤ ዘ86+10-12፤ 8+8-11፤ 11+11፤ 2+12-15፤ መዝ23+6፤ 25+7፤ 69+16 9+26 ኢሱ7+25፤ 15፡14+9፤ መሳ2+12-13፤ ኢር23+30፤ 26+8፤ 44+10፤ ማ621+35-36፤ 23+29-36፤ ሐሥ7+52፤ 9+27 ዘጉ525+17፤ መሳ2+14፤ 3+9፤ መዝ51+1፤ 103+8፤ 106+45፤ 119+156 9+28 ዘ032+22፤ መሳ2+17፤ 2ኛሳሙ24+14፤ መዝ22+4፤ 106+43፤ 136+24 9+29 ሐ16-17፤ ዘ430+16፤ መሳ6+8፤ 14ሙ8+3፤ መዝ5+5፤ ኢሳ21+11፤ ኢር19+15፤ 43+2፤ ዘ87+11-12 9+30 2ኃ፡17+13-18፤ 2ዜ536+16፤ ኢር16+11፤ ዘ፡7+12 9+31 ዘ84+31፤ ኢሳ48+9፤ 65+9 9+32 ዘ018+8፤ ዘ87+9-21፤ 15፡28+23፤ ኢየ9+19፤ መዝ24+8፤ 89+8፤ 93+4፤ 839+4 9+33 ዘ6+18+25፤ ኢር44+3፤ 839+7-8፤14 9+34 2ኃ፡23+11፤ ኢር44+17 9+35 ዘ428+45-48፤ ኢሳ63+7 9+36 ዐዘ9+9 9+37 ዘ428+33፤ ሰፊ5+5 9+38 2ዜ523+16፤ አሳ44+5 10+1 ዐዘ2+2 10+2 1ዜ59+12 10+5 1ዜ524+8 10+8 ዐዘ12+1 10+9 ዐዘ12+1 10+16 ዐዘ8+6 10+20 1ዜ524+15

በደለኞች ነን፤ አንተ ግን ትክክለኛውን አደረግህ።³⁴ ነገሥታታችን፤ መሪዎቻችን፤ ካህናታችንና አባቶቻችን ሕግህን አልጠበቁም፤ ትእዛዛቸውን ወይም የሰጠሃቸውን ማስጠንቀቂያዎች አልሰሙም።³⁵ በገዛ መንግሥታቸው፤ በሰጠሃቸው ታላቅ በንነትህና በፊታቸውም ባዘጋጀህላቸው ሰፊና ለም ምድር እንኳ፤ አንተን አላገለገሉም፤ ከክፉ መንገዳቸውም አልተመለሱም።³⁶ እነሆ፤ ዛሬም ባሮች ነን፤ አባቶቻችን ፍሬዎንና በረከቷን እንዲበሉ በሰጠሃቸው ምድር ባሮች ነን።³⁷ ከጎጠኦቻችን የተነሣ የተትረፈረፈው መኸር ሲላይ የሆነው ሰላዎችን ላስቀመጥሃቸው ነገሥታት ነው፤ እነርሱም ደስ እንዳሰኛቸው በሰውነታችንና በቀንድ ከብቶቻችን ላይ ያዛሉ። እኛም በታላቅ ጭንቀት ውስጥ እንገኛለን።

የሕዝቡ መስማማት
³⁸ ከዚህ ሁሉ የተነሣም ጽሑፍ ላይ በማስፈር ግዴታ የምንገባበትን የውል ስምምነት እናደርጋለን፤ መሪዎቻችን፤ ሊዋውያኖቻችንና ካህናቶቻችንም ማንተሞቻቸውን ያኖሩበታል።”

10

የሐካልያ ልጅ አገረ ገዡ ነህምያ፤ ሲጄቅያስ፤ ጊራያ፤ ዓዛርያስ፤ ኤርምያስ፤ ፋሰኮር፤ አማርያ፤ መልክያ፤ ሐሙስ፤ ሰበንያ፤ መሉክ፤ ጃሪም፤ ሚሪሞት፤ አብድዳ፤ ጃንኤል፤ ጌንቶን፤ ባሮክ፤ ሚሰላም፤ አብያ፤ ሚያሚን፤ መዓዝያ፤ ቤልጋይ፤ ሸማያ፤ እነዚህ ካህናት ነበሩ።

ሊዋውያኑ፡-
የአዛንያ ልጅ ኢያሱ፤ ከኤንሐዳድ ወንዶች ልጆች ቢንዊ፤ ቀድሞኤል፤¹⁰ ወንድሞቻቸው፡- ሰባንያ፤ ሆዲያ፤ ቆሊጣስ፤ ፊልያ፤ ሐናን፤

¹¹ መካኒ፤ ረአብ፤ ሐሸብያ፤¹² ዘኩር፤ ሰራብያ፤ ሰበንያ፤¹³ ሆዲያ፤ ባኒ፤ ብኒ።¹⁴ የሕዝብ መሪዎች፡- ፋሮስ፤ ፊሐት፤ ሞዓብ፤ ኤላም፤ ዛቱዕ፤ ባኒ፤

¹⁵ ቡኒ፤ ዓዘጋድ፤ ቢባይ፤¹⁶ አደንያስ፤ በጉዋይ፤ ዓዲን፤¹⁷ አጤር፤ ሕዝቅያስ፤ ዓዛር፤¹⁸ ሆዲያ፤ ሐሱም፤ ቤሳይ፤¹⁹ ሐሪፍ፤ ዓናቶት፤ ኖባይ፤²⁰ መዓክዓስ፤ ሚሰላም፤ ኤዚር፤²¹ ሚሰሊኤል፤ ሳዶቅ፤ ያጽአ፤²² ፊላጥያ፤ ሐናን፤ ዓናያ፤

9+30 በመንፈስህ አስጠነቅቅሃቸው፤ በብሉይ እና ማብ እንዲሁም በገጽ 1866 ላይ “የቤተ ኪዳን ዘመን የመንፈስ ቅዱስ ዋና ሥራ በታማኝ ዘርስቲያን የአገልግሎት ስጦታዎች” በሚል ክሊያቱ አማካይነት የእግዚአብሔርን ሕዝብ መገሠር እና ነጠኦቻቸውን መግለጥ ነበር (የሐ 16፡8-13

²³ሆሴዕ፣ ሐናንያ፣ አሱብ፣
²⁴አሎኢስ፣ ፈልሃ፣ ሶቤቅ፣
²⁵ሬሁም፣ ሐሰብና፣ መዕሢያ፣
²⁶አኪያ፣ ሐናን፣ ዓናን፣
²⁷መሊክ፣ ካሪምና በዓና።
²⁸የቀሩት ሕዝብ፡ ማለት ካህናቱ፣
 ሊዋውያት፣ በርጣቂዎቹ፣ መዘምራት፣
 የቤተ መቅደሱ አገልጋዮች፣ ስለ ስግዚአብሔር
 ሕግ ብለው ራሳቸውን ከጎረቤት አሕዛብ
 የለዩ ሁሉ፣ ሚስቶቻቸው፣ ወንዶችና ሴቶች
 ልጆቻቸው፣ የሚያውቁና የሚያስተውሉ
 ሁሉ ቃለ መሐላ ፈጸሙ፤ ²⁹እነርሱም
 ከወንድሞቻቸውና ከመኳንንታቸው
 ጋር በመሆን በስግዚአብሔር ባሪያ በመሰሉ
 አማካይነት የተሰጠውን የስግዚአብሔርን
 ሕግ የጌታችንን የአግዚአብሔርን ትእዛዞች፣
 ደንቦችና ሥርዐቶች ሁሉ ለመታዘዝ
 በዚህ ርግማንና መሐላ ቃል ገቡ። ³⁰ሌት
 ልጆቻችንን በዙሪያችን ላሉት አሕዛብ
 አንሰጥም፤ የእነርሱን ሴቶች ልጆች
 ለወንዶች ልጆቻችን አንወስድም።
³¹አሕዛብ ጎረቤቶቻችን በሰንበት
 ቀን ለመሸጥ ሸቀጣ ሸቀጥ ወይም እህል
 ቢያመጡ፣ በሰንበት ወይም በማሻቸውም
 በተቀደሱ ቀን ከእነርሱ አንገዛም። በየሰባት
 ዓመቱም ምድሪቱን እናሳርፋለን፤ ዕዳንም
 ሁሉ እንሠርዛለን።
³²በየዓመቱ በስግዚአብሔር ቤት አገልግሎት
 የሚሆን የሰቅል አንድ ሦስተኛ ለመስጠት
 ቃል እንገባለን፤ ³³ይህም፡ በጠረጴዛው
 ላይ ለሚቀርበው ገጸ ጉብስት፣ ከወተር
 ለሚቀርበው የእህል ቊርባን፣ የሚቃጠል
 መሥዋዕት፣ በሰንበት፣ በወር መባቻና
 በተደነገጉ በዓላት ለሚቀርበው መሥዋዕት፣
 ለተቀደሱ መባቻች፣ ለእስራኤል ስርዐት
 ለሚቀርበው የጎጢአት መሥዋዕትና
 በአምላካችን ቤት ሥራ ሁሉ የሚውል ነው።
³⁴እኛ፣ ማለት ካህናቱ፣ ሊዋውያትና
 ሕዝቡ በየዓመቱ በተወሰነው ጊዜ በሕጉ
 እንደተጻፈው፣ በአምላካችን በአግዚአብሔር
 መወደዱ ላይ የሚገደውን ዕንጨት
 የእያንዳንዳችን ቤተሰብ መቼ ወደ ስምላካችን
 ቤት ማምጣት እንዳለበት ለመወሰን ዕጣ
 ተጣጣልን።
³⁵የሰብላችንንና የእያንዳንዳችን ዛፍ ፍሬ
 በዙሪትም ወደ ስግዚአብሔር ቤት ለማምጣት
 ቃል እንገባለን።
³⁶እንዲሁም በሕጉ እንደ ተጻፈው
 የወንድ ልጆቻችንንና የቀንድ
 ከብቶቻችንን የመንጋዎቻችንን የበገና
 የፍየል መንጋዎቻችንን በዙሪት ወደ
 ስምላካችን ቤት፣ ወደሚያገልግሉትም ካህናት
 እናመጣለን።
³⁷ከዚህም በላይ የቡሆአችንን የእህል

10+23 ነሆ7+2
 10+28
 2ዜ56+26+
 ነሆ9+23
 መዝ135+1
 10+29 ዘኁ5+21+
 መዝ119+106
 10+30 ዘዐ34+16+
 ነሆ13+23
 10+31 ዘዐ23+11+
 ዘሌ25+1-7+
 ዘጸ15+1+
 ነሆ13+16+18+
 ኢር17+27+
 ሕዝ23+38+
 አዋ8+5
 10+33
 ዘሌ 24+6+
 ዘኁ10+10+
 2ዜ524+5+
 መዝ81+3+
 ኢሳ1+14
 10+34
 ዘሌ 16+8+
 ነሆ13+31
 10+35 ዘዐ22+29+
 ዘኁ18+12+
 ዘጸ26+1-11
 10+36 ዘዐ13+2+
 ዘኁ18+14-16+
 ነሆ13+31
 10+37
 ዘሌ27+30+
 ዘኁ18+12+21+
 ዘጸ14+22-29+
 ሕዝ44+30
 10+38
 ዘኁ18+26
 10+39
 ነሆ13+11+12
 11+1 ነሆ7+4+73+
 ኢሳ48+2+
 52+1+ 64+10+
 ዘከ14+20-21+
 11+3 ዕዝ2+1
 11+4 ዕዝ1+5+
 2+70

ቊርባኖችንን፣ የዘርቻችንን ፍሬ ሁሉ፣
 አዲሱን የወይን ጠጃችንንና የዘይታችንን
 ሰብራት ወደ ካህናቱ፣ ወደ ስምላካችን ቤት ዕቃ
 ቤቶች እናመጣለን። እኛ በምንሠራባቸው
 ከተሞች ሁሉ ያለውን ዐሥራት የሚሰበሰቡት
 ሊዋውያን ስለ ሆኑ፣ የሰብላችንን ዐሥራት
 ወደ ሊዋውያት እናመጣለን። ³⁸ዐሥራቱን
 በሚቀበሉበት ጊዜም ከአርን ዘር የተወለደው
 ካህን ከሊዋውያት ጋር አብሮ ይገኛል፤
 ሊዋውያትም የዐሥራቱን አንድ ዐሥረኛ
 ወደ ስምላካችን ቤት፣ ወደ ዕቃ ማከማቻ
 ከፍለቅ ያመጡታል። ³⁹የእስራኤል ሕዝብና
 ሊዋውያት ጭምር፣ ከእህሉ፣ ከዐዲሱ ወይን
 ጠጅና ከዘይቱ ያዋጡትን፣ የመቅደሱ
 ዕቃዎች ወደሚቀመጡባቸው አገልጋይ
 ካህናት፣ በር ጠባቂዎቹና መዘምራት
 ወደሚያርፋባቸው ዕቃ ቤቶች ያምጡ።
 "እኛም የስምላካችን ቤት ቸል አንልም።"

አዲሶቹ የኢየሩሳሌም ነዋሪዎች
 11+3-19 ተገ ምሳ - 1ዜ5 9+1-17
 11 በዚህ ጊዜ የሕዝብ መሪዎች
 መኖሪያቸውን በኢየሩሳሌም
 አደረጉ፤ ከቀረው ሕዝብ ከዐሥር አንዱ
 እጅ በቅ ድስቱ፣ ከተማ በኢየሩሳሌም፣
 የቀሩት ዘጠኙ እጅ ደግሞ በየራሳቸው
 ከተሞች እንዲኖሩ ዕጣ ተጣጣሉ። ²ሕዝቡም
 በኢየሩሳሌም ለመኖር በራሳቸውን ፈቃድ
 የተነሣሁትን ሰዎች ሁሉ አመሰገንን።
³እንግዲህ በኢየሩሳሌም የተቀመጡት
 የአውራጃዬቱ መሪዎች እነዚህ ናቸው፤ በዚህ
 ጊዜም በይሁዳ ከተሞች የሚኖሩ የተወሰኑ
 እስራኤላውያን፣ ካህናት፣ ሊዋውያን፣ የቤተ
 መቅደሱ አገልጋዮችና የሰለዎች አገልጋዮች
 ዘርች እያንዳንዳቸው በተለያዩ ከተሞች
 ባለ በየራሳቸው ንብረት ላይ ተቀመጡ፤
 ካይሁዳና ከብንያም ወገን የሆኑት የተቀሩት
 ሰዎች ደግሞ በኢየሩሳሌም ተቀመጡ፤
 ካይሁዳ ዘርች፡-
 ከፍሬስ ዘር የመላልኤል ልጅ፣ የሰ
 ፋጥያስ ልጅ፣ የአማርያ ልጅ፣
 የዘካርያስ ልጅ፣ የያዝያ ልጅ
 አታያ፤ ጳሌሎ ዘር የዘካርያስ
 ልጅ፣ የዮሮብ ልጅ፣ የዓዳያ
 ልጅ፣ የዓዳያ ልጅ፣ የኮልሐዬ
 ልጅ፣ የዐባሳ ልጅ መዕሢያ፤
 ፡ በኢየሩሳሌም የተቀመጡት
 የፍሬስ ዘርች በጠቅላላ 468
 ብርቱ ሰዎች ናቸው።

ኸብንያም ዘርች፡-
 ፡ 10+32 ፋ ግራም ያህል ነው።

10+29 መሐላ ቃል ገቡ፤ በዕዝራ የተመራው
 መንገዳዊ ተሐድሶ (ምዕ 8-10) ሕዝቡ የአግዚአብሔርን
 ፈቃድ እንዲታዘዝ በሚያደርግ ጽኑ ውሳኔ ተደመደመ።
 ይህም ውሳኔ የተገለጸው የሚከተሉትን ድርጊቶች ለመፈጸም
 በገቡት ቃል ነው፡ (1) በትእዛዞቹ መሠረት አግዚአብሔርን

በታማኝነት ማገልገል (ቁ. 29)፣ (2) ራሳቸውን በጎጢአት
 ከመስክል መጠበቅና ከዓለም መለየት (ቁ. 30-31 ይመጣ)
 ከያዕ 1+27 ጋር ያንጸጽሩ) እና (3) የአግዚአብሔርን
 ሥራ ጊዜአቸውን፣ ገንዘባቸውንና ያላቸውን ንብረት
 ሁሉ በመስጠት ማገዝ (ቁ. 32-39)።

የየሻያ ልጅ፣ የኢቴኤል ልጅ፣ የመዕረፍ ልጅ፣ የቀላያ ልጅ፣ የፈዳያ ልጅ፣ የዮሐንስ ልጅ፣ የሚሱላም ልጅ ሰላ፤ ለተከታዮቹም ጌቤና ሳላይ 928 ወንዶች፤ የእነዚህም አለቃ የዝክሪ ልጅ ኢዩኤል ሲሆን፤ የሐሰትአ ልጅ ይሁዳ የከተማዬቱ ሁለተኛ አውራጃ" የበላይ ነበር።

¹²ከካህናቱ፡-
የዮዶሪብ ልጅ ዮዳኤ፤ ያዚን፤
¹³የከዚህከዚህ ቤት አለቃ የአኪጦብ ልጅ፣ የመራዮት ልጅ፣ የሳዶት ልጅ፣ የሚሱላም ልጅ፣ የኪልቅያስ ልጅ ሠራያ፤¹⁴የቤተ መቅደሱን ሥራ ያከናውኑት ወንድሞቻቸው፤ 822 ሰዎች፤ የመልክያ ልጅ፣ የፋስኮር ልጅ፣ የዘካርያስ ልጅ፣ የአማሲ ልጅ፣ የፈላልያ ልጅ፣ የይርሐም ልጅ ዓዳያ፤¹⁵ወንድሞቹ የሆኑት የየቤተ ሰቡ አለቆች 242 ወንዶች፤ የኢሜር ልጅ የምሺሊምት ልጅ፣ የአሕዛይ ልጅ፣ የኤዝርኤል ልጅ አማሶያ፤¹⁶እንዲሁም ብርቱ የሆኑት ወንድሞቹ¹⁷ 128 ሰዎች፤ የእነርሱም ዋና አለቃ የሐግደሊም ልጅ ዘብድኤል ነበር።

¹⁸ከሊዋውያኑ፡-
የቡኒ ልጅ፣ የአሳብያ ልጅ፣ የዓዝሪቃም ልጅ፣ የአሱብል ልጅ ሻማያ፤¹⁹እንዲሁም የከዚህከዚህ ቤት የውጪ ሥራ ኅላፊዎች የነበሩት፤ ከሊዋውያን አለቆች ሁለቱ ሳባ ታይና ዮዛባት።
²⁰በምስጋናና በጸሎት ጊዜ ይመራ የነበረው የዋናው አለቃ የአሳፍ ልጅ፣ የዘካርያ ልጅ፣ የሚካ ልጅ መታንያ፤ ከወንድሞቹ ሁለተኛ የሆነው በቅበቃር፤ የኤዶታም ልጅ፣ የጋላል ልጅ፣ የሳሙስ ልጅ አብድራ።²¹በቅድስቲቱ ከተማ ውስጥ የነበሩት የሊዋውያኑ ቍጥር 284 ነበረ።

²²በር ጠባቂዎች፡-
ዓቁብ፤ ጤልሞንና በርቹን የሚጠብቁ ወንድሞቻቸው፤ 172 ሰዎች።
²³የቀሩት እስራኤላውያንም ከካህናቱና ከሊዋውያኑ ጋር በይሁዳ ከተሞች ሁሉ በየርስታቸው ተቀመጡ።
²⁴የቤተ መቅደሱ አገልጋዮች በየፊል ኩረብታ ላይ ተቀመጡ፤ ሲሐና ጊሽጳ በእነርሱ ላይ ያዙ ነበር።
²⁵በኢየሩሳሌም የሊዋውያኑ ዋና አለቃ የሚካ ልጅ፣ የመታንያ ልጅ፣ የሐሻብያ ልጅ፣ የባኒ ልጅ እዚ ነበረ፤ እዚ በከዚህከዚህ ቤት አገልግሎት ለሚዘመረው መዝሙር ኅላፊ ከነበሩት ከአሳፍ ዘሮች አንዱ ነበረ።
²⁶መዝሙራት በየዕለቱን ተግባራቸውን በሚቁጣጠረው በንጉሡ ትእዛዝ ሥር ነበሩ።

11+11
22725+18፤
ዕዝ2+2፤ 7+2
11+16 ዕዝ8+33፤
10+15
11+17
11ዩ59+15፤
25+1፤ 2ዩ55+12፤
ዐ12+8
11+18 ራእ21+2
11+21 ዕዝ2+43፤
ዐ3+26
11+22 1ዩ59+15
11+23
ዩ515+16፤
ዐ7+44

11+24 ዩ538+30
11+25
ዩ535+27፤
ዐ7+21+30
11+26
ኢሱ15+26+27
11+27
ዩ521+14፤
ኢሱ15+28
11+28
1ሳሙ-27+6
11+29 ኢሱ10+3፤
15+33+35
11+30
ኢሱ10+3+10፤
15+28+34፤
35+39
11+31 ኢሱ12+9፤
21+17፤
1ሳሙ-13+2፤
ኢሳ10+29
11+32
ኢሱ21+18፤
1ሳሙ-21+1፤
ኢሳ10+30፤
ኢር1+1
11+33 ኢሱ11+1፤
18+25፤
2ሳሙ-4+3
11+34
1ሳሙ-13+18
11+35 1ዩ58+12
12+1 1ዩ63+19፤
ዕዝ2+2፤ 3+2፤
ዐ10+1-8+9፤
ዐ4+6-10
12+4 ሩ16፤
1ዩ524+10፤
ዐ41+1፤ ሉቃ1+5
12+6 1ዩ524+7
12+8 ዕዝ2+2፤
ዐ11+17
12+10
ዕዝ10+24፤
ዐ3+20

²⁴የይሁዳ ልጅ የዛራ ዘር የሆነው የሚሴዜ ቤል ልጅ ፈታያ ሕዝቡን በሚመለከት ጉዳይ ሁሉ የንጉሡ ተወካይ ነበር።
²⁵የይሁዳ ሕዝብ ጥቂቱ በመንደሮችና በእርሻ ቦታዎች፤ በቂርያት አርባቅና በዙሪያዋ ባሉ መናሪያዎቻት በዲቦንና በመናሪያዎቻት በይቀብጽኤልና በመንደሮቹ ተቀመጡ፤²⁶በኢየሱስ በሞላዳ፤ በቤትጳሊጥ፤²⁷በሐጸርቼዓል፤ በቤርሳቤህና በመናሪያዎቻት፤²⁸በአቅላግ፤ በምኮናና በመናሪያዎቻት፤²⁹በዓይንሪሞን፤ በጸርዓ፤ በየርሙት፤³⁰በዛናዋ፤ በዓዳላምና በመንደሮቻቸው፤ በሐኪሶና በእርሻዎቻት በዓዜቃና በመንደሮቹ። ስለዚህ ከቤርሳቤህ ጀምሮ እስከ ሄናም ሸለቆ ባለው ስፍራ ሁሉ ተቀመጡ።³¹ከጌባ የመጡት የብንያም ዘሮች በማካማት በጋያ፤ በቤቴልና በመናሪያዎቻት፤³²በዓናቶት፤ በጉብና በሐናንያ፤³³በሐጸር፤ በራማና በጌቴም፤³⁴በሐዲድ፤ በሰቦይምና በንበላት፤³⁵በሎድና በአና፤ ደግሞም "የእጅ ጥበብ ባለሙያዎች ሸለቆ" በተባለው ስፍራ ተቀመጡ።
³⁶የይሁዳ ከነበሩት ሊዋውያን ከፊሎቹ በብንያም ምድር ተቀመጡ።

ካህናትና ሊዋውያን

12 ከሰላትያል ልጅ ከዘሩባቤልና ሊዋውያን እነዚህ ነበሩ፤
ሠራያ፤ ኤርምያስ፤ ዕዝራ፤
እማርያ፤ መሉክ፤ ሐሙስ፤
ሴኬንያ፤ ሬሁም፤ ሚሪሞት፤
አዶ፤ ጌንቶን፤ አብያ፤
ሚያሚን፤ መዓድያ፤ ቢልጋ፤
ሻማያ፤ የዶሪብ፤ ዮዳኤ፤
ሰላ፤ የዓሞቅ፤ ኪልቅያስና ዮዳኤ።
እነዚህ በኢየሱስ ዘመን የካህናቱና የወንድሞቻቸው አለቆች ነበሩ።
²ሊዋውያኑ ደግሞ ኢየሱስ ቢንዊ፤ ቀድሞኤል፤ ሰራብያ፤ ይሁዳ እንዲሁም ከወንድሞቹ ጋር የምስጋና መዝሙር ኅላፊ የሆነው መታንያ ነበሩ።³ወንድሞቻቸው የሆኑት በቅቶቅያና ዑኒም በአገልግሎት ጊዜ ከእነርሱ ትይዩ ይቆሙ ነበር።
⁴ኢየሱስ የአቂምን ወለደ፤ የአቂም ኤልያሴብን ወለደ፤ ኤልያሴብ የዮሐን ወለደ፤⁵ዮሐን የናታንን ወለደ፤ የናታንም ያዱአን ወለደ።
⁶በዮአቂም ዘመን የካህናቱ ቤተ ሰብ አለቆች እነዚህ ነበሩ፤
ከሠራያ ቤተ ሰብ ምራያ፤
ከኤርምያስ፤ ሐናንያ፤
⁷ከዕዝራ፤ ሚሱላም፤
ከእማርያ፤ ይሆሐናን፤
⁸ከሙሊኪ፤ ዮናታን፤

¹¹1+14 አብዛኞቹ የሰብና ሊቃናት ቅጂና ከዚህ ጋር ይስማማሉ፤ ዕብራይስጡ ግን ወንድሞቻቸው ይለዳል።

ከሰብንያ፤ ዮሴፍ፤
15 ከካሪም፤ ዓድና፤
ከመራዮች፤ ሐልቃይ፤
16 ከአደ፤ ዘካርያስ፤
ከጌንቶን፤ ሚሱላም፤
17 ከአብያ፤ ዝከሪ፤
ከሚያሚን፤ ከሞዓድያ፤
ፈልጣይ፤
18 ከሌልጋ፤ ሳሙከ፤
ከሸማያ፤ ዮናታን፤
19 ከዮረብ፤ መትናይ፤
ከዮዳኤ፤ አዚ፤
20 ከሳላይ፤ ቃላይ፤
ከዓምቅ፤ ሄቤር፤
21 ከኤልቅያስ፤ ሐሸብያ፤
ከዮዳኤ፤ ናትናኤል።
22 በኤሊያሴብ፤ በዮአዳ፤ በዮሐናንና
በዮዳኤ ዘመን፤ የሌዋውያን ቤተ ሰብ
አለቆችና ካህናቱ፤ በፋርሳዊው በዳርዮስ
ዘመን መንግሥት ተመዝግበው ነበር።
23 ከሌዋውያን ዘሮች መካከል እስከ ኤሊያሴብ
ልጅ እስከ ዮሐናን ድረስ ያሉት የየቤተ ሰብ
ነገራዎች በታሪክ መጽሐፍ ተመዝግበው
ነበር። 24 የሌዋውያን መሪዎች ሐሸብያ፤
ሰራብያ፤ የቀድሞኤል ልጅ ኢያሱ ነበር፤
እነርሱም ከወንድሞቻቸው ፊት ለፊት
ሆነው የእግዚአብሔር ሰው ዳዊት በሰጠው
መመሪያ መሠረት እየተቀበሉ ውዳሴና
ምስጋና ያቀርቡ ነበር።
25 በቅጥር በሮች አጠገብ ያሉትን ልቃ
ቤቶች የሚጠብቁት ዘዎች ደግሞ መታንያ፤
በቅቡቅያ፤ አብድዮ፤ ሚሱላም፤ ጤልሞንና
ዓቁብ ነበሩ። 26 እነዚህም በኢዮሴዴቅ ልጅ፤
በኢያሱ ልጅ በዮአቂም፤ በአፒረገር በነህምያ፤
በነህንና በጸሐፊው በዕገራ ዘመን አገለገሉ።

የኢዮሩሳሌም ቅጥር ምረቃ በዓል
27 የኢዮሩሳሌም ቅጥር ሲመረቅ
ሌዋውያን በምስጋና መዝሙር፤ በጸናጽል፤
በበገናና በመሰንቅ ድምፅ የምረቃውን
በዓል በደስታ እንዲያከብሩ ከሚኖሩበት
ተፈልገው ወደ ኢዮሩሳሌም መጡ።
28 መዘምራትንም እንደዚሁ በኢዮሩሳሌም
ዙሪያ ካለው ከነጠፋውያን መንደሮች
በአንድነት ሰበሰቧቸው። 29 በኢዮሩሳሌም
ዙሪያ የራሳቸውን መንደሮች ሠርተው ስለ
ነበር፤ መዘምራትን ያመጧቸው ከቤት
ጌልገላ፤ ከጌባና ከዓዝምት አካባቢ ነው።
30 ካህናቱና ሌዋውያን በሥርዐቱ መሠረት
ራሳቸውን ካነጹ በኋላ፤ ሕዝቡን ቅጥሩና
በሮቹን አነጹ።
31 እኔም የይሁዳን መሪዎች በቅጥሩ
ግንብ አናት ላይ እንዲወጡ አደረግሁ፤
ደግሞም ምስጋና እንዲያቀርቡ ሁለት
ታላላቅ የመዘምራን ቡድን መደብሁ።
አንዱ በቅጥሩ ግንብ አናት በስተቀን
በኩል "ቂሳሻ መገዳ በር" ወደሚባለው
ሃደ። 32 እነዚህም ሆሻያና ከይሁዳ አለቆች
እኩሌቶቹ ተከተሏቸው፤ 33 የተከተሏቸውም

12+16 4*4
12+17
1ዜ524+10
12+24
2ዜ58+14
ዕዝ2+40
12+27 ዘ820+5
2ሳሙ6+5
1ዜ515+16+28
25+6 ሙዝ92+3
12+28
1ዜ52+54፤ 9+16
12+30 ዘ819+10
ኢዮ1+5
12+31 ነህ2+13

12+34 ዕዝ1+5
12+35 ዕዝ3+10
12+36
1ዜ515+16
2ዜ58+14
ዕዝ7+6
12+37 ነህ2+14
3+26
12+38 ነህ3+8+11
12+39
2ንዝ14+13
2ዜ533+14
ነህ3+16
12+44
ዘሌ27+30
ዘ818+8 ነህ13+4
12+45
1ዜ56+31
23+5፤ 2ዜ58+14
12+46
2ዜ535+15
29+27
መዝ137+4
12+47 ዘ818+8

ከዓዛርያስ፤ ከዕገራ፤ ከሚሱላም፤ 34 ከይሁዳ፤
ከብንያም፤ ከሸማያ፤ ከኤርምያስና፤
35 እንዲሁም መለከት ከያዙ ጥቂት ካህናትና
ከአሳፍ፤ ልጅ፤ ከዘክርያስ ልጅ፤ ከሚካያ ልጅ
ከመታንያ ልጅ፤ ከሸማያ ልጅ፤ ከዮናታን
ልጅ፤ ከዘክርያስ ጋር ነበር። 36 ወንድሞቹ
ሸማያ፤ ኤዝርኤል፤ ሚሳላይ፤ ጊሳላይ፤
መዓይ፤ ናትናኤል፤ ይሁዳና አናኒም
የእግዚአብሔር ሰው ዳዊት ባዘዘው መሠረት
የዚህ መሠረያዎቹን ይዘው ሄዱ፤ ሰልፉን
የሚመራውም ጸሐፊው ዕገራ ነበረ።
37 ከምንጭ በር" ተነሥተው በቅጥሩ ወደ
"ዳዊት ከተማ" ደረጃዎች ወጡ፤ ከዚያም
በቅጥሩ መውጫ በኩል አድርገው ከዳዊት
ቤት በላይ በስተ ምሥራቅ ወደሚገኘው ወደ
"ውሃ በር" ሄዱ።
38 ሁለተኛው የመዘምራን ቡድን በስተ
ግራ በኩል ሄደ፤ እኔም ከከፈሉ ሕዝብ ጋር
ሆኜ በቅጥሩ ግንብ ላይ፤ የአቶን ግንብ
በማለፍ እስከ ሰፊው ቅጥር ተከተልኳቸው፤
39 ከዚያም ከኤፍሬም በር በላይ፤ በአሮጌ
በር፤ በዓሃ በር፤ በሐናንኤል ግንብ፤
በመቶዎቹ ግንብ አልፌ እስከ "በጎች በር"
ድረስ ተከተልኳቸው፤ እነርሱም "በዘበኞች
በር" አጠገብ ሲደርሱ ቆሙ።
40 ቅጥሉም ምስጋና ያቀረቡት ሁለቱ
የመዘምራን ቡድኖች፤ በእግዚአብሔር ቤት
ቦታቸውን ያዙ፤ እኔም ከግማቸው ሹማምት
ጋር ቦታዬን ያዝሁ፤ 41 እንደዚሁም ካህናቱ
ኤልያቂም፤ መዕሴያ፤ ሚንያሚን፤
ሚካያ፤ ኤልዮዔናይ፤ ዘካርያስና ሐናንያ
መለከታቸውን ይዘው፤ 42 መዕሴያ፤ ሸማያ፤
አልዓዛር፤ አዚ፤ ይሆሐናን፤ መልክያ፤
ኤላምና ኤጽር ቦታቸውን ያዙ፤ መዘምራን
በይዝራክያ መሪነት ዘመኑ። 43 እግዚአብሔር
ታላቅ ደስታ ስለ ሰጣቸው፤ በዚያች ዕለት
ደስ ብሏቸው ብዙ መሥዋዕት አቀረቡ፤
ሴቶችና ልጆችም እንደዚሁ ደስ አላቸው፤
ከዚህም የተነሣ በኢዮሩሳሌም የነበረው
የደስታ ድምፅ እስከ ሩቅ ድረስ ይሰማ
ነበር። 44 በዚያን ቀን ስጦታው፤ በዝራቱና
ዐሥራቱ የሚቀመጥበት ዕቃ ቤት የሚጠብቁ
ሰዎች ተሾሙ። እነርሱም በየከተሞች ዙሪያ
ከሚገኙት የእርሻ ቦታዎች ሕት በሚያዘው
መሠረት የካህናቱንና የሌዋውያንን ድርሻ
ወደ ዕቃ ቤቱ ማምጣት ነበረባቸው፤ ይሁዳ
በሚያገለግሉ ካህናትና ሌዋውያን ደስ
ተሰኝተው ነበርና። 45 እንደ መዘምራንና
በር ጠባቂዎቹ ሁለት እነዚህም የአምስተውን
አገልግሎትና የመንጸቱን ሥርዐት
በዳዊትና በልጁ በሰሎሞን ትእዛዝ መሠረት
ፈጸሙ። 46 ቀድሞ በዳዊትና በአሳፍ
ዘመን በእግዚአብሔር የሚቀርቡትን የውዳሴ
መዝሙሮችና ምስጋና የሚመሩ የመዘምራን
አለቆች ነበሩ። 47 በዘሩባቤልና በነህምያም

*12+31 ወይም ከቅጥሩ ላይ እንደሄዱ
*12+31 ወይም ከቅጥሩ ላይ
*12+38 ወይም ከቅጥሩ ላይ
*12+39 ወይም በጆዬ በር

ዘመን እስራኤል ሁሉ ለመዘምራትና ለበር ጠባቂዎቹ የየዕለቱን ድርሻ ይሰጡ ነበር፤ የሌሎቹን ሌዋውያን ድርሻም ለብቻ ያስቀምጡ ነበር፤ ሌዋውያኑም ለእርን ዘርች ድርሻቸውን ያስቀምጡባቸው ነበር።

ነህምያ በመጨረሻ የወሰደው የተሐድሶ እርምጃ

13 በዚያም ቀን የሙሴን መጽሐፍ ከፍ ባለድምፅ ለሕዝቡ እነበቡ፤ አሞናዊም ሆነ ሞዓባዊ ወደ እግዚአብሔር ጉባኤ ፈጽሞ እንዳይገባ የሚከለክል ተጽፎ ተገኘ፤ ይህ የሆነው እስራኤልን በምግብና ውሃ መስተንግዶ በመቀበል ፈንታ፣ በላዓም እንዲረግግላቸው በገንዘብ ስለ ገዙት ነበር። ይሁን እንጂ ስምዒቱን ርግማኑን ወደ በረከት ለወጠው። ሕዝቡም ይህን ሕግ በሰሙ ጊዜ፣ የባዕድ ወገን የሆኑትን ሁሉ ከእስራኤል ለዩ።

¹ቀድሞ የሕምሳክትን ዕቃ ቤቶች ነላፊ ሆኖ የተሾመው ካህኑ ኤልያሴብ ነበር፤ እርሱም ከጠብያ ጋር የጠበቀ ወዳጅነት ነበረው፤ ኸዚህ በፊት የእህል ቊርባኑ፣ ዕጣት፣ የቤተ መቅደሱ ዕቃዎች፣ የእህሉ ዐሥራትና፣ ለሌዋውያን፣ ለመዘምራንና ለበር ጠባቂዎች የታዘዘው አዲሱ ወይንና ዘይት፣ ለካህናቱም የሚመጣው ስጦታ

13+1 ሐ*23+
ዘ823+3
13+2 ዘ*22+3-
11+ 23+7+11+
ዘ823+3+4-5
13+3 ሐ*23+
ዘ9+2
13+4 ዘ2+10+
12+44
13+5 ዘሌ27+30+
ዘ*18+21
13+6 ዘ2+6
13+7 ዕዘ10+24+
ዘ2+10
13+8
ማቴ21+12-13+
ማር11+15-17+
ሉቃ19+45-46+
ዮሐ2+13-16
13+9 ዘሌ2+11
1ዜ523+28+
2ዜ529+5
13+10
ዘ812+19+
2ዜ531+4
13+11 ዘዘ10+37-
39+ ሐጌ1+1-9+
ማሌ3+8-9
13+12 ዘ818+1+
177+51+
2ዜ531+5+6+
ዘዘ10+37-39+
ማሌ3+10

ይቀመጥበት የነበረውን ትልቁን የዕቃ ቤት እንዲኖርበት ሰጥቶት ነበር።

⁶ይህ ሁሉ ሲሆን እኔ በኢየሩሳሌም እልነበርሁም፤ ምክንያቱም በባቢሎን ንጉሥ በአርጤክስስ ሠላሳ ሁለተኛ ዓመት ተመልሼ ወደ ንጉሠ ሂጃ ነበር። ከዋቂት ጊዜም በኋላ የንጉሡን ፈቃድ ጠይቄ ግድ አኢየሩሳሌም ተመለስሁ፤ በዚያም ኤልያሴብ በእግዚአብሔር ቤት አደባባይ ለጠብያ አንድ መኖሪያ ክፍል በመስጠት የፈጸመውን ክፉ ድርጊት ተረዳሁ።

⁸እኔም በጣም ዐዘንሁ፤ የጠብያንም የቤት ዕቃ ሁሉ ከክፍሉ አያወጣሁ ወደ ውጭ ጣልሁ። ከፍሎቹንም እንዲያነጹ ትእዛዝ ሰጠሁ፤ ከዚያም የእግዚአብሔርን ቤት ዕቃዎች፣ የእህሉን ቊርባንና ዕጣትን ሓምር መልሼ አስገባሁ።

¹⁰እንዲሁም ለሌዋውያን የተመደበው ድርሻ እንዳልተሰጣቸውና አገልግሎቱን በኅላፊነት የሚመሩ ሌዋውያንና መዘምራን ሁሉ ወደየባቸው ተመለሱባቸውን ተረዳሁ።

¹¹ስለዚህ ሹማምቱ ገሥጨየ፣ “ቤተ መቅደሱ እስከዚህ ቸል የተባለው ለምንድን ነው?” ብዬ ጠየቅኳቸው። ከዚያም እነርሱን በአንድነት ሰብስቤ ወደ ምድብ ሥራቸው እንዲመለሱ አደረግሁ።

¹²ይሁዳም ሁሉ የእህሉን፣ የአዲሱን ወይንና የዘይቹን ዐሥራት ወደ ዕቃ ቤቶቹ

13+3 የባዕድ ወገን የሆኑትን ሁሉ ከእስራኤል ለዩ፤ በእግዚአብሔር ሕዝብና የማያምኑ ሰዎች በፈጸሙት የክፋት ልምምዶች መካከል ግድግዳ ለማቆም ጣዖት፤ አምላኪ የሆኑ ባዕዳን ከእስራኤል ሕዝብ መካከል እንዲወገዱ ተደረገ። (1) እግዚአብሔር ይህን ለማድረግ የተነሳሱት ዋነኛ ምክንያት ሕዝቡ ከዓለም የኑር ዘይቤ፤ ምችቶችና መንገዶች ጋር ተስማምተው ለመኖር የሚያሳዩትን ግልጽ የሆነ ዝንባሌ ስለተረዳ ነው፤ (2) ቅዱስ እንዲሆን ለተጠራው የእግዚአብሔር ሕዝብ እጅግ ተፈላጊው መመዘኛ ከነብረተሰቡ ያልተቀደሰ ለማድ፣ ማንበራዊ ፋይዳና መንገዶች መለየት እንዲሁም በዚህ ዓለም የተንሰራፋውንና የተለመደውን መንፈስ በመቃወም እንቶ መቆም ነው። ይህን ሳያደርጉ መቅረት የእግዚአብሔርን ሀልዎትና እርሱ ለኛ የወሰነውን መልካም ነገር ሁሉ ማጣትን ያስከትላል (ሮሜ 12+2 እና ማጣ እንዲሁም በገጽ 1826 ላይ፣ “የእማኞች መለየት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

13+7 ወደ ኢየሩሳሌም ተመለስሁ፤ ከህምያ ለተወሰነ ጊዜ ከኢየሩሳሌም ወደ ፋርስ ተመልሰ ሂድ ነበር ማለት ነው (ሐ* 6-7)። ከፋርስ በተመለሰ ጊዜ በኢየሩሳሌም የነበሩት አይሁድ ለእግዚአብሔር የነበራቸው ግብረገባዊና መንፈሳዊ ጽናት ላልቶ እንደ ነበረ ተረዳ። በምዕራፍ 13 ላይ እነዚህ አያሌ መንፈሳዊ ውድቀቶች ተመዝግበዋል።

13+7 ኤልያሴብ ... የፈጸመውን ክፉ ድርጊት፤ አሞናዊው ጠብያ ቀደም ሲል አይሁድ የኢየሩሳሌምን ቅጥር መልሰው ለምሥራት ጥረት ባደረጉ ጊዜ የሰማርያ ገዥ ከነበረው ከሰንባላጥ ጋር በሕዝቡ ላይ አፈዛ ነበር (2+10:19)። ነገር ግን አሁን ከሊቀ ካህኑ ከኤልያሴብ የቅርብ ዘመድ ከሆነ የካህን ቤ ተሰብ ጋር ጋብቻ መሥርቶአል። ይህን ግንኙነት ለማጠ

ናከርም ካህኑ ኤልያሴብ ራሱ ለጠብያ መኖሪያ ቤት ይሆን ዘንድ በቤተ መቅደሱ አካባቢ ተሻሽሎ የተወራና ያጌጠ ትልቅ ክፍል አዘጋጅቶ ሰጥቶት ነበር። ከህምያ ይህን ርኩሳት ሲመለከት፣ በጽድቅ ቀጣ በመንደድ የጠብያን ንብረቶችና እርሱም ይጠቀምበት ዘንድ ኤልያሴብ በዚያ ያስቀመጠለትን ውድ ዕቃዎች አውጥቶ ወረወረ። የእግዚአብሔርን ቤት በእንዲህ ዐይነት ሁኔታ ማርከስ የእግዚአብሔርን ቅድስና መጻፈር ስለሆነ ከህምያ እጅግ አዘዋ ነበር። የእግዚአብሔርን መንግሥት ለማስፋፋት አስተዋጽኦ ለሌላቸው ድርጊቶች ቅድሚያ የሚሰጡ የዘመኑ አብያተ ክርስቲያናት ይህን ልብ ሊሉ ይገባል።

13+12 ይሁዳም ... ዐሥራት ... አስገቡ፤ ሌዋውያንና መዘምራን ከሚፈጽሙት አገልግሎት ጋር ከህምያ በቤተ መቅደሱ የነበረውን አምልኮ ሙሉ በሙሉ እንዲጀመር አደረገ። ከዚህም የተነሣ ሕዝቡ ዐሥራታቸውን ኤልያሴብ ለጠብያ ሰጥቶት ወደ ነበረው ክፍል ማምጣት ቻለ። እግዚአብሔርን ማምለክ በረከትን እንደሚያመጣ ሲመለከት፣ ሕዝብ የሰጠው ዐሥራቱን ለማውጣት ፈቃደኛ ይሆናል። እግዚአብሔርም ነቢዩ ሚልክያስን ያሰነገው በዚህ ጊዜ ነበር፤ እርሱም በታማኝነት ዐሥራታቸውን የሚያወጡትን እግዚአብሔር እንደሚባርክ በአጽንዖት ምክር ሰጥቶአል (ሚል 3+10)። ምንጊዜም ቢሆን ዐሥራትን ማውጣት በመሠረቱ የበረከት ጉዳይ እንጂ ሕግ አይደለም (በገጽ 1406 ላይ፣ “ዐሥራትና መገ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። በሲና ተራራ ላይ እግዚአብሔር ሕጉን ከመስጠቱ በፊት እንኳን አብርሃም በመልክደዱ ስለተባረከ የተነሣ ከነበረው ሁሉ ዐሥራትን አወጣ (ዘፍ 14+19-20)። በመንፈስ ቅዱስ የተሞላ ክርስቲያን፣ የቀድሞ እማኞች እንዳደረጉት መስጠትንና ማካፈልን ይወዳል (ሐሥ 2+44-45፣ 4+34-37፣ 11+28-30)።

አስገቡ።¹³ ለዕቃ ቤቶቹም ካሁን ሰሊም ያን፤ ጸሓፊውን ሳይቅንና ፈዳያ የተባለውን ሊዋዊ ጎሳፊ አድርጌ ሾምሁ፤ መደብሁ፤ እንዲሁም የመታንያን ልጅ፤ የዘከርን ልጅ ሐናን ረዳታቸው አደረግሁ፤ ምክንያቱም እነዚህ ሰዎች ታማኝነት ነበሩ። ሥራቸውም ለወንድሞቻቸው የተመደበውን ቀለብ ማከፋፈል ነበረ።

¹⁴ ለምሳሌ ሆይ፤ ስለዚህ ነገር አስበኝ፤ ለአምላኬ ቤትና ለአገልግሎቱ ስል በታማኝነት ያከናወንሁትን አታጥፋ።

¹⁵ በእነዚያ ቀናት በይሁዳ በሰንበት ቀን የወይን መጭመቂያ የሚረግጡ፤ እህል የሚያስገቡ፤ የወይን ጠጅ፤ የወይን ዘለላ፤ የበለሰና ሌሎችን የጭነት ዐይነቶች ሁሉ በአህያ ላይ የሚጭኑ ሰዎች እየሁ፤ ይህን ሁሉ ወደ አያሩሳሌም ያስገቡ የነበረው በሰንበት ቀን ነበረ። ስለዚህ በዚያን ቀን ምግብ እንዳይሸጡ ከለከልኋቸው።

¹⁶ በአያሩሳሌም የሚኖሩ የጢርስ ሰዎችም ዓሣና ልዩ ልዩ ሽቀጣሽቀጥ በሰንበት ቀን እያመጡ ለይሁዳ ሕዝብ በአያሩሳሌም ይሸጡ ነበር።¹⁷ እኔም የይሁዳን መኳንንት በመግሠጽ እንዲህ አልኳቸው፤ “ሰንበትን በማርከስ ይህ የምትፈጽሙት ክፉ ድርጊት ምንድን ነው? ¹⁸ የቀድሞ አባቶቻችሁ ያደረጉት ይህንኑ አልነበረምን? ለምሳሌ ከዚህ ይህን ሁሉ ጥፋት በእኛና በዚች ክብራ ላይ ያመጣው በዚህ በደላችን አይደለምን? አሁንም እናንተ ሰንበትን በማርከስ የባሰ መከራ በእስራኤል ላይ ታመጣላችሁ።”

¹⁹ በሰንበት ዋዜማ በአያሩሳሌም በሮች ላይ የምሽቱ ጥላ ማረፍ ሲጀምር በሮቹ እንዲዘጉና፤ ሰንበት እስኪያልፍ ድረስ እንዳይከፈቱ አዘዝሁ፤ በሰንበት ቀን ጭነት እንዳይገባም ከራሴ ሰዎች እንዳንደቹን በየበሩ ላይ አቆምሁ።²⁰ የልዩ ልዩ ሽቀጣ ሽቀጥ ነጋዴዎችና ቸርቻሪዎች ከአያሩሳሌም ውጭ አንድ ወይም ሁለት ጊዜ አድረዋል።²¹ እኔ ግን፤ “ከቅጥሩ ውጭ የምታድሩት ለምንድን ነው? እንዲህ ያለውን ነገር ዳግመኛ ብታደርጉ እጆን አነግባችኋለሁ” ስል አስጠነቀቅኳቸው፤ እነርሱም ከዚያን

13+13 ነህ12+44፤
ሐሥ6+1-5
13+14 ዘፍ8+12፤
25+20+3
13+15 ዘፀ20+8-
11፤ 34+21፤
ዘፀ5+12-15
13+16 ነህ10+31
13+18 ነህ10+31፤
ኤር44+23
13+19 ዘሌ23+32

13+22 ዘፍ8+1፤
ነህ1+8
13+23 ቀ1፤
ዘፀ34+16፤
ፍት1+4፤
ሐዘ9+1-2፤
ነህ10+30፤
ሚከ2+11
13+24 አስ1+22፤
3+12፤ 8+9
13+25 ዘፀ34+16፤
ሐዘ10+5
13+26 ዘፀ34+16፤
2ሐሙ12+25፤
14+13፤ 11+3፤
2ዘፍ1+12
13+27 ሐዘ9+14
13+28
ሐዘ10+24፤
ነህ2+10
13+29 ዘኀ3+12፤
ነህ1+8
13+30 ነህ9+2
13+31 ዘፍ8+1፤
ነህ1+8፤
10+34+35-36

22 ከዚያም ሊዋውያኑ ራሳቸውን እንዲያነጹ፤ ሂደውም የቅጥሩን በር እንዲጠብቁና የሰንበትንም ቀን እንዲቀድሱ አዘዝኳቸው። ለምሳሌ ሆይ፤ ስለዚህም ደግሞ አስበኝ፤ እንደ ታላቅ ፍቅርህም ብዛት ምሕረት አድርግልኝ።
²³ በእነዚያም ቀናት የአሸድድን፤ የአሞንንና የሞንብን ሴቶች ያገቡ አይሁድ አገኘሁ።²⁴ ከልጆቻቸውም እኩሌቶቹ የአሸድድን፤ ወይም ከሌሎቹ ሕዝቦች የአንዱን ቋንቋ እንጂ የአይሁድን ቋንቋ መናገር አይችሉም ነበር።²⁵ እኔም ገሠጽኳቸው፤ ርግማንም አወረድሁባቸው። አንዳንዶቹን መታኋቸው፤ ጠጉራቸውንም ነጨሁ። በሕዝብሐር ስም እንዲህ ስል አማልኳቸው፤ “ሴቶች ልጆቻችሁን ለወንዶች ልጆቻቸው አትሰጡ፤ ሴቶች ልጆቻቸውንም ለወንዶች ልጆቻችሁ አትውሰዱ።²⁶ የእስራኤል ንጉሥ ሰሎሞን ንጢአት የሠራው እንዲህ ከመሰለው ጋብቻ የተነሣ አይደለምን? በብዙ መንግሥታት መካከል እንደ እርሱ ያለ ንጉሥ አልነበረም፤ በእምሳክም የተወደደ ነበረ፤ ሕዝብሐርም በእስራኤል ሁሉ ላይ ንጉሥ አደረገው። ነገር ግን ባዕዳን ሴቶች ወደ ንጢአት መሩት።²⁷ እናንተም ደግሞ ባዕዳን ሴቶችን በማግባት ይህን የመሰለ ህግ ቀጥቶ እንደምትፈጽሙና ለእምሳካችሁ ታማኝች እንዳልሆናችሁ መሰማት ይገባናልን?”

²⁸ ከሊቀ ካህኑ ከኤልያሴብ ልጅ ከዮአዳ ልጆች አንዱ የሐሮናዊው የሰንባላጥ አማች ነበረ፤ እኔም ከአጠገቤ አባረርሁት።

²⁹ ለምሳሌ ሆይ፤ የክህነትን ማዕረግ፤ የክህነትንና የሊዋውያንን ቃል ኪዳን ስላረከሱ አስባቸው።

³⁰ ስለዚህ ካህናቱንና ሊዋውያኑን ከማናቸውም ባዕድ ነገር ሁሉ አነጻጻቸው፤ የእያንዳንዱንም ተግባር በመለየት በየሥራ ቦታቸው መደብኳቸው።³¹ በተወሰነው ጊዜ ስለሚዋጣውም የማገዶ ዕንጨትና ስለ በክራቱ መመሪያ ሰጠሁ። ለምሳሌ ሆይ፤ በቸርነት አስበኝ።

13+13 ነህ12+44፤
ሐሥ6+1-5
13+14 ዘፍ8+12፤
25+20+3
13+15 ዘፀ20+8-
11፤ 34+21፤
ዘፀ5+12-15
13+16 ነህ10+31
13+18 ነህ10+31፤
ኤር44+23
13+19 ዘሌ23+32

22 ከዚያም ሊዋውያኑ ራሳቸውን እንዲያነጹ፤ ሂደውም የቅጥሩን በር እንዲጠብቁና የሰንበትንም ቀን እንዲቀድሱ አዘዝኳቸው። ለምሳሌ ሆይ፤ ስለዚህም ደግሞ አስበኝ፤ እንደ ታላቅ ፍቅርህም ብዛት ምሕረት አድርግልኝ።
²³ በእነዚያም ቀናት የአሸድድን፤ የአሞንንና የሞንብን ሴቶች ያገቡ አይሁድ አገኘሁ።²⁴ ከልጆቻቸውም እኩሌቶቹ የአሸድድን፤ ወይም ከሌሎቹ ሕዝቦች የአንዱን ቋንቋ እንጂ የአይሁድን ቋንቋ መናገር አይችሉም ነበር።²⁵ እኔም ገሠጽኳቸው፤ ርግማንም አወረድሁባቸው። አንዳንዶቹን መታኋቸው፤ ጠጉራቸውንም ነጨሁ። በሕዝብሐር ስም እንዲህ ስል አማልኳቸው፤ “ሴቶች ልጆቻችሁን ለወንዶች ልጆቻቸው አትሰጡ፤ ሴቶች ልጆቻቸውንም ለወንዶች ልጆቻችሁ አትውሰዱ።²⁶ የእስራኤል ንጉሥ ሰሎሞን ንጢአት የሠራው እንዲህ ከመሰለው ጋብቻ የተነሣ አይደለምን? በብዙ መንግሥታት መካከል እንደ እርሱ ያለ ንጉሥ አልነበረም፤ በእምሳክም የተወደደ ነበረ፤ ሕዝብሐርም በእስራኤል ሁሉ ላይ ንጉሥ አደረገው። ነገር ግን ባዕዳን ሴቶች ወደ ንጢአት መሩት።²⁷ እናንተም ደግሞ ባዕዳን ሴቶችን በማግባት ይህን የመሰለ ህግ ቀጥቶ እንደምትፈጽሙና ለእምሳካችሁ ታማኝች እንዳልሆናችሁ መሰማት ይገባናልን?”
²⁸ ከሊቀ ካህኑ ከኤልያሴብ ልጅ ከዮአዳ ልጆች አንዱ የሐሮናዊው የሰንባላጥ አማች ነበረ፤ እኔም ከአጠገቤ አባረርሁት።
²⁹ ለምሳሌ ሆይ፤ የክህነትን ማዕረግ፤ የክህነትንና የሊዋውያንን ቃል ኪዳን ስላረከሱ አስባቸው።
³⁰ ስለዚህ ካህናቱንና ሊዋውያኑን ከማናቸውም ባዕድ ነገር ሁሉ አነጻጻቸው፤ የእያንዳንዱንም ተግባር በመለየት በየሥራ ቦታቸው መደብኳቸው።³¹ በተወሰነው ጊዜ ስለሚዋጣውም የማገዶ ዕንጨትና ስለ በክራቱ መመሪያ ሰጠሁ። ለምሳሌ ሆይ፤ በቸርነት አስበኝ።

13+17 ሰንበትን በማርከስ፤ የእግዚአብሔር ሕዝብ በንግዳቸው ትርፍ ለማግኘትና ዓለማዊ ፍላጎታቸውን ለማሟላት ሲሉ ፋታ አጥተው የእግዚአብሔርን ትእዛዝ በማፍረስ የዕረፍት ቀን የሆነውን ሰንበትን አያከብሩም ነበር። የአዲስ ኪዳን አማኞችም እንዲሁ ብልጥገናንና ስኬትን ለማግኘት በሚደረግ የውድድር ፈተና ውስጥ ገብተው፤ እግዚአብሔር እንዳዘዘው እርሱን ለማክበርና ለማሰለክ ያላቸውን መሻት እንዳይገነጠቁ መጠንቀቅ አለባቸው። ከሁሉ ነገር አስቀድመን የእግዚአብሔርን መንግሥትና ጽድቅ መሻት አለብን (ማቴ 6፡33፤ 12፡1 እና ማግቢ ይመ)። 13+25 እኔም ገሠጽኳቸው፤ መሪዎች በእውነት የእግዚአብሔር ሰዎች ከሆኑ፤ አንዳንድ ጊዜ ጽድቅ

13+17 ሰንበትን በማርከስ፤ የእግዚአብሔር ሕዝብ በንግዳቸው ትርፍ ለማግኘትና ዓለማዊ ፍላጎታቸውን ለማሟላት ሲሉ ፋታ አጥተው የእግዚአብሔርን ትእዛዝ በማፍረስ የዕረፍት ቀን የሆነውን ሰንበትን አያከብሩም ነበር። የአዲስ ኪዳን አማኞችም እንዲሁ ብልጥገናንና ስኬትን ለማግኘት በሚደረግ የውድድር ፈተና ውስጥ ገብተው፤ እግዚአብሔር እንዳዘዘው እርሱን ለማክበርና ለማሰለክ ያላቸውን መሻት እንዳይገነጠቁ መጠንቀቅ አለባቸው። ከሁሉ ነገር አስቀድመን የእግዚአብሔርን መንግሥትና ጽድቅ መሻት አለብን (ማቴ 6፡33፤ 12፡1 እና ማግቢ ይመ)። 13+25 እኔም ገሠጽኳቸው፤ መሪዎች በእውነት የእግዚአብሔር ሰዎች ከሆኑ፤ አንዳንድ ጊዜ ጽድቅ

በሌለበት ነገር ላይ ቅዱስ ተግባር የሚቈጠብት ክፉ ሁኔታንም ለማስተካከል ከባድ እርምጃ የሚወስዱበት ጊዜ ይኖራል። ግልጽና ጥፍረተ ቢስ በሆነ ሁኔታ የእግዚአብሔር ፊቃድ በቤተ ክርስቲያን ቸል ተብሎ፤ ጨዋ መሆንና አገል ትሕትናን ማሳየት ደካማነትና ፈጽሞ አብሮ ሊሆን የማይችለውን ነገር ለማቻቻል መመከር ነው። ነህም የበዚህ ስፍራ የወሰደው የማስተካከል እርምጃ፤ ኢየሱስ ክርስቶስ በአያሩሳሌም ቤተ መቅደስ ገንዘብ ለዋጮችን በጅራፍ ገርፎ ካስወጣበት ሁኔታ ጋር ተመሳሳይ ሲሆን፤ ይህም ለእግዚአብሔር መቅናትን የሚያመለክት ነው (ማቴ 21+12-13፤ ዮሐ 2፡13-16 ይመ። ሉቃ 19፡45 እና ማግቢ ይመ)።

መጽሐፈ አስቴር

አስተዋፅኦ

I. ንግሥትን በክብር ቦታ በማስቀመጥ ረገድ የእግዚአብሔር ቸርነት (1:1—2:18)

(ሀ) ንግሥት አስቴር ከንግሥትነት ስፍራዋ ከፋርስ ዙፋን ወረደች (1:1-22)

1. አርጤክስስ ያደረገው ግብዣ (1:1-9)

2. የአስቴር እምቢታ (1:10-12)

3. የቀድሞዋ ንግሥት ክክብር ቦታ መነሣት (1:13-22)

(ለ) አስቴር የፋርስ ንግሥት ሆና ተመረጠች (2:1-18)

1. አርጤክስስ ያደረገው ፍለጋ (2:1-4)

2. የአስቴር መስማማት (2:5-11)

3. የአዲሷ ንግሥት ምርጫ (2:12-18)

II. በመርዶክዮስና በአይሁድ ላይ በተጠነሰሰው ሄራ ውስጥ የእግዚአብሔር ቸርነት (2:19—4:17)

(ሀ) መርዶክዮስ የንጉሡን ሕይወት ማትረፉ (2:19-23)

(ለ) የሐማ ትዕቢትና አደገኛ ሄራ (3:1-15)

(ሐ) አስቴር ንጉሡን እንድትማልድ መርዶክዮስ አግባባት (4:1-17)

III. ሕዝቡን በመታደግ ረገድ የእግዚአብሔር ቸርነት (5:1—9:32)

(ሀ) የአስቴር የመጀመሪያ ግብዣ፣ የመጀመሪያው ልመና (5:1-8)

(ለ) የሐማ ሄራ እየከረረ መምጣቱ (5:9-14)

(ሐ) ንጉሡ እንቅልፍ ባጣበት ሌሊት የእግዚአብሔር ቸርነት መከሰቱ (6:1-14)

(መ) አስቴር ሁለተኛ ግብዣ፣ የሐማ ሄራ መጋለጡ (7:1-10)

(ሠ) የንጉሡ ዐዋጅና የአይሁድ ድል (8:1—9:16)

(ረ) የፋሪም በዓል ይከበር ዘንድ መደንገቡ (9:17-32)

IV. በመርዶክዮስ ሹመት የእግዚአብሔር ቸርነት (10:1-3)

ጸሐፊ፤ ማን እንደጻፈው አይታወቅም

የመጽሐፉ ዋና ሐሳብ፤ እግዚአብሔር በቸርነቱ የሚያደርገው ጥበቃ

የተጻፈበት ጊዜ፤ 460—400 ዓ.ቅ.ክ.

ታሪካዊ ዳራ

የባቢሎን መንግሥት በ539 ዓ.ቅ.ክ. በፋርስያውያን ከተጠቃ፣ ከተሸነፈና ከተወገደ በኋላ፣ ለአይሁድ ምርኮኞች የነበረው የመንግሥት ማእከል ወደ ፋርስ ተዛወረ። ከ486—465 ዓ.ቅ.ክ. ይገዛ በነበረው በቀዳማዊ ንጉሥ አርጤክስስ (የግሪክ ስሙ ነው) ወይም አሃስረስ (የእብራይስጥ ስሙ) ወይም ክህሻዶራሻን (የፋርስ ስሙ) ዘመን መንግሥት ለአስቴር ታሪክ ዳራ የሆነችው ዋና ከተማ ሰላ ነበረች። ብዙው ድርጊት በ473 ዓ.ቅ.ክ. የተከናወነ ሲሆን፣ መጽሐፉ ከ483—473 የነበረውን ዘመን መንግሥቱን ያካትታል (1:3፣ 3:7)። አስቴር የፋርስ ንግሥት የሆነችው በ478 ዓ.ቅ.ክ. ነው (2:16)።

ከድርጊት ጊዜ ቅደም ተከተል አኳያ የአስቴር ታሪክ በፋርስ የነበረው በፅዃ ምዕራፍ 6 እና 7 መካከል ሲሆን፣ ይኸውም ከአይሁድ መመለስ ጋር ሲገናዘብ፣ በባቢሎንና በፋርስ የነበሩት የአይሁድ ምርኮኞች በዘሩባቤል መሪነት (ዕዝ 1-6)፣ በ538 ዓ.ቅ.ክ. በመጀመሪያ ወደ ኢየሩሳሌም በተመለሱበትና (ዕዝ 7-10፣ የዕዝራን መግቢያ ይመ) በሆነው የመመለስ ጊዜ መካከል ያለውን ነው። በብሉይ ኪዳን መጽሐፍ አደራደር አስቴር ከነህምያ በኋላ የሚገኝ ቢሆንም እንኳ፣ በውስጡ ያለው ታሪክ የተከናወነው ነህምያ ቤተ መቅደሱን እንደገና ለመሥራት በ444 ዓ.ቅ.ክ. ወደ ኢየሩሳሌም ከመመለሱ ከሠላሳ ዓመት በፊት ነበር (የመጽሐፈ ነህምያን መግቢያ ይመ)። በሌላም በኩል ድንገር ምርኮ የሚባሉት መጽሐፈ ዕዝራና መጽሐፈ ነህምያ የሚያተኩሩት ወደ ኢየሩሳሌም በተመለሱት በአይሁድ ትሩፋን ላይ ነው።

መጽሐፈ አስቴር ግን መዝግቦ የያዘው በፋርስ ምድር በቀሩት አይሁድ ዘንድ የተከሠተውን እጅግ ወሳኝ የሆነውን እድገት ነው።

ንግሥት አስቴር የቱን ያህል አስፈላጊ እንደ ሆነች የሚመዘነው፣ የሕዝቧ ሕይወት እንዳይጠፋ ከማድረግ ላይ ብቻ ሳይሆን፣ በባዕድ አገር ያለሥጋት በደህናና በዝግገታ እንዲኖሩ በማድረግ ጭምር ነው (ከ8፡17፣ 10፡3 ጋር ያነጻጽሩ)። ይህ የእግዚአብሔር ቸርነት ከብዙ ዐሥርተ ዓመታት በኋላ ነህምያን በቤተ መንግሥት የንጉሡ አገልጋይ እንዲሆንና የኢየሩሳሌምን ቅጥር መልሶ እንዲገነባ ለመመረጥ አበቃው። አስቴርና አይሁድ እንዲሁም ነህምያ በፋርስ አገር ሕይወታቸው እንዲያልፍ ቢደረግ ኖሮ፣ ተስፋ የቈረጡትና ሐዘን ላይ የነበሩት የኢየሩሳሌም ትሩፋን ከተማቸውን መልሰው ለመገንባት ከቶ ባልበቁም ነበር። የድሃ ምርኮ የአይሁድም ታሪክ እጅግ የተለየ መልክ ይኖረው ነበር። የመጽሐፈ አስቴር ጸሐፊ ማን እንደ ሆነ ባይታወቅም እንኳ፣ የፋርስን ባህል ወይም ልማድ፣ የሰላንን ቤተ መንግሥት እንዲሁም ንጉሥ አርጤክስን የሚመለከቱ ዝርዝር ጉዳዮችን የተገነዘበ ሰው እንደ ነበር ግልጽ ነው። ይህም የሚያሳየው ጸሐፊው በመጽሐፉ ላይ በተገለጸው ዘመን በዚያው በፋርስ ይኖር እንደ ነበር ነው። በተጨማሪም ጸሐፊው የአይሁድ ሐዘን የተሰማው፣ ስለ አይሁድ ባህልም የጠለቀ ዕውቀት የነበረው ሰው በመሆኑ ከአይሁድ ወገን እንደ ነበር እነዚህ ጉዳዮች ይጠቀማሉ። ምናልባትም ይህ ወጣት ሰው በመርዶክዮስ ዘመን የነበረ ሲሆን፣ በሁለተኛ ደረጃ አብዛኛውን ሐሳብ በቀጥታ ያገኘው ከመርዶክዮስ ሳይሆን አይቀርም። መጽሐፉ አሁን ያለውን መልክና ቅርጽ ያገኘው የመርዶክዮስ የሕይወት ዘመን ካለፈ በኋላ ነው (ከ 10፡1-3 ጋር ያነጻጽሩ)። ታሪካዊውና ሥነ ልሳናዊው ዝርዝር ጉዳይ መጽሐፉ የተጻፈበት ዘመን ከ400 ዓ.ቅ.ክ. በኋላ እንዳልሆነ ግልጽ ያደርጋል። የመጽሐፈ አስቴር አዋልድ፣ እውቀትና ካገኘው ከመጽሐፈ አስቴር ኋለኛ የሆነ ዘመንን ያመለክታል።

ዐላማ

መጽሐፉ ሁለት ዓላማ አለው፡ (1) እግዚአብሔር በንግሥት አስቴር በኩል ጣልቃ በመግባት የአይሁድ ሕዝብ አይቀሬ ከነበረው ጥፋት እንዴት እንደ ተጠበቀና እንዴትስ ትድማኝን እንዳገኘ ለማሳየት ተጻፈ። የእግዚአብሔር ስም በግልጽ ባይጠቀስም እንኳ፣ የእርሱ ቸርነት ያልተለየ እንደ ነበር የሚያመለክት ማሰረጃ ከመጀመሪያው እስከ መጨረሻው ገጽ ድረስ ይገኛል፡ (2) የፋሪም በዓል ለምን እንደሚከበር ለመዘከርና ታሪካዊውን ጻፈ ለመግለጽ ተጻፈ (3፡6-7፣ 9፡26-28)። ይኸውም የአይሁድ ሕዝብ በፋርስ ምድር ይህን ታላቅ ትድማናን እንዴት እንዳገኘ በሚመጡት ትውልዶች ሁሉ ዘንድ እንዲታወቅ ለማድረግም ነው (የፋሪካን በዓልና እስራኤላውያን ከግብፅ ቀንበር ነጻ የወጡበትን ትድማና ከዚህ ጋር ያነጻጽሩ)። ይኸው መጽሐፍ ዓመታዊውን የፋሪም በዓል ለማክበር ያለውን ግዴታ በአስተዋጽኦ መልክ አቅፎ ይገኛል (9፡24፡28-32)።

ቅኝት

መጽሐፈ አስቴር በትረካው ውስጥ ዐቢይ ቦታ ያላቸውን የአምስት ሰዎች ማንነት ቀላጭ አድርጎ ያሳያል፡ (1) የፋርሱን ንጉሥ የአርጤክስን፣ (2) የእርሱ ጠቅላይ ሚኒስትር የነበረውን የሐማን፣ (3) ከአስቴር በፊት የነበረችውን የንግሥት አስጢንን፣ (4) የአይሁዳዊቷን ቆንጆ ኋላም ንግሥት የሆነችውን የአስቴርን፣ (5) ልጁ አድርጎ ያሳደጋትን፣ ጻድቅ ሰው የነበረውን የአስቴርን አጎት የመርዶክዮስን። የታሪኩ ኮከብ ሰው አስቴር ናት፤ ሐማ ሰውን ካላጠፋ የማይተኛ ክፉ ሰው ነው፤ መርዶክዮስ ደግሞ ሐማ በንቀት ዐይን የሚመለከተው ሌላው ኮከብ ሰው ሲሆን፣ ከበደል ነጻ መሆኑ ተረጋግጧል፤ በመጨረሻም ክብርንና ግርማን አግኝቶ ከፍ ከፍ የተደረገ ጀግና ነው። መጽሐፉ በሚተርከው ቁም ነገር ውስጥ ዐቢይ ሚና የሚጫወተው ሰው መርዶክዮስ ነው፤ ንግሥት አስቴርን አግባብቶ ጻድቅ ምክርን በመምከር ታሪክ እንዲቀየር ያደረገ እርሱ ነው።

የእግዚአብሔር ቸርታ በየመጽሐፉ ገጽ ይነበባል፤ ቸርነቱ በመጀመሪያ የታየውም ሀደሳ የተባለችው አንዲት አይሁዳዊት ድንግል፤ በአይሁድ ታሪክ ውስጥ እጅግ ወሳኝ በነበረበት ወቅት ንግሥት ሆና በተመረጠችበት ጊዜ ነው፤ አስቴር የሚለውም ስም ከፋርስ ወይም ከግሪክ ቋንቋ የተገኘ ነው (ምሳ 1-2፣ 4+4)። የእግዚአብሔር ቸርነት እንደ ገና በግልጽ የሚታየው አስቴርን ልጁ አድርጎ ያሳደጋት አጎቷ መርዶክዮስ (2፡7)፣ ንጉሡን ለመግደል የተወጣነውን ሄራ ሰምቶ ሄራውን በማጋለጥ የንጉሡን ሕይወት ሲያተርፍ፣ ይህ መልካም አድራጎቱ ደግሞ በታሪክነት እንዲመዘገብ ሲሆንና (2፡19-34)፣ ይህም ንጉሡ እንቅልፍ አጥቶ ሳለ (6፡1-14)፣ ጌታ በወሰነው ጊዜ በእርሱ ቸርነት ልብ ሲባል ነው።

ሐማ በመርዶክዮስ ላይ የነበረው ጥላቻ ለአይሁድ ሁሉ ተርፎ ነበር፤ ድብቅ የሆነ ሄራ በመጠንሰስም አዳር በተባለው ወር በዐሥራ ሦስተኛ ቀን (3፥13) አይሁድ ሁሉ ይጠፋ ዘንድ አርጤክስስን አሳስቶ ዐዋጅ እንዲታወጅ አስደረገ፤ ስለ አይሁድ ከንጉሡ ዘንድ አማላጅ ሆኖ ትቀርብ ዘንድ መርዶክዮስ አስቴርን አሳመናት። አይሁድ ሁሉ ሦስት ቀን ሙሉ ከጸሙና ከጸለዩ በኋላ፤ አስቴር በሐይወቷ ተወራርዳ ሳትጠራ ወደ ንጉሡ ዙፋን ቀረበች (ምዕ 4)፤ በንጉሡም ዘንድ ሞገስ አግኝታ (5፥1-14) የሐማን ሄራ አጋለጠች። ከዚህም የተነሣ ሐማ ለመርዶክዮስ መስቀያ ይሆን ዘንድ ባዘጋጀው ምስሶ ላይ ራሱ ሐማ እንዲሰቀል ንጉሡ ወሰነ (7፥1-10)። ንጉሡ ያወጀው ሁለተኛው ዐዋጅ አይሁድ ጠላቶቻቸውን ድል እንዲነሡ አስቻላቸው (8፥1-9፥16)፤ ለዚህ ታላቅ በዓል መከበርና በየዓመቱ ለሚከበረው የፋሪም በዓል መጀመር ምክንያቱ ይኸው ድል ነው (9፥17-32)። የመርዶክዮስ ዝና የቱን ያህል እንደ ነበር በማስታወስ መጽሐፉ ይደመደማል (10፥1-3)።

ልዩ ገጽታ

መጽሐፈ አስቴርን ልዩ የሚያደርጉት አምስት ዋና ዋና ገጽታዎች ናቸው፤ (1) በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በሴት ስም ከሚጠሩት ሁለት መጻሕፍት አንዱ ይህ ሲሆን፤ ሌላው መጽሐፈ ሩት ነው፤ (2) መጽሐፉ በግብዣ ጀምሮ በግብዣ የሚጨርስ ሲሆን፤ በአብዛኛው የመጽሐፉ ድራማ ዙሪያ ዐሥር በዓላት ወይም ግብዣዎች ተጠቅሰዋል፤ (3) በዕብራይስጥ መጽሐፍ ቅዱስ ሦስተኛ ክፍል ከሚገኙት አምስት ጥቅልል መጽሐፍ ውስጥ አስቴር የመጨረሻው ነው፤ እነዚህም በዕብራይስጥ፤ “ሃሊዮግራፍ” (“ቅዱሳት ጽሐፎች”) የሚባሉ ሲሆን፤ እያንዳንዳቸው ከአይሁድ በዓላት ውስጥ በአንዱ በይፋ ይነበባሉ፤ ይህኛው በፋርስ የነበሩት አይሁድ በንግሥት አስቴር አማካይነት ታላቁን ትድግናቸውን ያገኙበት የፋሪም በዓል በአዳር ወር 14-15 በሚከበርበት ወቅት ይነበባል፤ (4) መጽሐፉ የሦስት ቀን ጸምን የሚያወሳ ቢሆንም እንኳ፤ ስለ እግዚአብሔር ስለ አምልኮም ሆነ ስለ ጸሎት በግልጽ የተመለከተ ጉዳይ የለም (ይህም አንዳንድ ሐያስያን የመጽሐፉን መንፈሳዊ ፋይዳ እንዲጠራጠሩ አድርጎአቸዋል)። (5) በመጽሐፈ አስቴር ውስጥ የእግዚአብሔር ስም በየትኛውም ፀታ ተጠቅሶ ባይገኝም እንኳ፤ ቸርነቱ ግን በየገጹ በይፋ ይነበባል (ለምሳሌ 2፥7፡17፡22፤ 4፥14፤ 4፥16-5፥2፤ 6፥1፡3-10፤ 9፥1)። ጠላቶቻቸው በሰይጣናዊ (በዲያብሎሳዊ) ጥላቻ የተጣሏቸው ቢሆኑም እንኳ፤ የአይሁድን ሕዝብ በመጠበቅ ረገድ በሚያሳምንና ልብን በሚግርክ ሁኔታ የእግዚአብሔርን ቸሮታ የሚገልጽ ሌላ መጽሐፍ የለም።

መጽሐፈ አስቴር በአዲስ ኪዳን መፈጸሙ

በአዲስ ኪዳን ላይ ይህ መጽሐፍ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ የተጠቀሰበት ቦታ የለም፤ ይሁን እንጂ ሐማ አይሁድን መጥላቱና አይሁድን ሁሉ ከፋርስ ግዛት ለማጥፋትና ሙሉ በሙሉ ለመደምሰስ ጥረት ማድረጉ፤ አይሁድንና ክርስቲያኖችን ሁሉ በታሪክ መጨረሻ ዘመን ለማጥፋት የሚፈልገውን ሐሰተኛ ክርስቶስን የሚያመለክት ሲሆን፤ ይህም የአዲስ ኪዳን ብሉይ ኪዳናዊ አምሳያ ነው።

መጽሐፈ አስቴርን ማንበብ

ሙሉውን የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በአንድ ዓመት ውስጥ ማንበብ ከተፈለገ፤ መጽሐፈ አስቴርን ከዚህ በታች ባለው የጊዜ ሰሌዳ መሠረት በ 3 ቀናት መነበብ ይኖርበታል፤

□ 1-4 □ 5-7 □ 8-10

ማስታወሻ

ንግሥት አስጢን ከክብሯ ወረደች

1 ከህንድ ጀምሮ እስከ ኢትዮጵያ ድረስ የሌትን አንድ መቶ ሃያ ሰባት አገሮች ይገዛ በነበረው በጠረክሲስ ዘመነ መንግሥት እንዲህ ሆነ፤ ሻዚያን ዘመን ንጉሠ ጠረክሲስ የገዛው በሱሳ ግንብ ባለው ንጉሣዊ ዙፋኑ ሆኖ ነበር። ሻርሱም በነገሠ በሦስተኛው ዓመት ለመኳንንቱና ለሸማምቱ ሁሉ ታላቅ ግብዣ አደረገ። በግብዣውም የፋርስና የሜዶን የወር አዛዦች፣ መሳፍንትና የየአውራጃው መኳንንት ተገኝተው ነበር።

ለእነርሱም የመንግሥቱን ሰፊ ሀብት፣ የግርማውን ታላቅነትና ክብር አንድ መቶ ሰማንያ ቀን መቶ አሳያቸው። ሻኒዚህ ቀናት ካለፉ በኋላ ንጉሠ በሱሳ ግንብ ለሰበሩት፤ ከትንሽ እስከ ትልቅ ላለው ሕዝብ ሁሉ፣ በቤተ መንግሥቱ ውስጥ ዙሪያውን በአትክልት በተከበበው አደባባይ ሰባት ቀን የፈጀ ግብዣ አደረገ። አደባባዩም ከነዚህና ከሰማያዊ በፍታ የተሠሩ መጋረጃዎች ነበሩት፤ እነርሱም የብር ቀለበት በተበጀላቸው፤ ከነዚህ በፍታና ከሐምራዊ ቀለም በተሠሩ ገመዶች በዕብን በረዱ ምሰሶዎች ላይ ተንጠልጥለው ነበር። ነዋና ቀይ ቀለማት ተሰበሰባቸው በተነጠፉበት ወለል ላይ የወርቅና የብር ድንብ ዐጋዎች ነበሩ፤ እነርሱም ከዕብን በረድኑ ቀስተ ደመና ከሚመስሉ ቀለሞችና ከሌሎች የከበሩ ድንጋዦች የተሠሩ ነበሩ። ሻወይን ጠጁም አንዱ ከሌላው ልዩ ብሆኑ የወርቅ ዋንጫ ይቀርብ ነበር፤ ከንጉሡም ልግሰና የተነሣ የቤተመንግሥቱ የወይን ጠጅ የተትረፈረፈ ነበር። ጽንጉሠ ለእያንዳንዱ ሰው የሚፈልገውን ያህል እንዲያቀርቡለት የወይን ጠጅ አሳላፊዎቹን ሁሉ አዝዞ ስለ ነበረ፤ በንጉሡ ትእዛዝ መሠረት እያንዳንዱ ተስተናጋጅ እንዲጠጣ ተፈቅዶለት ነበር።

ንግሥት አስጢንም በንጉሠ ጠረክሲስ ቤተ መንግሥት እንደዚሁ ለሴቶች ግብዣ አድርጋ ነበር።

በሰባተኛው ቀን ንጉሥ ጠረክሲስ ከወይን ጠጁ የተነሣ ደስ ስለ ተሰኘ፤ አገልጋዮቹ የሆኑትን ሰባቱን ጃንደሮች ምሁማንን፣ ባዛንን፣ ሐርቦናን፣ ገበታን፣ ዘቶልያንን፣ ዜታርንና ከርከሲስ እንዲህ ብሎ አዘዛቸው፤ ¹²ይኸውም ንግሥት አስጢን የደስ ደስ ያላት ነበረችና ውበቷ ለሕዝቡና ለመኳንንቱ እንዲታይ ዘውደን ዑድና ንጉሠ

1+1 ልዛ4+6+
አስ8+9+ 9+30+
873+2+ 6+1
1+2 ልዛ4+9+
አስ2+8
1+3 1+73+15
1+5 መሳ14+17+
2+721+18
1+6 አስ7+8+
ሐዘ23+41+
አዋ3+12+ 6+4
1+7 አስ2+18+
873+2
1+9 1+73+15
1+10 ዘፍ14+18+
መሳ16+25+
ፍት3+7+
አስ3+15+ 5+6+
7+2+ ምሳ31+4+7+
873+1+4
1+11
መዛ45+11+
ማሐ2+4+
ሐዘ16+14

ፊት እንዲያመጡት ነበር። ¹²አገልጋዮቹ የንጉሡን ትእዛዝ በነገሯት ጊዜ ግን፤ ንግሥት አስጢን መሄድ አልፈለገችም። ከዚያም ንጉሠ በጣም ተቈጣ፤ እጅግም ተናደደ።

¹³ሕግንና ፍትሕን በተመለከተ የለቃውንቱን ምክር መጠየቅ በንጉሥ ዘንድ የተለመደ ነበርና፤ ስለ ዘመናት ሁኔታ ዕውቀት ካላቸው ጠቢባን ጋር ተነጋገረበት፤ ¹⁴እነዚህ አርቄሶቹ ሺታር፣ አድማታ፣ ተርሺሽ፣ ሜራስ፣ ማሌባር፣ ምሙካ የተባሉ ሰባቱ የፋርስና የሜዶን ሞኳንንት በንጉሡ ዘንድ የተለየ ስፍራና በመንግሥቱም አመራር ውስጥ ከፍተኛ ቦታ የላቸው ነበሩ።

¹⁵ኅጉሡም፣ “በጃንደሮቹ በኩል የተላከባትን የንጉሥ ጠረክሲስን ትእዛዝ ስላልፈጸመች፤ በሕጉ መሠረት በንግሥት አስጢን ላይ ምን መደረግ አለበት?” ሲል ጠየቃቸው።

¹⁶ከዚያም ምሙካ በንጉሡና በመኳንንቱ ፊት እንዲህ ሲል መለሰ፤ “ንግሥት አስጢን የበደለችው ንጉሡን ብቻ ሳይሆን፤ መኳንንቱን ሁሉና በመላው የንጉሥ ጠረክሲስ አውራጃዎች የሚኖሩትን ሕዝቦች ሄምሮ ነው። ¹⁷ይህ የንግሥቱ አድራጎት በሌሎቹ ሁሉ ዘንድ ስለሚሰማ፤ ባለቸቸውን ይንቃሉ፤ ንጉሥ ጠረክሲስ ንግሥት አስጢን ወደ እርሱ እንድትመጣ ቢዋዛትም፤ እርሷ ግን መሄድ አልፈለገችም፤ ይላሉ።

¹⁸በዚህች በዛሬዬቱም ዕለት የንግሥቱትን አድራጎት የሰሙ የፋርስና የሜዶን መኳንንት ሚስቶች፤ ለንጉሡ መኳንንት ሁሉ በዚሁ ዐይነት ሊመልሱ ነው፤ እንዲህ ከሆነ ደግሞ ማብቂያ የሌለው ንቅተና ጠብ ይፈጠራል።

¹⁹ስለዚህ ነገሩ ንጉሡን ደስ የሚያሰኘው ከሆነ፤ አስጢን ወደ ንጉሡ ወደ ጠረክሲስ ዘንድ ከእንግዲህ ወዲህ ፈጽሞ እንዳትገባ ንጉሣዊ ዐዋጅ ይውጣ፤ ይህም የማይሻር ሆኖ በፋርስና በሜዶን ሕጎች ይጻፍ፤ እንዲሁም ንጉሡ የእቴጌነቷን ክብር ከእርሷ ለምትሻል ለሌላዬቱ ይሰጥ። ²⁰ከዚያም የንጉሡ ዐዋጅ በሰፊው ግዛቱ ሁሉ ሲነገር፤ ከትንሽ እስከ ትልቅ የሌት ሴቶች ሁሉ ባለቸቸውን ያከብራሉ።

²¹ንጉሡና መኳንንቱ ሁሉ በዚህ ምክር ተደሰቱ፤ ንጉሡም ምሙካ የቀረበውን ሐሳብ በሥራ ላይ አዋለው። ²²እያንዳንዱ

1+12 ዘፍ39+19+
አስ2+21+ 7+7+
ምሳ19+12
1+13 ዘፍ12+32
1+14 አስ7+14
1+18 ምሳ19+13+
27+15
1+19 አስ8+8+
መዘ8+4+
873+8+12
1+22 ንዛ13+24

1+1 በአርጤክስስ ዘመን፤ አርጤክስስ የፋርስ ንጉሥ ሆኖ ከ486—465 ዓ.ቅ.ክ. ድረስ ገዛ። በመጽሐፈ አስቴር ውስጥ ዋና ዋና ዘመናት የሚከተሉት ናቸው፤ (1) በ586 ዓ.ቅ.ክ. አይሁድ በናቡከደነጾር መማረካቸው (2ኛ 25)፤ (2) በ538 ዓ.ቅ.ክ. በመንግሥት ፈቃድ አይሁድ ከምርኮ መመለሳቸው (ዕዝ 1)፤ (3) ከ479 ዓ.ቅ.ክ. ጀምሮ አስቴር የፋርስ ንግሥት ሆና (2ኛ 16-17)፤ (4) በ458 ዓ.ቅ.ክ. ዕዝራ በመንግሥት ፈቃድና ድጋፍ ከባቢሎን ወደ ኢየሩሳሌም መጓዝ (ዕዝ 7)። ስለዚህ በመጽሐፈ አስቴር ላይ የተገለጸው ሁኔታ

የተከናወነው በዕዝራ መሪነት ሁለተኛው የስደተኛ ቡድን ወደ ኢየሩሳሌም ከመጓዝ ከሃያ አንድ ዓመት በፊት ነበር።

1+13 ስለ ዘመናት ሁኔታ ዕውቀት ካላቸው፤ በምእመናን ዘንድ ጥበበኛ መስለው ከሚታዩት ይልቅ፤ እንዳንድ ጊዜ የዓለም ጥበበኞች የዘመኑን ሁኔታ በመረዳት ረገድ የላቁ ናቸው፤ የዘመኑን ሁኔታ በመረዳት ረገድ የተገለጸውንና ሐተታም የተሰጠበትን ዘፍ 12+32 እና ማብራያውን ይመልከቱ።

ሰው በራሱ ቤተ ሰብ ላይ ገዢ እንዲሆን መልእክት አስተላለፈ፤ መልእክቱም ለየአውራጃዎቹ በየራሳቸው ጽሑፍና ለእያንዳንዱ ሕዝብ በየራሱ ቋንቋ ተጽፎ በግዛቱ ሁሉ ተበተነ።

አስቴር ንግሥት ሆነች

2 ከዚህ በኋላ ንጉሡ ጠረክሲስ ቊጣው 2 ሲበርድለት አስጠንገደች ያደረገችውን ነገርና በአርሲም ላይ ያስተላለፈውን ዐዋጅ ዐሰበ። ሕዚያም የንጉሡ የቅርብ አገልጋዮች እንዲህ የሚሉ ሐሳብ አቀረቡ፤ “እንጉሡ ቈንጅ ልጃገረዶች ይፈሰጉለት፤ እኚህን ሁሉ ቈንጅ ልጃገረዶች በሱላ ግንብ ወደ ሚገኘው ልዩ የሴቶች መኖሪያ ቦታ እንዲያመጡ፤ ንጉሡ በግዛቱ በሚገኙት አውራጃዎቹ ሁሉ ባለሥልጣኖችን ይሹም፤ እነርሱም የሴቶች የበላይ ኅላፊ በሆነው በንጉሡ ጃንደረባህሄ ኅላፊነት ሥር ይሁኑ፤ የውበትም እንክብካቤ ይደረግላቸው።” ሕዚያም ንጉሡን ደስ የምታሰኘው ልጃገረድ በአስጠንፈን ፈንታ ንግሥት ትሁን። “ምክሩ ንጉሡን ደስ አሰኘው፤ በተባለውም መሠረት አደረገ።

5 በዚህ ጊዜ ከብንያም ነገድ የቂስ ልጅ፤ የሰሜኢ ልጅ፤ የኢያሶር ልጅ መርዶክዮስ የሚባል አንድ አይሁዳዊ በሱላ ግንብ ይኖር ነበር፤ “እርሱም የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር ከሚረካቸው ከይሁዳ ንጉሥ ከኢኮንያን ጋር ከኢየሩሳሌም በምርኮ ከተወሰዱት አንዱ ነበር።” መርዶክዮስ እንዲትሁደላ የምትባል የአጎቱ ልጅ ነበረችው፤ አባትና እናት ሰላልነበራት፤ ያሳደጋት እርሱ ነበር። አስቴር ተብላ የምትጠራው ይህች ልጃገረድ በተከለ ሰውነቷም ሆነ በመልኩ እጅግ ውብ ነበረች። አባቷና እናቷ ከሞቱ በኋላ መርዶክዮስ እንደ ራሱ ልጅ አድርጎ ወሰዳት።

6 የንጉሡ ትእዛዝና ዐዋጅ በወጣ ጊዜ፤ ብዙ ልጃገረዶች ወደ ሱላ ግንብ ተወሰደው ለጠባቂው ለሄሄ ተሰጡ፤ አስቴርም ወደ ንጉሡ ቤተ መንግሥት ተወሰዳ፤ ለሴቶቹ ጠባቂ ለሄሄ በዐደራ ተሰጠች። ልጃገረዲቱም ደስ አሰኘችው፤ በእርሱም ዘንድ

2+1 አስ7+10
2+5 1ሰሙ9+1
2+6 2ኃ724+15+
8ኃ1+1-5+ 5+13
2+7 ዘፍ39+6+
41+45
2+8 ነበ1+1+
አስ1+21 8ኃ8+2
2+9 ዘፍ37+31
39+21+
1ሳሙ9+22-24+
2ኃ725+30+
አስ9+19+
ሕዝ16+9-13+
8ኃ1+5

መወደድን አተረፈች፤ እርሱም የውበት መንክባከቢያዋንና የተለየ ምግብ ወዲያውኑ ሰጣት። ከቤተ መንግሥቱ የተመረጡ ሰባት ደንገጦሮችን በመመደብም እርሷንና ደንገጦሮቿን ምርጥ ወደ ሆነው የሴቶች መጠበቂያ አዛወረ።

10 መርዶክዮስ እንዳትናገር አዞአት ስለ ነበር፤ አስቴር የየት እገር ሰውና የእነሆን ወገን እንደ ሆነች አልገለጸችም። 11 መርዶክዮስም አስቴር እንዴት እንደ ሆነችና ምንስ እንዳጋጠማት ለማወቅ፤ በየዕለቱ በሴቶች መጠበቂያ አደባባይ አጠገብ ወዲያና ወዲህ ይመላለስ ነበር።

12 አንዲት ልጃገረድ ወደ ንጉሥ ጠረክሲስ ዘንድ ለመግባት ተራዋ ከመድረሱ በፊት ስድስት ወር በከርቤ ዘይት፤ ስድስት ወር ደግሞ ልዩ ልዩ ሽቱ በመቀባትና በተለያዩ የፊት ቀለሞች በመዋብ ባጠቃላይ በሥራ ሁለት ወር መቁየት ነበረባት፤ 13 ወደ ንጉሡ ዘንድ የምትገባውም በዚህ ሁኔታ ሲሆን ሴቶቹ ከሚኖሩበት ስፍራ ወደ ንጉሡ ቤተ መንግሥት ስትሄድ፤ መውሰድ የምትፈልገው ማናቸውም ነገር ይሰጣት ነበር። 14 ሲመሽ ወደዚያው ትሄዳለች፤ ሲነጋም የቁባቶች ኅላፊ በሆነው በንጉሡ ጃንደረባህ ከሸለሸጋዝ ጥበቃ ሥር ወደሚገኘው ወደ ሌላው የሴቶች መጠበቂያ ቤት ትመለሳለች፤ ደስ የተሰኘባት ካልሆነችና በሰሟም ካልጠራት ጳግመኛ ወደ ንጉሡ ዘንድ አትገባም።

15 መርዶክዮስ እንደ ልጁ አድርጎ ያሳደጋት የአጎቱ የእቢካኢል ልጅ አስቴር ወደ ንጉሡ ዘንድ የምትሄድበት ተራ በደረሰ ጊዜ የሴቶች ልዩ ጥበቃ ቤት ኅላፊ የሆነው ሄሄ የነገራትን እንጂ፤ ሌላ ምንም አልጠየቀችም። አስቴር በሚያዩዋት ሁሉ ዘንድ ሞገስ አገኘች። 16 በነገሡ በሰባተኛው ዓመት ቴቤት በተባለው በዐሥረኛው ወር ወደ ንጉሥ ጠረክሲስ ቤተ መንግሥት ተወሰደች።

17 በዚህ ጊዜ ንጉሡ ከሌሎቹ ሴቶች ሁሉ ይበልጥ አስቴርን ወደዳት፤ ከሌሎቹ ደናግልም ሁሉ ይልቅ በእርሱ ዘንድ ሞገስንና መደድን አገኘች። ስለዚህ

2+6 በዕብራይስጥ፤ ኢኮንያን የሚለው ስም ኢየሱዳም ከሚለው ጋር አንድ ዐይነት ነው።

2+10 ቀ*20
2+12 ምሰ27+9+
መሐ1+3+
አሳ3+24
2+14 1ኃዝ1+3+
አስ4+11+
መሐ6+8+ 8ኃ5+2
2+15 ዘፍ18+3+
30+27+
አስ5+8+ 7+3+
8+5+ 9+29+
መዝ45+14
2+17
ሕዝ16+9-13

2+4 በአስጠንፈን ፈንታ ንግሥት ትሁን፤ በመጽሐፈ አስቴር ውስጥ የእግዚአብሔር ስም በግልጽ ተጠቅሶ ባይገኝም፤ ጌታ ለአይሁድ ሕዝብ የማያቋርጥ ቸርነት ግድረትን ያሳያል። ዐላማውን መፈጸምና የመረጣቸውን ሕዝብ እስከ ዘለቂታው ለመጠበቅ ሲሉ፤ እግዚአብሔር ይመራል፤ የበላይ ሆኖ ይገዛል፤ የወንዶችንና የሴቶችን ድርጊቶች ለዚህ ጉዳይ ይጠቀምበታል (በገጽ 100 ላይ “መግባተ እግዚአብሔር” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። መጽሐፉ እግዚአብሔር የሚመጣውን ሁኔታ አስቀድሞ ማየቱን እንዲሁም የቸርነቱን ጉዳይ እንደሚከተለው ያሳያል፡ (1) እስጢን ወደ ንጉሡ ግብጽ ለመምጣት ፈቃደኛ ባለመሆኗ (1+12)፤ አንዲት አይሁዳዊት ልጃገረድ ንግሥት ሆኖ ተመረጠች (ቀ* 15-18)፤ (2) አይሁዳዊው የአስቴር

አጎት መርዶክዮስ፤ ንጉሡን ለመግደል የተደረገውን ሄራ አጋለጠ (ቀ* 21-23)፤ (3) አስቴር በንጉሡ ዘንድ ልዩ ሞገስ አገኘች (5+2+8)፤ (4) መርዶክዮስ ሕይወቱን ያተረፈለት መሆኑን ንጉሡ ተረዳ (6+1-2 ይመ)፤ ከ2+21-23 ጋር ያነጻጽሩ፤ (5) ሐማ መርዶክዮስን ለማስገደል ወደ ውስጥ በገባበት ጊዜ (6+1-11) ንጉሡ ግን መርዶክዮስን ሊያከብረው ፈለገ፤ (6) ንጉሡ ሊደመሰሱ የነበሩትን አስቴርንና የአይሁድን ሕዝብ ታደገ (ምሰ 7-8)፤ (7) መርዶክዮስ በንጉሡ ዘንድ ተሰሚነት ያለው ባለሥልጣን ሆነ (9+4፤ 10+2-3)። 2+6 በምርኮ ከተወሰዱት፤ በ597 ዓ.ቀ.ክ. ከንጉሥ ኢኮንያን ጋር የተማረከው መርዶክዮስ ራሱ ባይሆን፤ የመርዶክዮስ ቅድመ አያት ቂስ ነበር። 2+17 ንግሥት አደረጋት፤ የሩርሱ ንጉሥ

የእቴጌነት ዘውድ በራሷ ላይ ሜንሳት፤ በአስጢንም ፈንታ ንግሥት አደረጋት።
18 ንጉሡም ስለ አስቴር ክብር ለመኳንንቱና ለሹማምቱ ሁሉ ታላቅ ግብዣ አደረገ፤ በዓሉም በየአውራጃዎቹ ሁሉ እንዲከበር ዐወጀ፤ በንጉሣዊ ልግስናውም ስጦታ አደረገ።

መርዶክዮስ በንጉሡ ላይ የተጠነሰሰውን ሤራ ደረሰበት

19 ደናግሉ ለሁለተኛ ጊዜ ተሰብስበው ሳለ፤ መርዶክዮስ በንጉሡ በር ተቀምጦ ነበር።
20 አስቴር ግን ልክ መርዶክዮስ እንደ ነገራት የማን ወገንና የየት አገር ሰው እንደ ሆነች ደብቃ ነበር፤ ይህ የሆነበት ምክንያት መርዶክዮስ በሚያሳድጋት ጊዜ ታደርግ እንደ ነበረው ሁሉ፤ አሁንም ምክሩን ትክተል ስለ ነበር ነው።

21 መርዶክዮስ በንጉሡ በር ተቀምጦ ሳለ፤ በሩን ከሚጠብቁት ከንጉሡ የጦር አለቆች ሁለቱ ገበታና ታራ ተቈጦ፤ ንጉሥ ጠረክሲንም ለመግደል ደሰቱ።
22 መርዶክዮስም አደማውን ስለ ደረሰበት፤ ለንግሥት አስቴር ገለጠላት፤ እርሷም ይህን ከመርዶክዮስ ማግኘቷን ለንጉሡ ገልጣ ነገረችው።
23 ነገሩ ሲጣራም እውነት ሆኖ ተገኘ፤ ሁለቱም ሹማምት በስቅላት ሞት ተቀጡ። ይህ ሁሉ በንጉሡ ፊት በታሪክ መዝገብ ተጻፈ።

2+18 ዘፍ40+20፤
15፡13+15፤ አስ1፡7
2+19 አስ4፡2፤
5+13
2+20 ቍ10
2+21 ዘፍ40+2፤
አስ1፡12፤ 3+5፤
5+9፤ 7+7
2+23 ዘፍ40+19፤
ዘፍ21+22-23፤
አስ6፡1፤
10፡2፤ 6+2፤
መዝ7፡14-16፤
ምሳ26+27፤
መዝ10፡8

3+1 ዘሰ17+8-16፤
ዘጥ24+7፤
ዘፍ25፡17-19፤
1፡14፡14+48
3+3 አስ5፡9፤
፳7፡3፤12
3+4 ዘፍ39+10
2+5 አስ21፤
3+6 አስ9፡24፤
መዝ74፡8፤ 83+4፤
ምሳ16+25

ሐማ አይሁድን ለማጥፋት የሸረበው ሤራ

3 ከዚህም ነገር በኋላ ንጉሥ ጠረክሲስ የአጋጋዊውን የሐመዳቱን ልጅ ሐማን ከፍ ከፍ አደረገው፤ ከሌሎችም መኳንንት ሁሉ ከፍተኛውን ሥልጣን በመስጠት አክበረው።
2 ንጉሡ ስለ እርሱ ይህ እንዲደረግለት አዞ ስለ ነበር፤ በንጉሡ በር ያሉት የመንግሥቱ ሹማምት ሁሉ ለሐማ ተንበርክከው፤ እጅ በመንግሥት አክብሮታቸውን ይገልጡለት ነበር።
3 መርዶክዮስ ግን ወድቆ አልሰገደለትም፤ አክብሮትም አላሳየውም።

3 ታዲያ በንጉሡ በር ያሉት የንጉሡ አገልጋዮች መርዶክዮስን፤ “የንጉሡን ትእዛዝ ለምን ትተላለፋለህ?” ሲሉ ጠየቁት።
4 ይህንንም በየቀኑ ይነግሩት ነበር፤ እርሱ ግን አልተቀበላቸውም። አይሁዳዊ መሆኑን ነግሮአቸው ስለ ነበር፤ የመርዶክዮስ ባሕርይ እስከ መቼ ሊቀጥል እንደሚችል ለማየት ሲሉ ይህንኑ ለሐማ ነገሩት።

5 ሐማም መርዶክዮስ ወድቆ እንዳልሰገደለትና እንዳላከበረው ሲያይ እጅግ ተቈጣ። ይልቁንም መርዶክዮስ ከእነማን ወገን መሆኑን በተረዳ ጊዜ፤ መርዶክዮስን ብቻ መግደል እንደ አምንን ቁጠረው፤ ስለዚህ ሐማ በመላው የጠረክሲስ መንግሥት ውስጥ የሚገኙትንና የመርዶክዮስ ወገን የሆኑትን አይሁድ ሁሉ

አስቴርን ንግሥት ማድረገ፤ እግዚአብሔር ዐላማውን ከግብ ለማድረስ ሲል የበደለኞችን ልብ እንዴት አድርጎ ወደ ራሱ ሐሳብ እንደሚመልስ ልብ (ከምሳ 21፡1፤ ዕዝ 1፡1 እና ማብ ይመ)፤ ከአምስት ዓመት በኋላ አይሁድ ለገጠማቸው ችግር መፍትሄ በሚፈለግበት ወሳኝ ወቅት፤ አስቴር ሕዝቧን ለመርዳት በምትችልበት ሥልጣን ላይ ነበረች።
4 ጸዳዩ የሚመለከታቸው ሰዎች ያደረጉትን የግል ውሳኔ፤ እግዚአብሔር ሕዝቡን ለመጠ በቅ ተጠቀሞበታል (4፡14)።

2+20 ልክ መርዶክዮስ እንደ ነገራት፤ አስቴር የታላቁ የፋርስ መንግሥት ንግሥት እንድትሆን ተመርጣ ብትነግሥም አንኳ (2፡17)፤ አዲስ ካገኘችው ክብርና ሥልጣን የተነሣ በትዕቢት በመወጣርና በእኔ ነኝ ባይነት በመኮሰስ አልተኮራራችም ነበር።
5 ዝቅተኛ ደረጃ የነበረውን የአንቲን ምክር አልፋቸውም፤ ወይም የዘር ግንዳንና መንፈሳዊ ሀብቷን ችላ አላላችም፤ ይልቁንም ድር ታደርገው እንደ ነበር ሁሉ የውምትነት፤ የትሕትናና የተገዥነት መንፈስ አሳየች።

3+2 መርዶክዮስ ግን ወድቆ አልሰገደለትም፤ መርዶክዮስ እግዚአብሔር ታማኝ ከመሆኑ የተነሣ፤ ለሐማ መስገድን አሜን ብሎ አልተቀበለም (ቱ 4)።
3 እንግዲህ በግልጽ እንደሚታወቀው በንጉሡ አገልጋዮችና በሌሎች ሠራተኞች ለሐማ የተሰጠው ክብር አንድም ተዘጋ አልነበረም ወይም አይሁድ በሚያመልኩበት ጊዜ ለእግዚአብሔር ብቻ ከሚገባዩት ክብር ጋር ተተካካይ ለመሆን የቀረበ ነበር። ስለዚህ መርዶክዮስ በሐማ ፊት ለመንበርከክ ፈቃደኛ አልሆነም።
4 ጸንኤልና ሦስቱ ባልደረቦቹም በዚያ ፈታኝ ወቅት ያሳዩት የእምነት ጽናት ከዚሁ ጋር ተመሳሳይ ነበር (ጳን 3፡1-12)።

3+4 አይሁዳዊ መሆኑን፤ ከመርዶክዮስ ጋር የነበሩት ለምን እንዳልተንበረከኩ ለማወቅ ፈለጉ፤ እርሱም አንድ መልስ ብቻ ሰጣቸው፤ ይኸውም አይሁዳ እንደ ሆነ።
(1) እግዚአብሔር አይሁድን ምርኮኝ ሆነው እንዲሄዱ ያደረጋቸው ከጣዖት አምልኮአቸው እንዲጸዱ ነው። ከሰዝራና ከካህምያ የምንማረው፤ ወደ አዮራሌም የተመለሱት አይሁድ ከስሕተታቸው ስለ ተማሩ ከጣዖት አምልኮ የተላቀቁ እምነትን መፈለጋቸውን ነው።
2 ወደ አገራቸው ያልተመለሱትም አይሁድ ከሕይወት ልምዳቸው የተማሩ መሆኑን መጽሐፈ አስቴር ያሳያል። በዚህ ጊዜ አይሁድ መሆን በተከታዮቹ ዘንድ በቀላሉ የሚገመት ስላልነበረ፤ አይሁድ ለማንም ሰው ሆነ ወይም ጣዖት ለመስገድ ፈቃደኛት አልነበሩም፤
(2) እኛም ክርስቲያን መሆን ማለት ቀላል ነገር እንዳልሆነ እንዲሰማን ያስፈልጋል፤ ዓለማዊ በሆነው ኅብረተሰብ ተጽዕኖ ውስጥ ሰንኞር፤ ለክርስቲያን ጻድቅ ለሆነው የቃሉ እውነት ስንል እንደ መርዶክዮስ ጽኑና ግልጽ የሆነ አቋም እናሳይ ዘንድ ይገባናል።

3+6 አይሁድን ሁሉ ለማጥፋት ዘዴ ፈለገ፤ የፋርስ ጠቅላይ ሚኒስትር የነበረው ሐማ በግዛቱ ውስጥ የነበሩትን አይሁድ ሁሉ ለማጥፋት ሤራ ያውጠጠን፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የመጀመሪያው የፖለቲካ ሰው ነበር። የአይሁድን ዘር ለማጥፋት የተደረገው ይህ ሤራ በሁለተኛው ምዕተ ዓመት ዓ.ቅ.ክ. አንጥያክስ ኤጲፋኔስ ካደረገው ሤራ (ጳን 11፡28 እና ማብ ይመ)፤ በገያኛው ክፍለ ዘመንም በአውሮፓ ከአዶልፍ ሂትለር ዕቅድ ጋር እንዲሁም በታሪክ ዘመን መጨረሻ አይሁድንና ክርስቲያኖችን ለማጥፋት ከሚነሣው ከሐሰተኛ ክርስቶስ ዕቅድ ጋር አቻነት አለው (ራእ 13፡15-18 ይመ)።

ለማጥፋት ዘዴ ፈለገ።

ንጉሥ ጠረክሲስ በንጉሥ በዐሥራ ሁለተኛው ዓመት ኒሳን በተባለው በመጀመሪያው ወር፣ ቀኑንና ወሩን ለመለየት ፋር የተባለ ዕጣ ሐማ ባለበት ጣሉ፤ ዕጣውም አዳር በተባለው በዐሥራ ሁለተኛው ወር ላይ ወደቀ።

ከዚያም ሐማ ንጉሥ ጠረክሲስን እንዲህ አለው፤ “በአሕዛብ መካከል በመንግሥትህ አውራጃዎች ሁሉ ተሠራጭቶና ተበታትኖ የሚኖር አንድ ሕዝብ አለ፤ ይህም ሕዝብ ከሌሎች ሕዝቦች ሁሉ የተለየ ልማድ ያለውና የንጉሡንም ሕግ የማይታዘዝ ነው፤ ታዲያ ይህን ሕዝብ ከም ማለቱ ለንጉሡ አይበጅም። ጎሳና ንጉሡን ደስ የሚያሰኘው ከዚያን እነርሱን ለማጥፋት ዐዋጅ ይውጣ፤ እኔም ይህን ተግባር ለሚፈጽሙ ሰዎች የሚውል ዐሥር ሺህ መክሊት ብር ወደ መንግሥት ግምጃ ቤት አስገባለሁ።”

ስለዚህ ንጉሡ የቀለበት ማንተሙን ከጣቱ አውልቆ የአይሁድ ጠላት ለሆነው ለአጋጣሚው ለሐማዳቱ ልጅ ለሐማ ሰጠው። ነገሩም ሐማንን “ገንዘቡን እዚያው ያዘው፤ ሕዝቡንም እንዳሻህ አድርገው” አለው።

ከዚያም በመጀመሪያው ወር ዐሥራ ሦስተኛው ቀን የንጉሡ ጸሐፊዎች ተጠሩ። እነርሱም የሐማን ትእዛዝ በሙሉ በየአውራጃው ፊደልና በየሕዝቡ ቋንቋ፣ ለንጉሡ እንደራሴዎች፣ ለልዩ ልዩ አውራጃ ሰዎችና ለልዩ ልዩ ሕዝቦች መኳንንት ጻፉ። ይህም የተጻፈው በራሱ በንጉሡ ጠረክሲስ ስም ሲሆን፣ የታተመውም በራሱ ማንተም ነበር። እዳር በተባለው በዐሥራ ሁለተኛው ወር፣ በዐሥራ ሦስተኛው ቀን ወጣት፤ ሽማግሌ፤ ሴትና ሕፃን ሳይባል አይሁድ ሁሉ በዚያኑ ዕለት እንዲጠፉ፣ እንዲገደሉና እንዲደመሰ፡፡፡ ሁብታቸውም እንዲዘረፍ ደብዳቤ ለንጉሡ አውራጃዎች ሁሉ በመልእክተኞች እጅ ተላከ። ለእያንዳንዱም አውራጃ ሕዝብ እንዲታወቅ፣ እነርሱም ለዚያ ቀን ዝግጁ እንዲሆኑ፣ የዋናው ዐዋጅ ቅጅ ሐማ እንዲወጣና ወደ እያንዳንዱም አውራጃ እንዲላክ ተደረገ።

መልእክተኞቹ በንጉሡ ትእዛዝ ተቻቸው ወጡ፤ ዐዋጁም በሰላ ግንብ ተላለፈ። ንጉሡና ሐማ ለመጠጣት ተቀመጡ፤ የሰላ ከተማ ግን ግራ ተጋብታ ነበር።

3:7 ፋ13፣
ዘሌ16:8፣
14፡10-21፣
አስ9:19-24:26
3:8 ዕዝ4:15፣
ኢር29:7፣
ጳጳ6:13፣
ሐሥ16:20-21
3:9 አስ7:4
3:10 ዘፍ41:42
3:12 ዘፍ38:18፣
ህሀ13:24
3:13 ፋ7፣
14፡15-16፣
ዕዝ4:6፣
አስ8:11፣ 9:10
3:14 አስ8:8፣
9:1
3:15 አስ1:10፣
8:14:15

መርዶክዮስ የእስቴርን ርዳታ ጠየቀ

መርዶክዮስ የተደረገውን ሁሉ ባወቀ 4፤ ጊዜ፣ ልብሱን ቀደደ፤ ከዚያም ማቅ ለብሶ በራሱ ላይ ዐመድ ነስንሶ ድምፁን ከፍ በማድረግ አምርሮ እየሌሸ ወደ ከተማዬቱ መካከል ወጣ። ማቅ የለበሰ እንዲገባ ስለማይፈቀድለት፣ የሄደው እስከ ንጉሡ በር ድረስ ብቻ ነበር። ንጉሡ ዐዋጅና ትእዛዝ በደረሰበት አውራጃ ሁሉ፣ በአይሁድ መካከል ታላቅ ሐዘን ሆነ፤ ጸሙ፤ አለቀሱ፤ ሌሎችም። ብዙዎቹም ማቅና ዐመድ ላይ ተኙ።

የእስቴር ደንገጦችና ጃንደሮች መጥተው ስለ መርዶክዮስ በነገሯት ጊዜ፣ እጅግ አዘነች፤ እርሷም በማቁ ፈንታ የሚለብሰውን ልብስ ላክቻለት፤ እርሱ ግን አል ተቀበላቸውም። ከዚያም እስቴር ከንጉሡ ጃንደሮች መካከል እርሷን እንዲያገለግል የተመደበውን ሀታክን ጠርታ፤ መርዶክዮስ ምን ትግር እንደ ገጠመውና ስለ ምንስ እንደዚህ እንደ ሆነ እንዲያጣራ ላክቻው።

ስለዚህ ሀታክ በንጉሡ በር ፊት ለፊት ወደሚገኘው ወደ ከተማዬቱ አደባባይ ወደ መርዶክዮስ ወጣ። መርዶክዮስ የደረሰበትን ነገር ሁሉ፣ እንዲሁም ሐማ የአይሁድን ሕዝብ ለማጥፋት ወደ ንጉሡ ግምጃ ቤት ለማግባት ቃል የገባውን የገንዘብ ልክ ጭምር ነገረው። አይሁድን ለማጥፋት በሰላ የወጣውን የዋናውን ዐዋጅ ቅጅም ለእስቴር እንዲያሳያትና በዝርዝር እንዲያሰረዳት ሰጠው፤ ወደ ንጉሡም ዘንድ ገብታ ስለ ሕዝቧ ምሕረት እንድትጠይቅና እንድትማልድ አጥብቆ ይነግራት ዘንድ አሳሰበው።

ሀታክም ተመልሶ መርዶክዮስ የነገረውን ሁሉ ለእስቴር አስታወቃት። እርሷም ለመርዶክዮስ እንዲህ እንዲለው ነገረችው፤ “የንጉሡ ባሮችና በንጉሡ አውራጃዎች የሚገኙ ሰዎች ሁሉ ወንድም ሆነ ሴት፣ ማንም ሰው ሳይጠራ ንጉሡ ወዳለበት ወደ ውስጠኛው አደባባይ የሚገባ፣ ንጉሡ አንድ ሕግ ብቻ እንዳለው ያውቃል፤ ይኸውም እንዲህ ያደረገው ሰው ይገደላል፤ አንድ ሰው ከእንዲህ ዐይነቱ ሞት የሚተርፈው፣ ንጉሡ የወርቅ ዘንጉን ሲዘረጋለት ብቻ ነው። እኔ ግን ወደ ንጉሡ ዘንድ እንድገባ ከተጠራሁ ከሠላሳ ቀን በላይ ሆኑ።”

4:1 ዘሀ11:6፣
ዘሥ14:6፣
24፡13-19፣
መዝ30:11፣
ሐዘ27:30-31
4:2 አስ2:19
4:7 አስ7:4
4:11 አስ2:14፣
5:2፣ 8:4፣
መዝ125:3፣
ጳጳ2:9

3፣7 ፋር የተባለ ዕጣ ... ጣሉ፤ አንዳንድ ጊዜ የፋር ዕጣ፣ የተለመደውን ማለትም ዕጣ ለመጣል የሚያገለግለውን ጠጠር ይመስላል። ሐማ አይሁድን ለማጥፋት ተሰማሪ የሆነውን ወር ለመለየት ይገለገልበት ነበር፤ ዕጣው ወጥቶ ውሸኑም እስከሚፈጸም ድረስ በመካከል የአንድ ዓመት ያህል ጊዜ ነበር፤ ይህም ለመርዶክዮስና ለእስቴር በእግዚአብሔር ቸርነት የሐማን ሜራ ለማክሸፍ ዕድል ሰጣቸው።

3፣8 የተለየ ልማድ ያለውና፤ እግዚአብሔር ለእስራኤል ሕግን የሰጠበት አንዱ ምክንያት ከሌላው

ሕዝብ ሁሉ የተለየ እንዲሆኑ ነበር። ሐማ በአይሁድ ዘንድ የተለየ ነገር ተመልክተ፤ ከዚያም የተነሣ ጠላቸው። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ደግሞ እግዚአብሔር ሕዝቡ ቅዱሳንና ለእርሱ የተለየ እንዲሆኑ፣ ከዓለም እንዲርቁና የተለየ ሆነው እንዲታዩ ይፈልጋል (ከክፍ 2፣9 ጋር ያንጸጽሩ)። እንደዚሁም ዛሬ ዓለም የእግዚአብሔርን ሕዝብ ይጠላል፤ ምክንያቱም ሕዝቡ ልዩዎች፣ ቅዱሳንና ጳድቃን ስለሆኑ ነው (ከክፍ 15፣18-25 ጋር ያንጸጽሩ)።

¹²የአስቴር ቃል ለመርዶክዮስ በተነገረው ጊዜ፤ ¹³ይህን መልስ ላከባት፤ "አንቺ በንጉሥ ቤት በመሆንሽ ብቻ ሌላው የአይሁድ ሕዝብ ሲጠፋ አንቺ የምትተርፌ እንዳይመስልሽ፤ ¹⁴በዚህ ጊዜ አንቺ ዝም ብትደ፣ ለአይሁድ ርዳታና ትድግና ከሌላ ስፍራ ይመጣላቸዋል፤ አንቺና የአባትሽ ቤት ግን ትጠፋላችሁ፤ ደግሞስ አንቺ ንግሥት ለመሆን የበቃሽው ለዚህ ጊዜ እንደ ሆነ ማን ያውቃል?"

¹⁵ከዚያም አስቴር ለመርዶክዮስ ይህን መልስ ላከችበት፤ ¹⁶ሂድና በሱላ ያሉትን አይሁድ ሁሉ በአንድነት ሰብስብ፤ ስለ እኔም ጽሑፍህ ቀንም ይሁን ሌሊት ለሦስት ቀን አትብሉ፤ አትጠጡም። እኔና ደንገጡሮቼም እናንተ እንደምታደርጉት ሁሉ እንጽግለን፤ ይህ ከተፈጸመ በኋላ ግን ነገሩ ምንም እንኳ ከሐግ ውጭ ቢሆንም፤ ወደ ንጉሡ ዘንድ እሄዳለሁ፤ ከጠፋሁም ልጥፋ።"

¹⁷ስለዚህ መርዶክዮስ ሄደ፤ የአስቴርንም ትእዛዝ ሁሉ ፈጸመ።

አስቴር ለንጉሡ ያቀረበችው ልመና

5 በሦስተኛው ቀን አስቴር የክብር ልብሷን ለብሳ በንጉሡ አዳራሽ ፊት ለፊት ባለው በቤተ መንግሥቱ ውስጠኛ አደባባይ ገብታ ቆመች። ንጉሡም አዳራሹ ውስጥ በመግቢያው ትይዩ በዙፋኑ ላይ ተቀምጦ ነበር። ²ንግሥት አስቴር በአደባባይ ላይ ቆማ ሲያያት ደስ አለው፤ በእጁ የያዘውን የወርቅ ዘንግ ዘረጋላት፤ አስቴርም ቀረብ ብላ የዘንጉን ጫፍ ነካች።

³ከዚያም ንጉሡን "ንግሥት አስቴር ሆይ፤ ለምን መሳሽ? ከእኔ የምትፈልገውስ ምንድን ነው? እስከ መንግሥቱ እኩሌታ እንኳ ቢሆን ይሰጥሃል" አላት።

"አስቴርም መልሳት "ንጉሡን ደስ

4:14 ዘፋ45:7;
50:20;
ዘፋ28:29;
አስ9:16:22;
አዮ34:29;
መዝ28:11;
35:22; መዝ34:7;
አፋ42:14;
57:11; 62:11;
64:12; አዋ5:13;
4:16 ዘፋ43:14;
2ዘፋ20:3;
አስ9:31;
5:1 ምሳ21:1;
ሕዝ6:13;
5:2 አስ4:11;
5:3 አስ7:2;
ፋ35:16;
ግር6:23

5:6 አስ1:10;
9:12; ፋ35:16;
ግር6:23;
5:8 አስ2:15;
1ዘ3:15;
5:9 አስ2:21;
3:3; ምሳ14:17;
5:10 አስ6:13;
5:11;
አስ9:10:13;
ምሳ13:16;
5:12 አዮ22:29;
ሳፋ16:18;
29:23;
5:13 አስ2:19

የሚያሰኘው ቢሆን፤ ባዘጋጀሁለት ግብዣ ላይ ንጉሡ ዛሬ ከሐግ ጋር ይገኛልኝ" አለች።

⁵ንጉሡም፤ "አስቴር ያሰችውን እንድንፈጽም፤ ሐማን በፍጥነት ጥሩት" አለ። ስለዚህ ንጉሡና ሐማ አስቴር ወዳዚጋጀችው ግብዣ ሄዱ። ፍወይን ጠጅ እየጠፀ ሳለ ንጉሡ ዳግመኛ አስቴርን፤ "እስቲ የምትፈልገው ምንድን ነው? ይሰጥሃል፤ ደግሞስ የምትጠይቁው ምንድን ነው? እስከ መንግሥቱ እኩሌታ እንኳ ቢሆን ይፈቀድልሃል" አላት። አስቴርም እንዲዛ ስትል መለሰች፤ "ልመናዬም፤ ጥያቄዬም ይህ ነው፤ ፍበንጉሡ ዘንድ ሞገስ ካገኘሁና የምፈልገውን ሊሰጠኝና ልመናዬንም ሊፈጽምልኝ ንጉሡን ደስ ካሰኘው፤ ንጉሡና ሐማ በማዘጋጀላቸው ግብዣ ላይ ነገ ይገኛልኝ። ከዚያም እኔ ለንጉሡ ጥያቄ መልስ እሰጣለሁ።"

ሐማ በመርዶክዮስ ላይ ያወረደው ቀጣ

²ሐማ በዚያን ቀን ደስ ብሎትና መንፈሱ ረከቶ ወጣ፤ ነገር ግን መርዶክዮስን በንጉሡ በር ላይ ሲያየው ከተቀመጠበት አለመነሳቱንና በፊቱም አለመንቀጥቀጡን ሲመለከት፤ ቀጣው በመርዶክዮስ ላይ ነደደ። ¹⁰ሐማ ግን እንደ ምንም ራሱን ተቁጣጥሮ ወደ ቤቱ ሄደ።

¹ ወዳጆቹንና ሚስቱን ዞሳራን አስጠርቶ በአንድነት ከሰበሰባቸው በኋላ፤ ¹²ሐማ ስለ ሀብቱ ታላቅነት፤ ስለ ልጆቹ ብዛት እንዲሁም ንጉሡ የቱን የሀል እንዳከበረው፤ ከሌሎቹም መኳንንትና ሹማምት ይበልጥ እንዴት ከፍ ከፍ እንዳደረገው እያጋነነ ነገራቸው። ¹²ሐማም፤ "ምን ይኸ ብቻ" አለ፤ "ንግሥት አስቴር ባዘጋጀችው ግብዣ ላይ ከንጉሡ ጋር እንድንኝ የጋበዘችው ሰው እንድ እኔ ብቻ ነኝ፤ ነገም ከንጉሡ ጋር ጋብዛናለች።" ¹³ነገር ግን አይሁዳዊው

4+14 በዚህ ጊዜ አንቺ ዝም አስቴር፤ እስራኤልን ለመታደግ አስቴርን እግዚአብሔር በፅቅዱ ውስጥ እንዳስገባት ለዚሁ ዓላማም ንግሥት እንደ ሆነች መርዶክዮስ ያምናል። ይሁን እንጂ አስቴር በእግዚአብሔር የመቢዣት ፅቅድ ውስጥ ድርሻም ባትወ፣ ያን ዐላማ ሳትፈጽም ልትቀር እንደምትችል መርዶክዮስ ተረድቶአል። አይሁድን ለመታደግ ፈቃደኛ ባትሆን እርሷ ራሷም አብራ ልትጠፋ ትችላለች (ቀ. 14)። ብዙውን ጊዜ የእግዚአብሔር ለዐላዊ ፅቅድ፤ የሰውን የኅላፊነት ድርሻንም ያካትታል (ከማቴ 26:24 ጋር ያነጻጽር። ዘፀ 33:3 እና ማሳ፤ ፊል 2:12 እና ግብፈ ይመ)።

4+14 ንግሥት ማን ያውቃል? ይህ ክፍል የመጽሐፉን መሠረታዊ ትርጉም ገልጦ ያሳያል። ሕዝቡን ከዓለም ክፋት ለማጽና ለእነርሱም ሲል የመቢዣት ዐላማውን ለመፈጸም እግዚአብሔር በዓለም ሁኔታ ውስጥ ጣልቋ ይገባል። እግዚአብሔር እኛን "ከዚህ ክፋ ዓለም" ያድነን ዘንድና ለዘላለም ከእርሱ ጋር እንሆን ዘንድ በዙሪያችን በሚከናወነው ሁሉ ጌታ እንደሚሠራ ምእመናን ሁሉ ያስተውሉ ዘንድ አስፈላጊ ነው

(ሮሜ 8:29-39፤ ዝላ 1:4፤ ይሁ 24)።

4+16 ከጠፋሁም ልጥፋ፤ አስቴር ሕዝቧን ለማጽን ስትል፤ ሕይወቷን አሳልፋ ለመስጠት ፈቃደኛ ነበረች። ትክክለኛውን ነገር እየፈጸመች የሚያመጣውን ውጤት በእግዚአብሔር እጅ ተወኝተች። እግዚአብሔር ካለብት ስፍራ ወይም ማዕረግ ላለመውረድ ሲሉ ዝምታን የሚመርጡትን ሳይሆን፤ እእግዚአብሔርና ለቃሉ ሲሉ ያጡትን አጥተው እውነቱን የሚናገሩትን ያክብራችዋል (ዮሐ 16:1-4 ይመ)። ከዚህ ከክፉው ንደል ጋር በሚታገሉበት ወቅት መርዶክዮስና አስቴር አስፈላጊ ከሆነ ሕይወታቸውን እንኳ መመዝገብ ለማድረግ ፈቃደኛች ነበሩ። እነርሱም ለተቀደሰው የልብ እምነት በቅን ታዛዢነታቸው ረገድ በአርአያነት የሚጠቀሱ ናቸው (ሉቃ 1:17 እና የመጥምቁ ዮሐንስን ባሕርይና እምነት በተመለከተ የተሰጠውን ማሳ ይመ)።

5+13 እኔን ደስ አያሰኝኝም፤ ሐማ ሀብት፤ ክብር፤ ሥልጣንና ማዕረግ የለው ሰው ቢሆንም እንኳ፤ እርካታን ያጣ ሰው ነበር። በሌላ በኩል ግን መርዶክዮስ የብርቱነት ባሕርይ፤ ከእግዚአብሔር የሆነ እምነትና በእግዚአብሔር ላይ የመታመን ጸጋ ነበረው፤

ሊዮ 13:15

መርዶክዮስ በንጉሡ በር ላይ ተቀምጦ ካየውት ይህ ሁሉ እኔን ደስ አያሰኘኝም።”

¹⁴ሚስቱ ዞሳፊና ወዳጆቹ በሙሉ፣ “ቁመቱ አምላ ክንድሳ የሆነ መስቀያ አስተክልና መርዶክዮስ እንዲሰቀልበት በጠዋት ለንጉሡ ንገረው፤ ከዚያም ደስ ብሎህ ከንጉሡ ጋር ወደ ግብዣው ግባ” አሉት። ይህም ሐሳብ ሐማን እጅግ ደስ አሰኘው፤ መስቀያውንም አስተክሏ።

5:14 ዕዝ6:11፤ አስ7:9
6:1 አስ2:23፤ ዳፓ2:1፤ 6:18
6:2 አስ2:21-23
6:3 መዘ9:13-16
6:8 ዘፍ41:42፤ 13፡11፤33፤ አ.452፤1
6:9 ዘፍ41:43

መርዶክዮስ ከፍ ከፍ አለ

6 በዚያች ሌሊት ንጉሡ እንቅልፍ መተኛት አልቻለም። ስለዚህ በዘመነ መንግሥቱ የተመዘገበው የታሪክ መጽሐፍ ቀርቦ እንዲነበብለት አዘዘ። ፫በዚያም በሩን ከሚጠብቁት ከንጉሡ የጦር አዛዦች ሁለቱን ገበታና ታራ ንጉሥ ጠረክሲስን ለመግደል አሳረው እንደ ነበርና ይህንንም መርዶክዮስ እንደ ተናገረ ተጽፎ ተገኘ።

³ንጉሡም፤ “ታዲያ ይህን በማድረጉ መርዶክዮስ ያገኘው ክብርና ማዕረግ ምንድን ነው?” ሲል ጠየቀ።

የቅርብ አገልጋዮቹም፤ “ምንም አልተደረገለትም” ብለው መለሱ።

⁴ንጉሡም፤ “በአደባባይ ማን አለ?” ሲል ጠየቀ። በዚህ ጊዜ ሐማ በተከለው ዕንጨት ላይ መርዶክዮስ ይሰቀል ዘንድ ለንጉሡ ለመናገር በውጭ በኩል ወደሚገኘው የቤተ መንግሥቱ አደባባይ ገና መድረሱ ነበር።

⁵የቅርብ አገልጋዮቹም፤ “እነሆኑ ሐማ በአደባባይ ቆኞአል” አሉት።

ንጉሡም፤ “ሂባ በሉት” ብሎ አዘዘ።

⁶ሐማ በገባ ጊዜ ንጉሡ፤ “ንጉሥ ሊያከብረው ለወደደው ሰው ምን ሊደረግለት ይገባል?” ሲል ጠየቀው።

በዚህ ጊዜ ሐማ፤ “ንጉሡ ከእኔ ይልቅ የሚያከብረው ማን አለ?” ሲል በልቡ ዐሰበ። ፫ስለዚህ ለንጉሡ እንዲህ ሲል መለሰ፤ “ንጉሡ ሊያከብረው ለወደደው ሰው፤ ፫ንጉሡ የሚገኝጽፈው ልብስ መንግሥት፤ ንጉሡም የሚቀመጥበትና የንጉሡን ዘውድ በራሱ ላይ ያደረገ ፈረስ ይምጣለት። ፫ከዚያም ልብሱና ፈረሱ እጅግ ከከበሩት ከንጉሡ ልዑላን መሳፍንት በአንዱ እጅ ይሰጥለት። ንጉሡ ሊያከብረው የወደደውን ፤ ሰው ያልብሱት፤ በፈረሱም ላይ አስቀመጠውም በከተማዬቱ ዋና ዋና መንገዶች ላይ እየመሩ፤ ንጉሡ ሊያከብረው ለሚወደው ሰው ይህ ተደርጎለታል” ይበሉ።

¹⁰ንጉሡም ሐማንን “በል ፈጥነህ

6:11 ዘፍ41:42
6:12
2ሳጦ-15:30፤ አስ7:8፤ አር14:3፤4፤ ሚክ3:7
6:13 አስ5:10፤ 7:7፤ መዝ57:6፤ ምሳ26:27፤ 28:18
6:14 13፡73፤15 7:1
ዘፍ40:20-22፤ ማቴ22:1-14
7:2 አስክ10፤ 5:13፤ 9:12
7:3 አስ2:15
7:4 አስ3:9፤ 4:7

ሂድ፤ ልብሱንና ፈረሱን ውሰድ፤ በንጉሡ በር ላይ ለሚቀመጠው ለአይሁዳዊው ለመርዶክዮስም ልክ እንዳልኸው አድርግለት፤ ከተናገርኸውም እንዳች ነገር እንዳይጎድል” ሲል አዘዘው።

¹¹ስለዚህ ሐማ ልብሱንና ፈረሱን ወስዶ መርዶክዮስን አለበሰው፤ በዋና ዋና መንገዶች ላይ እየመራም፤ “ንጉሥ ሊያከብረው ለሚወደው ሰው ይህ ተደርጎለታል” እያለ በፊቱ ያውጅ ነበር።

¹²ከዚያም በኋላ መርዶክዮስ ወደ ንጉሡ በር ተመለሰ፤ ሐማ ግን አዝናና ራሱን ተከናንቦ በጥፊፊያ ወደ ቤቱ ሄደ።

¹³የደረሰበትንም ሁሉ ለሚሰቱ ለዞሳፊና ለወዳጆቹ ሁሉ ነገራቸው።

አማካሪዎቹና ሚስቱ ዞሳፊም፤ “በፊቱ መውደቅ የጀመርህለት መርዶክዮስ ዘሩ ከአይሁድ ወገን ከሆነ፤ ልትቋቋመው አትችልም፤ ያለ ጥርጥር ትጠፋለህ” አሉት። ፫ከእርሱ ጋር በመነጋገር ላይ ሳለ፤ የንጉሡ ጃንደሪዎች ደርሰው ሐማን አስቴር ወዳዘጋጅቸው ግብዣ አጣደፉት።

ሐማ ተሰቀለ

7 ስለዚህ ንጉሡና ሐማ ከንግሥት አስቴር ጋር ለመጋበዝ ሄዱ፤ ፫በሁለተኛውም ቀን የወይን ጠጅ እየጠጡ ሳለ፤ ንጉሡ እንደ ገና፤ “ንግሥት አስቴር ሆይ፤ የምትለምኝው ምንድን ነው? ይሰጥሻል፤ የምትጠይቁውስ ምንድን ነው? እስከ መንግሥቱ እኩሌታ እንኳ ቢሆን ይደረግልሻል” አላት።

³ከዚያም ንግሥት አስቴር እንዲህ ስትል መለሰች፤ “ንጉሥ ሆይ፤ በፊትህ ሞገስ አግኝቼና ግርማዊነትህን ደስ የሚያሰኝ ከሆነ፤ ሕይወቴን ታደጋት፤ ለመናዩ ይህ ነው፤ ሕዝቤን አትርፍ፤ ጥያቄዬም ይኸው ነው። “እኔና ሕዝቤ ለጥፋት፤ ለዕርድና ለመደምሰስ ተሽጠናልና። ወንዶችና ሴቶች ባርች ለመሆን የተሸጡን ቢሆን ኖሮ፤ ዝም ባልሁ ነበር፤ ምክንያቱም እንዲህ ያለው ጭንቀት ንጉሡን ለማስቸገር የሚበቃ አይደለም።”

⁵ንጉሥ ጠረክሲስም ንግሥት አስቴርን፤ “ለመሆኑ እርሱ ማን ነው? እንዲህ ያለውን ነገር ለማድረግ እስከዚህ የደፈረውስ ሰው የታለ?” ሲል ጠየቀ።

¹⁵5:14 23 ሚር2 ያህል ነው። ሐ4 ወይም፤ ዝም ባልሁም ነበር፤ ነገር ግን ባለጋራችን የሚሰጠው ነግ ንጉሡ ከሚጣው ነገር ጋር ከቶ አይጸላርም

መርዶክዮስ ከእርሱ የተሻለ ሰው እንደ ሆነ ሐማ በሚገባ ያውቃል፤ ከዚህም የተነሣ ጠላው። በእግዚአብሔር ዘንድ ታላቅነት በህሻት ብዛት፤ በሥልጣን ወይም በማዕረግ የሚገኝ ሳይሆን፤ በታማኝነት፤ ራሱን ሙሉ በሙሉ ለእርሱ አሳልፎ በመስጠት፤ በምድር ላይ ጁድቅ በላማውን ጻር ለማድረስ በመተጋት የሚገኝ ነው (ሉቃ 22:24-30 እና ማብ ይመ)።

6:1 የታሪክ መጽሐፍ ቀርቦ ... አዘዘ፤

የእግዚአብሔር የቸርነት ሥራ በምዕ 6 ላይ በገልጽ እውን ሆኖ ይታያል፤ ንጉሡ እንቅልፍ ያጣበትን ሌሊት፤ እግዚአብሔር መርዶክዮስን በጠላቱ ፊት ለማክበር ተጠቀመበት (ቍ 2-11)። እግዚአብሔር ለእርሱ ታማኝ የሆኑትን ወገኖች ቀንና ሌሊት ይጠብቃቸዋል (1ሳጦ 2:8፤ መዝ 121፤ ሐሥ 5:17-19፤ 18:9-10፤ ራእ 3:8-9 ይመ)።

“አስቴርም” “ያ ባላጋራና ጠላት ይህ ክፉው ሐማ ነው” አለች።

ከዚያም ሐማ በንጉሡና በንግሥቲቱ ፊት እጅግ ደነገጠ። ንጉሡ ከተቀመጠበት በቀጣ ተነሣ፤ የወይን ጠጅንም ትቶ ወደ ቤተ መንግሥቱ የአትክልት ቦታ ሄደ። ሐማ ግን ንጉሡ ሊያጠፋው ቁርጠ መነሣቱን ስላወቀ፤ ንግሥት አስቴር ሕይወቱን እንድታተርፍለት ለመማጠን በዚያው ቀረ።

“ንጉሡ ከቤተ መንግሥቱ የአትክልት ቦታ ወደ ግብዣው አጻራሽ ሲመለስ አስቴር ደገፍ ባለችበት ድንክ ዐልጋ ላይ ሐማ ተደፍቶ ነበር።

ንጉሡም፤ “ይባስ ብሎ አብራሻ ያለችውን ንግሥት በገዛ ቤቱ ሊደፍራት ያስባል?” ሲል ተናገረ።

ይህ ቃል ከንጉሡ አፍ ገና እንደ ወጣ፤ የሐማን ፊት ሸፈነት። “ከዚያም ንጉሡን በቅርብ ከሚያገለግሉት ጃንደሮች አንዱ የሆነው ሐርበኛ፤ “እነሆ ቁመቱ አምላክን ድመ የሆነ ግንድ በሐማ ቤት አጠገብ ተተክሎ አል፤ ይህን ያዘጋጀው ንጉሡን ለማዳን በጎ ነገር ለተናገረው ለመርዳክዮስ ነው” አለ።

ንጉሡም፤ “በዚሁ ላይ ስቀሉት” አለ።
10 ስለዚህ ለመርዳክዮስ ባዘጋጀው ግንድ ላይ ሐማን ስቀሉት፤ ከዚያም የንጉሡ ቀጣ በረደ።

ንጉሡ በአይሁድ ስም የተናገረው ዐዋጅ

8 በዚያኑ ዕለት ንጉሥ ጠረክሲስ የአይሁድን ጠላት የሐማን ቤት ንብረት ለንግሥት አስቴር ሰጣት፤ አስቴርም መርዳክዮስ እንዴት እንደሚወዳት ለንጉሡ ነገራው ስለ ነበር፤ መርዳክዮስ ወደ ንጉሡ ዘንድ ቀረበ። ንጉሡ ከሐማ መልሶ የወሰደውን ባለ ማኅተም ቀለበት አውልቆ ለመርዳክዮስ ሰጠው፤ አስቴርም መርዳክዮስን በሐማ ቤት ንብረት ላይ ሾመችው።

9 አስቴር በንጉሡ እግር ላይ ወድቃ በማልቀስ ልመናዋን እንደ ገና አቀረበች። አጋጋዊው ሐማ በአይሁድ ላይ የሸረበው ክፉ ሂራ እንዲሸር ለመነችው። “ከዚያም ንጉሡ የወርቅ ዘንጉን ለአስቴር ዘረጋላት፤ እርሷም ተነሥታ በፊቱ ቀመች።

10 እንዲሁም አለች፤ “ንጉሡን ደስ የሚያሰኘውና እኔም በፊቱ ሞገስ አግኝቼ ከሆነ፤ ጉዳዩም በንጉሡ ዘንድ ተገቢ ሆኖ

7:7 ዘፍ34:7፤
23:21+18፤
አስ1:12፤ 6:13፤
ምላ19:12፤
20:1-2
7:8 ዘፍ34:7፤
39:14፤ አስ1:6፤
6:12፤ ዮሐ13:23
7:9
ዘፍ21+22-23፤
አስ1:10፤ 5:14፤
መዝ7:14:16፤
9:16፤
ምላ11:5-6፤
ማቴ7:2
7:10 ዘፍ40:22፤
አስ2:1፤ 9:25፤
ምላ10:28፤
ጳጌ6:24
8:1
ምላ22:22-23
8:2 ዘፍ24:22፤
41:41+42፤
ምላ13:22፤
14:35፤ ጳጌ2:48
8:3 ዘዘ17:8-16
8:4 አስ4:11
8:5 አስ2:15

8:6 ዘፍ44:34
8:7 ዘፍ21:22-23
8:8 ዘፍ38:18፤
41:42፤ አስ1:19፤
3:12-14፤
ጳጌ6:15
8:9 ያህ13:24፤
አስ1:1
8:11 ዘፍ14:23፤
አስ3:13፤
9:15:16
8:12 አስ3:13፤
9:1
8:13 አስ3:14

ከተገኘና በእኔም ደስ ከተሰኘ፤ የአጋጋዊው የሐመዳቱ ልጅ ሐማ በንጉሡ አውራጃዎች ሁሉ የሚገኙትን አይሁድ ለማጥፋት የሸረበውን ሂራና የጻፈውን ደብዳቤ የሚሸር ትእዛዝ ይጻፍ። “በሕዝቤ ላይ መሆኑ ሲወርድ እያየሁ እንዴት ልታገሥ እችላለሁ? የቤት ሰቤክን ለማጥፋት እያየሁ እንዴት መቋቋም እችላለሁ?”

ንጉሥ ጠረክሲስም ለንግሥት አስቴርና ለአይሁዳዊው ለመርዳክዮስ እንዲህ ሲል መለሰላቸው፤ “እነሆ ሐማ አይሁድን ለማጥፋት ስላቀደ፤ ቤት ንብረቱን ለአስቴር ሰጥቻለሁ፤ እርሱንም በዕንጨት ላይ ስቀለውታል።” በንጉሥ ስም የተጻፈና በቀለበቱ የታተመ ደብዳቤ ሊሸር ስለማይችል፤ እናንተ ደግሞ አይሁድን በተመለከተ መልካም መሰሉ በታያችሁን ሌላ ዐዋጅ በንጉሡ ስም ጽፋችሁ በንጉሡ የቀለበት ማኅተም አትሙት።

9 ሂሳን በተባለው በሦስተኛው ወር ሃያ ሦስተኛ ቀን የቤተ መንግሥቱ ጸሐፊዎች በአስቸኳይ ተጠርተው ነበር፤ እነርሱም የመርዳክዮስን ትእዛዝ ሁሉ ለአይሁድ፤ እንዲሁም ከሆንድ ጀምሮ እስከ አትዮጵያ ድረስ በአንድ መቶ ሃያ ሰባት አውራጃዎች ለሚገኙ እንደራሴዎች የአውራጃ ገዢዎች መኳንንት ሁሉ ጻፉ። እነዚህም ትእዛዞች የተጻፉት በእያንዳንዱ አውራጃ ፊደልና በእያንዳንዱ ሕዝብ ቋንቋ፤ እንደዚሁም ለአይሁድ በገዛ ፊደላቸውና በገዛ ቋንቋቸው ነበር። 10 መርዳክዮስ ትእዛዙን በንጉሥ ጠረክሲስ ስም ጽፎ በንጉሡ የቀለበት ማኅተም አተመው፤ ከዚያም በተለይ ለንጉሡ በተገሩ ፈጣን ፈረሶች በሚጋልቡ መልእክተኞች እጅ ላከው።

11 የንጉሡም ዐዋጅ በየከተማው የሚኖሩ አይሁድ ሁሉ እንዲሰበሰቡና ራሳቸውን ከጥቃት እንዲከላከሉ እንዲሁም በራሳቸው፤ በሚስቶቻቸውና በልጆቻቸው ላይ እደጋ የሚያደርስባቸውን የየትኛውንም ዜጋ ወይም አውራጃ የታጠቀ ኀይል እንዲያጠፋ፤ እንዲገድሉ፤ እንዲደመስሱና የጠላቶቻቸውን ሀብት እንዲዘርፉ ፈቀደላቸው። 12 አይሁድ በመላው የንጉሥ ጠረክሲስ አውራጃ ሁሉ ይህን እንዲፈጽሙ የተሰነዘነው አጽር በተባለው በዐሥራ ሁለተኛው ወር ዐሥራ ሦስተኛ ቀን ነበር። 13 አይሁድ በዚያን ቀን ጠላቶቻቸውን

7:9 23 ሜትር ያህል ነው።

8+3 የሸረበው ክፉ ሂራ እንዲሸር፤ እግዚአብሔር በጻድቅ ፍርዱ ጣልቃ በመግባቱ ሐማ የተሰቀለ ቢሆንም እንኳ (7+10)፤ አይሁድ ይጠፋ ዘንድ ንጉሡ ያወጀው ዐዋጅ አሁንም አልተሻረም ነበር፤ ንጉሡ ራሱ እንኳ በይፋ የወርቅ የመንግሥት ዐዋጅ መቀር አይችልም ነበር (ፋ 8)። ይሁን እንጂ አይሁድ ይደመስሱ ዘንድ በታወጀበት በዚያው ዕለት (ፋ 9-17)፤ አይሁድ መልሰው እንዲጥሩና ራሳቸውን እንዲከላከሉ የሚያስችል ሁለተኛ ዐዋጅ አስቴር በጠየቀችው መሠረት ወጥቶ

ነበር። ሕዝቡ በታማኝነት ተሳታፊዎች ካልሆኑ በቀር፤ እግዚአብሔር ሕዝቡን በዘፈቀደ ሲምር አይታይም፤ ሆኖም ትድግናቸው እውን ይሆን ዘንድ ዘወትር ከእነርሱ ጋር ይሠራሉ። ይኸውም እስራኤላውያን ከሐማ ሂራ ለመጻን የቻሉት፤ በአንድ በኩል ልዑል እግዚአብሔር በሌላ በኩል ደግሞ ታማኝ የሆኑ ለማሞች ሁለቱም የየበኩላቸውን ድርሻ ስለአከናወኑ ነው (ፊል 2፤12-13 ይመ)።

ለመበቀል ዝግጁ እንዲሆኑ የዋናው ዐዋጅ ቅጅ ሕግ ወደየአውራጃው እንዲላክና የየአገሩም ሕዝብ እንዲያውቀው ተደረገ።

¹⁴በቤተ መንግሥቱ ፈረሰች የተቀመጡ መልእክተኞችም በንጉሡ አስቸኳይ ትእዛዝ ጋልበው ወጡ፤ ዐዋጁም በሱሳ ግንብ ተነገረ።

¹⁵መርዶክዮስ ሰማያዊና ንጭ የቤተ መንግሥት ልብስ ለብሶት ትልቅ የወርቅ አክሊል ደፍቶ፤ ከቀጭን በፍታና ከሐምራዊ ግምጃ የተሠራ መጉናጸፊያ ተጉናጽፎ ከንጉሡ ፊት ወጣ፤ የሱሳ ከተማም ደስታ የተሞላበት በዓል አከበረች። ¹⁶ጌዜውም ለአይሁድ የደስታና የፈንጠዘያ የተድላና የክብር ወቅት ሆነላቸው። ¹⁷የንጉሡ ዐዋጅ በደረሰበት በእያንዳንዱ አውራጃና በእያንዳንዱ ከተማ አይሁድ ደስ አላቸው፤ ሐሄት አደረጉ፤ የፈንጠዘያ የደስታም ቀን ሆነላቸው። አይሁድን ከመፍራታቸው የተነሣ፤ ከሊሎች አገር ዜጎች ብዙ ሕዝብ አይሁድ ሆኑ።

የአይሁድ ድል ማድረግ

9አዳር በተባለው በዐሥራ ሁለተኛው ወር ዐሥራ ሦስተኛ ቀን በንጉሡ ትእዛዝ የወጣው ዐዋጅ የሚፈጸምበት ዕለት ነበር። በዚህም ዕለት የአይሁድ ጠላቶች የበሳይነቱን እንደሚያገኙ ተማምነው ነበር፤ ሁኔታው ግን ተለወጠና አይሁድ በሚጠሏቸው ላይ የበሳይነትን አገኙ። ²የእነርሱን መዋፋት በሚፈልጉ ወገኖች ላይ አደጋ ለመጣል አይሁድ በንጉሥ ጠረክሲስ አውራጃዎች ሁሉ ባሉት ከተሞቻቸው ተሰበ ሰበ። የሊሎቹ አገር ዜጎች ሕዝብ ሁሉ ፈር ተዋቸው ስለ ነበር፤ ማንም ሊደፍራቸው አልቻለም። ³የየአውራጃው መኳንንት ሁሉ፤ እንደራሴዎች፤ የአውራጃ ገዢዎች እንዲሁም የንጉሡ አስተዳዳሪዎች አይሁድን ረድቸው፤ ይህን ያደረጉትም መርዶክዮስን ስለ ፈሩ ነበር። ⁴መርዶክዮስ በቤተ መንግሥቱ ታዋቂ ሆነ፤ ዝናው በየአውራጃው ሁሉ ተሰማ፤ ገደሉም እየበረታ ሄደ።

⁵በዚህ አይሁድ ጠላቶቻቸውን ሁሉ በሰይፍ እየመቱ ገደሏቸው፤ አጠፏቸውም፤ በሚጠሏቸውም ላይ ደስ ያላቸውን አደረጉ። ⁶አይሁድ በሱሳ ግንብ አምስት መቶ ሰው ገደሉ፤ አጠ ፋም። ⁷ፖርቫንዳታን፤ ደልፎንን፤ አስፓታን፤ ፖራታን፤ አዳልያን፤ አሪዳታን፤ ፓርማ

8:14 አስ3:15
8:15 ዘፍ4:142፤
አስ3:15፤
9:4 10:2፤
2ሳሙ:12:430
8:16 አስ4:1-3፤
መዝ97:10-12፤
112:4፤
ኤር29:4-7
8:17
ዘሀ15:14:16፤
ዘሀ11:15፤
አስ9:4፤
መዝ35:27፤
45:15፤ 51:8፤
ምላ11:10፤
ጻፃ6:26
9:1 አስ3:12-14፤
8:12፤
ምላ22:22-23፤
ኤር29:4-7
9:2 ዘፍ22:17፤
መዝ35:26፤
40:14፤ 70:2፤
71:13:24
9:3 ልዘ8:36፤
አስ8:17
9:4 ዘሀ11:13፤
2ሳሙ:3:1፤
1ዜና11:9፤
አስ8:15
9:5
ዘጻ25:17-19፤
1ሳሙ:15:13፤
ፅዝ4:6

9:10 ዘፍ14:23፤
1ሳሙ:14:32፤
15:33፤
አስ3:13፤ 5:11፤
መዝ127:43-5
9:12 አስ5:6፤
7:2
9:13
ዘጻ21:22-23፤
አስ5:11
9:14 ፅዝ6:14
9:15 ዘፍ14:23፤
አስ8:11
9:16 ዘጻ25:19፤
1ዜና4:43፤
አስ4:14፤ 8:11
9:17 15:13፤
9:19 አስ29:1
3:7፤ ራእ11:10

ሽታን፤ አሪዳያን፤ አሪዳይንና ዋይዛታን ገደሉ፤ ¹⁰እነዚህም የአይሁድ ጠላት የሆነው የሐመዳቱ ልጅ የሐማ ዐሥር ወንዶች ልጆች ነበሩ። በምርኮው ላይ ግን እጃቸውን አልዘረጉም።

¹¹በሱሳ ግንብ የተገደሉት ሰዎች ብዛት በዚያኑ ዕለት ለንጉሡ ተነገረው። ¹²ንጉሡም ንግሥት አስቴርን፤ “አይሁድ በሱሳ ግንብ አምስት መቶ ሰውና ዐሥሩን የሐማ ልጆች ገድለዋል፤ አዋፍተዋልም። በተቀሩት በንጉሡ አውራጃዎችስ ምን አድርገው ይሆን? አሁንስ የምትለምኚው ምንድን ነው? ይሰጥኛል፤ የምትጠይቁውስ ምንድን ነው? ይፈቀድልኛል” አላት።

¹³አስቴርም፤ “ንጉሥን ደስ የሚያሰኘው ከሆነ፤ በሱሳ የሚኖሩ አይሁድ የዛሬውን ዐዋጅ ነገም እንዲደግሙት ፈቃድህ ይሁን፤

ዐሥሩ የሐማ ወንዶች ልጆችም ዕንጨት ላይ ይሰቀሉ” አላች።

¹⁴ንጉሡም ይህ እንዲሆን አዘዘ። በሱሳ ዐዋጅ ተነገረ፤ ዐሥሩንም የሐማ ወንዶች ልጆች ሰቀሏቸው። ¹⁵በሱሳ የሚኖሩ አይሁድ አዳር በተባለው ወር በዐሥራ አራተኛው ቀን በአንድነት መጡ፤ በሱሳም ሦስት መቶ ሰዎች ገደሉ፤ በምርኮው ላይ ግን እጃቸውን አልዘረጉም።

¹⁶በዚህ ጊዜ በሊሎች በንጉሡ አውራጃዎች የሚኖሩ የተቀሩት አይሁድ ራሳቸውን ለመከላከልና ከጠላቶቻቸውም ለመገላገል ተሰበሰቡ፤ ከሚጠሏቸውም ሰባ አምስት ሺህ ገደሉ፤ በምርኮው ላይ ግን እጃቸውን አልዘረጉም። ¹⁷ይህ የሆነው አዳር በተባለው ወር ዐሥራ ሦስተኛ ቀን ነበር፤ በዐሥራ አራተኛው ቀን ዐረፉ፤ ዕለቱንም የተድላና የደስታ ቀን አድርገው ዋሉ።

የፋሪም በዓል መከበር

¹⁸በሱሳ የሚኖሩ አይሁድ ግን በዐሥራ ሦስተኛውና በዐሥራ አራተኛው ቀን ተሰብስበው ነበር፤ ከዚያም በዐሥራ አምስተኛው ቀን ዐረፉ፤ ዕለቱንም የተድላና የደስታ ቀን አድርገው ዋሉ።

¹⁹በየመንደሩ የሚኖሩ የገጠር አይሁድ፤ የአዳርን ወር ዐሥራ አራተኛ ቀን የተድላና የደስታ እርስ በርሳቸውም ስሎታ የሚለዋወጡበት ቀን አድርገው የሚያከብሩት ከዚህ የተነሣ ነው።

²⁰መርዶክዮስ የተፈጸሙትን እነዚህን ድርጊቶች ጻፈ፤ ደብዳቤ አዘጋጅቶም በመላው የንጉሥ ጠረክሲስ አውራጃ በቅርብና በሩቅ

8+17 አይሁድን ከመፍራታቸው የተነሣ፤ እግዚአብሔር አይሁድ ራሳቸውን እንዲከላከሉ ከማስቻሉም በላይ (ያለፈውን ማብ ይመ)፤ የየአገሩ ሕዝብ አይሁድን ይፈሩ ዘንድ ፍርሃት ሊቀቀባቸው (ክፍ:2) ከነህ 6+16 ጋር ያነጻጽሩ፤ በሊሎ አነጋገር በሐማ ክፉ ሄራ የተነሣ የእግዚአብሔር ሕዝብ ይበልጥ ጥገሰን እያገኙ መጡ።

9+5 ጠላቶቻቸውን ሁሉ ... እየመቱ

ገደሉአቸው፤ የአይሁድ ጠላቶች አዳር በተባለው በዐሥራ ሦስተኛው ቀን የተደመሰሰው ራሱን ለመከላከል በተደረገ ጦርነት ነበር፤ አይሁድ ለሕልውናቸው ሊሉ እንዲዋጉ ከሚያስገድድ ሁኔታ ውስጥ ገብተው ነበር (ቀ 10:15-16)። እነርሱን ለማጥፋት የተነሣሁትን ተቋቋሚዎች፤ ይሁን እንጂ ጠላቶቻቸውን ባለመዝረፋቸው ጨዋነታቸውን አሳይተዋል (ቀ 15-16)።

ለሚገኙት አይሁድ ሁሉ ሳክ፤ ²⁴የሳክውም የአዳርን ወር ዐሥራ አራተኛና ዐሥራ አምስተኛ ቀን በየዐመቱ እንዲያከብሩ ነው፤ ²²የሚያከብሩበትም ምክንያት አይሁድ ከጠላቶቻቸው ዕረፍት ያገኙበት ሐዘናቸው ወደ ደስታ፣ ልቀሷቸውም ወደ ክብር በዓል የተለወጠበት ቀን ስለ ሆነ ነው። ቀኖችንም የተድላና የደስታ ቀኖች አድርገው እርስ በርሳቸውም የምግብ ስጦታ እየተለዋወጡና ለድኸታቸው ስጦታ እየሰጡ እንዲያከብሩ ጻፈላቸው።

²³ስለዚህ አይሁድ መርዶክዮስ የጻፈላቸውን ለመፈጸምና የጀመሩትን በዓል ለማክበር ተስማሙ፤ ²⁴ምክንያቱም የአይሁድ ሁሉ ጠላት የሆነው የኢጋጋዊው የሐመዳቱ ልጅ ሐማ አይሁድን ለማጥፋት አሢር ነበር፤ ሊፈጃቸውና ሊያጠፋቸውም ፋር የተባለ ዕጣ ጥሎ ነበር። ²⁵ሄራው በንጉሡ ዘንድ እንደ ታወቀ ሐማ በአይሁድ ላይ የሸረበው ሄራ በገሣ ራሱ ላይ እንዲመጣም፣ እርሱና ወንዶች ልጆቹም በዕንጨት ላይ እንዲሰቡ የጽሑፍ ትእዛዝ አስተላለፈ። ²⁶ስለዚህ እነዚህ ቀኖች ፋር ከሚለው ቃል “ፋሪም” ለመባል በቁ። በዚህ ደብዳቤ ስለ ተጻፈው ሁሉ ስላዩትና ስለ ደረሰባቸውም ነገር ሁሉ፤ ²⁷አይሁድ በታዘዘውና በተወሰነው ጊዜ እነርሱና ዘሮቻቸው እነርሱን የተጠንቸውም ሁሉ እነዚህን ሁለት ቀኖች በየዓመቱ ባለማቋረጥ እንዲያከብሩ ሥርዐት አድርገው ራሳቸው ወሰኑ። ²⁸እነዚህም ቀኖች በእያንዳንዱ ትውልድ፣ በእያንዳንዱ ቤተ ሰብ፣ በእያንዳንዱ አውራጃና በእያንዳንዱ ከተማ መታሰብና መከበር ይኖርባቸዋል፤ ይኸውም እነዚህ የፋሪም ቀኖች በአይሁድ ዘንድ ሳይከበሩ እንዳይቀሩ፤ መታሰቢያቸውም ከዘሮቻቸው መካከል እንዳይደመሰስ ነው።

9+26 ፋሪም፤ አይሁድ ሁሉ እንዲያልቁ ሐማ አሢርን ከነበረው ክፉ ሄራ፣ እግዚአብሔር ሕዝቡን በመታደጉ፣ የእግዚአብሔርን ትድግና በዓል ለማክበር ሲባል ሁለት ቀን ሙሉ የሚከበረውን የፋሪምን በዓል መርዶክዮስ መሠረተ (ከፋ 20-23 ጋር ያነጻጽሩ)። (1) በዓሉ “ፋሪም” ተባለ፤ ይህም ሐማ አይሁድ የሚደመሰሱበትን ቀን ለመወሰን ቱር ወይም ዕጣ የጣለ መሆኑን ለማስታወስ ነው (3+7 እና ማብ ይመ)። (2) እግዚአብሔር ዕጣ ፈንታን ለመወሰን በቋሚነት

9+22 23725+30፤
ነሀ8+10፤12፤
አስ4+14፤
መዝ30+11-12
9+24
ዘ017+8-16፤
ዘሌ16+8፤
አስ3+6፤7
9+25
ዘ821+22-23፤
አስ7+10፤
መዝ7+16
9+26 አስ3+7

9+29 አስ2+15
9+30 አስ1፤
9+31
አስ4+1-3፤16
10+1
መዝ72+10፤
97+1
10+2 ዘ641+44፤
አስ2+23፤ 8+15
10+3
ዘ641+40፤43፤
ነሀ2+10፤
ኤር29፤4-7፤
ጳጌ5+7፤ 6+3

²⁹ስለዚህ የአብካኤል ልጅ ንግሥት አስቴር ከአይሁዳዊው ከመርዶክዮስ ጋር በመሆንቱ ፋሪምን አስመልክተው ይህችን ሁለተኛ ጼቱን ደብዳቤ ለማጽናት በሙሉ ሥልጣን ጻፉ። ³⁰መርዶክዮስም የመልካም ምኞት መግለጫና ማረጋገጫ የሆነውን ደብዳቤ በጠረክሲስ ግዛት ውስጥ በሚገኙት አንድ መቶ ሃያ ሰባት አውራጃዎች ለሚኖሩት አይሁድ ሁሉ ሳክ፤ ³¹የሳክውም አይሁዳዊው መርዶክዮስና ንግሥት አስቴር ባወጁላቸውና እንደዚሁም የጸሙንና የሰቁቃውን ጊዜ በሚመለከት ለራሳቸውና ለዘራቸው ባጸኑት ውሳኔ መሠረት እነዚህ የፋሪም ቀኖች በተወሰነላቸው ጊዜ እንዲከበሩ ነው። ³²የአስቴር ዐዋጅ ስለ ፋሪም የወጣውን ሥርዐት እጽና፤ ይህም በመዝገብ ተጻፈ።

የመርዶክዮስ ታላቅነት

10 ንጉሥ ጠረክሲስ እስከ ባሕር ዳርቻ በሚዘልቀው ግዛቱ ሁሉ ላይ ግብር ጣለ። ²የኅይሉና የብርታቱ ሥራ ሁሉ እንዲሁም ንጉሡ መርዶክዮስን ለዚህ የላቀ ማዕረግ እንዴት እንዳደረሰው የሚናገረው በሚዶንና በፋርስ የታሪክ መጽሐፍ የተጻፈ አይደለምን? ³አይሁዳዊው መርዶክዮስ በማዕረግ ከንጉሡ ከጠረክሲስ ቀጥሎ ሁለተኛ፣ ከአይሁድ መካከልም ቀዳሚውን ስፍራ የያዘ ሰው ነበር፤ ለወገኖቹ መልካም በማድረጉና ለአይሁድም ሁሉ ደገንነት የቆመ በመሆኑ በብዙዎቹ አይሁድ ወገኖቹ ዘንድ እጅግ የተከበረ ነበር።

⁹9+25 ወይም፤ አስቴር በንጉሡ ፊት በመገኘት ጊዜ የተያዘውን ሥርዐት መሻር እንደሚችል ፔሪም ያስገንዝናል። የእግዚአብሔር ሕዝብ ራሳቸውን የዕጣ ፈንታ ወይም የዕድል ሰለባዎች እንደ ሆኑ አድርገው መቀጠር የለባቸውም። እግዚአብሔር ለእያንዳንዳችን ሕይወት ከታላቁ የመጪዣት ዕቅዱ ጋር የሚጣጣም ግሩም የሆነ ዕቅድ አለው፤ ሆኖም ግን መርዶክዮስና አስቴር እንዳደረጉት ሁሉ የራሳችንን አቋም መያዝና የሚጠበቅብንን ድርሻ መፈጸም አስፈላጊ ነው።